

22nd March, 1983
Tuesday,
1 Chaitra, 1905 S.E.

THE ANDHRA PRADESH Legislative Assembly Debates OFFICIAL REPORT

CONTENTS.

	Pages.
Answers to Questions	... 131—157
Short Notice Questions and Answers	... 158—161
Business of the House	... 162—166
Statement of Information:	
Firing on Tobacco Growers at Tangutur	... 166—168
Election of Deputy Speaker	... 168—173
Statement of Information:	
Firing on Tobacco Growers at Tangutur (Contd.)	... 173—181
Statement by the Chief Minister:	
Chief Ministers' Conference of Southern States * Bangalore held on 20th March 1983	... 182—184
Matters under Rule 329:	
Lathi Charge at Parade Grounds, Secunder- abad in connection with the Sitara Film Award Function	... 184—190
Continuous Attacks by Unsocial Elements on people of Kariverala and other villages of Tungathurthi Taluk, Nalgonda District	... 190—195
Abolition of the Andhra Pradesh Construction Corporation	... 195—198
Sanction of Rs. 84 lakhs for Upper Nallamada Drainage during 1982-83	... 198—204
Wakf Board Affairs	204—208

**ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY.
PRINCIPAL OFFICERS.**

Speaker:

Sri T. Satyanarayana.

Deputy Speaker:

Sri A. Bheema Reddy.

Panel of Chairmen:

1. Sri N. Venkataratnam.
2. Sri M. Padmanabham.
3. Sri Ch. V. Ramajogaiah.
4. Smt. Grandhi Madhavi.
5. Sri M. Narayana Rao.
6. Smt. M. Swarajyam.

Secretary:

Sri E. Sadasiva Reddy.

Deputy Secretary:

Sri M. Viswanadham.

Assistant Secretaries:

1. Sri A. V. G. Krishna Murthy
2. Sri N. Pattabhirama Rao.
3. Sri C. Venkatesam.
4. Sri M. V. Subrahmanya Sastry
5. Sri P. Satyanarayana Sastry.
6. Sri P.V.K.L.N.V Raghava Sar
7. Sri K. V. N. Appa Rao.
8. Sri V. V. Subrahmanyam.

Chief Reporter:

Smt. M. V. S. Javalakshmi

CONTENTS—Cont.

	PAGES.
Calling Attention Matters:	
re: Murder of U. Rama Rao of Govindapuram village of Khammam District ...	210—213
re: Filling up of Breaches to 40 tanks in Badvel Taluk, Cuddapah District ...	213—214
Papers Laid on the Table ...	215—217
Government Bills:	
(1) Andhra Pradesh Irrigation Utilization and Command Area Development Bill, 1983 (Introduced) ...	217
(2) Land Acquisition (Andhra Pradesh Amend- ment and Validation) Bill, 1983 (Passed) ...	217—238
Short Discussion on Drought Conditions and Scarcity of Drinking Water in the State ...	238—256
Statement by the Chief Minister:	
re: Food Grain Policy	256—266
Short Discussion on Drought Conditions and Scarcity of Drinking Water in the State (Contd.)	266—267

**THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES.
OFFICIAL REPORT.**

Ninth Day of the Second Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly.

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY.

Tuesday, the 22nd March, 1983.

The House met at Half Past Eight of the Clock.
(Mr. Speaker in the Chair.)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS.

**Establishment of Munsiff Magistrate Court in Every
Taluk Headquarters.**

81—

*303-Q—Sri G. Prakasa Rao (Peddapalli):—Will the Minister for Law and Municipalities be pleased to state:

(a) whether the Government are proposing to establish a Munsiff Magistrate Court in every Taluk Headquarters in the State;

(b) if so, whether the Government are aware that there is no Court in Peddapalli Taluk Headquarters; and

(c) if so, when will it come into force?

వ్యయ, పురపాలక సంఘాల శాఖ మంత్రి (శ్రీ వై. రామకృష్ణుడు) :—

(ఎ) ఒక ప్రతిపాదన ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉంది.

(బి) అవునండీ.

(సి) మొత్తం మీద ఈ విషయం పరిశీలనలో ఉన్నది. కనుక ఇందు కోసం ప్రత్యేక ప్రతిపాదన ఏదీ లేదు.

శ్రీ జి. ప్రకాశరావు :— ప్రతి తాలూకాలో కోర్టు పెట్టే ఆలోచన వుందన్నారు ఎప్పుడు అమలు పరుస్తారు?

శ్రీ వై. రామకృష్ణుడు :— తాలూకాలో కాని, జిల్లాలో కాని కోర్టులు పెట్టటం ఒక ఫేజ్ ప్రోగ్రాం ప్రకారం జరుగుతుంది. ఒక ఫేజ్ లో ఇన్ని కోర్టులు పెట్టాలి అని శాంక్షన్ చేయడం జరుగుతుంది. According to the financial

position and according to the recommendations of the High Court also. 1981-82 లో కొన్ని పెట్టుట, 1982-83 లో కొన్ని పెట్టుట జరిగింది. ఈ సంవత్సరం 1983-84 లో పదహారు కోర్టులు పెట్టుటనే ప్రపోజర్స్ వున్నాయి.

శ్రీ జి. ప్రకాశరావు :- పెద్దపల్లి తాలూకా కాకముందు సుల్తానాబాద్ తాలూకాగా వున్నప్పుడు అక్కడ కోర్టు వుండేది, సుల్తానాబాద్ చిన్న పల్లెటూరు పల్లె ప్రజలు ఇబ్బంది పడుతున్నారు కనుక ఇప్పుడు పెద్దపల్లిలో పెట్టే ఆలోచన వున్నదా? గత ప్రభుత్వం అక్కడ బిల్డింగ్ ప్రావైడ్ చేస్తే పెదతామని చెప్పింది. ఇప్పుడు ప్రభుత్వం అక్కడ కోర్టు పెట్టుటానికి నిర్ణయిస్తే మేము బిల్డింగ్ ఏర్పాటు చేస్తాము. కనుక అక్కడ కోర్టు ఏర్పాటు చేస్తారా?

శ్రీ వై. రామకృష్ణుడు :- పెద్దపల్లి విషయంలో ప్రభుత్వానికి ప్రపోజర్ రాలేదు. వచ్చిన తరువాత తప్పనిసరిగా ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ (నరసంపేట) :- కొత్తగా తాలూకాలు ఏర్పడిన తరువాత ఇంకా ఏర్పాటు చేయవలసిన కోర్టులు ఎన్ని వున్నాయి? ఎప్పటిలోగా ఏర్పాటు చేస్తారు?

శ్రీ వై. రామకృష్ణుడు :- ప్రతి తాలూకాకు ఒక మునిసిఫ్ కోర్టు పెట్టుటనే డిప్లెట్ చేస్తుంది. ఇంకా 121 తాలూకాలలో పెట్టువలసివుంది. అది ఫేజ్డ్ ప్రోగ్రాం ప్రకారం జరుగుతుంది. సైనాన్వియల్ పాజిషన్ పై ఆధారపడివుంది కనుక ఇంతకాలం తోపు పెడతామని సరిగా చెప్పలేము. సైనాన్వియల్ పాజిషన్ బట్టి, వర్క్లోడ్ బట్టి పైకోర్టు రికమెండేషన్ బట్టి చేస్తాము.

శ్రీ సి. హెచ్. జంగారెడ్డి (శ్యాంపేట) :- మంత్రిగారు 121 కోర్టులు పెట్టువలసివుందని చెప్పారు. అవి కొత్త తాలూకాలకు సంబంధించా లేక పాత తాలూకాలకు సంబంధించా?

శ్రీ వై. రామకృష్ణుడు :- పాత, కొత్త తాలూకాలు అన్నీ కలిపి.

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్ (సిద్దిపేట) :- 121 కోర్టులు పెదతామంటున్నారు. ఇవి 1983-84 సంవత్సరంలో తీసుకుంటున్నారా?

శ్రీ వై. రామకృష్ణుడు :- ఫేజ్డ్ ప్రోగ్రాం ప్రకారం తీసుకుంటామని ఇంతకు ముందే మనవిచేశారు. ఈ సంవత్సరం పదహారు కోర్టులు పెట్టుటానికి ప్రపోజర్స్ వున్నాయి.

శ్రీ మనంత నాగేశ్వరరావు (నందిగమ) :- కృషి జిల్లాలో కంచికచర్ల, ఉయ్యూరు పార్లెరు ఈ మూడు తాలూకాలలో కోర్టులు ఈ సంవత్సరంలో పెట్టే ఆలోచన వున్నదా?

శ్రీ వై. రామకృష్ణుడు :- ఆ మూడు తాలూకాలు ఈ సంవత్సరం ప్రపోజర్స్ లో లేవు.

శ్రీ ఎం. ఎం. జె. భామన్ చౌదరి (డిచ్‌వల్లి) :- ఇప్పటికీ డిస్పోజిట్ కాకుండా అయిదారు సంవత్సరాల నుండి పెండింగ్‌లో వున్న కేసులు వున్నాయి. అందువల్ల ఎడిషనల్ మునిసిఫ్ కోర్టులు కావాలని బార్ ఎసోసియేషన్స్ వారు రిజల్యూషన్ పాస్ చేసి గవర్నమెంటుకు పంపినవి వున్నాయి. కనుక ఎడిషనల్ డిస్ట్రిక్ట్ మునిసిఫ్ కోర్టులు పెట్టే ఆలోచన వున్నదా?

(శ్రీ) వై. రామకృష్ణుడు :- ఫేక్డ్ ప్రాగ్నాం ప్రకారం, హైకోర్టు సిమెంట్‌షెడ్ బట్టి, సైనాన్వియల్ పాజిషన్ బట్టి కోర్టులు పెట్టటం జరుగుతుంది.

శ్రీ ఆర్. రాజగోపాల్ రెడ్డి (లక్ష్మిరెడ్డిపల్లి) :- ఈ సంవత్సరం 16 పెడ-మని చెప్పారు, ఎక్కడెక్కడ పెడుతున్నారో వాటి పేర్లు చెబుతారా? రాయచోటిలో రెండు కోర్టులు వున్నాయి. ఎడిషనల్ కోర్టు పెట్టారు. లక్ష్మిరెడ్డిపల్లి తాలూకాను విడగొట్టారు కనుక లక్ష్మిరెడ్డిపల్లికి మార్చటానికి ప్రయత్నిస్తారా?

Sri Y. Ramakrishnaudu:—The list of the new Courts proposed to be sanctioned during the year 1983-84:

1. Additional Sessions Court, Kakinada, East Godavari district.
2. Munsiff Magistrate Court, Achampet, Mahaboobnagar district.
3. Munsiff Magistrate Court, Mummadivaram, East Godavari district.
4. Munsiff Magistrate Court, Madugula, Visakhapatnam district.
5. Second Additional Munsiff Magistrate Court, Kurnool.
6. Third Additional Munsiff Magistrate Court, Cuddapah.
7. Fourth Additional Munsiff Magistrate Court, Cuddapah.
8. Second Additional Munsiff Magistrate Court, Vizag.
9. Additional Munsiff Magistrate Court, Punganoor, Chittoor district.
10. Additional Munsiff Magistrate Court, Parvathipuram, Vijayanagaram district.
11. Sixth Additional Munsiff Magistrate Court, Vizag.
12. Seventh Additional Munsiff Magistrate Court, Vizag.
13. Second Additional Munsiff Magistrate Court, Kadiri, Apantapur district.
14. Additional Munsiff Magistrate Court, Rajole, East Godavari district.
15. Second Additional Munsiff Magistrate Court, Srikakulam.
16. Second Additional Munsiff Magistrate Court, Addanki, Prakasam district.

సమస్యను అధిగ్రహించిన ప్రశ్నకు సమాధానం ప్రస్తుతం అందుబాటులో లేదు.

శ్రీ వై. వెంకటేశ్వరం (గుంటూరు 2) :- గుంటూరు జిల్లాలో చిలక తాటాకా ఏర్పాటు అయిన తరువాత అక్కడ ఎ.ఎస్.ఎస్ కోర్టు పెడతామని విజ్ఞప్తి చేశారు. దాని బిల్డింగ్ కోసం కూడా ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. కాని ఇప్పుడు మంత్రిగారు చదివిన లిస్టులో లేదు. ఆ కోర్టు పరిశీలనలో వున్నదా లేక తీసేశారా ?

శ్రీ వై. రామకృష్ణుడు :- ఈ ఫేజ్డ్ ప్రాగ్రామంలో ఇంక్వాడ్ చేయలేదు.

Nagarjuna Fertiliser Factory at Kakinada.

82—

*6 Q—Sarasri Vasanta Nageswara Rao, N. Raghava Reddy, M. Rama Kishan Rao (Khammam), M. Omkar. M. Yerraiah Reddy (Bhadrachalam) and Smt M. Swarajyam (Thungathurthy):—Will the Chief Minister be pleased to state:

(a) whether it is a fact that foundation stone was laid by the then President of India, Sri Neelam Sanjeeva Reddy for Nagarjuna Fertiliser Factory of Kakinada long back; and

(b) if so, the stage at which the matter stands now?

(ముఖ్యమంత్రి శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు) :-

(ఎ, బి.) నాగార్జున ఫర్టిలైజర్స్, కెమికల్స్ లిమిటెడ్ అమ్మోనియా, యూరియా ఎరువుల ప్రాజెక్టుకు 7-7-1978 న భారత రాష్ట్రపతి శంకుస్థాపన చేశారు. వీలై సంత త్వరలో ప్రాజెక్టు అమలుకు సహ ప్రారంభకుని ఎంపిక నిమిత్తం కృషి జరుగుతున్నది.

శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు :- అధ్యక్ష, ఆవాటి రాష్ట్రపతి శ్రీ నీలం సంజీవరెడ్డి గారు శంకుస్థాపన చేశారని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. ఈ కర్మాగారాన్ని ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో స్థాపించే అవకాశం వుందా? అయితే దానిలో ప్రమోటర్స్ ఎవరు? ఎవరెవరు చాలాదారు? ఎప్పుడు పని ప్రారంభిస్తారు?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :- ఆ ప్రమోటర్స్ యంతవరకు కుదర లేదని తెలియజేశాను. ముందు షావాలాన్ కంపెనీవారు వచ్చారు, తరువాత జావారి ఎగ్ కెమికల్స్ వారు వచ్చారు, ఆ తరువాత గిరిజారి బ్రదర్స్ కోప్రమోటర్లుగా వుంటామని వచ్చారు. కాని సరైన పాత్ర కుదరనందున ఏ ఒక్కరూ కోప్రమోటర్లుగా ఏర్పాటు జరిగలేదు. కుభ్యలకు తెలియజేస్తున్నాను. ఇప్పుడు ఆ విషయం లో ప్రయత్నం జరుగుతున్నది. సాధ్యమైనంత త్వరలో ఆ పని ప్రారంభించడానికి ఏర్పాట్లు జరుగుతాయి మునుపెన్నప్పుడు.

శ్రీ యం. ఓంకార్ :- ఇప్పటికే దీని మీద చాలా కాలయాపన జరిగిపోయింది. అంత కాలములోనే కనిపించడానికి, దానిని ఏండ్లలో యిది రూపం ధరించేట్లు వుందా?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— కొన్ని కొన్ని పార్టీస్‌లో ఆలోచనలు జరుగుతున్నవి. సాధ్యమైనంత త్వరలో దానిని చేపట్టడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నవి గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి (నక్సల్) :— ఈ కర్మాగారాన్ని ఎంత పెట్టుబడితో నిర్మించ తలపెట్టారు? మీరు సంప్రదించులు జరిపినవారు పెట్టుబడి పెట్టడానికి ఒప్పుకున్నారా? ఎవరెవరిది ఎంత భాగస్వామ్యం వుంటుందో చెప్పాలరా?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— ముందు 435 కోట్లలో ప్రారంభించబడింది, తరువాత 560 కోట్లకు ఈనాటి సరిస్థితులనుబట్టి దాని నిర్మాణ వ్యయం పెరిగిపోతుందని అంచనా వేయబడిందని తెలియజేస్తున్నాను. ఆసలు యంతవరకు భాగస్వాములు నిర్ణయం కాలేదని తెలియజేస్తున్నాను. ఇప్పటివరకు ప్రత్యేకంగా ప్రభుత్వవరంగానే వుందని తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. జయపాల్‌రెడ్డి (కల్వకుర్తి) :— ఇప్పుడు ఏ ఏ కంపెనీలలో బేర పాఠాలు చేస్తున్నారు. షానాలాస్, సెరి, గలజారి, యా మూడు కంపెనీలతో బేరపాఠాలు పరిశమాస్తం అయినవి. ఇప్పుడు ఎవరితో చేస్తున్నారు? ఆ కంపెనీల పేర్లు చెబుతారా? ఏ కంపెనీలు రాకపోతే మన ప్రభుత్వ పెట్టుబడి తక్కువ. జవారి ఎగ్రో కెమికల్స్ వారితో మాట్లాడినప్పుడు వారి పెట్టుబడి ఎంత అంటే 20 కోట్లు అని తేలింది మిగతాది మన ప్రభుత్వం, ప్రజలు ఐ డి సి, పెట్టాలి. కాబట్టి ఒకవేళ కంపెనీలు ముందుకు రాకపోతే ప్రభుత్వమే యీ స్కీమును చేపట్టే కార్యక్రమం వుందా? 435 నుండి 560 కోట్లు అయిందన్నారు, వేయి కోట్లు కావచ్చు. యింకా ఆలస్యం చేస్తే.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— జవారి ప్రమోటర్స్‌తో మాట్లాడినప్పుడు 40 వర్సంటు ప్రభుత్వం పెట్టేటట్లు 60 వర్సంటు వారు పెట్టేటట్లు మాటలు జరిగినవి. అది విషయం అయిపోయింది. తరువాత స్కూలు పెరిగడం వల్ల యిప్పుడు 435 నుండి 560 కోట్లు అయింది. ఇంతవరకు పై మూడు కంపెనీలతో ఏ విధమైనటువంటి పొత్తు పొనగ లేదు. మాటలు అగిపోయినవి. ప్రస్తుతం మదరాసు పెర్మిట్టెజర్స్‌తో పొత్తు ఏర్పాటు జరుగుతుందేమోనని మనవి చేస్తున్నాను.

Declaration of Certain Areas in the State as Disturbed Areas.
83—

*220-Q—Sri Gummadi Narsayya (Yellandu):—Will the Chief Minister be pleased to state:

(a) whether Ilendu and Sudimalla taluks in Khammam District are disturbed areas; and

(b) the other areas in our State which have been declared as 'Disturbed Areas'?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు:-

(ఎ) అవునండీ.

(బి) ఖమ్మం జిల్లాలోని నూగూరు, బూర్గంపాడు, భద్రాచలం, కొత్తగూడెం తాలూకాలను కల్లోలిత ప్రాంతాలుగా ప్రకటించారు. అయితే కొత్తగూడెం వట్టణ పోలీసు స్టేషను స్థానిక హద్దులో గల ప్రాంతం సబ్ రెడ్, తక్కిళ్ల పోలీసు స్టేషను హద్దులలో గల ప్రాంతం కల్లోలిత ప్రాంతాలలో చేరవు. వరంగల్లు జిల్లాలోని మహబూబాబాదు, నరసంపేట, ములుగు తాలూకాలు, కరీంనగర్ జిల్లాలోని సిరిసిల్లా, జగిత్యాల తాలూకాలు, శ్రీకాకుళం జిల్లాలోని పాతవట్నం, సోంపేట, ఇచ్ఛాపురం, పాలకొండ తాలూకాలు పార్వతీపురం తాలూకాలోని ఏజెన్సీ ప్రాంతం కురుపాం, సబ్ తాలూకాలను కూడా కల్లోలిత ప్రాంతాలుగా ప్రకటించారు.

శ్రీ గుమ్మడి నర్సయ్య :- అధ్యక్ష. గత కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం చేసిన యీ కల్లోలిత ప్రాంతాల ప్రకటనను రద్దు చేసి పోలీసు క్యాంపులను ఎత్తివేస్తారా? పోలీసు జలుంను నిలుపుదల చేయాలి. అందుకు తెలుగు దేశము పార్టీ ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :- ఇంకా కొన్ని కల్లోలాలు అక్కడక్కడ జరుగుతున్నాయి. ఎప్పటికప్పుడు రిపోర్టు అందుతున్నాయి. ఈ విషయం పరిశీలన చేస్తామని గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ యం. వెంకయ్యనాయుడు (ఉదయగిరి) :- ఒక ప్రాంతాన్ని కల్లోలిత ప్రాంతంగా ప్రకటించడానికి అక్కడ వుండవలసిన పరిస్థితులు ఏమిటి? గత ప్రభుత్వం ప్రకటించిన కల్లోలిత ప్రాంతాలలో ఇంకా పరిస్థితి అదే విధంగా వుందని ప్రభుత్వం భావిస్తుందా లేకపోతే పునరాలోచన చేసి వాటిని రద్దు చేస్తుందా?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :- అశాంతియుతమైనటువంటి వాతావరణములో దౌర్జన్యాలు సాగుతున్న ఏ ప్రదేశమును అయినా కల్లోలిత ప్రాంతంగా ప్రకటించవచ్చని తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ యం. వెంకయ్యనాయుడు :- గత ప్రభుత్వం ఖమ్మం, వరంగల్లోని కొన్ని ప్రాంతాలను కల్లోలిత ప్రాంతాలుగా ప్రకటించింది. ఆ ప్రాంతాలలో పరిస్థితి అదే విధంగా కొనసాగుతున్నదని యీ ప్రభుత్వం భావిస్తున్నదా? లేకపోతే యీ ప్రభుత్వం పునరాలోచన చేసి నిర్ణయం తీసుకుంటుందా?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :- భావించే ప్రశ్న కాదు. ఎప్పటికప్పుడు యింటి జెన్ను ద్వారా పోలీసు డిపార్టుమెంటు ద్వారా అందిన వార్తలను బట్టి నిర్ధారణ చేయడం జరుగుతుంది. ఎప్పుడైతే ఆ విధమైనటువంటి అశాంతియుతమైనటువంటి పరిస్థితి తొలిపాటుందో ఆ పరిస్థితి గురించి అధికారికంగా బయటపడిన మనవి చేస్తూ

శ్రీ ఎన్. వెంకటరత్నం :- ఎన్నికల ముందు మన ముఖ్యమంత్రిగారు పర్యటన చేస్తూ అతివాదుల దేశభక్తిని శంకించవలసి అవసరం లేదని స్పష్టపూర్వకమైనటువంటి ప్రసాదాలు ఇచ్చారు. దాని ప్రభావం ఏమైన వుందా? ఈ కల్లోల ప్రాంతాలలో శాంతి నెలకొందా? నెలకొంటే అది తొలగిస్తారా?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :- అనాడు చెప్పిన మాట అతివాద మిత్రులు వచ్చి నప్పుడు చెప్పినా. ఈనాడు ఏ విధమైనటువంటి హింసావాదానికి పూనుకోము శాంతి మార్గాన్ని అనుసరిస్తామని వారు హామి యిస్తే తప్పకుండా పరిశీలిస్తానని వారికి మనవి చేయడం జరిగింది. ఆ విధమైనటువంటి వాతావరణం నెలకొన్నప్పుడు ఆ విధంగా మునుష్యులతో మార్పు వచ్చినప్పుడు ఆ విషయం ఆలోచిస్తామని గౌరవసభ్యులకు తెలియ జేస్తున్నాను.

శ్రీ యం. ఓంకార్ :- పోయినసారి ప్రభుత్వం ఏ ఎక్సలెంటు కార్యకలాపాల నైతే అణచివేయాలని కల్లోల ప్రాంతాలుగా ప్రకటించా. ఆ పేరుతో సాదారణ ప్రజలను అణచివేస్తూ నక్సలైటును చేతిలో పెట్టుకొని పాలకవక్షము అప్పుడు ప్రతిపక్షాల పుద్యమాల మీద దాడి సాగించడానికి యీ కల్లోల ప్రాంతాల ప్రకటన పునయోగ పడింది. అక్కడ కల్లోలం ఏమీ లేదు. అది యీ ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిందా? ఈ దృష్టి కల్లోల ప్రాంతాలను రద్దుచేస్తారా?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :- కల్లోల ప్రాంతాలలో ఏ మాత్రం అసుమానం వచ్చినా ఏమి చేసినా యింపుమింపుగా, మామూలు శిక్షలు విధించకుండా, చంపవచ్చు, మరణ శిక్ష విధించవచ్చు అని దానిలో వుంది. పరిపూర్ణంగా ప్రభుత్వం దానిని అనుమతించడం లేదు ఎప్పటికైనా మానవతా విలువల దృష్టి మునుష్యులు మారాలి గాని శిక్షలతో కాదు. నేను ఎలక్షన్లలో ఏ విధానాన్ని అయితే చెప్పానో ఆ మాటలను గోరబెట్టినవి మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. జంగారెడ్డి :- మీరు వారితో మాట్లాడినప్పుడు వారు మీకు ఇచ్చిన హామి ఏమిటి? మీ అభిప్రాయంతో వారు ఏకీభవించారా?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :- వారు కాదని అనలేదు. ఇంచుమించుగా వా నమాధానంతో ఏకీభవించారు. హింసను జరపడం లేదని వారు గట్టిగా చెప్పలేదు. కొన్ని సందర్భాలు ఉండవచ్చు. మీరు ఒక విధమైన సానుకూల పరచే మార్గాన్ని ఆలోచించాలని చెప్పారు. వారు జైల్లలో ఉన్నవారి పేర్లు ఇవ్వడం, వారందరినీ విడుదల చేయాలని కోరడం జరిగింది. ప్రభుత్వ పరంగా నేను ఏమి చెప్పానో ముందే చెప్పాను. వారు శాంతియుత మార్గాన్ని అవలంబించినప్పుడు, శాంతికి పరిపూర్ణమైన హామీ ఇస్తున్నామని చెప్పినప్పుడు దాని విషయం ఆలోచిస్తామని వారికి తెలియజేయడం జరిగిందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఇంద్రసేనారెడ్డి (ఎలక్ షేట) :— వరంగల్ ఎట్టబంతో ఎట్టవగలు : పన్నెత్తతో, బాంబులతో ఎటాక్ చేసి చంపుతున్నారు. వరంగల్ ఎట్టబంతో గత రెండు సంవత్సరాలుగా అనేక హత్యలు జరిగాయి. అందుచేత వరంగల్ ప్రాంతాన్ని కల్లొలిత, పాంతంగా ప్రకటించే ఆలోచన ప్రభుత్వానికి ఏమైనా ఉందా?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— కల్లొలిత ప్రాంతాలుగా క్రొత్త ప్రాంతాలను ప్రకటించడం చుకోలేదని మనవి చేస్తున్నాను.

A.C.B. Enquiry Against I.P.S. Officer.

84—

*265-Q—Sarasri M. Omkar, N. Raghava Reddy, M. Ramkishan Rao, M. Yerriah Reddy and Smt. M. Swarajyam :—Will the Chief Minister be pleased to state :

(a) the present stage of the A.C.B. Enquiry ordered against Sri P. V. Pavitrana, I.P.S. Officer;

(b) the charges made against him; and

(c) the recommendations of the A.C.B. and the action taken thereon?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :—

(ఎ, బి) అవినీతి నిరోధక శాఖ ఇంకా విచారణ జరుపుతున్నది.

(సి) ఇది ఉత్పన్నం కాదు.

Suspension of I.A.S. and I.P.S. Officers.

90-A—

S.N.Q. No. 414-L—Sarasri M. Venkaiah Naidu, Vasanta Nageswara Rao :—Will the Chief Minister be pleased to state :

(a) whether it is a fact that two I.A.S. Officers and one I.P.S. Officer in the State were kept under suspension by the present Government; and

(b) if so, the reasons therefor?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :—

(ఎ) అవునండీ.

(బి) కారణాలు క్రింది విధంగా వున్నాయి :—

(i) శ్రీ ఎస్. కె. మువలిధరరావు, ఐ. ఎ. ఎస్. గారు, బలహీన వర్గాల గృహ నిర్మాణ కార్యక్రమాల కమిషనరుగాను, పాంఘి సంక్షేమ శాఖ వద్ద వీలైన కార్యదర్శిగాను, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర గృహ నిర్మాణ సంస్థ మేనేజింగు డైరెక్టరుగాను పనిచేస్తున్నప్పుడు కొన్ని అక్రమ పద్ధతులకు పాల్పడ్డారన్న ఆరోపణలపై ఆయనను

23-2-1983 నుండి సస్పెన్షనులో వుంచడమైంది. ప్రయివేటు సంప్రదింపుల ద్వారా ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్ర గృహ నిర్మాణ సంస్థ కోసం 1982 ఏప్రిల్ రంగారెడ్డి జిల్లా, రాజేంద్రవగరు తాలూకా, ఇబ్బట్ గ్రా.ం.లో వున్న 167 ఎకరాల భూమిని సుగోలు చేయడంలో అక్రమ పద్ధతులకు పాల్పడ్డారని ఫలితంగా ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్ర గృహనిర్మాణ సంస్థకు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి సుమారు రూ. 50 లక్షలు నష్టం వాటిల్లిందనే ఆరోపణలపై ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సస్పెన్షనులో ఉంచడమైంది.

- (ii) శ్రీ ఎన్. సంతాం. బి ఎస్ గాటు పేగరేణి కారీం కంపెనీ చైర్మన్, మేనేజింగు డైరెక్టరుగా పనిచేస్తున్నపుడు కొన్ని అక్రమ పద్ధతులకు పాల్పడ్డారనే ఆరోపణలపై ఆయన్ను 23-2-1983 నుండి సస్పెన్షనులో వుంచారు. (i) మై నర్స్ కె-లైట్-ఎ అనే పనికొని కొనగోలు చేయడంలోను కంపెనీ ఉదాహరణగా ఇచ్చారు. భూమి చేయడంలోను

రాజేంద్రవగరు తాలూకా, ఇబ్బట్ గ్రా.ం.లో సుమారు రూ. 15 లక్షలు నష్టం వచ్చింది.

- (iii) శ్రీ పి. ఎ. వల్లభ్, బి.ఎస్.ఎస్. ఎ కోల్పల్లెటూరు పట్టణం హృద్దారం లోని ఇబ్బట్ గ్రా.ం. 19-2-1983 నుండి సస్పెన్షనులో ఉంచారు. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ గృహనిర్మాణ మండల చైర్మన్-చైర్మన్, గృహనిర్మాణ మండలం విద్యార్థుల పురు గృహనిర్మాణం నిమిత్తం ప్రయివేటు సంప్రదింపుల ద్వారా 1982 జూన్-ఆగస్టులలో రంగారెడ్డి జిల్లా, వాయుత్వగరు తాలూకా, పోచారం గ్రామం వద్ద వున్న 732 ఎకరాల భూమిని కొనుగోలు చేయడంలో అక్రమ పద్ధతులకు పాల్పడ్డారని ఆరోపించడమైంది. ఫలితంగా ఆంధ్ర ప్రదేశ్ గృహనిర్మాణ మండలికి, రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి పెద్ద మొత్తంలో అంటే రూ. 50 లక్షల మేరకు నష్టం వచ్చింది.

శ్రీ ఎన్. ఓంకార్ :- ఈ ఆరోపణలు చేయడం ఒక భాగం. ఆ ఆరోపణలు రుజువు చేసుకునే విధంగా కట్టుదిట్టమైన చర్యలు తీసుకోవడం ఒక భాగం. తొందర పాటులో మన సభముందు పెట్టినటువంటి లాండు ఎక్స్‌జిజిషను లిల్లలో ఇన్‌వార్డ్ కు బిడులుగా పాలిడ్ అన్నారు. ఎవర్ కు బిడులుగా ఓవర్ అన్నారు. ఇటువంటి పనులు చేయడమే కాకుండా వారిని కప్పిపుచ్చడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతాయి. అవి లేకుండా చూస్తారా ? ఇప్పుడు ఈ అవినీతి ఆరోపణల మీద ప్రముఖతన చట్టం గురించే కొంత మంది బి ఎస్ ఆఫీసర్లు గురి కాబోతామనే కొంతమంది బి ఎ ఎస్ ఆఫీసర్లు కలసి

కట్టుగా కొస్తూ కూస్తూ నిజాయితీగా ఉండి గట్టిగా పని చేస్తున్న అధికారులకు వ్యతిరేకంగా కరవత్రాలు, డాక్యుమెంటు వగైరా విస్తృతంగా ప్రచారం చేస్తూ కారెక్టర్ ఎసాసినేషనుకు పూకుకొంటూ వారిని ఇన్వెస్టిగాటర్ చేసి మోక్షం గవర్నమెంటు యొక్క పరిపాలనను స్వేచ్ఛించే దానిని కట్ట చేస్తున్నారు. ఆ విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిందా? వస్తే ఏమి యాచనలు సుకోబోతున్నారు ?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— ఎప్పటికప్పుడు సరిస్థితులను గమనిస్తూ సమీక్షిస్తూనే ఉన్నాం. ఏదైనా మంచి ఉని చేద్దామని అనుకున్నప్పుడు కొన్ని కొన్ని దుష్ప్రశస్తి అడ్డు వస్తూ ఉంటాయి. వాటిని తప్పించుకొని మనం ముందుకు సాగించాలి, అనే చేయాలి అనే ధ్యేయంతో ప్రభుత్వం ముందుకు సాగుతున్నదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎమ్. వెంకయ్య నాయుడు :— ఈ అధికారులను సస్పెండు చేసేముందు వారిపైన నేరాలపట్ల మోపుతూ వారికి నోటీసులు జారీ చేసారా ? ఈ ముగ్గురిపైన ఏ ఏ వ్యవస్థం గానూ ప్రాథమికమైన పరీక్షలు జరిపించారు ? ఢిల్లీలో ఉన్నటువంటి కొంతమంది ఆఫీసర్లు, రాష్ట్రంలో ఉన్నటువంటి కొంతమంది ఐ ఎ ఎస్ ఆఫీసర్లు సస్పెండు అయి వారిలో ఒకరొక అధికారిని సస్పెండు చేయడం పాపపాపి అక్షేపిస్తూ రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శికి ఏమైనా మహజరు సమర్పించారా ? సమర్పించే వారి పేర్లు ఏమిటో తెలిస్తే సరేరా ?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— వాళ్ళు ఉన్నటువంటి అధికారులు ఏమిటో ఇమిడిన వారి పేర్లు ఉన్నాయి. అది ప్రకారం వారిని సస్పెండు చేయడం జరిగింది. సోషలిస్టు పార్టీలో కొంతమంది చెప్పారు. వారు మంచివారు అని చెప్పారు. ఏదైనా అధికారి చేసిన ఏ ఏ ఏ ఏ ఏ ఏ ఏ ఏ ప్రభుత్వం తీసుకోదు. వారి పై చూడండి, ఆ పై లులో ఉన్నటువంటి నిజాలను బట్టి ఈ విధంగాచేయడం జరిగిందని మనవి చేయడం జరిగింది.

శ్రీ ఎమ్. వెంకయ్యనాయుడు :— నేను సంతానంగా నిజాయితీపరులు, వారి సంగతి పరిశీలించాలని నేను అనడం లేదు. It is I who made charges against Mr. Santhanam, on the Floor of this House. మొదట మీమీద ఈ నేరాల పట్ల చేయబడింది అని ఈ అధికారులకు మేమే కాని పోకాక్ నోటీసు కాని ఇన్వ్యా చేసారా ? What are the agencies or who are the officers that have enquired into the preliminary charges against these people? చీఫ్ మినిస్టరుగారు ఇప్పుడు ఒప్పుకున్నారు ఎవరో వచ్చిచెప్పారని Who are those people who have represented to the Chief Minister regarding Mr. Santhanam, the House would like to know.

(3) Is it also a fact that it is not necessary to have the permission from the Government because the Housing Board is a statutory body?

(4) Is it also a fact that the Collector and Revenue Department has suggested and recommended that this land should be purchased at Rs. 30 per sq. yard whereas the land was purchased at Rs. 10?

(5) Is it also a fact that the Advocate-General has also approved the entire transaction and has opined that the transaction is legal and valid?

(6) Is it also a fact that extra budgetary allocation was not necessary since this transaction was made within the allocation?

(7) Is it also a fact that this land which was purchased is not purchased from an individual but it was purchased from a Trust?

Lastly, Sir, is it also a fact that a Junior Officer was appointed as an Enquiry Officer as against Mr. N. K. Muralidhar Rao, who is said to be a far Senior to him?

Is it well within the confirmity of the procedure that a Junior Officer is appointed as Enquiry Officer against a Senior Officer. Let me know all these things. Let him furnish information to these facts, so that we can make further probe into the matter.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— అధ్యక్షా, అప్పి వివరాలు నాదగ్గర ఉన్నాయి. వెతుక్కోవలసిన అవసరం లేదు. అయినప్పటికీ ఇది విచారణలో ఉండగా ఈ విషయం మనం ఎక్కువగా మాట్లాడ కూడదని నేను గౌరవ సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను.

Sri A. Madan Mohan :—No. He cannot say like that.

Mr. Speaker :—He says that any statement may prejudice the case.

Sri A. Madan Mohan :—Sir, you are a lawyer and there are other Legislators who are lawyers. We have been conducting the proceedings in this House and we know what would prejudice the case and what would not. I have not asked about the merits of the case. He said he has got the information and he need not search for the information. Let him disclose the information to the House. Because he is the Chief Minister he cannot be left scot-free. He should know the norms. After all we want a statement of facts. Whether it is a fact that a Junior Officer has been appointed as Enquiry Officer? Whether the adjoining land was sold at Rs. 60? Whether the land was purchased from a Trust?

Mr. Speaker :—Is it possible to get all these information?

Sri A. Madan Mohan :—If it is not possible, let him furnish this information to the House, within a day or two. It is not I who said that the information is available. It is he, who said that he got the information. Let him give the information.

Mr. Speaker :—Would you like to give any information?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— అధ్యక్షా, మీ అనుమతితో చదవాలి అంటే చదువు తీర్చాను. అందరూ వివరమని ప్రార్థిస్తున్నాను.

"Mr. N. K. Muralidhara Rao, I.A.S., as Commissioner for Weaker Sections Housing Programme in the absence of the decision of the Government for acquiring 10,000 acres of land for the purpose of constructing 2 lakh houses in 16 months, obtained on 4-8-1981, the orders of the then Minister for Housing for Special staff to be employed for acquisition of the said land involving recurring expenditure of Rs. 15 lakhs per annum, when over 8 lakh house sites already acquired are available to take up the construction of the Houses for Weaker Sections. He failed to take steps to have the matter relating to employment to the special staff placed before the Council of Ministers as required under Andhra Pradesh Government Business Rules causing thereby a wasteful expenditure of Rs. 15 lakhs to the Government."

హౌసింగ్ వెక్సల్స్ డిపార్ట్మెంటు సోగ్రాము. దీనికి 8 లక్షలు. ఇళ్లు కట్టుకోడానికి స్థలాలు ఉండగా తిరిగి రెండు లక్షలు ఇన్స్ట్రక్షన్లు కోడానికని పది వేల ఎకరాలు ఖరీదు చేశారని ఆరోపణ. స్పెషల్ స్టాఫ్ సాలుకు 15 లక్షల ఖర్చుతో అది ఏర్పాటు చేసుకుంది. అది క్యాబినెట్ డిషన్ తేనిదే చేయకూడదు. అది క్యాబినెట్ నుండు ఉంచకుండా చేయడం జరిగింది. మంత్రిగారు ఆమోదించినా క్యాబినెట్ నుండు ఉంచవలసిన బాధ్యత కార్యదర్శిది. ఇది ఆయన చేయలేదని గౌరవ సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను.

"It is alleged that he demanded an illegal gratification of Rs. 2 lakhs from Mr. B. Rangaswamy, Member, Gram Panchayat, Wanaparthy for entrustment to him the work relating to construction of 3,236 houses in the three taluks of Mahaboobnagar district.

Sri N. K. Muralidhara Rao, as Managing Director of the Andhra Pradesh State Co-operative Bank drew an amount of Rs. 3,125 in the year 1979 as ex-gratia bonus for the years 1976-77 to 1978-79 in contravention of the terms and conditions of the deputation read with the decision of the Government of India in G.O. No. 9, G.A.D. (Spl.-A), dated 22nd January 1979 and the G.O. No. 66, G.A.D. (Spl.-A), dated 7th March 1979. He drew unauthorisedly 300 U.S. Dollars which is equivalent to Rs. 380 and failed to remit to Andhra Pradesh State Co-operative Bank when it was brought to the notice that such drawal was irregular. He held corrupt motives and in abuse of his official position, selected for a Branch of Andhra Pradesh State Co-operative Bank an unsuitable premises, the first floor of the building, the land-lord who is one M/s. S. N. Patel & Co., from Smt. Sadhana Karan, the tenant of the said land-lord on a rent of Rs. 2.10 per sq. ft. for unduly long period of 9 years, when the land-lord himself offered the ground-floor at a lower rent of Rs. 1.50 per sq. ft. resulting thereby a loss of about Rs. 1,530 per month to the State Co-operative Bank. The above irregularities are included in the Charge Memo. issued to Mr. N. K. Muralidhar Rao, I.A.S."

Sri A. Madan Mohan:—Sir, none of the questions raised by me are answered. If he does not have the information, he can take note of them and can furnish the information to this House. If he is not in a position to furnish the information to the House, he can furnish it to me, since I have asked.

I have raised the pertinent things. I am passing on this question-naire to the Chief Minister through you, Sir. What all I request you is to direct the Chief Minister to furnish the information.

(Sri A. Madan Mohan passed on the papers to the Hon'ble Speaker.)

May I presume that you have directed the Chief Minister to furnish the information?

Mr. Speaker:—Yes.

శ్రీ ఎన్. జనమిపాల్ రెడ్డి:— అధ్యక్షా, ఈ పబ్లికేషన్ గారు హౌసింగ్ బోర్డు వైస్ చైర్మన్ గా ఉంటూ పోచారం భూమి కొనుగోలు సందర్భంగా చెప్పిన దానిని వేనే ఈ సభలో యివ్వడం జరిగింది. రూ. 1 కోటి 70 లక్షలు రైతులకు యిచ్చినట్లుగా చెప్పినారు. రైతులకు యివ్వకుండా ఉన్నది రూ. 68 లక్షలు. రైతులకు నిజంగా యిచ్చినది యెక్కువ భాగం నేను అందించిన సమాచారం ప్రకారంగా ప్రభుత్వానికి హౌసింగ్ బోర్డుకు రూ. 50 లక్షలు కాకుండా ఒక కోటి రూపాయలు కంటే యెక్కువ నష్టం జరిగిందని చెప్పాను. కాని వారు అందచేసిన సమాచారం ప్రకారంగా రూ. 50 లక్షలు నష్టం అని చెప్పినారు. దీనిని గురించి వివరంగా వారు యివ్వదలచిన సమాధానంలో చెప్పాలి. రెండవది యేమిటంటే ఈ మురళీధరరావు గారి మీద కె. ఆర్. వేణుగోపాల్ గారు కమీషనరుగా వేయబడి ఆయన రిపోర్టు ప్రభుత్వానికి యివ్వడం జరిగింది. ఆ రిపోర్టు ఈ సభ సమక్షమందు ఉంచుతారా? లేకపోతే ఆ రిపోర్టు ప్రధాన అంశాలు యేమిటో చెబుతారా?

శ్రీ ఎస్. టి. రామారావు:— అధ్యక్షా, వివరాలు చాలా ఉన్నాయి. అది సభ్యులు కనుక కోరే పక్షంలో వారికి హౌసింగ్ బోర్డులో తెలియజేస్తాను. అది వారు గమనించాని కోరుతున్నాను.

Sri A. Madan Mohan:—Sir, I presume that you will direct to C.M. to furnish the information.

శ్రీ ఎం. కిషన్ రావు:— సర్వీసు రూల్స్ ప్రకారం యెడైతే సస్పెన్షన్ లో ఉండో దానిమీద ఎంక్వయిరీ చేసి ప్రయిమాఫేసి కేసు ఉంటేనే సస్పెన్షన్ చేయడం జరుగుతుంది. అటువంటప్పుడు యంతవరకు యేది డిమాండు చేస్తున్నారో క్లెరిఫికేషన్...

(Interruption.)

శ్రీ ఎం. కిషన్‌రావు:— కనుక ప్రైమాఫేసీ కేసు ఎస్టాబ్లిష్ అయితేనే సస్పెన్షన్‌లో పెట్టే హక్కు ప్రభుత్వానికి ఉంది.

Sri A. Madan Mohan:—Sir, is he putting the question or making the answer? What is his capacity?

Sri M. Kishan Rao:—Sir, It is not a punishment. That is what I want to say.

(Interruptions.)

మిస్టర్ స్పీకర్:— అది ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పాలి. మీరు కాదు.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:— ఇప్పుడు సస్పెన్షన్ పనిష్‌మెంటు ఎందుకు యిచ్చినారని అడగడం లేదు. వారు అర్థం చేసుకోలేకపోతే చేయగలిగేదేమీ లేదు. నా పాయింట్ యేమిటంటే ఈ కేసు సక్రమంగా నిలబడాలి. రేపు చట్టం క్రింద కోర్టుకు వెళ్లివప్పటికీ అది గట్టిగా నిలబడాలనేదే మా ఆదుర్దా. అందుకని యెవరి చేత ఏవారణ జరిపించినారు? వారికి ఒక అకౌశం యిచ్చి షోకాక్ వోటీసు యిమ్మా చేశారా? లేకపోతే మెమోన్ అది మురళీధరరావుగారికి మాత్రమే అని అడిగివచ్చాడు వారు చెప్పలేదు. ఈ ముగ్గురు అధికారులపై చార్జెస్ నిర్ధారణ చేసి ఎక్స్‌క్ల్యుజివ్ కౌన్సిల్ చేసి మెమోన్ యిమ్మా చేసి కమ్యూనికేట్ చేశారా? Sir, whether it is a fact that some of the I.A.S. Officers belonging to Andhra Pradesh Cadre have submitted a Memorandum to the Chief Secretary or to the Government disapproving or questioning the suspension of one of the I.A.S. Officers. I want a straight answer for this question. This is not in prejudice to the enquiry in any way. If he has suspended any I.A.S. Officer, let him say—'Yes', and if he has not suspended any I.A.S. Officer, let him say—'No'.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు:— ప్రైమాఫేసీ కేసు ఉండగా చార్జిషీటు యివ్వవలసిన అవసరం లేదని గౌరవ సభ్యులకు చెబుతున్నాను.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:— వారికి చార్జి మెమో యిమ్మా చేయ లేదన్నారు. బాగానే ఉంది. వారి మీదపెట్టిన చార్జెస్ కమ్యూనికేట్ చేయలేదు. రెండవది నేను అడిగింది స్టేట్ అర్డర్స్‌కు సంబంధించి ఐ. ఏ. ఎస్. అధికారులు యెవరయినా ఈ తీసుకున్న చర్యలకు డిజప్రూవ్ చేస్తూ క్వశ్చన్ చేస్తూ గవర్నమెంటుకు మెమోరాండం సబ్‌మిట్ చేసినారా అన్నాను. ఎవరో కొందరు వ్యక్తులని చెప్పారు. ఆ వ్యక్తుల గురించి చెప్పమని అడగడం జరిగింది. ఐ. ఏ. ఎస్. ఆఫీసర్స్ యెవరయినా ఈ సస్పెన్షన్‌కు విరసన తెలియజేస్తూ ప్రభుత్వానికి మహజరులు వంపించినారా? అది ఉంటే ఉందని చెప్పమనండి. లేకపోతే లేదని చెప్పమనండి. ప్రైమాఫేసీ కేసు ఉంటేనే మెమో యిమ్మా చేయాలంటే, ప్రైమాఫేసీ కేసు అంటే మాకు కూడా తెలుసు.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు:— అధ్యక్షా, సపెక్టర్ ఆర్డరు యిచ్చిన తర్వాత మురళీధరరావుగారికి, పవిత్రన్ గారికి చార్జ్ మెమోలు యివ్వడం జరిగిందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:— ముందు చార్జ్ మెమో యిన్ఫూ చేయలేదు అన్నారు. అక్కడ వెనక యెవరో చెబితే ప్రయిమాఫేసీ కేసు ఉంది కాబట్టి అసలు చార్జ్ మెమో యివ్వలేదన్నారు. ఇప్పుడేమో మరల సపెక్టర్ ఆయి చార్జ్ మెమో యిన్ఫూ చేశాము అంటున్నాడు. తర్వాత యేమంటారో తెలియదు. ఐ. ఏ ఎన్. అధికారులు యెవరయినా ఈ చర్యను క్వశ్చన్ చేస్తూ మెమోరాండం స్టేట్ కు సంబంధించి యిచ్చినారా? ఐ. ఏ ఎన్. అధికారులు రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి బాధ్యులు. ఈ సభకు కూడా బాధ్యులు. వారు యెవరు యిచ్చినా ఈ సభకు తెలియజేయవలసిన బాధ్యత ఉంది.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు:— అధికారులెవరూ రిప్రజంటేషన్ యివ్వడని మనవి చేస్తున్నాను.

Sri A. Madan Mohan:—Sir, on a Point of Order. I am seeing and observing in this House, unfortunately, that, in aid of the Minister and the Chief Minister some Hon'ble Members who are in no way concerned, are trying to defend, explain and trying to speak on their behalf. This has never been happened in the past and I want your Ruling on this issue. Unless the Chair gives Ruling this practice cannot be stopped. I want the Hon'ble Speaker to give specific Ruling on this.

Collection of Toll-Gate Tax on National Highway Bridges.

85—

*152-Q—Sri Vasanta Nageswara Rao:—Will the Minister for Works, Roads and Buildings be pleased to state:

(a) whether it is a fact that Toll-Gate Tax is being collected on National as well as State Highway Bridges;

(b) if so, the amount collected annually; and

(c) whether the Government will propose to abolish the same in view of inconvenience caused to motor vehicle users?

రోడ్లు మరియు భవనాల శాఖా మంత్రి (శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి):—

ఎ. అవునండీ.

బి. 1975-76 నుండి సంవత్సరం వారీగా స్టేట్ హైవేస్ మీద వసూలు అయిన వసూళ్లు మరియు నేషనల్ హైవేస్ 1979-80కు సంబంధించి సాలీనా జరిపిన వసూళ్లు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నవి.

స్టేట్ హైవేస్. సంవత్సరం.	మొత్తం. రూ.	నేషనల్ హైవేస్. సంవత్సరం	మొత్తం రూ.
(1)	(2)	(3)	(4)
1975-76	35,53,747.00	...	...
1976-77	41,06,972.00	...	...
1977-78	45,56,818.00	...	...
1978-79	47,32,947 00	...	...
1979-80	62,60,979,00	1979-80	1,00,359.00
1980-81	69,95,007,00	1980-81	6,91,443.00
1981-82	91,22,423.00	1981-82	20,11,017.00
1982-83	1,05,00,000.00		24,06,700.00
	(సుమారు)		(సుమారు)

సి. ఈ విషయం ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉంది.

శ్రీ వి. నాగేశ్వరరావు:— ఈ రాష్ట్ర రహదారులు, జాతీయ రహదారులు పైన టోల్ టాక్స్ ఎలాంటి చేస్తున్నట్లుంటేది మంత్రిగారు యిచ్చిన లెక్క ప్రకారంగా పాలినా సగటున రూ. 40 లక్షలు కనపడుతోంది. అయితే రాష్ట్ర ప్రజల సౌకర్యార్థం విర్మించినట్లుంటే బిడ్డీలపైన ఈ రకమయినట్లుంటేది వసూలు చేయడం సమంజసమా? ఈ ప్రతిపాదన ఈ సంవత్సరంలోనే ఉపసంహరించుకుంటారా? ఇకపోతే లారీ లేక కార్లు, బస్సుల డ్రైవర్లకు ఈ పాటు పాడిన వారికి తరచు తగాదాలు వచ్చి పోలీసు కాల్పులు దాకా పోతున్న విషయం, తద్వారా ప్రజలకు అసౌకర్యం కలుగుతున్న విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిందా?

శ్రీ నల్లపూరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి:— 1982-83 లో రాష్ట్ర రహదారుల మీద టోల్ టాక్స్ రూ. 1 కోటి 5 లక్షలు వచ్చింది. 1983-84 లో క్రొత్త బిడ్డీలు ఓపెన్ కాబోతున్నాయి. కాబట్టి రూ. 1 కోటి 65 లక్షలు జాతీయ రహదారుల మీద కాకుండా రాష్ట్ర రహదారుల మీద వస్తుంది. అయితే యిది లారీ ఓనర్స్ అసోషియేషన్ అయితేనేమి. యితరులు అయితేనేమి వారి నుంచి వచ్చిన రిప్రజంటేషన్ మీద ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తోంది. అదేమిటంటే ఈ మోటార్ వెహికల్స్ టాక్స్ను ఎమెండు చేసి కొంత మోటార్ వెహికల్స్ టాక్స్ పెంచి ఈ రాష్ట్ర రహదారుల మీద ఉన్నట్లుంటే బిడ్డీల దగ్గర టోల్ టాక్స్ను విషేధిస్తే, తొలగిస్తే బాగుంటుందనే కోరిక రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి ఉంది. ఈ మోటార్ వెహికల్స్ టాక్స్కు అమెండుమెంట్లు వచ్చే దాకా 1-4-1983 నుంచి లిజి అవుట్ చేయకుండా డిఫార్మ్మెంటే టోల్ టాక్స్ వసూలు చేయడానికి ప్రయత్నిస్తుంది.

శ్రీ వి. నాగేశ్వరరావు:— మనము ప్రజల సౌకర్యార్థం బ్రిడ్జిలు నిర్మించి మరల ఆ ప్రజల దగ్గర నుంచి టాక్స్ వసూలు చేయడం యేమి న్యాయం? ఇది ఒకప్పుడు చిన్నదో జాతీయ రహదారి మీద ఉన్న కట్టంమూర్ దగ్గర పోలీసు కాబ్బల వరకు పోయే పరిస్థితి వచ్చింది. ఈ సంవత్సరం ప్రజాపయోగం కోసం బ్రిడ్జిలు కట్టేవాము కాని టాక్స్ వసూలు చేయడం కోసం కాదని తనవల్ల గుర్తించిందా? ఇటువంటి తగాదాలకు లేక అవసరమైన అలబడిని సృష్టించడానికి కారణభూతమైన వాటిని రద్దు చేపేటటువంటి విషయాలు యిటీవల మన ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిందా?

శ్రీ వల్లభరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి:— వెంగళరావుగారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్న సమయంలో 1975 లో వసంత నాగేశ్వరరావుగారు శాసన సభ్యుడుగా ప్రభుత్వ పక్షంలో ఉండగా ఈ టోల్ టాక్స్ ప్రతిపాదన ఈ శాసన సభ ఆమోదించింది. అప్పుడు నేను ప్రతిపక్షంలో ఉన్నాను. అందరికీ రీధింకింగ్ వచ్చింది. ఇది భావ్యంగా లేదు. ఈ బస్సులు, లారీలు, కార్లు ఆఖరికి స్క్వాటర్లమీద ఈ టాక్స్ యేదైతే ఉందో అది అన్యాయంగా ఉందని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం భావిస్తోంది. పునరాలోచన చేస్తూఉంది. అందువల్లనే మోటార్ వెహికల్ టాక్స్ ను పెంచాలని బ్రాన్స్ ఫోర్డ్ మినిస్టరుగారి చాంబర్ లో జరిగిన సమావేశంలో ఈ టోల్ గేటు బదులు మోటారు వెహికల్ టాక్స్ ను కొంతపెంచి ఈ వాహనాలన్నిటినీ అడ్డగించి యిబ్బంది పెట్టేటటువంటి పరిస్థితి లేకుండా చేయాలనే నిర్ణయానికి దాదాపు పబ్లిసరని మనవి చేస్తున్నాను. అందువల్లనే ఈ సంవత్సరం ఈ టోల్ టాక్స్ కలక్షన్ లిజుఅఫుట్ చేయకుండా త్వరలో రెజిస్ట్రేషన్ చేయాలనే ఉద్దేశ్యంతో మోటార్ వెహికల్ టాక్స్ ను పెంచేదాకా 1-4-1983 నుంచి ఈ టోల్ టాక్స్ ఆర్ అండ్ బి డిపార్టుమెంటులోగా కలక్షన్ చేస్తుంది. మోటార్ వెహికల్ టాక్స్ యాక్టుకు అమెండ్ మెంటు రాగానే ఈ టోల్ టాక్స్ అబాలిష్ జరుగుతుందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ బి. పాపిరెడ్డి (ఆలూరు):— పాత ప్రభుత్వం పాత బ్రిడ్జిలకు రంగు పూసి టోల్ టాక్స్ వసూలు చేసారు. ఆ వద్దటికి వ్యస్తీ చెప్పడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ వల్లభరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి:— పాపిరెడ్డిగారు చెప్పింది యదార్థం. 1975 లో ఈ యాక్టు తయారయినప్పుడు దానితో యేమి పొందుపరచినారంటే 1955 నుంచి నిర్మించిన బ్రిడ్జిలన్నిటికీ రూ. 10 లక్షలకు మించి ఖర్చు పెడుతూ ఉంటే వాటి మీద టాక్స్ వేయాలని పొందుపరచినారు. అదేకాకుండా పన్ను బ్రిడ్జిలకు యేదైనా యింప్రూవ్ మెంటుకు రూ. 10 లక్షలు పైన ఖర్చు పెడితే వాటిమీద టాక్స్ వేయాలని నిర్ణయించినారు. ఇప్పుడు ఈ ప్రభుత్వం యిది తాగలేదని భావిస్తున్నది. కనుక మోటార్ వెహికల్ టాక్స్ కు అమెండ్ మెంటు తీసుకువచ్చి ఈ టోల్ టాక్స్ ను అబాలిష్ చేయాలనే ఆలోచనలో ఉందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:— శ్రీనివాసులు రెడ్డిగారు, ప్రతివత్సరంలో ఉన్నప్పుడు అప్పుడు నేను కూడా ప్రతివత్సరంలో ఉన్నప్పుడు ఈ టోల్ టాక్స్ ను రద్దు చేయాలని చెప్పినారు. వారు మంత్రి అయినారు. కనుక వారికి ఆ ఆలోచన కొనసాగుతూ ఉన్నందుకు సంతోషం. దీనికి మొదటి ప్రాతిపదికగా యే బిడ్జెన్ పైన దానికి అయిన ఖర్చు ఆ రోజు రికవరీ అయిందో ఆ బిడ్జెన్ ను రెజిస్ట్రేషన్ వచ్చే లోపల మిస్సయిందే ఆలోచన ప్రభుత్వానికి ఉందా? అంటే టోలు గేటు పెట్టిన బిడ్జెన్ యొక్క ఖర్చు రూ. 50 లక్షలు అయింది అనుకుంటే ఆక్షన్ వేయడం వల్ల దానికి డబ్బు యొక్క వచ్చి సుమారు ఆ మొత్తాన్ని దాటిపోయి యేదైతే రికవరీ అయిందో వాటిని తక్షణం ఈ చట్టం వచ్చే లోపల మిస్సయిస్తారా? ఈ సంవత్సరం లోపలనే అది తీసుకు వస్తామని స్పష్టంగా హామీ యివ్వాలి.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులు రెడ్డి :— వెంకయ్యనాయుడు గారు చెప్పింది నిజమే. 1975 లో మనము చట్టం రూపొందించుకున్నప్పుడు యీ కాన్స్ట్రక్షన్స్ ఆఫ్ ది బిడ్జెన్ రికవరీ అవుతూ ఉండగానే దాని మీద టోల్ టాక్స్ వసూలు చేయకూడదని అందులో ప్రావిజన్ పెట్టుకోలేదు. ఇప్పుడు స్టేట్ గవర్నమెంటు 51 బిడ్జెన్ మీద టోల్ టాక్స్ వసూలు చేస్తూ ఉంటే 7 బిడ్జెన్ కు యిప్పటికీ రికవరీ అయిపోయినా కూడా ఆ 7 బిడ్జెన్ దగ్గర టోల్ టాక్స్ వసూలు చేస్తూ ఉన్నారు. ఎందుచేతనంటే ఉన్న పరిస్థితిని బట్టి చట్టాన్ని సవరించుకుంటే తప్ప లేకపోతే వసూలు చేసుకుంటూ ఉండవలసిన పరిస్థితి రెచ్చిపెడు కుంది. అదే సెంట్రల్ యాక్టులో యేమి ఉందంటే నేషనల్ హైవేస్ వారు రూ. 25 లక్షలకు పైన ఉంటేనే ఆ బిడ్జెన్ పైన పన్ను వేస్తున్నారు. వారి యాక్టులో యేమి ఉందంటే యీ కాన్స్ట్రక్షన్స్ లోక యింట్రస్ట్రక్చర్, మెయిన్ టెనెన్స్, రిసైర్స్ వగైరా రికవరీ అవుతూ ఉండగానే నేషనల్ హైవేస్ మీద ఉన్నటువంటి ఆ బిడ్జెన్ మీద టోల్ టాక్స్ వసూలు నిలిపివేయాలని ఉంది. స్టేట్ గవర్నమెంటు హైవేస్ కు సంబంధించి ఆ ప్రావిజన్ లేదు. అందువల్ల టోల్ గేటు కూడా రద్దు చేయాలని యీ ప్రభుత్వ ఉద్దేశ్యం కూడా అదే. ఎప్పుడైతే ఎం. వి. టాక్స్ యాక్టును సెమెంట్ చేసి బ్రాన్స్ పోర్టు, టెనెన్స్ గారు యిక్కడ బిల్లు చేసి రెజిస్ట్రేషన్ అయి అమెండ్మెంటు వస్తుందో అప్పుడు యీ టోల్ టాక్స్ రద్దు అవుతుందని, ప్రభుత్వం యీ ఉద్దేశ్యంలో ఉందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. సిద్ధారెడ్డి (మధిర):— ఈ టోల్ టాక్స్ రద్దు చేయాలనే ఆలోచనలో వన్నట్లు మంత్రిగారు చెబుతున్నారు. అసలు తీసివేస్తే అభ్యంతరం లేదు. కాని ఎం. వి టాక్స్ ను పెంచి దానిని రద్దు చేయాలంటున్నారు. బిడ్జెన్ కట్టిన తర్వాత గ్లొబలిగా ప్రజలు దానిని ఉపయోగించుకుంటూ సౌకర్యం పొందుతున్నారు. ఉదాహరణకు గోకర్ణరెవుగారు నాకు సంబంధించిన సంగతి చెబుతున్నారు. నందిగూడ, మధిర మధ్యన ఆ బిడ్జెన్ కట్టారు. అది స్థానికులకు ఉపయోగపడుతుంది. కొన్ని లక్షల రూపాయలు దుర్బు అవుతుంది. ఆ లక్షలు ఖర్చు పెట్టిన బిడ్జెన్ మీద టోల్ టాక్స్ వేస్తే యేమియితే సౌకర్యం పొందుతున్నారో వారు పే చెప్తారు. కాని అది తీసివేసి రాష్ట్రం మొత్తం మీద రాష్ట్రం మొత్తం మీద వేస్తామంటే అసలు ఆదాయం తక్కువగా ఉన్న

కోటలో ఒక కోటి రూపాయలు ఆదాయం వస్తూ ఉంటే యీ కోటి రూపాయలు సమూలు చేసి అదనంగా సౌకర్యాలు కలుగజేయవలసింది బదులు దానిని మాఫీ చేస్తామంటున్నారు. అది యెందుకో అర్థం కాకుండా ఉంది. కొత్తగా బిడ్డలు కట్టినప్పుడు వాటికి పెట్టిన ఖర్చు అంతా రావడానికి యెంత కాలం వదిలే అంత కాలం వసూలు చేయడం వ్యయం. ఆ డబ్బుతో యొక్కడెక్కడ అయితే సౌకర్యాలు లేవో, యొక్కడయితే బిడ్డలు లేవో అన్నది నిర్మించవలసినది పోయి యిదేదో తిరోగమనానికి పోతుంటేమో అర్థం కాకుండా ఉంది. శ్రీనివాసులురెడ్డి గారికి ఒక ఉద్దేశ్యం ఉండవచ్చును. సిద్ధారెడ్డి గారికి ఒక ఉద్దేశ్యం ఉండవచ్చును. నాగేశ్వరరావు గారికి యింకొక ఉద్దేశ్యం ఉండవచ్చును. కాని రాష్ట్ర ప్రజల విషయం దృష్టిలో పెట్టుకొని యెవరయితే ఆ సౌకర్యం పొందుతున్నారో వారు ప్రభుత్వానికి డబ్బు చెల్లించడం వ్యయం. ఎక్కడయితే సౌకర్యాలు లేవో అక్కడ సౌకర్యాలు కల్పించవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వం పైన ఉంది. దానిని మరచి పోయి విూయి అలోచన మరచిపోయి మా అలోచన యిది అని అంటే ఆనలు ప్రభుత్వం యొక్క ఉద్దేశ్యం రాష్ట్ర ప్రజలకు యేమి చేయబోతున్నారు.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :- ఈ టోల్ టాక్స్ లీజు అవుట్ చేస్తున్నారు. దీనిని లీజుఅవుట్ చేసినప్పుడు కాంట్రాక్టరు సంవత్సరానికి రూ. 4 కోట్లు వస్తే మనకు వచ్చింది. రూ. 1 కోటి 5 లక్షలు. ఎందుచేతనంటే ఆ కాంట్రాక్టరు అక్కడ కొల్యూడ్ అయి తగ్గించి పాట పాడినారు. వారు ఆ టాక్స్ అనుభవిస్తున్నారు. అటువంటి పరిస్థితుల్లో స్కూటర్లు, ట్రాక్టరు ఆ ట్రాక్టరుతో ఒక్క ఉంటే దానికి డబ్బు అందులో పొందుమరచి కామన్ మేన్సు హాంపిస్తున్నాము. యెవరో మోటార్ వెహికల్స్, కార్లు, లారీలు ఉన్నవారి నుండి కొద్దిగా కట్టుకొంటారు. కాని కామన్ మేన్సు రోడ్డే పోయే వతి వారిని కట్టమని హింపించడం వ్యయం కాదు అనుకుంటాను. సిద్ధారెడ్డిగారు అనుభవజ్ఞులు. వారే...

శ్రీ శీలం సిద్ధారెడ్డి :- మోటార్ సైకిల్స్ విషయంలోనూ, యితర సైకిల్స్ 9-30 a.m. విషయంలోనూ టోల్ టాక్స్ కలెక్షన్లు రూల్సు మారిస్తే మాకు ఏమీ అభ్యంతరం లేదు. ఇప్పుడు జరుగుతున్న విషయం ఏమిటంటే ఈ వెహికల్ ఓరుకాంట్రాక్టర్లతో లాడోచి వదులున్నారు. అన్ని బిడ్డలు దగ్గర కూడా ఆటాడ్ జరుగుతోంది. అందువల్ల ఆ బిడ్డిలమీద టోల్ టాక్సు కలెక్షన్స్ పాధ్యవధితే ప్రభుత్వ వారే వసూలు చేయడం కోసం ఏర్పాట్లు చేయండి. ఆ బిడ్డల మూలంగా ఎవరయితే లాభం పొందుతున్నారో, సౌకర్యాలు పొందుతున్నారో వాళ్లదగ్గర టోల్ టాక్సు వసూలు చేయవచ్చును. అక్కడ జరుగుతున్న అవకతవకలు ఏమైనా ఉంటే వాటి పరిచేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా? లారీలవారిని, కారులవారిని బిడ్డల మీద హింపించడం జరుగుతోంది.

శ్రీ ఎన్. శ్రీనివాసులురెడ్డి :- ఇప్పుడు లారీ ఓనర్లు కూడా యీ టోల్ టాక్సు వసూలు అని మోటారు వెహికల్స్ టాక్సును పెంచమని రిప్రజంటేషన్ యిచ్చారే లారీ ఓనర్లు అడిగివున్నది యీ టాక్సు పెంచే విషయంలో సిద్ధారెడ్డి గారు ఎందుకీ తిరుగుబాటున్నారో వాళ్లు తెలవడంలేదు.

శ్రీ ఎస్. జైప్రకాశ్ రెడ్డి :— అసలు బాధ ఏమిటంటే శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి గారికి ప్రతిపక్ష స్థానంలో కూర్చునే భావం మంత్రిగా ఉంటూ కూడా పోలేడు, సెల్లారెడ్డి గారికి ప్రతిపక్ష స్థానంలో కూర్చున్నా సాతమంత్రిగా మాట్లాడే భావంతోనే ఉన్నారు. ఆ అలవాటు వారికి పోలేదు.

(నవ్వులు)

శ్రీ ఎం. వెంకట్రామనాయుడు (చంద్రగిరి) :— శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి గారు యీ టోల్ టాక్సు తీసివేస్తామన్నారు. దానికి లారీ యజమానులు కూడా సుముఖంగా ఉన్నారు అన్నారు. లారీ యజమానులు యిచ్చిన రిప్రజెంటేషన్స్ తరువాత మూడు సార్లు యీ టాక్సు పెంచడం జరిగింది. ఈ కాంట్రాక్టు లారీలు వారికి బ్రిడ్జింకు సంబంధం లేనపుడు ఆ లారీమీద, కారుల మీద టాక్సులు వేస్తున్నారు. అటువంటి వారిమీద కూడా యీ టోల్ టాక్సులు రుద్దడం సమంజసం కాదు కాబట్టి దీనిని పునరాలోచన చేస్తున్నారా?

శ్రీ ఎస్. శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి :— పెద్దగా యిబ్బంది లేకుండా యీ మోటర్ వెహికల్ టాక్సును పెంచి టోల్ టాక్సును తీసివేయాలని ప్రభుత్వము అభిప్రాయపడి ఉన్నది.

శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు :— మనది వెల్ ఫేర్ స్కేటు 100 కోట్ల రూపాయలు యీ బోజన వళకాని. వెచ్చిస్తూ ప్రభుత్వం ఒక కోటి రూపాయలు ఆదాయము వచ్చే టోల్ టాక్సును తీసివేయవచ్చును. దానికొరకు మరల వెహికల్ టాక్సును పెంచవలసరం లేదు.

Air Service from Hyderabad to Warangal.

86—

*113-Q—Sarvasri M. Jagannadham (Wardhannapet) and P. Jagannaik (Mulug):—Will the Minister for Works, Roads and Buildings be pleased to State:

(a) whether there is any proposal before the Government to start Air Service from Hyderabad to Warangal, etc., according to Mini Air Service Scheme;

(b) if so, when it will be started; and

(c) whether there is any proposal for linking the District Head quarters with the State Capital?

శ్రీ ఎస్. శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి :—

(ఎ) లేదండీ.

(బి,సి) ఈ ప్రశ్నలు ఉత్పన్నం కావు.

శ్రీ ఎం. జగన్నాధం :— ఇటీవల భారత ప్రభుత్వ విమాన నౌకాయాన మంత్రి గారు కడప తదితర ప్రాంతాలకు మినీ విమానస్థానాలు వడిపించే ప్రతిపాదన ఉన్నట్లుగా ఉన్నది.

ఇదివరకు వరంగల్లో ఎకావాలిశాఖలు, బిల్డింగులు కూడా ఉండి గుప్పవరం, తిరుపతి పోయే మినీ విమాన సర్వీసులు వరంగల్ ద్వారా పోయే అవకాశం ఉండేది. వరంగల్కు మినీ విమాన సర్వీసు కావలసిన అవసరాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని సర్వీసు నడిపే విషయం పరిశీలన చేస్తారా?

* శ్రీ ఎన్. ప్రసాదారెడ్డి :- 1979 మార్చి 29 న తేదినాడు కాబినెట్ మీటింగులో కొన్ని తీర్మానాలు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం చేసింది. అందులో ఫీడల్ విమాన సర్వీసులు నడపాలని స్వయంసాయానికిగాను కార్గో సర్వీసులను కూడా నడపాలని ఉద్దేశించబడింది. తరువాత కేంద్ర ప్రభుత్వ కార్యదర్శికి, ఎయిర్ లైన్స్ కార్పొరేషన్కు యీ క్రింది సర్వీసులు నడపాలని వ్రాయడం జరిగింది. 1. హైదరాబాదు—కొత్తగూడెం—రాజమండ్రి—విశాఖపట్నం—విజయనగరం. 2. హైదరాబాదు—నాగార్జున సాగర్—కడప—తిరుపతి—బెంగళూరు. 3. హైదరాబాదు—వరంగల్—రామగుండం—సిరిపూర్. 4. విశాఖపట్నం—కాకినాడ—మంగళగిరి—నెల్లూరు—మద్రాసు. 5. హైదరాబాదు, మహబూబ్ నగర్, కర్నూలు—పుట్టపర్తి—బెంగళూరు సర్వీసులను నడపడానికి ఆమోదంకోరకు వ్రాయగా వాటి ఆమోదం రాలేదు. తరువాత గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియాకు మరల వ్రాయడం జరిగింది. గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా సివిల్ యావియేషన్ వారి ఆమోదం యింకా అందలేదు. కురం 26-7-80 నాడు గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియాకు వ్రాయడం జరిగింది.

“Operation of Air services within the Andhra Pradesh State and also to connect important cities in the neighbouring States with the capital of Andhra Pradesh and other important Cities of the State on the Air routes approved by the Director of Civil Aviation for transporting the Passengers and Cargo.

2. Air Spraying of Pesticides and Chemicals on food and cash crops as well as plantations.

3. to take up any other avocation of allied activities”.

The Minister was again addressed to introduce the services from Hyderabad to Rajahmundry and Visakhapatnam by Vayudoot Service and to upgrade the Air Port of Visakhapatnam.

రానిమీద గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా వారి ఆమోదం రాలేదు. ఈనాడు ఉన్న పరిస్థితి ఏమిటంటే నార్త్ యావ్స్టరన్ ఏరియాలో సర్వీసులు సివిల్ యావియేషన్ వారు ప్రారంభించారు. రాష్ట్రంలో 23 స్టేషనులు వారు గుర్తించారు. సివిల్ యావియేషన్ వారు గుర్తించిన వాటిలో మన రాష్ట్రానికి సంబంధించి రాజమండ్రి, వరంగల్, కడప యీ మూడు స్టేషనులు ఉన్నాయి. సివిల్ యావియేషన్ డిపార్టుమెంటు వారే యీ మినీ సర్వీసులు నడిపే అవకాశం ఉంది.

Construction of Bridge Across Godavari River Near Manchiryal.

87—

*304-Q—Sri G. Prakasa Rao:—Will the Minister for Works, Roads and Buildings be pleased to state;

(a) whether a bridge across Godavari river near Manchiryal in Adilabad district linking the Coal Belt, Bellampalli and Kothagudem was sanctioned;

(b) whether the work was started;

(c) the stage at which the work stands now;

(d) the time by which it will be completed; and

(e) the reasons for the abnormal delay?

శ్రీ ఎన్. శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి :-

(ఎ) అవునండీ.

(బి) అవునండీ.

(సి) రెండు అండ గోడలలో ఒకటి బెడ్ బ్యాంకు స్థాయికి పూర్తి అయింది. మరొకటి ప్రారంభించవలసి ఉంది. మొత్తం 32 వార్షిక స్తంభాలు ప్రారంభమయ్యాయి. వాటి వనరు వివిధ దశలలో ఉన్నాయి.

(డి) పూర్తికాగల తేది 1984 డిసెంబరు.

(ఇ) కాంట్రాక్టర్లు డిజైన్లు సమర్పించడంలో, ఆలస్యం జరగడం, టెండర్లను ఖరారు చేయడంలో సుదీర్ఘ ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు జరపవలసిరావడం, సెమెంటు కొరత జాప్యానికి కారణాలు.

శ్రీ జి. ప్రకాశరావు :- అదిలాబాదు జిల్లాలోని మంచుర్యాల సమీపంలో గోదావరి నదిపై వంతెన మొదలై 5 సంవత్సరాలు అయినా 1/4 వంతు అయినా పూర్తి కాలేదు. ఇప్పుడు మంత్రి గారు సమాధానంలో 1984 సంవత్సరానికి పూర్తి కావాలని అన్నారు. అది సాధ్యమా? గోదావరి ఖని మంచి మంచుర్యాలకు పోవాంటే వయా కరీంనగర్ పోవలసివస్తే 150 కి.మీ. పడుతున్నది. దీనివల్ల ప్రయాణీకులకు, లారీల వారికి చాలా యిబ్బంది కలుగుతున్నది. ఇప్పుడు ఆ బ్రిడ్జి పై పనిచేస్తున్న కాంట్రాక్టర్లు సరిగా పనిచేయడంలేదు. ఆ బ్రిడ్జి 1984 సంవత్సరానికి పూర్తికావడానికి మంత్రి గారు ఏమి చర్యలు తీసుకుంటున్నారు? తగిన చర్యలు తీసుకొని ఆ బ్రిడ్జి నిర్మాణం వెంటనే పూర్తి చేయాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

*శ్రీ ఎన్. శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి :- గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన దానితో దాదాపు పూర్తిగా ఏకీభవిస్తున్నాను. జాప్యం జరిగిన మాట వాస్తవం. ఇంజనీర్లకు ఖచ్చితమైన ఆదేశాలు నిన్ననే ఇచ్చాను టెండర్లు ఫైనల్ చేయడానికి, లోయెస్టు టెండరు ఇవ్వడానికి, సైనిక్ ఇంజనీర్ సిండికేట్ కు అప్పగించడానికి, అడ్మినిస్ట్రేటివ్ శాంక్షన్ అయిన తేదీ లగాయతు రెండు సంవత్సరాలు పట్టింది. అటువంటి జాప్యం ఇక మీద జరగరాదని చెప్పాను. 1982-83 లో 95 లక్షల 44 వేల రూపాయలు వచ్చింది. 21 లక్షల, 42 వేల, 769 రూపాయలు మాత్రమే ఖర్చు పెట్టాడు. అటువంటిది జరగడానికి వీలు లేదు. వెంటనే చేయాలని చెప్పడం జరిగింది. ఏ ప్రెసిడెంట్ లోనూ కూడా డిసెంబరు 84 నాటికి పూర్తి చేయాలని చెప్పాను.

Nationalisation of Bus Routes.

88—

*251-Q—Sri N. Yethiraja Rao (Chennur):—Will the Minister for Transport be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the A.P.S.R.T.C. have sent proposals for Nationalisation of Bus Routes;

(i) Hanamkonda to Mahabubabad via Somaram, Nellikuduru;

(ii) Hanamkonda to Mahabubabad via Nallikuduru in the year 1977;

రవాణాశాఖమంత్రి (శ్రీ ఎన్. పత్మనారాయణ):—

(ఎ) అవునండీ. (1) హనుమకొండ నుండి రంగసాయిపేట, పింగారం, ఐనవోలు, కాకర్లపల్లి, వర్దన్నపేట, లేబర్తి, మరియు కొండపూర్ మీదుగా సోమారం వరకు.

(బి) సోమారం నుండి గుర్మూరు, అమ్మపురం, తొర్రూరు, మాదియపల్లి, నెల్లికుదురు రాబిరాల, ముంగిలపీడు, ఆలేరు, వావిలాల, చెంగపురం, మీదుగా మహబూబాబాదు వరకు.

(సి) మహబూబాబాద్ నుండి కొర్వి, నేరేడ, గూడూరు, జైరాం, ఉగ్గంపల్లి వాగారం మీదుగా రాంపూరు వకు బస్సులు నడుపుటకు గాను ఎ. పి. యన్. ఆర్. టి. సి. 9-4-77 వ సంవత్సరపు ఆంధ్రప్రదేశ్ అసాధారణ సెషన్ లో 216/77 నెంబరు గల ముసాయిదా పథకం ప్రచురించింది.

(బి) లేదండీ.

(సి) 1977 సంవత్సరంలో ఎ. పి. యన్. ఆర్. టి. సి. వరంగల్ జిల్లాకు సంబంధించి ముసాయిదా పథకాలు ప్రచురించినది. 1939 లో మోటారు వాహనాల చట్టం, 68-డి (2) విభాగం నమసరించి 2-4-83 వ ఆభ్యంతరాలు వినుటకు ప్రభుత్వం సంకల్పించింది. అభ్యంతరాలు వివేచితం చేయడం వలన వాటిని ప్రచురించినది.

శ్రీ ఎన్. యతిరాజారావు:— హనుమకొండ నుండి సోమారం, నెల్లికుదురు మీదుగా మహబూబాబాదు వరకు ఏదైనా ప్రతిపాదన ఉందా?

శ్రీ ఎన్. పత్మనారాయణ:— ఉండదుండీ.

శ్రీ ఎన్. యతిరాజారావు:— మరి రెండవ ప్రశ్నకు లేదు అని అన్నారు కదా.

శ్రీ ఎన్. పత్మనారాయణ:— ప్రతిపాదనలు ఆమోదించారా అన్న ప్రశ్నకు లేదు అన్నారు.

శ్రీ ఎన్. యిరరాజారావు :— రూట్లు పున్నాయి ఏదా.

శ్రీ ఎన్. సత్యనారాయణ :— అవునండీ.

శ్రీ ఎన్. యిరరాజారావు :— పోస్ట్ పోన్ జరగదు కదా

శ్రీ ఎన్. సత్యనారాయణ :— జరగదు. నమ్మకం ఉంచవచ్చును.

డా.ఎం. వి రమణ రెడ్డి (ప్రొద్దుటూరు) :— బస్సు రూట్లు జాతీయకరణ ఒక ప్రయారిటీ పద్ధతిలో ఇంతకు ముందు జరిగేది. ప్రయారిటీ తప్పించి జాతీయకరణ చేస్తారా? లేక పాత పద్ధతిలోనే జరుగుతుందా?

శ్రీ ఎన్. సత్యనారాయణ :— ప్రయారిటీ పద్ధతిలోనే జరుగుతుంది.

శ్రీ సిహెచ్. జంగారెడ్డి :— పరంగల్ జిల్లాలో ఈ రూట్లు కాక వేరే రూట్లు ఉన్నాయా? అవన్నీ నేషనలైజ్ చేసే తాతలు కల్లా ఆర్. టి. సి. కి అప్పగిస్తారా?

శ్రీ ఎన్. సత్యనారాయణ :— తప్పకుండా. 2వ తారీఖు కల్లా అప్పగిస్తాము.

శ్రీ పి. కోటేశ్వర రావు (ముదిసేపల్లి) (చిత్తూరు) :— చిత్తూరు, నెల్లూరు, ప్రకాశం జిల్లాలలో బస్సు రూట్లను పాక్షికంగా నేషనలైజ్ చేశారు. పూర్తిగా ఎన్నిరోజులలో చేస్తారు? ప్రయివేటు రూట్ల వల్ల ఆర్. టి. సి. కి నష్టం వస్తోంది అంటున్నారు. ప్రయివేటు రూట్లు ఈ మూడు జిల్లాలలోనే ఉన్నాయి. మిగతా చోట్ల లాభమెంత?

శ్రీ ఎన్. సత్యనారాయణ :— ప్రభుత్వం తీవ్రంగా ఆలోచిస్తోంది. హియరింగ్ జరుగుతోంది. వచ్చే నెలఖరు కల్లా వివరించడం జరుగుతుంది.

శ్రీ పి. కోటేశ్వర రావు :— విజయవాడలో సీట్ బస్సులు జాతీయం చేసే ప్రతిపాదన ఉందా? ఉంటే ఎప్పుడు చేస్తారు?

శ్రీ ఎన్. సత్యనారాయణ :— ఏ ప్రతిపాదనా రాలేదండీ.

Nationalisation of Tirupathi Arkonam Buses.

89—

*263-Q—Sri G. Muddu Krishnama Naidu (Puttur):—Will the Minister for Transport be pleased to state:

(a) whether it is a fact that Tirupathi-Arkonam buses have not been nationalised untill now;

(b) if so, the measures taken by the Government in this regard?

శ్రీ ఎన్. సత్యనారాయణ :—

(ఎ) అవునండీ.

(బి) తిరుపతి-ఆర్కొణం అంతర్ రాష్ట్ర రూటును స్వాధీనం చేసుకోవాలని ప్రతిపాదిస్తూ 1939, మోటారు వాహనాల చట్టంకోవి 68-సి

విభాగం క్రింద ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో రవాణా సంస్థ 18-4-81 తేదీగల ఆంధ్రప్రదేశ్ గెజెటులో 14/21 నెంబరుగల ఒక మునాముదా ధాన్య ప్రసంగించింది. కాని ఆంధ్రప్రదేశ్ స్టేట్ డిస్ట్రీబ్యూషన్ కమిషన్ ఇచ్చినందువల్ల ప్రభుత్వం ఈ పథకాన్ని పరిశీలనకు చేపట్టి వీలు లేకపోయింది.

శ్రీ జి. . దుర్గకృష్ణమ నాయుడు :— అధ్యక్షా, చిత్తూరు జిల్లాలో, చిత్తూరు, తిరువత్తి, కంచి. ఆర్. కె. కంచి—రూట్లన్నీ జాతీయం కాలేదు. ఆ రూట్లలో బస్సుకు 3వేల రూపాయం అదాయం వస్తోంది. నుంచి అదాయం వచ్చే దాని వదులుకుని, గ్రామాలకు ఆర్. టి. సి. బస్సులు వేయడం వలన విపరీతంగా నష్టం వస్తోంది. ఈ విషయంలో తగు చర్య తీసుకోవాలి.

శ్రీ ఎన్. సత్యనారాయణ :— ఎప్పుడు తీసుకుంటారు.

శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు :— అసలు ఈ జాతీయకరణ విషయం జనరల్ గా చాలా ప్రాబ్లమ్ గా ఉంది. ఆర్. టి. సి. వారు మొత్తం రూట్లన్నీ జాతీయకరణ చేయాలని రూల్స్ ఫ్లై చేశారు. 1978 నుంచి అవి ట్రాన్స్ ఫర్మింగ్ మంత్రిగారి దగ్గర ఎవరైనా రేసుండా ఉన్నాయి. అటువంటి కేసు ఎప్పుడు పెండింగులో ఉన్నాయి.

శ్రీ ఎన్. సత్యనారాయణ :— మొత్తం ఏం చాలా ఉన్నాయి. అవన్నీ చెప్పడం ఇప్పుడు కుదరదు. హియరింగ్ జరిగిన తరువాత వచ్చే నెలలో కలెక్షన్స్ విస్తరిస్తాయి.

శ్రీ సుబ్బరాజు నాగేశ్వర రావు :— హియరింగ్ జరిగిందా ప్రభుత్వం అడ్డు వడింది. 1978 నుంచి ఆర్. టి. సి. వారు, ట్రాన్స్ ఫర్మింగ్ సొసైటీలు గారు హియరింగ్ జరిగిందా చేశారు.

శ్రీ ఎన్. సత్యనారాయణ :— లేదండీ, అవి 1977 జాబ్ లు.

శ్రీ వసంత నాగేశ్వర రావు :— ఇప్పుడైనా చర్య తీసుకుంటారా?

శ్రీ ఎన్. సత్యనారాయణ :— హియరింగ్ అంటే అదే కదండీ.

శ్రీ బి. గోపాల్ (పుంగనూరు) :— ముద్దకృష్ణమ నాయుడు అడిగిన తిరువత్తి ఆర్. కె. కంచి బస్సులు గురించి చెబుతూ, తిరువత్తి కంచి. తిరువత్తి ఆర్. కె. కంచి బస్సు రూట్లను ఇవి వరకు ఒకటి రెండు సార్లు ఆర్. టి. సి. కి శాంక్షన్ అయి వుంటే, తిరువత్తి కంచి, బోర్డు పెట్టుకుని వగిరి వరకు బస్సులు నడుపుతూ, రాష్ట్ర సరిహద్దులకు మించి ముందుకు పోకుండా ఆంధ్ర బార్డరు వరకు బస్సులు నడిపారు. రెండు ముందస్తు మహిళాపురం నుంచి తిరువత్తి, నేలం నుంచి తిరువత్తి, టి. టి. సి. వారు కానీ కలెక్షన్స్ కానీ బెంగుళూరు నుంచి విజయవాడ, బెంగుళూరు నుంచి కృష్ణాకు అయినా రాష్ట్రం వారికి పర్మిట్ ఇస్తున్నారు. అయితే వారిని పర్మిట్ తీసుకుంటున్నారా?

ఆ మేరకు మనకు కూడా పొందే లక్ష్యం ఉంది. దానికి రవాణా శాఖ మంత్రిగారు అగ్రిమెంట్ చేశారు. అదే ప్రభుత్వంలో ఉన్న గుప్తాలు అయితేనేమి, అధికారులైతే నేమి, వారికి కాంస్య పర్మిట్లు తీసుకుంటారు కానీ మన ప్రభుత్వ సిబ్బంది వారినుంచి పైకొర్టు పై తీసుకునే విషయాలలో అవకతవకలు జరగడం వలన మన ప్రభుత్వం జాతీయ కరణ వేగలేకపోయారు. దానిని కొంత సమర్థవంతంగా నడిపి, ఆర్. టి. సి. ని అదుపు చేసి, కర్నాటక, చమళనాడు రాష్ట్రాలకు ఇచ్చి రేషియోకు మించి మనం అడగడం లేదు. పైకొర్టు, అడ్మినిస్ట్రేషన్, లా స్టాఫులతో మనకు కూడా పర్మిట్లు సంపాదించాలి. ఆ విషయంలో తగిన శ్రద్ధ తీసుకోవాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

(శ్రీ జె. ప్రసాదరావు (నత్తువల్లి) :— తాలూకా హెడ్ క్వార్టర్లకు నుంచి ప్లేటు హెడ్ క్వార్టర్లకు ఎక్కిన పనులు పరిశీలించి అన్నారు. ఎన్నడూ ఉన్న పట్టణాల నుంచి సడపడానికి చాలాది లేదు. తాలూకా హెడ్ క్వార్టర్ల నుండి నడిపి విషయం లోపిస్తోంది. ఎలా కాకపోతే ప్రవేటు వారు సడపడానికి అవకాశం ఇస్తారా?

(శ్రీ ఎన్. సత్యనారాయణ :— ఈ విషయం ఆలోచిస్తున్నాం. అర్థిక వనరులను బట్టి చెప్తాం.

(శ్రీ జె. ప్రసాదరావు :— ప్రవేటు వారికేనా సడపడానికి అవకాశం ఇస్తారా?

(శ్రీ ఎన్. సత్యనారాయణ :— ఆర్టిసి వారు సడపలేకపోతే రప్పకుండా ఆలోచిస్తాము.

(శ్రీ డి. వీరభద్ర చౌదరి (పెన్నూరు) :— వివిధ జిల్లాల నుంచి ఆర్టిసి అధికారులు ఆరేడు సంవత్సరాల క్రితమే జాతీయీకరణకు ప్రపోజిట్టు పంపారు. ఇంత కాలం గత ప్రభుత్వం పరిశీలన చేయకుండా ఉన్నారు. కారణం ఏమిటో మంత్రి గారు తెలియజేస్తారా?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— గత ప్రభుత్వం గురించి వీరేమి చెబుతారు?

Setting up of Youth Units in Villages for Local Development Programmes.

90—

*213-Q—Koneru Nageswara Rao (Kothagudem):—Will the Minister for Panchayati Raj be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the Government are contemplating to set up youth units in the villages as work force for implementation of Local Development Programmes, eliminating middle-men and contractors; and

(b) if so, the details of the said scheme?

The Minister for Education (Sri P. Ananda Gajapathi Raju):—

(a) and (b) Government is considering the question of how best to utilise the unemployed educated and illiterate youth in the implementation of various developmental programmes. No specific decisions have been taken on this. Government is however keen to make the best use of the youth as their energies should not be wasted.

SHORT NOTICE QUESTIONS AND ANSWERS.

90-B—

Sanction of Scholarships to B.C. and E.B.C. Students of
Nellore District.

S.N.Q. No. 412-K—Sarvasri A. Ramanarayana Reddy (Nellore and M. Venkaiah Naidu:—Will the Minister for Social Welfare be pleased to state:

(a) whether it is a fact that B.C. and E.B.C. students of Nellore district were not yet sanctioned scholarships;

(b) if so, the reasons for this abnormal delay;

(c) whether it is also a fact only 7 E.B.C. students were given scholarships; and

(d) the total amount sanctioned to E.B.C. boys in the State and the amount allotted to Nellore?

Sri P. Ananda Gajapathi Raju:—(a) No Sir.

(b) Does not arise.

(c) No Sir.

(d) Rs. 1.73 crores was allotted to entire State and Rs. 7.67 lakhs was allotted to Nellore district during 1982-83.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్య నాయుడు:—బిసి, ఇబిసి విద్యార్థులకు స్కాలర్‌షిప్‌లు మంజూరు చేయకపోవడం నిజమేనా అంటే నో—అన్నారు. వెల్లూరు జిల్లాలో బిసి, ఇబిసి విద్యార్థులకు ఉపకార వేతనాలు ఏ తేదిన మంజూరు చేశారో తెలియచేస్తారా? ఇబిసి లలో ఎంతమందికి ఉపకార వేతనాలు ఇన్సార్ తెలియచేస్తారా?

Sri P. Ananda Gajapathi Raju:—The total figure given was 321. Out of that there is a break up of residential and non-residential. If there is any other information the Hon. Member would like, I have no objection to place it on the Table of the House.

శ్రీ ఎ. రామనారాయణ రెడ్డి:—ఇబిసి స్కాలర్‌షిప్స్ 7 : 3 నిష్పత్తిలో ఇవ్వడం అరుగుతుందని ప్రభుత్వం నిర్ణయం చేసింది. అదే పద్ధతిలో వెల్లూరు జిల్లాలో ఇవ్వారా? ఆ నిష్పత్తి తప్పించి కొత్త పద్ధతిలో ఇవ్వారా? మార్చి 31 లోపల అప్లై చేసుకునే వారికి ఇచ్చే అవకాశం ఉందా?

Sri P. Ananda Gajapathi Raju:—Regarding sanction, we have already informed the officers that for 1982-83 it should be sanctioned before 31st March 1983. Regarding ratio, I am not aware of the ratio. If required I will submit the information to the Hon. Members.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్య నాయుడు :— ఎ-భాగానికి లేదని సమాధానం చెప్పారు.

Does it mean that B.C. and E.B.C. students were already sanctioned? If it is so, the Minister may furnish the date and month by which the

scholarships should be dispersed.

Sri P. Ananda Gajapathi Raju:—Rs. 1.73 crores was sanctioned for B.C. and E.B.C. scholarships in the entire State. Rs. 7.67 crores was allotted to Nellore district. The amount will be expended before 31st March 1983.

Sri M. Venkaiah Naidu:—I want to know when it was given. Whether the Minister is having particulars regarding the ratio.

Sri P. Ananda Gajapathi Raju:—I have no information about the ratio.

Sri M. Venkaiah Naidu:—Whether the amount is spent or not? Will you give that information?

Sri P. Ananda Gajapathi Raju:—As I mentioned earlier, this amount will be spent during the entire year. If there is any amount which is not spent, I will definitely see that it is spent by the end of this year.

Sanction of E.B.C. and B.C. Scholarships during Current Academic Year.

90-C—

S.N.Q. No. 413-T—Sarvasri K. Mrutyunjayam (Karimnagar), M. Omkar, N. Raghava Reddy, M. Ramakishan Rao, M. Yerraiah Reddy and Smt. M. Swarajyam:—Will the Minister for Social Welfare be pleased to state:

(a) whether E.B.C. and B.C. Scholarships have been sanctioned during the current academic year;

(b) the reasons for not sanctioning these scholarships to the students of many school and colleges in Karimnagar district; and

(c) whether scholarships will be paid immediately to help the students who are very much depressed consequent to the non-payment of scholarships even though the academic year is about to come to an end?

Sri P. Ananda Gajapathi Raju:—(a) Yes Sir.

(b) As adequate funds are not available all the applications could not be sanctioned.

(c) Renewal of B.C. and E.B.C. students were already paid and the fresh applications to the extent funds are available would be cleared before 31st March 1983.

Sri M. Omkar:—Due to paucity of funds for current academic year, the scholarships for B.C. and E.B.C. students were not sanctioned. This is the reply given by the Minister. So, at least for this academic year, will the Government be going to sanction scholarships for B.C.

and E.B.C. students. I am asking about the fresh applications due in current academic year.

Sri P. Ananda Gajapathi Raju:—Exactly 11 more days are there for the financial year to end. We will see that immediate action is taken to grant.

Sri M. Omkar:—With regard to the renewals, when are you going to release the funds?

Sri P. Ananda Gajapathi Raju:—I cannot specifically say at this juncture on which date exactly the funds will be released. When the funds are sanctioned, they will be expended. If you pin-point about the date and time I cannot say. But I can assure the member, that as far as possible we will take necessary steps and inform the Hon. Member also.

Sri M. Omkar:—When the academic year is coming to a close the students are going to their homes without receiving their scholarships. They stayed in the hostel and spent all the money. Without taking the money from the Government they happened to spend. So, when are you going to release? Is it done before or after the schools are closed?

Sri P. Ananda Gajapathi Raju:—The financial year starts from 1st April and ends by 31st March. We are in 22nd March. What can we do when a financial year is coming to a close. That is why I am saying that we will take necessary steps in the matter.

Sri S. Jaipal Reddy:—Will the Hon. Minister enlighten the House as to the reasons for the delay in the sanction of scholarships? We understand that freeze order of the Government issued recently, has been applied to the scholarships also.

Sri P. Ananda Gajapathi Raju:—It is due to paucity of funds there is some delay. We are at the end of the financial year. So, there may be some problems.

(Many members rose up saying, 'No' 'No'.)

Sri M. Venkaiah Naidu:—There is Budget, Sir. The Finance Minister in his reply on 'Vote on Account' assured the House that the freeze would not be made applicable to scholarships to be sanctioned for B.C. and E.B.C. students. We understand that the freeze order was applied. Why I am asking is, a specific budgetary provision was sanctioned by this House.

Sri P. Ananda Gajapathi Raju:—As mentioned earlier, what should be put first cart or the horse? Has the Government done it?

Sri S. Jaipal Reddy:—Cart. Has the Government done it?

10-03 a. m

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:—విద్యార్థులకు సరీక్షలయిపోయి నందువల్ల మార్చి 31 నాల్గవ రోజు వేస్తున్నారు. విద్యార్థుల ఉపకార వేతనాలు మంజూరు చేయడంలో జరిగిన అలసటకు కారణమేమిట అని అడుగుతూ వుంటే పాసిటీ ఆఫ్ ఫండ్స్

అంటున్నారు. 1982-83 లో ఎందుమందికి స్కలర్షిప్స్ ఇవ్వాలనేది, అంచనా వేసుకోని బడ్జెటు మంజూరు చేస్తే, ఆ డబ్బును ఖర్చు పెట్టడానికి పాసిటీ ఆఫ్ ఫండ్స్ అంటే దానిని ఏవధంగా అర్థం చేసుకోవాలి. ప్రెజింట్ దీనికి అప్లయ్ చేయమని ఆ ఆర్డీ కమిషనరు చెప్పారు. డిపార్టుమెంటు మంత్రిగారిని అప్పదారిన పట్టిస్తున్నారు. 22 వ తారీఖులో వున్నాము. అంతకుముందు గవర్నమెంటు వుంది. మరల జనవరి 9 న ఇంకోక గవర్నమెంటు వచ్చింది. అధికారులు కంటిన్యూయింగ్గా ఫుంటూనే వున్నారు కదా. వారు ఏమి చేస్తున్నారు? వెరాద ఎడ్యూకేషన్ చెలగాటం అడుతున్నారా? ఇప్పటికైనా Will the Minister assure that the arrears of scholarships will be paid to the students before 31st March?

Sri P. Ananda Gajapathi Raju:—All the amounts allotted for this purpose will definitely be expended.

Sri S. Jaipal Reddy:—The question is agitating tens and thousands of students all over the State. Certain confusion has been pointed out. The Minister for Education says that it could not be disbursed due to paucity of funds. He could not also explain how this paucity of funds came out, more so when the Finance Minister assured the House that it had never been applied to these scholarships.

(Interruption.)

He has not given the assurance that the earmarked funds will be given before the end of March.

Sri P. Ananda Gajapathi Raju:—When I said 10 days are there, it would be a problem. However I assure the members that we will spend the money.

శ్రీ కె. మృత్యుంజయం:—కరీంనగర్ గురించి నేను అడిగాను. డివీజర్ వేత నాలు మార్చి 31 లోపల యిస్తున్నారా లేదా?

మిష్టర్ స్పీకర్ :— మొత్తము రాష్ట్రం గురించి చెప్పారు కదా.

శ్రీ కె. మృత్యుంజయం:— ఈ వెల 31 లోపల డబ్బు దొరుకుతుందా లేదా?

Sri P. Ananda Gajapathi Raju:—Out of the total amount of Rs. 1.73 crores meant for the entire State Rs. 1,10,828 were allotted to Karimnagar district. Within this amount the District Educational Officer, Karimnagar has utilised an amount of Rs. 46,746 which was sanctioned for renewals. The Director of Higher Education has promised to pay the remaining amount of scholarships before 31st March.

BUSINESS OF THE HOUSE.

శ్రీ ఎం.ఓంకార్: అధ్యక్షా, విన్న హిందూ పక్సన్ బిల్లు పైన చర్చ జరుగుతున్న సందర్భములో లేడి మెంబరును ఉద్దేశించి గౌరవ సభ్యులు శ్రీ సమరసింహారెడ్డి గారు అన్న మాటకు వేను ఉద్రేకముతో అహంకారము, అనే మాట వాడాను. ఆ మాట వాడినదానికి వారికి శ్చమానణ చెప్పకొంటున్నాను.

శ్రీ డి.కె.సమరసింహారెడ్డి:— దాన్నిగురించి ఏమీలేదు. పెద్దగా అనుకోవలసింది ఏమీ లేదు.

శ్రీ ఎన్. జై పార్థే:— అధ్యక్షా, శాసనసభ ఉపాధ్యక్ష పదవి ప్రతిపక్షము వారికి యివాళనే సంప్రదాయం వుంది ఢిల్లీ లో జనతాపార్టీ అధికారములోకి వచ్చినపుడు ఒక కొత్త సంప్రదాయాన్ని సృష్టించి లోక్ సభ ఉపాధ్యక్ష పదవి కాంగ్రెస్ ఐ వారికి యిచ్చాము. జనతాపార్టీ చేత పాలింపబడిన రాష్ట్రాల విధాన సభల ఉపాధ్యక్ష పదవులను కూడ ప్రతిపక్షంవారికి యిచ్చాము. గత ఆసెంబ్లీలో జనతాపార్టీ ప్రతిపక్షముగా వున్నపుడు ఉప సభాపతి పదవిని అనాడున్న కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం జనతా పార్టీ సభ్యుడైన ప్రభాకరరెడ్డి గారికి యిచ్చారు. తరువాత ఆయన పార్టీ ఫిరాయించి పార్టీ పదవితో పారిపోయారనుకోండి. ఆ తరువాత కూడా ఈ పదవిని ప్రతిపక్షంవారికి యివ్వాలన్నపుడు ఆ సంప్రదాయాన్ని సరిగ్గా ఏదో ఖంటి సాకులు చెప్పి ప్రతిపక్షముగా పరిగణింపబడే ప్రతిపక్షము యిక్కడలేదు. అనుక యివ్వడంలేదని చెప్పారు. ఇప్పుడు పరిగణింపబడే ప్రతిపక్షం యిక్కడ వుంది. ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రజాస్వామ్యమంటే ఎంతో ప్రేమను ఒకరిపై వున్నారు. నిజముగా వారికి ఆ ప్రేమ వుంటే ఈ సంప్రదాయాన్ని నిలబెట్టుకోవలసిన అవసరం వుంది. ఈ ఉపసభాపతి ఎవలు పొందాలనేది కాదు ముస్య. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వము యొక్క ఆలోచన ఏమిటి? శలవిస్తారా?

శ్రీ యన్. టి. రామారావు :- ఈ విషయాన్ని లేవదీసిన గౌరవ సభ్యులు ఇది వరకు ఆసెంబ్లీలో సభ్యులుగా వున్నారు. అనాటి ప్రభుత్వం ఈ సంప్రదాయాన్ని అవలంబించలేదు, కాబట్టి అది ఒక సంప్రదాయముని చెప్పి కి విలలేదని గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను.

Sri A. Madan Mohan:—In fact, I had expected you would allow all the Opposition Leaders to vendiate thtir vitws before actually the Hon. Chief Minister is called upon ti answer. But it is unfortunate that Mr. Jaipal Reddy has spoken on this without allowing the other Oppositiion Leaders. We expected that you would allow all the Opposition Leaders to give expressions to their feelings. After that the Chief Minister says. I thought that the candidate who has been sponsored would belong to my party. So I thought I would speak at the end. There is nothing wrong. I would request you to give one one minute to each of the Opposition Leaders and then I will also express my views. Then the Chief Minister has the right to answer. Then it is my right to register my protest.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్:-అధ్యక్షా, స్పీకరుగా తమరు ఎన్నిసార్లు అయిందనడంకోసే మేము మా పార్టీ అభిప్రాయాన్ని తెలిపాము. సాంప్రదాయంగా ఉపాధ్యక్షపదవి ప్రతిష్టానికి ఇవ్వాలని ఆ నాడు చెప్పాము. ఇప్పటికీ ఆ ఉపాధ్యక్ష పదవి ప్రతిష్టానికి ఇవ్వాలని కోరుతున్నాము.

శ్రీ మహమ్మద్ రజాద్ అలీ (సుజారా గర్):- ఎంచార్ గారు వెలిబుచ్చిన అభిప్రాయంలో మేము ఏకీభవిస్తూ ఉపాధ్యక్ష పదవి ప్రతిష్టానికి ఇవ్వడం ధర్మమని మనవిచేస్తున్నాము.

శ్రీ పి. రామచంద్రారెడ్డి(పంగారెడ్డి):-అధ్యక్షా, ఉపాధ్యక్ష పదవి అప్పజిషన్ పార్టీకి ఇవ్వడం మంచి సాంప్రదాయం. ఇదివరకు ప్రారంభించి మధ్యలో బ్రేక్ అయిన సాంప్రదాయాన్ని తిరిగి ప్రారంభించడం ఎంచిది. ఉపాధ్యక్ష పదవి ప్రతిష్టానికి ఇవ్వడం మంచిది. పార్లమెంటులో పాటిస్తున్నారు. ఇక్కడ ఎనంబ్లీలో కూడా పాటించండి అని మా పార్టీ తరుపున కోరుతున్నాము.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:-అధ్యక్షా, సభాపతి ఉప సభాపతి పదవులు పార్టీలకు అతీతంగా వుండాలి. వారు ఆ పదవులకు ఎప్పుడు అటవాల్ వారు పార్టీ విజయాలకు లోబడకుండా వభ అంతటకు చెందిన వారుగా వుండాలని నా అభిప్రాయం. ముఖ్యమంత్రిగారు సాంప్రదాయం లేదు. ఇంతకుముందు వున్న ప్రభుత్వం పాటించలేదు, మేము కూడా పాటించవలసిన అవసరము లేదని చెప్పారు. ఎవరి సాంప్రదాయాలు వారికి వుంటాయి. వారు చెప్పింది వాస్తవం కాదు. జనతాపార్టీ రికగ్నెషన్ అప్పజిషన్ పార్టీగా వున్నప్పుడు ప్రతిపక్షంలో వున్న వ్యక్తికి డెప్యూటీ స్పీకర్ పదవి ఇచ్చారు. దరిమిలా పార్టీ ఫిరాయింపు జరిగి ఇటువారు లటు వైపు వెళ్ళడం వల్లా, పార్టీ బలం తగ్గడం వల్ల రికగ్నెషన్ ప్రెస్ట్ లేకపోవడం వల్ల ఇవ్వడం లేదు అని చెప్పారు. ఇప్పుడు రికగ్నెషన్ ప్రెస్ట్ వుంది. లోక్ సభలో కూడా కాంగ్రెసుపార్టీకి మిత్రపక్షంగా వున్న ప్రతిపక్షంలోని ఒక పార్టీకి చెందిన వారికి డెప్యూటీ స్పీకర్ పదవి ఇవ్వడం జరిగింది. ఇక్కడ అధికార పక్షానికి ఏదైనా మిత్రపక్షం ఉంటే ఆ మిత్ర పక్షంకు చెందిన వారికి ఇచ్చినా మాకు అభ్యంతరం లేదు. ఇదివరకటి ప్రభుత్వం కాని, డిల్లీలో కాని పాటించలేదు కనుక ఇక్కడ నేను కూడా పాటించను అని చెప్పడం మంచిది కాదు. చెడు సాంప్రదాయం వుంటే దానిని ఉద్ధరించుమని మంచి సాంప్రదాయాన్ని వెలకొల్పవలసిన భాద్యత మన మీద వుంది. ముఖ్యమంత్రి సాంప్రదాయాలను పాటించే మనిషి. సాంప్రదాయం అంటే మక్కువ గలవారు. నత్ సాంప్రదాయం గురించి మాట్లాడుతూ వుంటారు కనుక ఇప్పుడైనా మాతన సాంప్రదాయాన్ని వృద్ధిస్తారా ?

شری سلطان صلاح الدین اویسی - اسپیکر صاحب ایک روایات جو جمع ہوئے

کے آراء میں سے بعض جگہوں پر کہ اس کی پیروی کرنا چاہئے اس سے پہلے

Sri A. Madan Mohan - If he is speaking on himself, let him speak. On behalf of the Chief Minister, let him not speak.

* శ్రీ ఎన్. శ్రీనివాసులు రెడ్డి:-అధ్యక్షా, ఈ శాసనసభలో ఒకే ఒకసారి ప్రతిపక్షానికి ఉప సభాపతి పదవి ఇవ్వడం జరిగింది. అందువల్ల నేను మనవిచేసేది దేర్ ఈజ్ ఏ ప్రీసెడెంట్ బట్ డేర్ ఈజ్ నో కన్వెన్షన్. ఇది సాంప్రదాయంగా వస్తు రాలేదు. ప్రీసెడెంట్ ఉంది. ఒకే ఒకసారి ప్రభాకరరెడ్డిగారు ప్రతిపక్షంలో వున్నప్పుడు వారికి ఉపసభాపతి పదవి ఇవ్వడం జరిగింది. వారు తిరిగి కాంగ్రెస్ లో చేరిన తరువాత, ఉపసభాపతి పదవికి రాజీనామా చేసిన తరువాత కాంగ్రెస్ లో చేరిన తరువాత అధికార పార్టీ అభ్యర్థిగా ఉపసభాపతి పదవి ఇవ్వడం జరిగింది. కనుక అది ప్రీసెడెంటుగానే నిలిచిపోయింది కాని కన్వెన్షన్ గా వింతలేదని, సాంప్రదాయంగా రాలేదని మనవిచేస్తున్నాను. ఒకే ఒక ప్రీసెడెంటును కోట్ చేసి అది సాంప్రదాయం అంటే దానితో నేను ఏకీభవించలేకపోతున్నాను. పార్లమెంటులో ఈనాడు ఎవరైతే ఇందిరాగాంధికారితో కలిసి డి. ఎన్. కె. ఎం. నాదూర్ గలిచింది కనుక వారికి ఇచ్చారు. కాని మెయిన్ అప్రాజిషన్ కు ఎందుకు ఇవ్వలేదని అడుగుతున్నాను. సభ్యులు తమాషాగా పోనీ మీ మిత్ర పక్షానికైనా ఇవ్వండి అని చెబుతూ మాలో మాకు తగాదాలు పెట్టటానికి ప్రయత్నిస్తున్నారనిపిస్తుంది. మీరు ఎన్ని ప్రయత్నాలు చేసినా మేము తగాదాలు పెట్టుకోము, మా మిత్రపక్షం మాతో మనస్ఫూర్తిగా సహకరిస్తుందని అనుకుంటున్నాను, అక్కడ పార్లమెంటులో ఈ సాంప్రదాయం లేదు, ఇక్కడ లేదు, అనేక రాష్ట్రాలలో కూడా లేదు. ప్రీసెడెంటు మాత్రమే వుంది కాని కన్వెన్షన్ లేదు చును దానిని ప్రెస్ చేయకుండా ఉపసభాపతి పదవికి పోటీ పెట్టకుండా బాగా చదిలేసి అందుకు కలిసి ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకోటానికి సహకరించవలసిందిగా అభ్యర్థిస్తున్నాను.

క్రీ మంత వాగేశ్వర రావు :- అరవ శాసనసభకు ఉపసభాపతిగా ఈశ్వరరెడ్డి గారిని మున్నకాన, రథాపతి, ఉప సభాపతి కూడా కాంగ్రెసుపార్టీ వారే ఎన్నిక కావడం జరిగింది. ప్రతిపక్షాలను గౌరవించడం మా పార్టీ కూడా ఆనరిస్తుందని, అందుకే మున్సిపాలిటీ కౌన్సిల్ పూర్తిగా ఇచ్చి గౌరవించడం జరిగిందని మనవిచేస్తున్నాం. మేము 200 మందికి పైగా వున్నప్పుడు వారు పోటీ పెట్టుకుంటా విరమించు కుంటే సొగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను.

(శ్రీ ఎ. మదన్మోహన్:— అధ్యక్షా, దీనిపై చాలమంది మంత్రులు తమ అభిప్రాయాలు తెలిపారు. అసలు కాంగ్రెసు ఐ. పార్టీ ధకారంలోకి వెళ్ళి మరొక ప్రతిపక్షానికి డెప్యూటీ స్పీకర్ పదవి ఇవ్వడం జరిగింది. అలాంటి జానా పార్టీ రికగ్నెట్టో అప్పజిషన్ పార్టీగా వున్నప్పుడు ప్రభాకరరెడ్డిగారికి ఉప సభాపతి పదవి ఇవ్వడం జరిగింది. రెండవసారి రికగ్నెట్టో అప్పజిషన్ పార్టీ లేకుండునట్లు దానిని మా పార్టీ పాటించలేదు. శ్రీమహానులు రెడ్డిగారు నాకు నిమిత్తులు వచ్చి నాకు సోదరభావం వున్నది. వారి మాటల పరతుత నాకు తెలుసు. వారి విషయంలో నేను గట్టి వదాలు వాడదలచు కోలేదు.

Let there not be intellectual dis-honesty. When you try to hold the battery, let there not be any wrong thing.

అది మాత్రం చేయవద్దు. మాకు ఈపదవి కావాలని కాదు కాని కాంగ్రెసువారు తప్పు చేస్తున్నారు. ప్రజాస్వామ్య పద్ధతులను అవలంబించడం లేదు అని పెద్దగా ఈనాడు ముఖ్యమంత్రిగా వున్న తెలుగుదేశం పార్టీ నాయకులు చెప్పిన మాటలు ప్రజల పరకూ పోవాలని వారి బురఖా బయటకు తీసి వారి నిజ స్వరూపాలు ప్రజలకు తెలియచెప్పటానికి మేము అభ్యర్థిని నెలబెట్టాము కాని మాకు ఈ పదవి కావాలని కాదని మనవిచేస్తున్నాను.

(శ్రీ హుంత్ నాగేశ్వర రావు:—పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ వర్. మదన్మోహన్ గారు చెప్పినదానిని మేము తీవ్రముగా నిరసిస్తున్నాము. కాంగ్రెస్ పరిపాలన చేస్తున్న రాష్ట్రంలో అధ్యక్ష, ఉపాధ్యక్ష పదవులను కేవలం కాంగ్రెస్ వారికే ఈనాటికి అన్ని రాష్ట్రాల్లోయిస్తున్న విషయాన్ని మదన్మోహన్ గారు మరిచిపోయారని గుర్తు చేస్తున్నాను. మా పార్టీ అధ్యక్షులు యానాటి ముఖ్యమంత్రిగా ప్రజాస్వామ్యాన్ని కాపాడుతున్నారు. యివాళ కాపాడుతున్నారు, రేపు కాపాడుతారు అని సగర్వంగా చెబుతున్నాను. అయితే ఉపాధ్యక్ష పదవికి ప్రజాస్వామ్యానికి పోల్చి మాట్లాడవలసిన అవసరము లేదు. కాంగ్రెస్ పరిపాలిస్తున్న రాష్ట్రంలో యానాటికి అధ్యక్ష ఉపాధ్యక్ష పదవులలో కాంగ్రెస్ అభ్యర్థులే వున్నారనే విషయాన్ని మదన్మోహన్ గారు మరిచిపోకూడదని మనవి చేస్తున్నాను.

(శ్రీ ఎన్. జయపాల్ రెడ్డి :— అధ్యక్షా, ఉపాధ్యక్ష పదవినియివాళా యివ్వనద్దా అనేది it will depend upon the good sense of the ruling party. పాయింటు ఏమంటే యింత మంది ప్రతిపక్ష నాయకులు మాట్లాడిన తరువాత ప్రభుత్వం చరుపున ముఖ్యమంత్రిగారు సమాధానం యిచ్చే స్థితిలో లేరు.

మిస్టరు స్పీకర్ :— చెప్పారు.

(శ్రీ ఎన్. జయపాల్ రెడ్డి :— ఏమి చెప్పారు? వారు సమాధానం యిచ్చే స్థితిలో లేరా లేక మాకు అర్థం కాని స్థితిలో వున్నామా?

Sri K. Lakshma Reddy (Chevella):—Mr. Speaker, Sir, I am very keen over the post of the Deputy Speaker. Only, I want to test the good sense of this Government. That is why, I filed my nomination. Now, I am hereby withdrawing my nomination.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులు రెడ్డి :— అధ్యక్షా, నేను వారిని హృదయపూర్వకంగా అభినందిస్తున్నాను. వారు ఎంతో బాగు బుద్ధితో వ్యవహరించి ప్రభుత్వ పక్ష అభ్యర్థిని ఏకగ్రీవంగా ఎదుర్కునేందుకు అవకాశం కల్పించినందుకు వారికి హృదయ పూర్వక అభినందనలు అందజేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ. జి. కృష్ణ (ఇబహిం షట్టణం) :— శ్రీనివాసులురెడ్డిగారు ముఖ్య మంత్రియ్యా? ఎస్. టి. ఆర్. గారు ముఖ్యమంత్రియ్యా?

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులు రెడ్డి :—నా వ్యక్తిగత అభినందనలు.

POINT OF INFORMATION.

re: Firing on Tobacco Growers at Tangutur.

శ్రీ యం. వెంకయ్య నాయుడు :—అధ్యక్షా, అందుకే అప్పుడప్పుడు ఇటు పున్నవారు అటు, అటు పున్నవారు ఇటు పున్నూ పుంటే దానిలో పుండే యిబ్బందులు తెలిపి నన్నూ పుంటాయి, ఒక రకంగా మంచిది అయింది. పోతే నేను మిత్రులు జయపాల్ రెడ్డి గారు ఒక ప్రధాన విషయము గురించి 329 యిచ్చాము టంగుటూరులో జరిగిన పోలీసు కాల్పుల దరిమిలా పుత్తన్నమై నటువంటి పరిస్థితి గురించి న్యాయ విచారణ జరపడానికి భంగకరంగా అక్కడ పోలీసు వ్యవహరిస్తున్న తీరు గురించి వభ దృష్టికి ముఖ్యమంత్రి గారి దృష్టికి తీసుకురాదలచుకున్నాను. రూలు 329 క్రింద దీనిని తప్పనిసరిగా యివార శాసనసభలో లేవనెత్తడానికి అనుమతి యివ్వవలసిందిగా కోరినాము. ఇంకా ఆలస్యం అయితే ఇంకా అన్యాయం జరిగే అవకాశం వుంది. ఈ ఎంక్వయిర్ సక్రమంగా జరిగే పరిస్థితి లేదు, పోలీసు వారు పున్న పాక్యాన్ని త్రొక్కివేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. తమరికి నోటీసు యిచ్చాము, తమరు అంగీకరించారు కూడా.

శ్రీ ఎస్. జయపాల్ రెడ్డి :—మిత్రులు వెంకయ్యనాయుడు గారు చెప్పినట్లు నేను వారు యద్ధరము అక్కడికి వెళ్లి వచ్చాము. అక్కడ టుబాకో గ్రోయర్సు జనరల్ ప్రెజ్డెంట్ అటు వుంచి జ్యూడిషియల్ ఎంక్వయిర్ ఆర్డరు వేసిన తరువాత పోలీసులు రెండు రకాల వద్దకును అవలంబిస్తున్నారు. ఒకవైపు పున్న పాక్యాన్ని త్రొక్కి వేయడానికి రెండవ వైపు అనాలోచితంగా జరిపిన ఫైరింగును సమర్థించు కోడానికి క్రొత్త పాక్యాన్ని వింతవద్ద తిలో నృప్తిస్తున్నారు. నోటీసు యిచ్చాము. ఇప్పుడే తీసుకోవాలి.

విప్లర్ స్పీకర్ :— ఇప్పుడు పాధ్యం కాదు.

శ్రీ యం. వెంకయ్యనాయుడు :—మేము చెప్పిన విషయాలు నోటు చేసుకొని the Minister can reply. Let us make our submissions.

Sri S. Jaipal Reddy :—We may be allowed to make our state-
ments today and the Minister can reply on 24th.

(శ్రీ యం. వెంకయ్య నాయుడు :—ముఖ్యంగా ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి తెచ్చే దేమంటే, నేను మిత్రులు జరుపాల్ రెడ్డి గారు సంఘటన జరిగిన దరిమిలా మిగతా ప్రతివక్త నాయకులు వెళ్లి వచ్చి తరువాత శాసనసభ్యులుగా మనంతట మనము వెళ్లి చూచి రావడం మంచిదనే వుద్దేశంతో అక్కడికి వెళ్లి రావడం జరిగింది. ఆదివారంనాడు. మేము వెళ్లి అక్కడ మూడు విషయాలు పరిశీలించాము. అవి చెబుతాను. పరిస్థితి అదే విధంగా కొనసాగుతున్నది. గ్రామాల్లో వున్న రైతులు యింటి నుండి బయటకు రావడానికి భయపడుతున్నారు. మంత్రులు పోయిస్పెక్టర్ మేము పోయిస్పెక్టర్ బయటకు రావడం తప్పితే, ఎందుకంటే ప్రజాప్రతినిధులు వున్నారు అన్నారని, కాని మిగతా సమయములో యింటి నుండి బయటకు వచ్చే పరిస్థితి లేదు. రెండవది, ముఖ్యంగా, మొన్న శనివారం రాత్రి 11 గంటలకు టంగుటూరు ట్రంకురోడ్డుపైన వున్న మొత్తం షాపును కోర్ట్ చేయించారు. 24 గంటలు తెరవబడి వుండే షాప్స్ అవి, ఎందుకంటే ట్రాఫిక్ వుండే రోడ్డు, లారీలు ఆవుకొని వెళ్ళుతుంటారు. ఆ షాప్స్ అన్నింటిని బలవంతంగా మూయించి స్ట్రీట్ లైటును ఆపి చేయించి ఒక ట్రక్కు విండ సోడా బాటిల్స్, రాళ్ళు తీసుకు వచ్చి, ఎక్కడైతే మొన్న టెంటు వేయబడిందో ఆ ప్రాంతములో ఆ రాళ్ళను సోడా బాటిల్సును పెట్టి ఫోటోగ్రాఫరును పిలిపించి రాత్రి వూట ఫోటోలు దించారు. రైతు యువకులు యిద్దరు అక్కడికి వెడితే పోలీసువారు, వారిని మ్యాగ్ హండిట్ చేశారు. ఇది ఎందుకు చేశారని దరిమిలా విచారిస్తే, ఆ రోజు ప్రదర్శన జరిగిననాడు వారు రాళ్ళు విసిరారు గాబట్టి సోడా బాటిల్స్ విసిరారు గాబట్టి ఆ కారణంగా తప్పనిసరి పరిస్థితులలో ఆత్యరక్షణ కొరకు కాల్పులు జరుపమని ఎచ్చరించే ఆదేశాన్ని, to strengthen their evidence. ఆ ఉద్దేశముతో వారు యీ హిస్ మెంటునంటి పనికి పూనుకోవడం జరిగిందని రైతు ప్రతినిధులు వట్టచివరిలో వివరించారు. పోతే ఎవరైతే కోర్టువరకు రావు అనే ఒక యువకుడు చనిపోయాడో ఆయన మొన్న ఎన్నికల్లో తెలుగుదేశము పార్టీ కొరకు కృషి చేశాడు. ఆ యువకుడు టంగుటూరు సబ్ డివిజన్ కు 20 వేల రూపాయల అప్పు యిచ్చి వున్నాడు. వాలుగు వేలు తిరిగి యిచ్చాడు, మిగతా 16 వేలు చెల్లించే విషయములో వారిద్దరి మధ్య సుమారు 6 నెలల నుండి వివాదం జరుగుతున్నది. ఆ యువకుడు పూర్తిగా ఉద్యమములో పాల్గొనక ముందే పూరి ఎంట్రన్స్ లోనే ఆతనిని కాల్చివేశారు, యీ విషయంలో ఎస్. ఐ. జోక్యం వుందని ఆతని తల్లిదండ్రులు వ్యక్త పరుస్తున్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారు, నాకు తెలియదు, కనీసం కమరు చేసి వుంటే యీ పరిస్థితి వచ్చి వుండేది కాదని యీ సభలో పెలివిచ్చారు. మీ అనుమతితో, ఆ రైతులు 9, 10, 11 తేదీలలో ముఖ్యమంత్రి గారికి వారి పార్టీ వీన్ ఏస్ అయిన ఆరేటి కోటయ్య గారికి మిగతా వారికి యిచ్చిన ట్రైగ్రాములను, 14 వ తేదీనాడు మేము బందు బరువబోతున్నామని — మీకు అందజేస్తున్నాము. అంతేగాకుండా ఆర్. డి. ఓ గారు స్వయంగా, 9 వాడు మైక్ లో ఎనొమ్మ చేశారు. రెండు గంటలు ట్రాఫిక్ బందు చేసి వున్నాడు ఆర్. డి. ఓ. గారు స్వయంగా, మీ విషయం కలెక్టరుగారికి ముఖ్యమంత్రి గారికి ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకురాబడింది, మీరు ఆంధ్రోళన పథులపైన అవసరం లేదని స్పష్టం చేశారు.

మైక్రులో ఎనాన్స్ చేయడం జరిగింది. కరవ్రలాలు వేయడం జరిగింది. ముఖ్య మంత్రిగారు, దురదృష్టం వాకు తెలియదు కబురు చేస్తే యిట్లా జరిగి వుండేది కాదనడం దురదృష్ట కరమైనటువంటి విషయం. ఆరోజు నుండి యీ రోజు వరకు జానారెడ్డి గారు వెళ్లి వచ్చిన తరువాతకూడా ఒక్క సాగాకు కంపెనీ టంగుటూరు ప్రాంత ములో గాని వా నియోజక వర్గములో గాని నెల్లూరులో గాని కొనుగోలు కేంద్రము తెరువ లేదు. హసన్ పురంలో ఒక కొనుగోలు కేంద్రము పెట్టి ఒక చెక్కు 1400 రూపాయలకు యిచ్చి మిగతావి తక్కువ యిస్తే నిరాకరించారు. సాగాకు కొనుగోలు కేంద్రాలను తెలువకుండా రైతులను భయబ్రాంతులు చేసి, వారిని యిలాటి నుండి బయటకు రాకుండా చేసి, తప్పకుండా సాక్ష్యాలను సృష్టిస్తున్న అధికారుల మీద మీరు ఏమి చర్య తీసుకోబోతున్నారు? వారిని నప్పెండు చేయమని డిమాండు చేశాము దానికి అంగీకరించలేదు. కనీసం వారిని ఆ స్థలమునుండి మార్చవలదన సాక్ష్యాలన్ని హాషన్ చేస్తూ వుంటే ఏ విధంగా న్యాయం జరుగుతుంది? అవేది ముఖ్యమంత్రిగారు తెలుపాలి. రైతు అభిమాని అన్న ముఖ్యమంత్రిగారు యీ విషయంలో వ్యవహరించే తీరే స్పష్టం చేస్తున్నది. ముగ్గురు చనిపోయి అరుగురికి తుపాకి గుండ్లు తగిలితే న్యాయ విచారణ జరిపిస్తామన్నారు, పార్లీస్తున్నారు. కాని దెబ్బలు తిన్నవారి పరిస్థితి ఏమిటి? వారి నోట్లో మూత్రం పోశారు పోలీసుస్టేషనులో. వారు టిఫిన్ కావాలంటే మరు రోజు మధ్యాహ్నము వరకు తిండి కూడా పెట్టకుండా నిర్బంధించారు. దొడ్డికి పోవాలని ఒక యువకుడు అడిగితే బలవంతంగా అతను అందరి మధ్య దొడ్డికి పోయేటట్లు చేసారు ఈ పోలీసులు. ఈ విధంగా నిర్దాక్షిణ్యంగా, రాక్షసత్వంగా ప్రవర్తించిన పోలీసులమీద ఏమి చర్య తీసుకుంటారు? పోలీసు స్టేషనులో జరిగిన అత్యాచారాలపైన, పోలీసు స్టేషనులో రైతులను పెట్టిన బాధలపైన, తిండి పెట్టకుండా హింసించడం పైన, మహిళలపైన జరిగిన లాటి ఛార్జి పైన ప్రత్యేకంగా ప్రభుత్వంవారు ఎంక్వయరీ జరిపిస్తారా అని అడుగుతున్నాను. అధ్యక్ష. ఈ టెలిగ్రాము మికు పంపిస్తున్నాను. వీటిని మీరు చూసి ముఖ్య మంత్రిగారికి పంపించండి.

(టెలిగ్రామును స్పీకరుగారికి అందజేయడమైనది.)

ELECTION OF DEPUTY SPEAKER.

మెంబర్ స్పీకర్ :— ఆంధ్ర ప్రదేశ్ విధానసభ కార్యక్రమ నిర్వహణ నియమావళిలోని రెవ ఫ్యూషన్ క్రింద ఉపసభాపతి పదవికి సక్రమంగా నామినేట్ చేయబడ్డ పేర్లను ప్రతిపాదకుల పేర్లతోబాటు సభకు చదివి వినిపిస్తున్నాను.

ప్రతిపాదకుల పేరు శ్రీ ఎన్. భాస్కరరావు.	1	అభ్యర్థి పేరు శ్రీ ఎ. భీమరెడ్డి
ప్రతిపాదకుల పేరు శ్రీ పి. మహేంద్ర నాథ్.	2	అభ్యర్థి పేరు శ్రీ ఎ. భీమరెడ్డి
ప్రతిపాదకుల పేరు శ్రీ పి. ఆనంద గజపతి రాజు	3	అభ్యర్థి పేరు శ్రీ ఎ. భీమరెడ్డి
ప్రతిపాదకుల పేరు శ్రీ ఆరెటి కోటయ్య	4	అభ్యర్థి పేరు శ్రీ ఎ. భీమరెడ్డి

సక్రమంగా నామినేషను చేయబడ్డ అభ్యర్థి ఒక్కరే కనుక శ్రీ ఎ. భీమరెడ్డి గారు ఉపసభాపతి పదవికి సక్రమంగా ఎన్నుకోబడినట్లు ప్రకటిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— అధ్యక్షా, ప్రతిపక్షాలవారు ఎంతో హుందాతో వారి అభ్యర్థిత్వాన్ని ఉపసంహరించుకున్నందుకు వారిని అభినందిస్తున్నాను. ఈనాడు ఉపసభాపతిగా ఎన్నిక అయినట్లువంటి సహచరులు, గౌరవనీయులు శ్రీ భీమరెడ్డిగారు న్యాయ శాస్త్ర వేత్త, ఉత్తముడు. ఆయన పరిపూర్ణమైనటు సంతతి న్యాయం జరుపు తారని, ఈ హపుసుయొక్క గౌరవాన్ని నిలబెడతారనే భావంతో ఎంతో ఆలోచించి ఆ మేరకు నిర్ణయం చేయడం జరిగింది. ఎంతో గౌరవభావంతో ఉపసభాపతిగా ఎన్నిక చేసినందుకు ఆ స్థానం గౌరవాన్ని కాపాడాని వారు చేబడుతున్న ఈ బాధ్యతను ఉత్తమ స్థాయిలో నిర్వహించేటందుకు భగవంతుడు వారికి పరిపూర్ణమైన ఆత్మవిశ్వాసం కలిగించాలని కోరుతున్నాను. ఈనాడు ఎన్నికైన శ్రీ భీమరెడ్డిగారిని మనః పూర్వకంగా అభినందిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ. మదన్మోహన్ :— అధ్యక్షా, ఈనాడు ఉపసభాపతి ఎన్నిక ఏకగ్రీవంగా జరిగింది. శ్రీ భీమరెడ్డిగారిని నేను ఇప్పడే చూస్తున్నాను. ఇప్పడే పరిచయం కూడా. వారు న్యాయ శాస్త్రం చదువుకున్నారని చెబుతున్నారు. వారు తప్పకుండా అందరిని సమగ్ర దృష్టితో చూస్తారని ఆశిస్తున్నాను. ఒకసారి ఆ పదవిని అలంకరించిన తరువాత తన పార్టీ అని ప్రతిపక్ష పార్టీలు అనే దృష్టితో ఉండ కూడదని మనవి చేస్తున్నాను. శ్రీ భీమరెడ్డిగారు యువకులు కనుక వారి ఉత్సాహంతోబాటు పక్షపాతం లేకుండా వారి బాధ్యతలు నిర్వహిస్తారని ఆశిస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :— మిత్రులు శ్రీ భీమరెడ్డిగారు ఏకగ్రీవంగా ఉపాధ్యక్ష పదవికి ఎన్నిక అయిన సందర్భంలో మా పార్టీ తరపున వారిని అభినందిస్తున్నాను. ఈ సందర్భంలో ఇంకొక విషయం మీద్వారా మనవిచేస్తాను. ఉపాధ్యక్షులుగా వారు పీఠాన్ని అలంకరించినప్పుడు ప్రతిపక్షాలకు ఉన్నట్లువంటి ప్రత్యేక హక్కులు, ప్రత్యేక అవకాశాలను సదా దృష్టిలో ఉంచుకోవాలి. పాలకపక్షం అత్యధిక మెజారిటీతో ఉన్నట్లువంటి సందర్భంలో ఈ వైపు ప్రత్యేకమైన తూకాన్ని తూచ వలసిన అవసరం ఉంటుంది. ఆ సాంప్రదాయాన్ని వారు పాటిస్తారనే విశ్వసిస్తూ ఇంకొకసారి అభినందనలు తెలియజేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ మహమ్మద్ రజాబ్ ఆలీ :— ఈ 7 వ శాసన సభకు ఉపాధ్యక్ష పదవికి పోటీ లేకుండా ఏకగ్రీవంగా ఎన్నికైన శ్రీ భీమరెడ్డిగారికి మా పార్టీ తరపున నేను అభినందిస్తున్నాను. ఈ సభా గౌరవాన్ని కాపాడడానికి వారు శక్తివంతమైన లేకుండా కృషి చేయాలని మనవిచేస్తూ వారికి శుభాకాంక్షలు అందజేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ పి. రామచంద్ర రెడ్డి :— ఉపాధ్యక్ష పదవికి శ్రీ భీమరెడ్డిగారు ఏకగ్రీవంగా ఎన్నికైన సందర్భంలో వారిని నేను అభినందిస్తున్నాను. కన్నపడి సభా సాంప్రదాయాలను కాపాడుతూ మంచి పేరు తెచ్చుకుంటారని ఆశిస్తున్నాను. వారికి మా సహకారం ఎల్లప్పుడూ ఉంటుంది. అసోజిషను పార్టీలవారికి సంపూర్ణ సహకారం ఇస్తామని ఆశిస్తూ వారికి మరొకసారి శుభాకాంక్షలు అందజేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎస్. జైపాల్ రెడ్డి :— శ్రీ భీమరెడ్డిగారు పెట్టమొదటిసారిగా ఈ శాసన సభకు ఎన్నిక అయినారు. కాని వాకు ఆయన విద్యా రంగంలో, యువ రంగంలో, పూర్వం జనతా పార్టీ రంగంలో పరిచయం. వారు యువకులుగా ఉన్నప్పు టికీ వారు ఈ సదవికి పరిపూర్ణమైన న్యాయం చేస్తారనే విశ్వాసం వాకు ఉంది. వారు ఉపాధ్యక్షుడుగా ఈ సభ యొక్క గౌరవ సాంప్రదాయాలను పెంచగలరనే విశ్వాసాన్ని ప్రకటిస్తూ వారిని ఈ సందర్భంగా అభినందిస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

شری سلطان صالح الدین اویسی - ڈپٹی اسپیکر کے انتخاب کے لیے اور میری ہارٹی مبارک باد بس کرتی ہے - میں امید کرتا ہوں کہ جو ایوان کے اعلیٰ روایات رہیں یہ اسکو برقرار رکھنے کے جو ایک اچھی روایات ہے وہ برقرار رہیں۔

శ్రీ ఎస్. వెంకయ్య నాయుడు :— అధ్యక్షా, మహాశయా, శ్రీ భీమరెడ్డిగారు ఉపాధ్యక్షులుగా ఏకగ్రీవంగా ఎన్నికైన సందర్భంగా నేను వారిని మనస్ఫూర్తిగా అభినందిస్తున్నాను. ప్రతిపక్షాలకు ఉపసభాపతి పదవి ఇవ్వకపోయినా ఉపసభాపతి స్థానాన్ని ప్రతిపక్షాల పట్ల - నా ప్రక్కనే పెట్టారు. అంతవరకు అయినా సంతోషం. శ్రీ భీమరెడ్డిగారు ఉత్సాహవంతులు, యువకులు, కొత్తగా శాసన సభకు వచ్చినవారు. స్పీకరుకన్నా డెప్యూటీ స్పీకరుకు ఎక్స్‌సైజ్ ఎక్కువగా ఉంటుంది. అందువల్ల సభాసాంప్రదాయాలను చక్కగా నిలబెట్టడానికి కృషి చేయాలి. వారి పేరులో ఉన్నటు వంటి భీముడు బలాన్ని వారు మరచిపోవాలి. ఎందుకంటే ముఖ్యమంత్రిగారు నేను యముండ అన్నారు. మా అంజయ్యగారు నేను శివుండ అన్నారు. ఇప్పుడు వారిని శాసనసభ్యులు అడిగితే మధ్యలో ఆయన చెయిర్‌లో కూర్చోని నేను భీముండ అని రేస్తే ప్రమాదం జరిగే అవకాశం ఉంది. ఇక్కడున్న సభ్యులందరూ నరుండ అని అడుగవలసి వస్తుంది. ఆ విధంగా కాకుండా వారు ఈ సభను ముందుకు తీసుకొని వెళతారని ఆశిస్తూ మా పార్టీ తరపున వారికి శుభాకాంక్షలు తెలియజేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ జి. ప్రకాశరావు :— అధ్యక్షా, భీమరెడ్డిగారు ఏకగ్రీవంగా ఉపాధ్యక్షులుగా ఎన్నికైన సందర్భంలో శుభాకాంక్షలు తెలుపుతున్నాను. అతను 1976 నుంచి దాదాపు 7 సంవత్సరములుగా వాకు చాలా దగ్గరి మిత్రుడు. చాల సందర్భాలలో మేము కలిసి చాల ఉద్యమాలలో పని చేశాము. విద్యార్థి దశనుంచి వారు లా కాలేజీ తాళుంటు పెక్కుటిగా తరువాత జిల్లా యువజన క్రాంగ్‌గన్ అధ్యక్షులుగా ఉన్నారు. వారు ఎద్వోకేటుగా చాల నిశ్చయితీ ప్రదర్శించారు. కొన్ని వేల మందికి ఉచితంగా సేవనీయారు. శ్రీ భీమ రెడ్డిగారు అన్ని ప్రతిపక్షాలను ఒకే రీతిగా చూస్తారని ఆశిస్తూ వారికి వాశుభాకాంక్షలు తెలుపుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను,

శ్రీ ఎస్. సంతోషరెడ్డి (ఆర్కాటు) :— అధ్యక్షా, ఈ 7 వ శాసన సభకు ఉప సభాపతిగా మిత్రులు శ్రీ భీమరెడ్డిగారు ఏకగ్రీవంగా ఎన్నికైన సందర్భంగా నేను వారిని హృదయ పూర్వకంగా అభినందిస్తున్నాను. యువజన కాంగ్రెస్‌లో ఆయన ఆదిలాబాదు జిల్లాకు అధ్యక్షులుగా ఉన్నప్పుడు నేను విజామాబాదు జిల్లా అధ్యక్షులుగా ఉండి మేము కలిసి పని చేశాము. నిర్మల్ లో సటరాజు స్పెన్సింగు అండ్ జిన్సింగుకి నేను అధ్యక్షుడుగా ఆయన లీగల్ ఎడ్యుకేషన్‌గా పని చేశాము. ఆ విధంగా నాకు ఆయనకు పరిచయం సంబంధం ఉంది. నాకు తెలిసినంతవరకు ఇంత చిన్న వయస్సులో ఈ శాసన సభకు ఉపాధ్యక్షులుగా ఎన్నికైన మనత శ్రీ భీమరెడ్డికి దక్కింది. వారు అన్ని పక్షాలను విస్తృతపాతంగా చూస్తూ సభయొక్క హృదయవాన్ని గౌరవాన్ని విలబ్ధతారని ఆశిస్తూ సురక్షితంగా వారిని అభినందిస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ కె. పాపయ్య (రామన్నపేట) :— శ్రీ భీమరెడ్డిగారిని ఏడవ శాసన సభకు ఏకగ్రీవంగా ఉపసభాపతిగా నియమించినందుకు నేను అందరికీ కృతజ్ఞతలు తెలియ జేస్తున్నాను. వారిది చాల పిన్న వయస్సు. ఇటువంటి బాధ్యతగలిగిన పదవిని వారు ఈ వయస్సులో పొందడం వారి భాగ్యముగా భావించాలి. చిన్న వయస్సులో ఉన్నప్పటికీ కూడా వారు చాలా ప్రజ్ఞ గలవారని చెప్పకతప్పదు. వారు నేను ఒకే కాలేజీలో చదువు కున్నాము. వారు అక్కడ జాయింట్ సెక్రటరీగా పని చేశారు. చిన్న వయస్సులో ఉన్నప్పటికీ భీమరెడ్డిగారికి ఈ అవకాశం ఇచ్చారు అంటే ముఖ్యమంత్రిగారు యువకులకు మంచి అవకాశం ఇచ్చినారు అవి అనుకోవాలి. భీమరెడ్డిగారికి భగవంతుడు ఈ బాధ్యతను నిర్వహించుటకు తగిన శక్తిని ప్రసాదించాలని కోరుతూ మరొకసారి వారిని అభినందిస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ జలగం ప్రసాదరావు :— అధ్యక్షా, మిత్రుడు భీమరెడ్డిగారు ఉపాధ్యక్షులుగా ఎన్నికవ్వడం చాల సంతోషం. అధికార పక్షంమంచి యువకులకు ప్రాతినిధ్యం ఇచ్చి నందుకు చాల సంతోషం. భీమరెడ్డిగారు సభామర్యాదలను సభా కార్యక్రమాలను తప్పకుండా కాపాడతారని ఆశిస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ మంత వాగేశ్వరరావు :— ఈ రోజున ఉపసభాపతి గా ఎన్నికైనటువంటి మిత్రులు భీమరెడ్డిగారిని, ఆంధ్రదేశంలో ఆదిలాబాదు జిల్లా అందులో నిర్మల్ తాలూకాలో ఉన్న రాజకీయ ప్రాధాన్యతను దృష్టిలో పెట్టుకుని ఆ నియోజక వర్గంమంచి శాసన సభకు ఎన్ని కైనటువంటి భీమరెడ్డిగారు ఈ రోజున శాసన సభ ఉపాధ్యక్షుడుగా ఎన్నిక కావడం ముదావహం. వారిని మనసారా అభినందిస్తున్నాను. సభా సంప్రదాయాలను, గౌరవా లను, సభ హృదయవాన్ని వారు కాపాడతారని ఆశిస్తున్నాను. సంతోషరెడ్డిగారు, భీమరెడ్డిగారు, జైపాల్ రెడ్డిగారు రాష్ట్ర యువజన కాంగ్రెస్‌కి నేను అధ్యక్షుడిగా ఉన్న ప్పడు వా కార్య వర్గంలో సభ్యులుగా ఉన్నారు. అటువంటి భీమరెడ్డిగారు ఇప్పుడు ఈ ఉపరాష్ట్ర పదవిలోనికి వచ్చినందుకు నేను మనసారా వారిని అభినందిస్తున్నాను. వారికి ఎంతైనా అర్హత ఉన్నది. సభ గౌరవాన్ని హృదయవాన్ని వారు బాగా కాపాడతారని ఆశిస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

(శ్రీ ఎం. కెమన్రావు (పీకేఎండాబాద్) :- అధ్యక్షా, భీమరెడ్డి గారిని ఉపసభాపతిగా నిర్ణయించి నందుకు మా పార్టీ అధ్యక్షులు మా ముఖ్యమంత్రిగారికి కృతజ్ఞతలు తెలుపుకుంటున్నాను. భీమరెడ్డిగారు వారి వారి విన్నపాలను, అంశాలను జనతా పార్టీలో ఉన్నప్పటినుంచీ వారి వారి దగ్గరే వారు. వారిని ఎక్కువగా ఎన్నుకున్నందుకు ప్రత్యేకంగా నా కృతజ్ఞతలు తెలుపుకుంటున్నాను. వారు తెలుగు దేశం పార్టీలోనికి వచ్చి తమవారి ఆదిలాదారు జిల్లాలో చాల మార్పులు తీసుకువచ్చారు. వారు ఏమీ చేసే ప్రయత్నముగా ఉంటూ కలుగు దేశం పార్టీకొరకు అమరంగా కృషి చేసినవారు. వారు న్యాయశాస్త్రంలో చక్కని ప్రతిష్ఠ, పరిగెటువంటి వ్యక్తి. వారు పూర్తిగా అశ్రితమైన వారికి అవకాశం ఇవ్వకుండా మాకు కూడా అవకాశం ఇవ్వాలని కోరుతూ నాకు తీసుకుంటున్నాను.

(శ్రీ బి. గోపాల్ :- అధ్యక్షా, యువకులు గౌరవనీయులు భీమరెడ్డిగారు ఎక్కువగా ఎన్నుకున్నందుకు వారికి మనస్ఫూర్తి అభినందనలు తెలుపుకుంటున్నాను. ఏకగ్రీవంగా ఎన్నిక జరిగిందనందుకు యువకుల తరపున ప్రతి పక్ష పథ్యాలను కృతజ్ఞతలు తెలుపుకుంటున్నాను. వారు ఆదిలాదారు జిల్లానుంచి ఎన్నికైనా మొత్తం చిట్టచివరి దృష్టిలో వెంటుకుని అందరినీ గమనించుకుంటూ పోరాడు ఆశిస్తున్నాను.

మ్యూర్ స్పీకర్ :- మిత్రులు భీమరెడ్డిగారు ఏకగ్రీవంగా ఉపసభాపతిగా ఎన్నికైనందుకు మేము సభాపతిగా వారికి నా అభినందనలు తెలియజేస్తున్నాను. వారు ముఖ్యంగా నా సభాపతిగా కార్యక్రమంలో సహాయ పడతారని ఆశిస్తున్నాను. వారు రాగొప్పమైన లక్ష్యాలను ఉండే పెర్సనల్ బియాస్, పోలిటిక్ బియాస్ లేకుండా సభా గౌరవాన్ని ముందాతున్నానని కాపాడతారని ఆశిస్తూ వారికి మంచి భవిష్యత్తు ఉండాలని కోరుకుంటున్నాను.

*Mr. Dy. Speaker :—Hon'ble Speaker and Hon'ble Members, thanks to all the Hon'ble Members. I wish to place on record my profound gratefulness for the Hon'ble Members of the Andhra Pradesh Legislative Assembly for the confidence they have reposed in electing me as the Deputy Speaker of the Andhra Pradesh Legislative Assembly. I shall try at all the times to uphold the dignity of the Assembly and uphold the Standard Parliamentary Democracy. In a Parliamentary democracy such as the wishes of the people is expressed through their elected representatives. The Legislative body is sovereign and its decision shall be final. It is in the context that the constitutional histories and various democracies are respected with Parliamentary privileges. These privileges are however to be exercised with utmost self constraint for upholding the dignity of the House and decency of the people, the House represents.

It is gratifying for me that all the Members of this House are experienced Parliamentarians and therefore I have an abundant faith in their commitment to the Rule of Law and it is with the faith

that I have accepted the ownerous responsibility of being the Deputy Speaker and expect that all of you, having reposed in me the responsibility will ever co-operate with me in the partial discharge of my functions.

POINT OF INFORMATION.

re: Firing on Tobacco Growers at Tangutur (Contd.).

(నిమ్మర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ ఇన్ ది చైర్)

శ్రీ ఎన్. జంసారెడ్డి:—అధ్యక్షా, మిత్రులు వెంకటస్వామయ్యగారు చెప్పినట్లు 9 : 30 రైతులు టంగుటూరులో రెండు గంటల సేపు రోడ్లపై వాహనాలను ఆటకాయించడం జరిగింది. ఆ సందర్భంగా అక్కడ ఆర్. డి. ఓ. వున్నప్పుడు, వారికి, టౌడాకో కంపెనీ వారు ఒకేరకమైన పొగలు వివిధ రకాలైన గ్రేడింగులిస్తూ, రైతులను ఎవరేని అన్యాయాలకు ఎలా గురిస్తున్నారో వివరంగా చెప్పడం జరిగింది. ఆర్. డి. ఓ. మైకుద్వారా వారికిచ్చిన హామీ ఏమిటంటే, మీరు ఈ రోజు ఆటకాయించును అపివేయండి, నేనీ విషయంలో వూసప్రెచ్చినట్లు జిల్లా కలెక్టరు ద్వారా ముఖ్యమంత్రిగారికి, జిల్లా కలెక్టరుకు సమాచారం అందజేస్తాను. న్యాయం చేస్తాను, అని హామీ ఇచ్చారు. అంతేకాదు వారు రైతులను ఒంగోలుకు పంపి, కలెక్టరును కలుసుకోవలసిందిగా కోరినారు. కాని కలెక్టరుగారు రైతులను కలుసుకోవడంకు 10, 11, 12 తూ. మూడు తేదీలలో కూడా రైతులు వెళ్లినప్పటికీ, వారికి కలెక్టరు ఇంటర్వ్యూ కూడా ఇవ్వలేదు. “నాకు వారు సమాచారం పంపిస్తుంటే ఈ కాల్యలు వుండేవి కావు, అని : ఖమ్మం మంత్రిగారు అన్నారు. జిల్లా అధికారులు, కలెక్టరు, మీ ఇంటెలిజెన్స్ బ్రాంచ్ ఏమి చేస్తున్నారు? రైతులిచ్చిన పెరిగినాము ఏమై పోతున్నాయని అగుగుతున్నాను? 14 వ తేదీన సంఘర్షణ జరిగినప్పుడు మేము తెలుసుకున్నది ఏమంటే మూడు గంటలసేపు రైతులు రోడ్లపై, రైలు ప్రయాణికులను శాంతియుతంగా అటకాయించిన తరువాత, జిల్లా కలెక్టరు ఎన్. పి. తో సంప్రదించులు చేసిన తరువాత, మేము ఆటకాయించు కార్యక్రమాన్ని : గింపు జేశాము, మేము నిరసకప్రాయంగా చేశాము అని సూత్రప్రాయంగా ఒహుకోని రైతుల పెద్దలు కలిసి కూర్చోని సంప్రదించుకోనిన సందర్భంగా, అక్కడున్న సర్కిల్ ఇన్స్పెక్టర్, ఎస్. ఐ., అక్కడ రైతుల ఏ పెండాల్లో అయితే కూర్చోని వున్నారో, వారి మధ్యలో వెళ్లి, అక్కడున్న పైరులను లాగి, అక్కడున్న యువకుల్ని అరెస్టు చేసి దానికి ప్రశుత్నం చేశారు. అప్పుడు రైతులు ఆటకాయించారు. అక్కడున్న రైతులను డిప్యూటీ ఛీఫ్ టానికీ లాటి చార్జ్ చేశాడు. టి. ర్ గ్యాన్ వదిలారు. వార్నింగ్ లేకుండా ఫైరింగ్ చేశాడు. ఇదంతా ఐదు నిమిషాలలో జరిగిందంటే. ఈ ఫయిరింగ్ ఎంత దారుణంగా జరిగిందంటే దానిలో చనిపోయిన ముగ్గురు కూడా రైతులే. కోటేశ్వరరావు అనే యువకుడు అప్పుడే గ్రామము నుండి బ్రాక్కుతున్నప్పుడు, దానిని పూరిబయట దింపి వచ్చాడు. అరవిని మూర్ చేశారు. అతడు తెలుగు దేశానికి పెట్టుబడి పెట్టి, సమర్థించిన కార్యకర్త. ఇప్పుడే వెంటనే యుడుగారు చెప్పింది ఏమిటంటే అక్కడున్న కొండా పింగ్ ఇన్స్పెక్టర్, ఐ.

గత సంవత్సరము ఆ రైతు దగ్గర నుండి 20 వేలు అప్పు తీసుకొన్నారు. 4 వేలు మాత్రమే తిరిగి చెల్లించాడు. వారిద్దరి మధ్య 16 వేలు అప్పు యిచ్చే వివాదము చెలరేగింది. అనాడు అక్కడున్న రైతులు ఏమంటున్నారంటే కక్ష సాధింపు చర్యగా ఇతన్ని చంపించాడని అంటున్నారు. ఇది ఒక టంగుటూరులోనే కాదు, వివిధ ప్రాంతాలలో కూడా లాటిచార్జి చేయడం జరిగింది. వేమురాజుపాలెంలో స్త్రీలను లాటి చార్జి చేశారు. ఒంగోలు పట్టణములో విద్యార్థులు శాంతియుతంగా రైతులు కోరికలను సమర్థిస్తూ పూరేగింపు చేస్తూ వుంటే ఆ పూరేగింపును అటకాయించి, లాటిలతో డిస్చార్జ్ చేశారు. పోలీసులు ఇంత తీక్షణంగా వ్యవహరించిన పద్ధతి చూస్తే, 9 వ తేదీన రోడ్డు అటకాయంపు కార్యక్రమం విజయవంతంగా జరిగిన తరువాత, అక్కడున్న టౌబాకో వ్యాపారస్తులు పోలీసులతో మిలకత్త అయి, వారితో కుమ్మక్కయి, రైతులను బెదరించేందుకు ఇలాంటి చర్యలకు ఒడిగట్టారని అక్కడున్న రైతులు ఆరోపణ చేస్తున్నారు. అక్కడున్న పోలీసు వారు ఉపసంహరించుకొన్నారని జానారెడ్డి గారు అన్నారు. మేము స్వయంగా అక్కడ చూసింది ఏమిటంటే టంగుటూరు పోలీసు స్టేషన్ ముందు రెండు వ్యాన్స్ వున్నాయి. అంతేకాదు, ఒక టౌబాకో కంపెనీ ప్రెసిడెంట్ రెండు వ్యాన్స్ వున్నాయి. ఈ పోలీసులు టౌబాకో కంపెనీల తరపున పని చేస్తున్నారా లేక ప్రభుత్వము తరపున వున్నారా అని అడుగుతున్నాను? వందలాది రైతులను అరెస్ట్ చేసి, లాకప్ లో పెట్టి నపుడు, వారిని ఎంత దీనంగా చూసారో వెంకయ్యనాయుడుగారు చెప్పారు. మంచివిరు అడిగినా యివ్వలేదు. యువకుడైన కోటేశ్వరరావుకు సకాలంలో మెడికల్ ఎయిడ్ జరిగివుంటే బ్రతికి వుండేవాడు. ఫైరింగ్ 1-30 గంటల ప్రాంతములో జరిగితే గాయాలు తగిలిన వారిని రాత్రి 9 గంటలకు కూడా అనుప్రతికి తీసుకొని వెళ్లేదు. చనిపోయిన ముగ్గురిలో ఒకరిని వారి కుటుంబానికి యివ్వలేదు. పోలీసులే పూడ్చారు. 24 గంటలలో, చనిపోయిన వ్యక్తుల యొక్క చిరునామా తెలుపకుండా పూడ్చే అధికారాన్ని పోలీసులు ఎలా కలిగివున్నారో ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పాలి. అంతేకాదు, చనిపోయిన వ్యక్తుల దగ్గరున్న వాచీలు, రింగ్స్, డబ్బులు ఇంతవరకు పోలీసులు రిటర్న్ చేయలేదు. నేను విలన్ గా పోలీసు డిపార్టుమెంటును చిత్రీకరించడం లేదు. అక్కడున్న ఎన్. ఐ., సర్కిల్ ఇన్స్పెక్టరు, డి. వై. ఎన్. పి.లు చాలా కాలంగా అక్కడ స్థానికంగా వున్నారు కనుక, వాళ్లు అక్కడి వ్యాపారస్తులతో సంబంధాలు పెంచుకొని, రైతులపైన దురాగతం సాగించారనేది ప్రభుత్వము గుర్తించాలి. వ్యాయవిచారణ చక్కగా జరగాలంటే అక్కడున్న పోలీసు అధికారులను బదిలీ చేయాలి. అందుకు ముఖ్యమంత్రిగారు ఒప్పుకోలేదు. అక్కడ జరిగిందేమిటంటే 14 వ తేదీన రాత్రి 10-11 1/2 గంటల సమయంలో వెంకయ్యనాయుడుగారు చెప్పినట్లుగా అక్కడున్న హోటల్స్, పాన్షేపుల వాళ్లు చేన్ చేసి, అక్కడున్న స్ట్రీట్ లైటును స్క్వాష్ చేసి, రాళ్లు పెట్టి, సోడాబుడ్లను పగులగొట్టి, పోలీసులను తీసుకొని, ఎందుకు అనాడు 13-14 వ ఫయరింగ్ చేయవలసి వచ్చిందంటే దాన్ని జెస్టిఫయి చేయటానికి శాసనసభ ఎమిడెంట్స్ సాబ్మినిస్ట్రేట్ చేయటానికి ఫాంకాక్స్ చేస్తున్నారని మనవి

చేస్తున్నాను. సంబంధించిన పోలీసు అధికారులను బదిలీచేసి, వ్యాయవిచారణ జరిపించాలి. అప్పుడే ఆలించిన ఉద్దేశము వెరవేరుతుంది. ఇప్పటికీ పాగాకు సెంటర్స్ ను ఓపెన్ చేయలేదు. గ్రేడింగ్ సమస్య పరిష్కారము వాలేదు. 4 మేటన్నల పాగాకును ఎ. పి. ఎన్. టి. సి. ద్వారా కొంటామని జానారెడ్డిగారు అన్నారు. తిరిగి వ్యాపారస్తుల ద్వారా కొంటామని అంటున్నారు. గ్రేడింగ్ చేయటానికి మేము సిద్ధంగా వున్నామని అక్కడి రైతులు అంటున్నారు. ఆగ్నమాగ్న్ గ్రేడింగ్ కూడా చేస్తామని అంటున్నారు. ఈ సంఘటనపైన ముఖ్యమంత్రిగారు 24 వ తేదీన సమగ్రమైన ప్రకటన చేయాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ ఎం. ఓకార్:—అధ్యక్షా, నేను ఆ ప్రదేశానికి వెళ్లలేదు. మా పార్టీ కమిటీ కార్యదర్శి, రాష్ట్ర కమిటీ సభ్యులు అయిన పమిడి కోటయ్యగారు వెళ్లి, మొన్న నిన్న రెండు రోజులు అక్కడవుండి చూచినచ్చి, నాకు టెలిఫోన్ చేసి చెప్పారు. వారు కూడా ఫయిరింగ్ లో తీవ్రంగా గాయపడి అనువ్రతిలో చేరినారు ఆ ప్రదేశానికి వెళ్లి చూచి వచ్చిన మిత్రులు వెంకయ్యనాయుడుగారు, జయపాల్ రెడ్డి గారు, ఇప్పుడే వివరంగా చెప్పారు. ఈ సమస్యలు ఎందుకు ఉత్పన్నమవుతున్నవో, చూస్తే, అనాడు మేము వెలిబుచ్చిన భయాందోళన నిజమని తెలుస్తున్నది. ఈ పోలీసు అధికారులు అక్కడ వుండడంవల్ల వ్యాయ విచారణ సక్రమంగా జరగదు. అక్కడ నుండి వాళ్ళను బదిలీ చేయాలి. అందుకు వారు అంగీకరించలేదు. ఇప్పుడు అక్కడ జరిగిన పరిస్థితుల దృష్ట్యా, వ్యాయవిచారణకు ప్రజలు ముందుకు వచ్చి, నిర్భయంగా సాక్ష్యము చెప్పే పరిస్థితిలో లేదు. పోలీసు యొక్క మనస్తత్వము అర్థము చేసు కొంటున్నాము. రజకారి మనస్తత్వం, కాంగ్రెస్ (ఐ) కాలములోని వారి మనస్తత్వము బాగా జీర్ణించుకొని పోయిన పోలీసులు నోటీలో మూతం పోయడం, సగ్నశరీరాంతో ఖైదీలను వుంచడం. వారికి కావలసిన ఆహారపానీయాంశు లేకుండాచేసి, విచ్ఛిన్నవిడిగా స్త్రీలను దెబ్బలు కొట్టడం, చివరకు తనకు అప్ప యిచ్చిన వాణ్ణి కూడా కాల్చిచంపే మనస్తత్వముగల పోలీసు అధికారులను కట్టనంగా శిక్షించాలి. చనిపోయిన కోటేశ్వర రావుగారికి ఎన్. ఐ. యివ్వవలసిన డబ్బులను కాగితాలున్నాయో లేవా అనేది చూడ కుండా, వాస్తవంగా నలుగురు చెప్పిన సాక్ష్యము సరిపోతుంది కాబట్టి, చనిపోయిన అతనికి యివ్వవలసిన డబ్బులను అతని కుటుంబానికి ఇప్పించేటట్లు చూడాలి. తిరిగి పోలీసు దౌర్జన్యము జరగకుండా ఇప్పుడు సభలో యిచ్చిన హామీ ప్రకారం టౌబాక్స్ కొనుగోలు సక్రమంగా జరగాలి. మరొక విషయంలో ఈ ప్రభుత్వం పెద్ద గుణపాటం నేర్చుకోవాలి. రైతాంగము అర్హతైనట్లుగా లేదని వారి సమస్యలను నిర్లక్ష్యము చేయ నద్దు. దురదృష్టము ఏమిటంటే ప్రభుత్వ అధికారుల్లోనూ, చివరకు శాసన సభ్యుల్లోనూ రైతాంగము యొక్క సమస్య అంటే చాలా తక్కువ ప్రాముఖ్యత యివ్వడం జరుగుచున్నది. వారి తీవ్రతను అర్థము చేసుకోవడం లేదు వారికి సంబంధించిన ఈ సమస్యను నిర్లక్ష్యము చేయకుండా, సత్వరం పరిష్కారము చేయ నలేనని కోరుతున్నాను.

శ్రీ బి. హెచ్. భూపతిరావు (పాలేరు):- అధ్యక్షా, రైతు సంఘాల సమస్యలను అనతి కాలములో ఈ ప్రభుత్వం పరిష్కారము చేసుకోవాలి, తప్పనిసరిగా వారు ముందుకు వచ్చి, అందుకు వారు నిరసన వ్యక్తపెట్టారు. భవిష్యత్తులో ఇటువంటి సంఘటన జరగకండా, తగిన చర్య తీసుకొనేదానికి నేను ఇక్కడ మాట్లాడుతున్నాను. నేను భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ తరపున 15 వ తేదీన సాయంకాలం ఇక్కడనుండి బయలుదేరి టంగుటూరు వెళ్లి 9 గ్రామాలు తిరిగాను. దాదాపు గూడూరు, తంగుటూరివారిపాలెం నుండి అన్ని గ్రామాలు తిరిగాను. కారణం ఏమిటంటే, గుడివాడ నుండి ముఖ్యమంత్రిగారు విజయవాడలో కంపెనీల వారితో మాట్లాడి ఇక్కడ చేసుకొన్న అగ్రిమెంటు ప్రకారము రు. 1,250 లు నుండి రు. 1,400 వరకు రేటు విధించి, ముఖ్యమంత్రిగారు తిరిగి వచ్చారు. 7 వ తేదీ ఏలూరు ఐ ఎల్ టీ డి ప్లాట్ ఫారం దగ్గర 500 టోబాకో చెక్కులను పెట్టడం జరిగింది. ఐ ఎల్. టీ. డి. నాలుగు టోబాకో చెక్కులను మాత్రమే రు. 1,400 రేటు వేసి, 496 టోబాకో చెక్కులకు రు. 300-900 రేటు మాత్రమే వేశారు. ఈ విషయాన్ని అదే రోజు సాయంకాలం జిల్లా కలెక్టరుకు 500 మంది రైతులు వెళ్లి చెప్పడం జరిగింది. అయితే వారు పరిష్కార మార్గము చేయలేదు. 9 వ తేదీన ఒంగోలు ఆర్. డి. ఒ దగ్గరకు వెళ్లి, టంగుటూరు ప్లాట్ ఫారం దగ్గర కంపెనీవారు యిచ్చిన ఓచర్లను జిల్లా కలెక్టరుకు చూపించడం జరిగింది. పరిష్కారము ఇంకనూ కాలేదు. తరువాత ముఖ్యమంత్రిగారికి, మిగతా వారికి రైతులు టెలిగ్రాములు యిచ్చారు. 9, 10, 11 తేదీలలో టంగుటూరు రైతు సంఘము వారు టెలిగ్రాం యిచ్చారు. ఎందుకీది చెబుతున్నానంటే, ముఖ్యమంత్రిగారు “నాకు టెలిగ్రాం యిచ్చివుంటే ఇటువంటి దుర్గటన జరిగివుండేది కాదు,, అని “పరిష్కారము చేసి వుండేవాణ్ణి” అని వారానాడు ఇక్కడ వాగ్దానము చేశారు. ఆ తరువాత ఇక్కడ జరిగిన సంఘటన ఏమిటంటే 14 వ తేదీన వాహనాలను ఆపు చేశారు. వారు నిరసన తెలియజేసిన తరువాత తమ ధ్యేయం నెరవేరిందని ప్రభుత్వానికి మేము నిరసన తెలియజేశామని చెప్పి, తిరిగి వస్తున్నప్పుడు, సి. ఎ. నారాయణస్వామి. ఎన్. బి. పింగు, మైకులు లాగి, రైతాంగమును వెనక్కిరావాలని అనుకొన్న సందర్భములో, దారుణంగా వారిని బండబూతులు తిట్టి, కుర్రవానిపై లాటివార్డ్స్ చేశారు, నారాయణ స్వామి, పింగు అక్కడున్న అధికారుల జోక్యం లేకుండానే లాటిచ్చాడేమిట, భాషనాయువు ప్రయోగించడం, ఆ తరువాత, ఆ పోలీస్ కన్స్టేబుల్ వడిపోయిన రైతులను విచ్చలవిడిగా పి. ఆర్. పి. తో కొట్టించారు, ఇక్కడ ఒక ముఖ్య విషయాన్ని ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి తెస్తున్నాను. టంగుటూరు రైతు స్పెషల్ దారిలో ఎడమవైపు ఒక బ్రాండ్లి షెవు వుంది. కుడివైపున కొన్ని పండ్ల దుకాణాలున్నాయి. ఈ బ్రాండ్లి షెవుల యజమానులను పి. ఆర్. పి. వారు కొట్టి, బ్రాండ్లి త్రాగుతూ, అరటి పండ్లు తింటూ, 2-3 కిలోమీటర్లవరకు వారిని తరిమి కొట్టారు.

(మిస్టర్ స్పీకర్ ఇన్ ది చైర్)

మిత్రులు వెంకయ్యనాయుడుగారు, జయ పాల్ రెడ్డిగారు చెప్పినట్లుగా తన్నిక కోటేశ్వర రావు తుపాకి కాల్పులకు దెబ్బతిన్న సందర్భంలో అరని మెడపై గాయం తగిలింది. భార్య అంజమ్మ, అక్క చిక్కికాంతం తంగుటూరివారిపాలెం నుండి ట్రాక్టర్లలో వచ్చారు. అతని భార్య “నా భర్తను మందులు ఇప్పించండి” అని మొరపెట్టుకున్నా, వినకుండా, ఆ ఇద్దరిని వివరీతంగా కొట్టారు. చివరికిపోయిన జాకెట్లను వాళ్లు చూపారు. ఆ సమయంలో అతనికి మందులు యిచ్చి పుంజే బ్రతికేవాడు. అదే రోజున పున్నూరు శేషమ్మ అనే 60 ఏండ్ల మనలమ్మ, పున్నూరు పద్మావతి 16 సంవత్సరముల యువతి, వెంకటాయపాలెంలో 200 మంది నిరుచుకొని ‘అయ్యా అన్యాయం, అన్యాయం, అని అంటూ పుంజే వారిని ఒకే రారీలో తీసుకొనిపోయి, ఒంగోలు పోలీసు స్టేషన్లో పెట్టి, సాయంకాంక్షు వరకు పదలలేదు. అదే బసవన్నపాలెం లోని 29 మంది రైతులను తీసుకొని వచ్చి అద్దంకి పోలీసు స్టేషన్లో పెట్టి 5 వ తేదీ సాయంకాంక్షు వరకు 7X10 అడుగుల పోలీసు స్టేషన్లోని రూములో నిర్బంధించి, అన్నము, నీళ్లు యివ్వకుండా చేశారు, ఇంత దారుణానికి వడిగట్టిన సర్కిల్ ఇన్స్పెక్టరును, సింగ్, ఎన్. వి వెంటనే సస్పెండ్ చేయాలి. అసత్యం తెలియజేసిన జిల్లా కలెక్టరు, భలేరావును బదిలీ చేయాలి. వారితోపాటు ఇతర సంబంధించిన పోలీసు అధికారులను బదిలీ చేయాలి. లేకపోతే న్యాయ విచారణకు న్యాయం జరగదు. ఇప్పటికి 3 రింగ్ రోడ్డులో వున్న 35 గ్రామాల ప్రజానికానికి తమ పాగాకును అమ్ముకోడానికి 1250-1400 రేటు రాబట్టు కోడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నము చేయవలెనని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్:—అధ్యక్షా, మా పార్టీ తరపున ఇప్పుడే వచ్చిన శ్రీపాదరావుగారు మాట్లాడతారు.

శ్రీ డి. శ్రీపాదరావు (మంథని):—అధ్యక్షా, ఫస్టు సెషన్ ఇక్కడ స్టార్ట్ అయినపుడు 20 వ తేదీన 329 క్రింద నోటీసు యిచ్చాను. పాగాకు కొనుగోలు విషయంలో ఇదే టేబుల్ మీద యిచ్చాను. అప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారు తన నోటీసుకు రాలేదని అన్నారు. అప్పుడు ఈ ధర క్వింటాల్ 2 వేలకు తక్కువ లేకుండా చేయాలని ఫీబివరిలో చెప్పడం జరిగింది. స్వయంగా ఇది చెప్పిన తరువాత ముఖ్యమంత్రిగారు రు. 1250-1400 ల మధ్యన రేటు వుంటుందని హామీ యిచ్చిన తరువాత, నేను శనివారం మా పార్టీ వక్తాన బయలుదేరి, అదివారం గుంటూరు, మహాదేవపురం రైతులను కలిసి, పాగాకు రేటు ఈ విధంగా వుంటుందని, అది చక్కబడు తుందని చెప్పాను ముఖ్యమంత్రిగారు పాగాకు రైతులకు వారి వంటకు టన్నుకు 1400 రూపాయలు యివ్వడానికి హామీ యిచ్చారు. నేను అదివారం వాడు గుంటూరు వెళ్లి కాంగ్రెస్ ఐ పార్టీ తరపున కంచకపల్లి కూడా వెళ్లి వచ్చాను. ముఖ్యమంత్రిగారు హామీ యిచ్చిన రేటు 1400 రూపాయలకు అమ్ముడానికి నేను స్వయంగా వరుకును

లారీలలో కంపెనీలకు తీసుకు వెళ్ళడం జరిగింది. నేను నవభారత్, జయలక్ష్మి, అగ్రికార్ కంపెనీలకు పొగాకు అమ్మడానికి వెళ్లాను. వారితో ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ రేటు చొప్పున కొనడానికి కంపెనీలు హామీయిచ్చాయని చెప్పారని కూడా కంపెనీలవారితో చెప్పాను. కాని 13 వ తేదీన అమ్మిన 700, 800 రూపాయల వోచర్స్ ఎన్. టి. పి. వారి దగ్గరకు రాలేదు. 20 వ తేదీన మాట్లాడిన తరువాత రేటు విషయం నోటీసుగాని, ఇన్ ఫర్ మేషన్ కాని కంపెనీలవారికి రాలేదని చెప్పారు. కాని ఈ రేటు విషయం 20-1-1983 నాడు ఎసంబ్లీలో కూడా ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పడం జరిగింది. అటువంటి పరిస్థితులలో 700, 900 రూపాయలు మాత్రమే ఈ రైతులకు పొగాకు పంటకు యిస్తే ఎట్లాగు? లేబర్ కు, యితర కూలీలకు వారు ఏమి యిస్తారు? 13 వ తేదీన ఒక రోజు ముందున 1400 రూపాయల రేటు యివ్వకపోతే వారు ఊరేగింపు నడపవలసి వస్తుందని చెప్పారు. అయినా ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పిన తరువాత కూడా 700, 900 రూపాయలకు అమ్ముకునే పరిస్థితి రైతులకు ఉంటే ఎట్లాగు? లో-గ్రేడు, వెం. 1 గ్రేడులను బట్టి రేటు యివ్వడంలేదు. 1400 రూపాయలు రేటు యిప్పిస్తేనే పొగాకు పండించిన రైతు బ్రతుక్కోలుగుతాడు.

(శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :- అధ్యక్షా, గౌరవనీయులైన సభ్యులకు యీ పొగాకు పంటకు సంబంధించి వెంటనే సమాధానం చెబుతాను. ఇక్కడ ఉన్న సభ్యులందరూ తెలుసు. ఇది ప్రతి సంవత్సరం జరుగుతున్న క్రమశిక్షణా రహితమైన విధానం. ఈ సంవత్సరం అయితే దురదృష్టవశాత్తు అది పోలీసు కాల్యాల వరకూ వచ్చింది. దానికి నేను పరిపూర్ణమైన నా సానుభూతిని అందజేస్తున్నానని యిదివరకే చెప్పాను. ఈనాడు ధాన్యం, పొగాకు, చెరకు పండించే రైతుకు గిట్టుబాటు ధర యివ్వడానికి స్వాతంత్ర్యము ఉందా? మన రైతుల యొక్క స్థితిని గుర్తించి ఏదైనా చేయగలమా? చేయగలగు తున్నామా అని అడుగుతున్నాను. ఈనాడు ధాన్యము ధర 92 రూపాయలు కనీసము ధర నిర్ణయించింది భారత ప్రభుత్వము వారే. ఏదైనా సరే మన రైతునునిలబెట్టాలనే ఉద్దేశ్యంతో ఏమైనా చేస్తే దానికి భారత ప్రభుత్వం సహిస్తుందా? రిజర్వు బ్యాంకు దానికి కానలసిన క్రెడిట్ యిస్తుందా అనేది ఆలోచన చేయాలని యిక్కడ సభ్యులను కోరుతున్నాను. అదే విధంగా నేను ఢిల్లీకి వెళ్ళినపుడు కేంద్ర ప్రభుత్వానికి మనవి చేయడం జరిగింది. ఈనాడు రైతు పొగాకు పండిస్తుంటే ఆ పొగాకు ఎంత విదేశాలకు పంపించగలుగుతాడో అతనికి తెలియదు. అటువంటి అమాయక స్థితిలో రైతులను పెట్టి మధ్య ఉన్న దళారీలు కంపెనీలు వారు యీ పొగాకు రేటు యిదిగో వస్తుంది, అదిగో వస్తుంది, ఉత్తర్వులు రాలేదు, అవి కాలం గడిపేస్తారు. ఎప్పుడు అయితే మార్కెట్టు రేటు అడుపు తప్పుతుందో అప్పుడు వారు ముందుకు వస్తారు. విందుకంటే ధాన్యానికి, పొగాకుకు కూడా సీజన్ తప్పితే 100 రూపాయలు చేసేది 1 రూపాయ విలువ కూడా చేయదు. ఇట్లా రైతును మధ్యపెట్టి వారు ఎక్కడికి పోతారో అనే ధిమాతో యిన్ని సంవత్సరాల నుంచి జరుగుతూ వచ్చింది. రైతులను యీ దళారీలనుండి యిన్ని సంవత్సరాలనుండి తప్పించి వారికి సహాయం చేయగలిగామా? ఈనాడు ప్రతి పంట విష

యంతో కూడా మనకు భారత ప్రభుత్వంలో ప్రయోగింపబడినది ఏరియా క్రింద ఆంధ్రప్రదేశ్ ను జనుకట్టింది ఇది అన్యాయం. ఈ ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ప్రతి ఎంత పండిస్తున్నామో వచ్చి చూసుకోండి, ఆ ప్రకారం మా మాటు మిల్లులకు నూలును అందిస్తుంది అని కేంద్రంతో చెప్పడం జరిగింది. నేను బెజవాడ వెళ్ళినప్పుడు యీ విషయంలో ఏమి చేసానో అందరికీ తెలుసు. 9, 10 తేదీలలో రైతు సోదరులు వచ్చినప్పుడు యిక్కడ నా వసులన్నికూడా అవుచేసుకొని 3, 4 గంటలు వారితో చర్చలు జరిపిన విషయం మిత్రులు వెంకయ్యనాయుడు గారికి కూడా తెలుసు. ఈ పాగాకు పంటకు రూ. 1250-1400 రేటు నిర్ణయించి వున్నప్పుడు నన్ను రైతు బిడ్డగా ముందుకు వచ్చి యీ రేటు నిర్ణయించారని అప్పుడు అందరూ నన్ను అభినందించారు. టంగుటూరులో జరిగిన సంఘటనకు ముందు నాకు టెలిగ్రాములు యిచ్చినట్లు మిత్రులు వెంకయ్యనాయుడు గారు అన్నారు. దురదృష్టవశాత్తు ఆ టెలిగ్రాము నాకు అందలేదు. అంతేకాదు ప్రకాశం జిల్లాకు చెందిన మా తెలుగు దేశం పార్టీ శాసన సభ్యులకు కూడా ముందు అందలేదు, ఆ ఇన్సిడెంట్ జరిగిన తరువాత మాకు టెలిగ్రాములు వచ్చాయని ఆరేటి కోటయ్యగారు చెప్పారు. ప్రభుత్వ వరంగా యిందులో ఏమైనా పొరపాటు జరిగితే నేను ఒప్పుకోవడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను. ఆ టెలిగ్రాములు ముందు వచ్చి ఉంటే మేము యీ కార్పుల సంఘటనను వివరించగలిగే వారమని తెలుగుదేశం పార్టీ సభ్యులు కూడా పశ్చాత్తాపపడ్డారు. ఈనాడు ప్రకాశం జిల్లాలో జరిగింది అవాంఛనీయమైన సంఘటన. ఏ రైతు యిక్కడ బాధపడకూడదు. ఇదే విషయం నాకు ముందు తెలిసి ఉంటే యీ రాష్ట్రంనుంచి రైతులను తీసుకొని నేనే ఢిల్లీ వెళ్లి ఉండేవాడిని. ఇక్కడ అందరికీ తెలుసు. ఈనాడు యీ సమస్య రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి సంబంధించినది కాదు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం యిందులో వేళ్ళు పెట్టడానికి లేదు. రైతులకు యీ విధంగా కనీస ధరలో అన్యాయం జరిగినప్పుడు యీ సంఘటన జరిగిన తరువాత కూడా వెంటనే కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు యీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వరంగా మా బాధ వ్యక్తము చేసాము. ఈ విధంగా జరిగడానికి వీలులేదు, వారి గోడు వినకపోతే రైతుల నుంచి విప్లవం వస్తుంది తరువాత పశ్చాత్తాపము వదిలి బాధలేదని కూడా చెప్పాను. తరువాత యిప్పుడు చనిపోయిన వారి మూడవ శవం యిచ్చలేదని అన్నారు. అనాడు సభకు కూడా నేను మనవిచేసాను. ఈ శవం గుర్తించబడలేదు. అందువల్ల అట్లాగు జరిగింది. గౌరవనీయ మంత్రి జానారెడ్డి గారు వెళ్లారు. అక్కడి విషయాలు నాకు చెప్పారు. దాని మీద ఎస్. ఐ. వి బదిలీ చేయడం జరిగింది. ఏ విధంగానూ అన్యాయం సహించే మనిషిని కాను. నేను ప్రజా ప్రతినిధిని. ప్రజలకేమాత్రం అన్యాయం జరిగినా సహించను. అడగవలసిన బాధ్యత వారికి ఉంటే ఉండవచ్చును కాని నాకు మాత్రం చేయవలసిన బాధ్యత ఉంది. నా బాధ్యతలు నాకు తెలుసు. వాటిని నిర్వహిస్తాను. ధర్మ సమ్మతంగా చేయగలనని హామీ ఇస్తున్నాను. మధ్యాహ్నం భోజన పథకం విధానాన్ని గురించి తెలియజేస్తాను. అందులో ఈనాడున్న విధానానికి ఎట్లా చేయాలని నిర్ణయించి ఏ రకంగా రైతు సంక్షేమానికి పాటుపడ

గలమో ఆలోచించి నిర్ణయం తీసుకోబడుతుంది. ప్రతి వక్సాలతో కూడా ఈ భోజన సమయంలో చర్చించిన తరువాత మొత్తం వివరాలన్ని పథ వారికి తెలియచేస్తాను. ఏ విధంగానూ అన్యాయం జరగదని మనవి చేస్తున్నాను. న్యాయం జరగాలి. జరిగింది జరిగినా ఇటువంటి దురదృష్టకరమైన సంఘటన తిరిగి మన రాష్ట్రంలో జరగరాదు. రైతు ప్రతినిధిగా వారికి న్యాయం జరగాలని కోరు కుంటున్నాను. హింసను సహించేవాడిని కాను. ఈనాడు జరిగిన వాటికి ఏ చర్య తీసు కోవాలో సభాముఖంగా తెలియచేస్తానని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. జైపాల్ రెడ్డి :— ముఖ్యమంత్రి గారు తమ ఉపన్యాసంలో చాలా బాధ పడ్డారు, 19 వ తారీకు రాత్రి పోలీసులు ఎలాంటి చర్య తీసుకున్నారు? షాపులను బలవంతంగా మూసివేయించి తప్పకుండా పాత్ర్యం రూపొందించేందుకు ప్రయత్నించినందుకు దర్శాప్తు చేయించమని చెప్పాము. కనుక ముఖ్యమంత్రి గారు దర్శాప్తు చేయించి ఒక పకటన చేస్తే బాగుంటుంది.

శ్రీ యం. వెంకయ్య నాయుడు :— అధ్యక్షా, అక్కడేమో జనం చచ్చిపోయి బాధ పడుతున్నారు. ఇక్కడేమో ముఖ్యమంత్రి గారు ఆందోళన చెందుతున్నారు. వారి ఆందోళన అర్థం చేసుకున్నాము. కాని నేను సీరియస్ గా చెబుతుంటే సభ్యులు కొందరు పరదాగా చప్పట్లు కొడుతున్నారు రామారావుగారు ముఖ్యమంత్రిగా కాకుండా అక్కడికి వెళ్లి పోలీసులను గురించి, ప్రభుత్వం గురించి ప్రజలు ఏమనుకుంటున్నారో వినమనండి, నేను అక్కడికి వెళ్లి మనిషికి పది రు. ఇస్తారని చెబితే, అక్కడి ఒక మహిళ ఎన్. ఐ. సి ల్ని ఒక లక్ష రూపాయలు ఇవ్వ గానని ఎంతో ఆవేదనతో, ఆవేశంతో చెప్పింది. రైతులను రకారకాలుగా హింసించి, నోట్ల మూత్రం పోసి, 1 1/2 రోజు భోజనం పెట్ట కుండా కనీసం నీరైనా ఇవ్వకుండా, నలుగురు ఉండే ఒక సెల్ లో పది మందిని ఉంచి నానా గ్రతపథలా చేశారు. నేను ముఖ్యమంత్రి గారిని అనడం లేదు. కాని వారి పేరుతో అక్కడి ఎన్.ఐ. రైతులను నానా మాటలు మాట్లాడుతున్నారు. అటువంటి వారిపై ఏం చర్య తీసుకుంటారు? ఈ అధికార్థకు మదం పెరిగి, పశువులలాగా రైతులపై దౌర్జన్యం జరిగితే న్యాయం విచారణ జరుగుతుందంటే ఏమవుతుంది? రైతుల దగ్గర నుండి పోలీసులు దౌర్జన్యంగా సామాన్య లాగితే దానికి ఏమి న్యాయ విచారణ చేస్తారు? కేవలం ఎన్. ఐ. సి మాత్రమే కాదు డి. ఎన్. పి. ని కూడా బదిలీ చేయాలి. ఎన్నడూ పోలీస్ స్టేషన్ మొహమైనా చూడని వారిని సెల్ లో వేసి బాధపెట్టారు. దానికేం న్యాయ విచారణ చేస్తారు? ప్రజాప్రతినిధిగా అక్కడికి వెడితే వారడిగిన ప్రశ్నలకు కనీసం సమాధానం చెప్పలేకపోయారు. ఇది ఏ పార్టీకి సంబంధించినది కాదు. మొత్తం బాధ్యత రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నెత్తిన వేయడం లేదు. మాకా మాత్రం పరిజ్ఞానం లేక పోలేదు. నింద ముఖ్యమంత్రి మీద వేయడం లేదు. ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రతివక్సాలతో సంప్రదిస్తామన్నారే. సరికొత్తం. అందరం కలిసి ఆందోళన చేద్దాము. ఢిల్లీకి వెడదాము. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నెత్తిన బాధ్యత అంతా వేసి వారే కొనాలి పాగాకును టి అనడం లేదు. 15 వ తారీకున జూనారెడ్డి గారు అక్కడికి వెళ్లిన తరువాత పాగాకు కేంద్రాలను తెరవని వారిపై చర్య తీసుకుంటామన్నారు. అటువంటి వారికి కరెంటు

వాటర్ కట్ చేస్తామన్నారు. దానికేం జవాబు చెబుతారు? తక్షణం ఈ సంఘటన, సంబంధించిన పోలీసు అధికార్లను బదిలీ చేయాని సమగ్రమైన న్యాయ విచారణ చేయాని మీద్యారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. అసలు ఎంత పోగాకు కొన్నాడో, ఎన్ని కేంద్రాలు తెరిచారో ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పాలి.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్:- ఎమర్జ్ ఆయ్స్ పాయింట్స్ మూడున్నాయి. ఇదివరక క్యాంగ్రెసు వారి ప్రభుత్వం చేయని మంచి సాంప్రదాయాన్ని న్యాయవిచారణ జరిపించడం ద్వారా సృష్టించారు. చాలా సంతోషం. న్యాయ విచారణలో పోలీసు అధికారులు వెళ్లే కాంపులలో జనాన్ని పెట్టి బాధించిన హింసాకాండను కూడా విచారణ లోకి తీసుకోవాలి. జానారెడ్డి గారు వెళ్లిన తరువాత మరి 14 వ తారీకు నుంచి పోగాకు కేంద్రాలను తెరవ మని చెప్పినా తెరువలేదు. దానిపై ఏం చర్య తీసుకున్నారు? ఈ దుర్మార్గానికి బాధ్యులైన ఎన్. ఐ. సి మార్చామన్నారు. సంతోషం. డి. ఎన్. పి. సి కూడా బదిలీ చేస్తారా?

శ్రీ మహమ్మద్ రజాబ్ ఆలీ:- పునాది సమస్య పైన ముఖ్యమంత్రి గారు ఒక కార్యక్రమాన్ని చూపారు. అసలు విషయం ఏమంటే కాల్పులలో జరిగిన విషయాలను చూసి వచ్చిన మిత్రులు చక్కగా చెప్పారు. వాస్తవంగా ఒక ఎన్. ఐ. సి బదిలీ చేస్తే సరిపోదు. సమస్య పరిష్కారంకాదు. దానితో పాటు రైతు ఉత్పత్తి చేసిన పోగాకును బైయర్స్ ముందుకు రాకుండా కొనుగోలు చేయకుండా కనీసం చౌకగా కొనడానికి కూడా ముందుకు రావడం లేదు. ముఖ్యమంత్రి గారు వెలిబుచ్చిన ఆవేదనను అర్థం చేసు కుంటాము కాని అసలు పునాది సమస్యను పరిష్కరించడానికి ప్రతిష్టాంతో చర్చిస్తా మన్నారు. దానికి యుహూర్తం పెడితే మేను సిద్ధంగా ఉన్నాము. కేంద్రం మీద విస్ఫోయత వెలిబుచ్చితే, మేము విస్ఫోయంగా కూర్చుంటే రైతులు పండించిన పంటకు గిట్టుబాటు ధర రాదు. దాని గురించి ఒక నిర్దిష్టమైన కార్యక్రమాన్ని చాక్ అవుట్ చేయాలి. పోలీసులు అధికారులను సమూలంగా అక్కడి నుండి బదిలీ చేయాలని నేను మొదటి నుండి చెబుతున్నాను. నా అభిప్రాయంలో అర్థం ఉంది. దీని పైన వర్క్ అవుట్ చేశాను. ఒక దుర్మార్గు చర్యలో వాళ్లు ఇన్వోల్ అయినారు. వాళ్లు అక్కడే ఉంటే సమస్య పరిష్కారం కాదు. స్థానికంగా ఉండే రైతులు ఘోషిస్తున్నారు బేసిక్ సమస్యను పరిష్కారం చేయాలి. ఐక్య కార్యచరణకు కార్యక్రమాన్ని వర్క్ అవుట్ చేసి సమస్యను పరిష్కరించాలి. ఇదంతా కేంద్రం పైన నెట్టి వేసే అవసరం లేదు స్థానికంగా ప్రజలు ఆల్లాడుతున్నారు. కాబట్టి అతి త్వరలో సమస్య పరిష్కారం చేస్తే బాగుంటుంది.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు:- గౌరవ సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను ఇది న్యాయ విచారణలో ఉన్నది. హైకోర్టు స్థాయిలో న్యాయ విచారణ జరుగుతుంది కనుక సభ్యులు ఇచ్చిన సూచనలకు అనుగుణంగా పరిశీలిస్తామని మనవిచేస్తున్నాను. అంతకు మించి చెప్పగలిగింది లేదు. వారి సూచనలన్ని గౌరవ భావంతో స్వీకరించడం జరిగింది. వాటి విషయం పరిశీలిస్తాను. అందరికోరికకు అనుగుణంగా న్యాయ విచారణ జరుగుతోంది. దోషులు శిక్షించబడుతారని మనవిచేస్తున్నాను.

STATEMENT BY THE CHIEF MINISTER.

re: Chief Ministers' Conference of Southern States at
Bangalore held on 20th March 1983.

11-30 a. m.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు:—అధ్యక్షా, దక్షిణాది రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రుల సమావేశం 20-3-83 వ తేదిన బెంగళూరులో జరిగిన విషయం సభ వారికి విదితమే. ఆంధ్రప్రదేశ్ కర్నాటక, తమిళనాడు, పాండిచేరి రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రులు ఈ సమావేశంలో పాల్గొన్నారు. కేరళ రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి ఈ సమావేశానికి హాజరు కాలేకపోయారు. దక్షిణాది రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రుల సమావేశమంటే ఇది ఏదో కేంద్రానికి వ్యతిరేకం, కాంగ్రెసేతర ముఖ్యమంత్రులు ఒక త్రాటిపైకి తెచ్చే యత్నం అని కొన్ని అపోహలు సృష్టించడానికి యత్నిస్తున్నారని మాకు తెలుసు. ఈ సమావేశంలో పాల్గొన్న వారెవరమూ కేంద్రానికి వ్యతిరేకులము కాము. భరత భూమి మనది. మనందరం అందులో అంతర్భాగం. భరత మాత మన తల్లి. మనమందరం ఆమె బిడ్డలం. ఇది మా నిశ్చితాభిప్రాయం. శరీరం బలంగా ఉండాలంటే శరీరంకోసం అన్ని అవయవాలు బలంగా ఉండాలి. కేంద్రం బలంగా ఉండాలంటే రాష్ట్రాలు మౌలికంగా బలంగా ఉండాలన్నదే మా భావన. వివిధ కార్యక్రమాల అమలులోను, ఆర్థిక వ్యవహారాలకు సంబంధించినంతవరకు, రాష్ట్రాలు మరింత స్వేచ్ఛ కలిగి ఉండాలని విన్నవీ సమావేశంలో భావించాము. చర్యలు సుహృద్భావ వాతావరణంలో జరిగాయి. ఎనిమిదవ ఆర్థిక కమిషనుకు సమర్పించవలసిన విషయాలు గురించి విస్తృతమైన ఏకాభిప్రాయం వక్యమైనది. సమావేశంలో తీసుకున్న కొన్ని నిర్ణయాలు సభ వారికి తెలియజేస్తున్నాను. ప్రజా సంక్షేమం కోసం ఆరోగ్యం, విద్య, నీటి పారుదల, విద్యుత్ సృష్టి మున్నగు సౌకర్యాల కల్పన, వాటి అమలు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల భుజస్కందాలపై ఉంది. వీటికి అయ్యే వ్యయ భారం చాలా ఎక్కువ. రక్షణ శాఖను మినహాయితే కేంద్ర ప్రభుత్వం చేయవలసిన ఖర్చు తక్కువ. ఐనప్పటికీ వనరులు మాత్రం కేంద్ర ప్రభుత్వం వద్దనే ప్రధానంగా కేంద్రీకృతమై ఉన్నాయి. కేంద్రానికి రాష్ట్రాలకు మధ్య ఆర్థిక పరిస్థితులకు సంబంధించి రాజ్యాంగంలోని నిబంధనలను సవరించుతున్న తీరు చాలా అసంతృప్తికరంగా ఉంది. అదాయం పన్ను, ఎక్సైజు పన్ను మున్నగు వాటిలో కేంద్ర రాష్ట్రాలకు ఇస్తున్న వాటా ఏ మాత్రం సంతృప్తికరంగా లేదు. ఈ పరిస్థితుల దృష్ట్యా రాష్ట్రాలకు తగినంత ప్రాతినిధ్యం కలిగించే ఒక ప్రత్యేక ఆర్థిక కమిషన్. ఫిస్కల్ కమిషను నియమించాలని కేంద్రానికి సిఫారసు చేయదలచాము. గత 30 సంవత్సరాల అనుభవం దృష్ట్యా ఆర్థిక వ్యవహారాలలో కేంద్ర, రాష్ట్ర సంబంధాలను సమీక్షించి వనరులను బాధ్యతలకు సమతుల్యమైన రీతిలో పంపిణీ చేసేందుకు వీలుగా రాజ్యాంగానికి సవరణలు ప్రతిపాదించే చట్టబద్ధమైన అధికారాలు ఈ కమిషనుకు ఉండాలని సమావేశంలో నిర్ణయించాము. ప్రస్తుతం వ్యవసాయ ధరల విధానం అసంతృప్తి కరంగా ఉంది. రైతుకు గిట్టుబాటు ధరను పరిగణనలోనికి తీసుకోవడం లేదు.

Statement by the Chief Minister:
Statement by the Chief Minister:
re: Chief Ministers' Conference of
Southern States at Bangalore
held on 20th March 1983.

22nd March, 1983. 183

సబ్సిడీలపై హెచ్చు మొత్తాన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం భర్చు చేయవలసిన అగత్యం ఇది సృష్టికరిస్తున్నది. ఉత్పత్తివ్యయం, ఉత్పాదక స్థాయి, మార్కెటు సరఫ్త మున్నగు అంశాలనుగురించి రైతు ప్రతినిధులతో చర్చించి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం లే వ్యవసాయ ఉత్పత్తుల ధరల నిర్ణయించే పద్ధతి ఈ నాడు అవసరం. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయించే గిట్టుబాటు ధరలకు వీలుగా సమైక్యపరచాలి. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అజమాయిషీ తప్పి మార్కెటులో ధరలు పడిపోతే ప్రణాళికేతరంగా కేంద్ర నిధుల నుంచి సబ్సిడీలు రైతులకు సమకూర్చాలి. మధ్య ధరల అధిక లాభార్జనను నిర్మూలించడానికి రైతు సంఘాలు తమ ఉత్పత్తులను తామే ఎగుమతి చేసుకోడానికి పూర్తి అవకాశాలు రైతు సోదరులకు కల్పించబడాలి. ప్రపంచ బాంకు నుంచి అంతర్జాతీయ ఆర్థిక సంస్థల నుంచి విదేశాల నుండి దొరికే రుణాలను కేంద్ర ప్రభుత్వం తాను ఆ సంస్థల నుండి పొందిన వసతుల మీదనే రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు బదిలీ చేయాలి. సర్వీసు చార్జీల నిమిత్తం కేంద్రం అందుకోసం నామ మాత్రం మొత్తాన్ని మాత్రవే: స్వీకరించాలి. ఖనిజాల మీద రాయల్టీ ద్వారా కొన్ని రాష్ట్రాలకు చాలా ఆదాయం లభిస్తున్నది. ప్రధానమైన ఖనిజాల మీద రాయల్టీ సవరించే అధికారం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి మాత్రమే ఉంది. ఇప్పటివరకు ఉన్న అనుసరాల దృష్ట్యా ఈ సవరణలు క్రమబద్ధంగా లేవు. అందువల్ల ఈ రాయల్టీ ఎప్పటికప్పుడు సవరించే అధికారం రాష్ట్రాలకు బదిలీ చేయాలి. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ వరదల వల్ల అనావృష్టి వల్ల నష్ట పడుతున్నది. అనావృష్టి కార్యక్రమాల క్రింద అందచేస్తున్న సహాయంతో 70 శాతాన్ని రుణంగా పరిగణిస్తున్నారు. నిజానికి ఈ సహాయ కార్యక్రమాలు అనేక ప్రకృతి వైపరీత్యాలకు గురి అయిన ప్రాంతాలను ఆదుకోడానికి ఉద్దేశించ బడినవి. భవిష్యత్తులో ఇటు వంటి సహాయంతో 75 శాతం గ్రాంటుగాను 25 శాతం రుణంగాను పరిగణించాలి. తుఫాన్, వరదల వల్ల వచ్చే నష్టాన్ని కేంద్రమే పూర్తిగా భర్తీ చేయాలి. ఇటీవల బడ్జెటులో ప్రధాన మంత్రి గ్రామీణ అభివృద్ధి నిధిని ఏర్పాటు చేసారు. అది కొంత గందరగోళాన్ని సృష్టించింది, ఆదాయం పన్ను చట్టంలో సె. 35 సవరించడం ద్వారా గ్రామీణ అభివృద్ధి కార్యక్రమాలలో పాలు పంచు కోడానికి పరిశ్రమలను ఇంతవరకు ప్రోత్సహించారు. ప్రధాన మంత్రి గ్రామీణ అభివృద్ధి నిధి ఏర్పాటు వల్ల దీనికి కొంత వెనుకబడవచ్చును. పాత రాయల్టీలు కొనసాగించ వలసిందిగా కోరుతున్నాను. ధర్మకర్తృత్వ నిధులను ప్రభుత్వ సెక్యూరిటీలుగాను బాంకులలోను ఉంచాలని మొన్నటి బడ్జెటులో కేంద్ర ప్రభుత్వం పేర్కొన్నది. ధర్మకర్తృత్వ నిధులను చిన్నతరహా పాదుపు పథకాలలో పెట్టాలని సూచించాము. దీనివల్ల రాష్ట్రాలకు తమ వాటా లభిస్తుంది. ఉమ్మడిగా ప్రయోజన కరమైన అంశాలు ఎప్పటికప్పుడు చర్చించడానికి ముఖ్యమంత్రులతో ఒక మండలి ఏర్పాటు చేయడం భావ్యమని భావించాము. అందుకు తొలిమెట్టుగా దక్షిణాది రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రుల మండలి ఏర్పాటు చేయాలని నిర్ణయించాము. ఈ మండలి ఇండు కోసం ఎప్పటికప్పుడు సమావేశాలు జరుపుతుంది. ఇది కేంద్ర రాష్ట్ర సంబంధాలతో

Matters Under Rule 329:
re: Lathi charge at Parade
Grounds, Secunderabad in
connection with the Sitara
Film Award Function.

మరింత సుహృద్భావ వాతావరణాన్ని సృష్టించడానికి ఆరంభించిన యత్నాలలో తొలి యత్నం మాత్రమే. పరస్పరం ఇచ్చి పుచ్చుకునే ప్రతిపాదనలు పొగించి ముమ్మందు అనేక నమస్కరణ ఈ విధంగా పరిష్కారం చేసుకోగలమని ప్రజా జీవితంలో వెలుగు బొటలో పరుచించడానికి ఇది నాందీ వాచకం కాగలదని ఆశిస్తున్నాం.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్య నాయుడు.—ముఖ్యమంత్రి గారి ప్రకటనను టేబిలుపై కాపీలు పెడితే సభ్యులకు ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది.

శ్రీ ఎన్ .టి. రామా-వు:—అభ్యంతరం లేదు.

MATTERS UNDER RULE 329.

re: Lathi charge at Parade Grounds, Secunderabad in connection with the Sitara Film Award Function.

Sri A. Madan Mohan:—This is an incident which has taken place on 12th March. A function was arranged to honour the film stars and to confer them with some awards. The function was arranged by some of those who are said to be very close to the Chief Minister. We have also received invinations. Of course we did not go there. It was said that it is being organised and sponsored by on behalf of Priya pickles, Margadarsi Chit Funds, Enadu so on and so forth. It is said that one Mr. Ramoji Rao who is said to be very very close to the Chief Minister is associated with it. I am subject to correction. This must have been arranged with good intentions. But actually there was chaos, confusion and stampede. When they were aware of the large crowds which naturally a galaxy of film stars would attract, why necessary arrangements were not made. They should have taken care of the Law and Order situation that would arise and make real bandobust arrangements. It was really not appreciable on the part of the Government or the management for that matter either to concede to allow them to arrange such a function or said to those organisers to undertake the responsibility of organising the function. Even the so called Management Committee which has hosted this function has hundreds of volunteers who took lathis in their hands. This is the report of the eye-witness. This is the report of those who suffered from their lathis. It is reported in all the responsible daily newspapers, including the Deccan Chronicle, Hindu and Indian Express. I seek your permission to read some of the excerpts from the newspapers.

This is from Deccan Chronicle, dated 14th March. "Utter chaos and confusion prevailed at Sitara Film Awards Function at Parade Grounds in Secunderabad here this evening. Thanks to the mismanagement of the organisers, unspecified number sustained injuries either in lathi charge or stone pelting. Hospital sources said atleast 60 people were treated as out patients. However, one person, Laxminarayan, 35, resident of Sitaphalmandi, was admitted in Gandhi Hospital as he sustained a serious injury in the lathi charge."

Matters Under Rule 329:
re: Lathi charge at Parade
Grounds, Secunderabad in
connection with the Sitara
Film Award Function.

22nd March, 1983. 185

According to this newspaper one name is mentioned, but when you go through the other newspapers 5 or 10 were injured and admitted in the hospital. "The main crowd which assembled at the grounds could not be accommodated by the organisers. The enthusiastic mob indulged in rushing and jostling, causing great inconvenience to others. Trouble sparked off when the crowd started surging towards the dias to have a close look at the "galaxy of stars". People including women carrying children in their arms, ran helter-skelter, when a section of crowd indulged in stone pelting due to which many persons, including a few policemen, sustained injuries. "Not only this but according to the version of police it is stated that "As the near stampede ensued, many people, including women fainted. They were carried in ambulance to the hospital. In the melee, many children and women were missing. A couple who had come all the way from Tanuku were separated. Police said that there were several cases of molestation reported to them by the victims". This is the version of the police and further it is said "As some miscreants among the crowd behaved in an unruly manner uprooting railings of the garden dividing the road, police resorted to lathi charge. When the armed reserve police were trying to control near the dias, volunteers did not allow them inside the grounds". Then again it is said that "A number of invitees barged into this newspaper office and narrated their horrible experiences. Some even showed bruises sustained in the lathi charge while others said their clothes were torn". Government was a silent spectator. I am told that the Chief Minister was one of the guests or probably the chief guest. When the Government knew, when the Police Department knew that such a big function is taking place they have not taken adequate arrangements for Law and Order. Actually this responsibility has to be squarely shared by the Government itself. This is the first time in the twin cities where so many audiences were really put to lot of inconveniences. Many have received injuries. There was stone pelting. A person who has come from Delhi reached there at 1-30 in the night. He was going to his house. He saw thousands of channpals on the road. Such a confusion and chaotic situation had taken place. I charge this Government for its callousness and indifference. On account of that only such a thing had happened in which many innocent children more particularly women were not only injured but also molested. This is a shameful act. The Government has to own this responsibility and come forward with a statement.

(శ్రీ ఎస్. జైపాల్ రెడ్డి :- అధ్యక్షా, వివరాలన్ని మదన్ మోహన్ గారు చెప్పారు. కనుక నేను వివరాలలోకి వెళ్లడంలేదు. శిక్షలాది మంచి గుమిగూడినో స్థలములో ముఖ్యముగా జనాకర్షణ గల ఫిల్మ్ స్టార్ల వచ్చిన సందర్భములో పోలీసు శిక్షిస్తారని మెంటు ఎలాంటి జాగ్రత్త చర్యలు తీసుకొన్నది? తీసుకోకుంటే ఎందుకు తీసుకొన లేదు? అక్కడ శాంతిభద్రతలను కాపాడే బాధ్యతయందు ఈ ప్రభుత్వం ఏవలత చెందినదా లేదా? 15 వ తేదీ తనాడు ప్రతికలలో ఈ విధంగా చెప్పారు. ఒక పథకము ప్రకారం కొన్ని దున్నెళ్ళకు ఈ కార్యక్రమానికి అంతరాయం కల్గిందని ఈ సంఘటనలకు పురికల్పారు. అన్నారు. ఇప్పుడే ఆ ధున్నెళ్ళకు ఎవరి? ఈ సంఘటనలకు ఇంకా

పున్న దువ్వ శక్తులు ఏవి? ఆలాంటి శక్తులను సకాలములో కనుగొనడానికి మన ప్రభుత్వం ఏమి చేసింది? ఆ తరువాత ప్రభుత్వం ఏమి చేసింది? దీనిపైన విచారణ జరిపించడానికి ఎందుకు వెనుకంజ వేస్తున్నారు? ఇప్పడైనా ప్రభుత్వం ఆ సంఘటనపైన సమగ్ర విచారణ జరిపించి ఆ శక్తులెవరనేది తెలుసుకోవలసిన అవసరం వుంది. అక్కడ కొంత మంది ప్రైవేట్ వలంటీర్స్ కట్టెలు ప్రయోగించారని అన్నారు. ఇది ఏ మాత్రం మంచి సాంప్రదాయము కాదు. ప్రైవేట్ వలంటీర్లకు అధికారం ఎవరు యిచ్చారు? తరువాత పోలీసులు వచ్చారు. మొదలే పోలీసులు ఎందుకు రాలేదు? పోలీసులు ముందుగానే వుంటే వారు టాకిట్ చేస్తే ఈ సంఘటన కాకుండా వుండేది. దీనిపైన ముఖ్యమంత్రి గారు సమగ్రమైన విచారణ యివ్వవలసివుంది.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :- అధ్యక్షా, ఈ సంఘటన సందర్భములో రెండు విషయాలలో అనుమానము రేకెత్తిస్తున్నాయి. లక్షలాది ప్రజలు ఈ ఫంక్షన్ కి చేరతారనేది పోలీసులకు తెలుసు. ఇటువంటి చోట జాగ్రత్త తీసుకోవాలని తెలుసు. ముఖ్యమంత్రి గారు వ్యక్తిగత హోదాలో చీఫ్ గెస్ట్ గా వెళ్లిన ముఖ్యమంత్రిగారు అక్కడ వున్నారు కాబట్టి పోలీసులు ముందు జాగ్రత్త చర్యగా అక్కడ సక్రమముగా శాంతిభద్రతలు కాపాడడానికి తగిన చర్యలు తీసుకోవలసిన అవసరం వుంది. క్రాడ్ నుంచి రాళ్లు పడినాయి, చెవులు పడ్డాయి అనే వాదన పైన విచారణ జరిపించారా? రాళ్లు, చెప్పులు ఎవరు వేశారనేదానిపైన దర్యాప్తు జరిపినారా? ఒక వధకం ప్రకారం జరిపారనే వాదనవుంది. దానిపైన విచారణ జరిపి విషయాలు తెలియచేస్తారా? ఒక వధకం ప్రకారం డిస్టర్బ్ చేయాలని ప్రయత్నం జరుగుతువుంటే ఇంటెలిజెన్స్ డిపార్టుమెంటు ముందుగానే ప్రభుత్వానికి హెచ్చరిక చేసి తగిన చర్యలు తీసుకొనడంలో ఎందుకు విఫలమైనది? ఇంత పెద్ద ఎత్తున జన సమూహం అక్కడ చేరినప్పుడు ఇటువంటి సంఘటనలు జరగవచ్చు. కాని అక్కడకు వెళ్లిన వారికి దెబ్బలు తగలడం, అత్యాచారాలు జరగడం విచారకరం. ఈ విషయం గురించి ప్రభుత్వం విచారణ జరిపిందా? జరపకపోతే ఇప్పటికైనా జరిపించి ఈ బ్రుమర్కు కారకులైన వారిపై చర్య తీసుకుంటారా? ప్రైవేటు వ్యక్తులు లాఠీలు ఉపయోగించారని చెప్పారు విజంగావారు లాఠీలు ఉపయోగిస్తే లా అండ్ ఆర్డర్ వారి చేతుల్లోకి తీసుకునే అవసరం ఎందుకు కల్గింది. దానిపై దర్యాప్తు జరిపారా అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ జి. ప్రకాశరావు :- అధ్యక్షా, 13 వ తేదీన జరిగిన సితారా ఫంక్షన్ కు ఎం. ఎల్. ఏ. లకు వి. ఐ. పి. స్వామిలు యివ్వడం జరిగింది. 15 వ తేదీ ఈనాడు పత్రికలో రామోజీరావు గారు ఒక స్టేటుమెంటు ఇచ్చారు. ఆనాడు జరిగిన సంఘటనలో కొన్ని రాజకీయ హస్తాలు పున్నట్లు వారు ఆ స్టేటుమెంటులో తెలిపారు. ఆ రోజు లాఠీచార్జి జరిగింది. వి. ఐ. పి. పోలీసులు పున్నవారి చోటున, సినిమా స్టార్స్ పున్న చోటున కూడా లాఠీ చార్జి జరిగింది. ఒక నిచ్చిన విరిగిపోయింది. వి. ఐ. పి. లు కూర్చున్న చోట పోలీసులు లేరు. ఎం. ఎల్. ఏ. లకు ఏర్పాటు చేసిన చోటున పోలీసులు కాకుండా ఇతరులు వున్నారు. ముఖ్యమంత్రి గారు వచ్చిన తరువాత జనం ముందుకు త్రోసుకురావడం చూసి మేము బయటకు వెళ్లిపోదామనుకున్నాము. కాని పోలీసులు బయటకు వెళ్లనివ్వలేదు. వారిని రిక్వెస్ట్ చేస్తే బైటో అని మమ్మరిని తిట్టారు.

మంత్రివర్గ ప్రమాణ స్వీకారం రోజు కూడా ఇలాగే జరిగింది. పోలీసులు చాలా దురుసుగా ప్రవర్తించారు. ఇటువంటి ఫంక్షన్స్ సమయంలో పోలీసులు ఆలస్యం ఏర్పాటు చేయాలి. ఇటువంటి సీనిమావారి ఫంక్షన్సుకు పబ్లిక్ గ్రౌండ్ ఎవేంజ్ చేస్తే పబ్లిక్ ను కంట్రోలు చేయడం చాలా కష్టం. ఇకముందు ఇటువంటి ఫంక్షన్స్ ఏర్పాటు చేసే ముందు ప్రభుత్వం ఎలాంటి చర్యలు తీసుకుంటుందని అడుగుతున్నాను.

(శ్రీ రజాబ్ ఆలీ :- అధ్యక్షా, ఇంతటి పెద్ద ఫంక్షన్ లో ఈ ముందు పునరావృతం కావడం దురదృష్టం. ప్రజా సమీకరణను అదుపులో పెట్టుటానికి పోలీసు వారు అయినా ఎల్ ర్డ్ గా వుండాలి లేదా స్వంత ఫోర్స్ అయినా వుండాలి. ప్రజలు ఒకచోట సుమిగూడినప్పుడు ఏర్పడే సంఘటనలు ముందుగా గమనించకపోతే పచ్చే పరిణామాలు ఈ విధంగానే వుంటాయి. ఒక పథకం ప్రకారం ఎవరో ఏదో చేశారనే అవసరం రావడానికి కారణం ఏమిటో విచారించాలి. ఇంత పెద్ద ఫంక్షన్ జరుగుతున్నప్పుడు తగిన సెక్యూరిటీ చర్యలు ముందుగానే తీసుకోక పోవడం వల్ల నిర్వాహకులపై ఆరోపిస్తూ ఆపాదించడం వలసివుంది.

شری سلطان صلاح الدین اویسی - اسپیکر صاحب یہ جو تفصیلات ہے وہ سامنے آتی ہے کہ یہاں مجھے ایسا محسوس ہوتا ہے کہ پولیس جو ہے عمداً ایسی لاہرواھی کر رہی ہے تاکہ یہ گورنمنٹ کو بد نام کیا جائے۔ کیونکہ پولیس کو معلوم ہے کہ اپنا بڑا فنکشن ہے مقام کو تبدیل کرسکتی تھی۔ پولیس کو اچھی طرح معلوم ہے کہ وہ زیادہ ترس رکھ سکتی تھی اور اچھا انتظام کرسکتی تھی لیکن عمداً ایسا سلوم ہوتا ہے کہ یہ گورنمنٹ کو بد نام کرنے کیلئے۔ چونکہ آدمی ہر چیز برداشت کرسکتا ہے لیکن لائیڈ آرڈر کی صورتحال خراب ہوتی ہے تو عوام میں بیزارگی پیدا ہوسکتی ہے۔ یہ تو پولیس کا حال ہے اور میں تو زمانے سے دیکھ رہا ہوں۔ لیکن جتنی لاہرواھی ہے اتنی تمام چیزیں پہلی مرتبہ دیکھ رہا ہوں۔ خود آپ دیکھ رہے ہیں کہ ڈکیتی ہوتی ہے بوٹیں پلی میں اور اس سے پہلے بھی ڈکیتی کے کیس ہوئے لیکن پولیس سی۔ آئی۔ ڈی اور انٹیلیجنس کیا کر رہی ہے۔ میری سمجھ میں نہیں آتا ہے اس طریقہ سے شہر کے اندر ریلیجس میٹنگ ہوتی ہے تو پولیس اجازت نہیں دیتی۔ ایسا معلوم ہو رہا ہے کہ پولیس نہیں پرانے حضور نظام کی اولاد بنی ہوئی ہے۔ جسکو چاہے اجازت دیں جسکو چاہیں اجازت نہ دیں۔ یہ عجیب و غریب ہے ریلیجس فنکشن اور پبلک میٹنگ کو بھی اجازت نہیں ملتی۔ آخر یہاں کوڑ پولیس ہے پولیس کا ملک کے اندر کوئی قانون ہے (Constitution) ہے جو چاہے پولیس کر رہی ہے۔ میں سمجھتا ہوں کہ پورے کے پورے نیچے سے اوپر تک اچھے عہدیداروں کو ڈالا جائے۔ کیونکہ حکومت اسمیں بہت بد نام ہو رہی ہے اور میں سمجھتا ہوں کہ ایسے تمام عہدیداروں کو معطل کیا جائے اور اسکے بعد لائیڈ آرڈر کی صورتحال کو ٹھیک کریں۔

(శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :- అధ్యక్షా, మిత్రులు అనేక నిషయాలు చెప్పారు. రామోజీరావుగారు ప్రతివాదులుగా ఒక ప్రకటన చేశారు. ముందుగానే కొంతమంది మండలి ప్రాన్స్పార్టర్ పై దాడిచేశారని, ఇది ముందుగా ఒక పదకం వేసుకుని ఇలా చేశారని వారు తమ ప్రకటనలో తెలియచేశారు. ఇంత జరిగిన తరువాత పోలీసులు ఎందుకూ అజాగ్రత్తగా వున్నారో తెలియడం లేదు. పోలీసులు తమ పాత పద్ధతులు మార్చుకోకుండా యథాతథంగా గుండాలతో, అన్ సోషల్ ఎలిమెంట్స్ తో పూర్తిగా మిలాఖత్ అవుతున్నట్లు చనిపిస్తున్నది. ఇలా మిలాఖత్ అవుతున్న పోలీసు లధికారులపై కఠిన చర్యలు తీసుకోవాలి. లేకపోతే త్వరలోనే ఈ ప్రభుత్వం బదనామ్ అవుతుందని హెచ్చరిస్తూ ఈ సంఘటనలపై పూర్తి విచారణ జరగటానికి ఒక చావున్ కమిటీని నేయాలని కోరుతున్నాను.

(శ్రీ మంత నాగేశ్వరరావు :- అధ్యక్షా, 13 వ తేదీ హైదరాబాదు నగరంలో ఏర్పాటు చేసిన సీతారా ఉత్సవానికి ఈనాడు ప్రతివా సంపాదకులైన రామోజీరావుగారు హైదరాబాదు, మద్రాసులో వున్న సీని కళాకారులందరినీ అహ్మదాబాద్ ఆ ఉత్సవాన్ని ఉత్సాహంగా జరపాలని అనుకోని ఆ కార్యక్రమాన్ని ఏర్పాటు చేశారు. అందుకు వారు అభినందనీయులు. కానీ వారిపై వున్న ప్రత్యేకమైన కోపాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని కొంతమంది రాజకీయ అసంతృప్తి వాదులు ఓర్వలేని తనంతో రామోజీరావుగారిని అగౌరవ పరచాలని, ఆ సంక్షుబ్ధులను భగ్నం చేయాలని దీని సంఘ వ్యతిరేక శక్తులను ప్రోత్సహించడం జరిగింది. శాశ్వతమంత్రిగారు ఆ శక్తులను జాగ్రత్తగా కనిపెట్టి, వారిపై కఠిన చర్యలు తీసుకుని ఇకపై ఇటువంటి సంఘటనలు జరగకుండా చూడాలని కోరుతున్నాను.

(శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి (గిద్దాల్) :- అధ్యక్షా, పాపం రామోజీరావు గారేమో చక్కటి వుద్దేశంతో హైదరాబాదు సీకింద్రాబాదు నగరవాసులను గ్లామర్ అండ్ గ్లిట్టర్ తో అలరించాలనే వుద్దేశముతో ఒక కార్యక్రమాన్ని ఏర్పాటు చేశారు. ఈ కార్యక్రమం ఏర్పాటు చేడ డబ్బులో కొంత మంది గౌరవ సభ్యులు పోలీసులను నిందిస్తూ వుంటే వాకు కొంచెం బాధ వున్నది. అందుకే సాం సోలీ యుగం చేస్తాడు? It was the de facto of the Chief Minister to arrange the function there. అటువంటిప్పుడు పోలీసులు దరిదాహంతో వుండకూడదని ప్రత్యర్థులు యిచ్చిపట్టుగా తెలుస్తున్నది. వాతమూలకంగా కాదు గాని నోటిఫికేషన్లకుగా యిచ్చి పట్టు మూకు సమాచారం అందింది. దాదాపు నాలుగైదు లక్షల జనం వచ్చారు. చక్కటి కార్యక్రమం ఏర్పాటు చేశారు. ఆ కార్యక్రమమును ఏర్పాటు చేసిన వారిని నేను అనడం లేదు. పోయినవారు కూడ పాపతి వీదో సినిమా తారలను చూద్దామని వెళ్లారు. వ న ముఖ్యమంత్రి గారు ఉత్తమ సినిమాగా బహుమతి అందున్నారు. చాలా సంతోషం. ఇంత చక్కటి కార్యక్రమంలో ఉత్తమ నటుడిగా బహుమతి అందుకున్న ముఖ్యమంత్రి గారు పోతున్నప్పుడు పోలీసులను రాబీడుకుండా అన్ని లక్షల మంది జనం వస్తున్నప్పుడు ఏర్పాటు చేసినటువంటి యీ కార్యక్రమంలో ఎలాంటి చర్య తీసుకోవాలి. ఏ విధంగా ప్రజలకు రక్షణ కల్పించాలి? అక్కడ వచ్చినవారికి మంచినీటి సౌకర్యం వుందా? కార్యక్రమము అయిపోయిన తరువాత తిరిగి పోవడానికి బస్సు సౌకర్యం ఏర్పాటు చేయ

12-00 noon

Matters Under Rule 329 :
re: Lathi charge at Parade
Gounus, Secunderabad in
connection with the Sitara
Film Award Function.

22nd March, 1963. 189

బడిందా? ఈ కార్యక్రమములో పోలీసులు లేకుండా ఎవరెవరు కంట్రోలు చేశారు, వాటి గురించి ఆలోచించవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వం మీద వుందా లేదా? ఇంకోకటి జాప్యంగా చూడండి. ఈ కార్యక్రమ వివాహానికి నిజయవాడ నుండి లింగితి నుండి కొంతవల్లు నుండి వాలంటీర్సును పిలుచుకు రావడం జరిగింది. పైదరాదాదు వట్టణములో ఎవరూ దొరకనట్లు ఏర్పాటు చేసినటువంటి వారి వ్యక్తిగత వద్దతి అనుకోండి. ఆ వాలంటీర్సును పిలుచుకువచ్చి వారికి స్పెషలు యానిఫారం యిచ్చి లాపుపాటీ కట్టెలు కూడ యివ్వడం జరిగింది. అక్కడ వచ్చినటువంటి జనం యీ వాలంటీర్సు ఏదో కొట్టిన దాని మీద వారురియాక్ట్ అయి యీ గొడవ జరగడం. టిటువంటివాలంటీర్సును తీసుకురావడానికి వారికి కట్టెలు యివ్వడానికి యీ కార్యక్రమము ఏర్పాటు చేయడానికి ప్రభుత్వం అనుమతి ఇచ్చిందా? ఇచ్చి వుంటే యీ విషయములో సమగ్రమైన సటువంటి దర్శావ్త జరుపవలసిన ఆవసరం ఎంతైనా వుంది. ముత్రులు రాఫునరెడ్డి గారు చెప్పినట్లు ఒక హవున్ కమిటీని ఏర్పాటు చేయాలి. ఈ కార్యక్రమములో జరిగిన అవకతవక పరిస్థితులను గురించి వాస్తవ విషయాలు బయటకు రావలంటే వారు వెలిబుచ్చిన అభిప్రాయం సక్రమమైన సటువంటి దేనని, దానిని పరిపూర్ణంగా బలపరుస్తున్నాను. హవున్ కమిటీని ఏర్పాటు చేసినప్పుడే పెద్దలు, ముఖ్యమంత్రి రామారావు గారిచట్లు యీనాడు యీ కార్యక్రమము విషయములో ఏ అభిప్రాయాలు లయితే కొంత మంది తీసుకురావడం జరిగిందో వాటిని రూపుమాపాలంటే, అవి సక్రమమైనవి కావని ప్రజలకు చెబుపాలంటే వీలవుతుంది. హవున్ కమిటీని వేసినప్పుడే వాస్తవ పరిస్థితులు బయటకు వస్తాయి. అందుకని తప్పకుండా హవున్ కమిటీని వేయవలసిన అవసరం వుందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు : - (అధ్యక్షుంకు, గౌరవ సభ్యుంకు) సహజంగా ఇటువంటి సంఘటనలు జరగడం నాకు నటుడిగా కొత్త కారు. ఇటువంటి సత్తి సమావేశములో, ఉత్సవములో సహజంగా తోపుడులు జరుగుతూ వుంటాయి. ఎందుకంటే వచ్చేవారు ఆదుర్దాతో, ఆవేశముతో, అభిమానముతో ఏదో ముందుకు రావాలని షేక్ వ్యోండ్ యివ్వాలని వస్తూ వుంటారు. ఆనాడు నేను ఎన్. టి. రామారావుగా, సిని నటుడిగా వెల్లాను గాని యీ రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రిగా కాదు. అందుకని నా దుస్తులను కూడ మార్చుకొని నేను సిని నటుడిగా వున్నప్పుడు ఏ దుస్తులు వేసుకునేవాడినో అదే విధంగా వేసుకొని అక్కడికి వెళ్లడం జరిగింది. కాకపోతే ముందుగా అంచనా వేయడం కష్టం ఎంత మంది వస్తారనేది అప్పటికి పెద్ద మైదానములోనే ఏర్పాటు చేశారు. దీని విషయంలో చెడు ఎలా జరిగింది, యీ సంఘటన నివరివల్ల జరిగింది అని నేను చెప్పను. ఆ పరిస్థితుల్లోకి వెళ్లను కూడ. సహజంగా అక్కడ వున్నటువంటి జనసమూహములో ఒక ఎద్దడి, ఏ విధంగా చూడాలనే ఉత్సుకత వుంటుంది మిగతా జనరల్ గా జరిగే సమావేశాల్లో గాని సభల్లో గాని మాదిరిగా. అయితే యిక్కడ ఒక విధంగా పాత చెప్పులు పడడం, రాళ్లు పడడంలాంటి సంఘటనకు తావు యిచ్చే అయిష్టమైనటువంటి కార్యక్రమం లేదు. ఎందుకంటే ఎదో ప్రజలు ఎన్నుకున్న వారికి ఏదో బహుమతులు యివ్వడం తప్ప, దీనిలో అయిష్టమైనటువంటి కార్యక్రమం వుండకూడదు. లేదు కూడ. మరి ఆ విధంగా ఎందుకు జరిగిందో, ఆనాడు ఆ విధంగా జరిగినందుకు నా మనస్తాపాన్ని వ్యక్తం చేస్తున్నాను, ఈ సమావేశం లాంటివి యిదివరకు ఎన్నో

re: Continuous attacks by unsocial elements on people of Karivirala and other villages, Tungaturthi taluk, Nalgonda district.

చూచినవాడిని. నేను యిదివరలో నెల్లినపుడు స్టేజీ సిరిగి క్రింద వడ్డాను, లోపల ఈ లిం దెబ్బ యింతవరకు పోలేదు. అది సహజం. కాకపోతే యిటువంటి దురదృష్టకరమైనటువంటి విషయం మరొక పట్టణములో జరిగినందు నకు సభ వారికి గౌరవసభ్యులందరికి నా వివరాన్ని పక్కపరుస్తూ యికముందు యిటువంటి సందర్భం ఏదైనా వచ్చినప్పుడు యీ విధంగా పది మందికి బాధ కలిగేటువంటి యీ వ్యవహారాల్లో నేను ముఖ్యమంత్రి గా పాల్గొన్నను అని సభవారికి హామీ యిస్తున్నాను. ఎందుకంటే నేను సటుడిగా వుండడంవల్ల నా అభిమానులు కొంత మంది రానడం వల్ల యీ విధంగా జరిగినటువంటి దుష్ప్రత్యాపిక బాధ్యతను కొంత నేను స్వీకరిస్తూ యిటువంటివి ముందు జరగకుండా చూస్తానని సభవారికి తెలియజేస్తున్నాను.

re: Continuous attacks by unsocial elements on people of Karivirala and other villages, Tungaturthi taluk, Nalgonda district.

(శ్రీమతి మల్లా స్వరాజ్యం :— అధ్యక్షా, ఇది నా నియోజక వర్గమైన తుంగ తుర్తి ప్రాంతములో శాంతి భద్రతలకు సంబంధించిన సమస్య. ఎన్నికలు అయిన తొలినాటినుండే అక్కడ కుశలవరెడ్డి గారి నాయకత్వాన కొన్ని అరాచక శక్తులు కొంత మంది దుండగులు ప్రోత్సహించిన అక్కడ వున్న కమ్యూనిస్టు పార్టీ యొక్క జండాను తగిల బెట్టడం, అక్కడ గెలిచినటువంటి కమ్యూనిస్టు పార్టీ ప్రతినిధిని అయిన నన్ను గ్రామాల్లో వంచరించకుండా చేయాలని నిర్ణయం తీసుకొని మూడు నాలుగు గ్రామాల్లో ప్రజా జీవితాన్ని స్తంభింపజేస్తున్నారు. కూలి కుటుంబాలు అన్నిదాదాపు మార్క్సిస్టు పార్టీకి సానుభూతిగా వున్నవి. వారు తాళ్లు ఎక్కుకుండా అక్కడ వున్న హరిజన స్త్రీలను పనులు చేసుకోకుండా దెబ్బలు కొట్టడం జరుగుతున్నది. 6 వ తేదీ రాత్రి అన్నారం అనే గ్రామములో జండాలు తగిలబెట్టి జండా వున్న యింటిపైన దాడి చేసి స్త్రీని దెబ్బలు కొడితే ఆ స్త్రీకి పాత్రి కడుపులో దెబ్బ దగిలి నెల రోజులు ఆసుపత్రిలో లడ్మీటు అయింది. 7 వ తేదీ రాత్రి సహజంగా గెలిచిన వుత్తానాపూతో పూరేగింపు చేస్తామని— ఆ పూరు నా జన్మస్థానం — ప్రజలు పూరేగింపు చేయవలసి అక్కడ పూరే గింపు కొనసాగిస్తామని కుశలవరెడ్డి గుంపు రాళ్లు తీసుకొని దాడి చేస్తామని బెదిరింపులు మొదలుపెట్టి పిచ్చుల విడిగా బజార్లో తిరగడం మొదలుపెట్టారు. శాంతిభద్రతలు కాపాడవలసిన బాధ్యత నా మీద కూడా వుంది గనుక పూరేగింపు జరపకుండా ఆపి ప్రక్క పోలీసు స్టేషనుకు సమాచారం పంపి తెల్లవారి పోలీసు రక్షణతో నేను పూరేగింపు చేసుకో వంటి వచ్చింది. ఆ పూరేగింపుకు అడ్డం వచ్చి అల్లరి చేసి అనురూపకరంగా ప్రవర్తించారు. 8 వ తేదీనాడు పూరేగింపును చెదరగొట్టడానికి ప్రయత్నం చేశారు. నేను ఏదో రకంగా ఆ కార్యక్రమం పూర్తి చేసుకొన్నాను. 15 వ తేదీనాడు—పండుగరోజు— 11 యిండ్లపైన పడి, మామూలు వ్యవసాయ కూలీల యిండ్లపైన పడి తెచ్చుకున్న కొద్ది మాంసం కూడా పండుకొని తినకుండా, వారి యిండ్లకు వచ్చిన వారి ఆడవడసులను కూడా యిండ్లనుండి తరిమి కొట్టి వారు పండుగ చేసుకోకుండా బంధు చేశారు. ఆ రోజు సాయంత్రండా మాక్సిస్టు పార్టీ అనుయాయులు ఆ పూరిలో పోయి రాజేనుకునే

పరిస్థితి ఏర్పడలేదు. ఆ సాయంత్రమే నేను వెడితే నా జీపును చుట్టూ బయటకు రావడం అని వెంటబడ్డారు. ప్రతిఫలన మంచి కాదని, పుర్వణలు జరిగితే ప్రాణాలు పోయే పరిస్థితి వస్తుందని జీపును వెనక్కు తీసుకుపోయి రెండు గంటల రహదారి వెళ్ళాల్సి వచ్చింది. ఆ పూరిలోకి వెళ్ళిన తరువాత మూడు రోజులు నన్ను దిగ్బంధం చేసి నాకు ఆశ్రయం యిచ్చిన కుటుంబం యింటిపైన దాడి చేయడానికి ప్రయత్నం చేశారు. అదే 17 వ తేది అసెంబ్లీ ప్రారంభం అయింది. ప్రమాణస్వీకారానికి రారేకున్న పరిస్థితులు, ఆ రోజు నేను కొత్తగూడెంలో దిగ్బంధం చేయబడి పున్నాను. బయటకు రావడానికి వీలు లేదు. 18 వ తేదినాడు కొంత మంది కార్యకర్తలు వచ్చి నన్ను బయటకు తీసుకవస్తేత్వపు సాధ్యం కాలేదు. ప్రక్కనే ఉన్న పోలీసు స్టేషనులోని పోలీసులు తమ నిస్పృహతను తెలియజేసి మేము రక్షణ ఇవ్వలేము నెమ్మదిగా బైటకు వెళ్ళండని చెప్పడం జరిగింది. జనవరి 20వ తేదీన మా కార్యకర్త రామచంద్ర ఇంటిపై దాడిచేస్తే తప్పించుకొనిపోయి బంధువుల ఇంటిలో దాక్కుని ఉన్నారు. అన్నారంలో కమ్యూనిస్టు పార్టీ అభ్యర్థిని శ్రీమతి స్వరాజ్యంకు ఎందుకు ఓటు వేసావని గడ్డపాతం ఆ గోడను పాడీచారు. ఆ బొక్క ఇప్పటికీ సాక్ష్యంగా ఉంది. ఆయనను ఓదార్చినదా మని నేను 25వ తేదీన అన్నారం వెళ్ళాను. నేను వెళ్ళిన వెంటనే ఒక గుంపు నా వెంట వచ్చే పరిస్థితి వచ్చింది. ఆ రోజున నేను ఒక ఇంటిలో ఉండి మా కార్యకర్తలను కూడా ఆ ఇంటిలోనే ఉంచుకున్నాను. ఆ రాత్రి పోలీసు స్టేషనుకు తెలియజేయడం జరిగింది. తెలియజేస్తే ఆ ఎన్. ఐ. గారు ఏమీ చెప్పారంటే ఇద్దరు పోలీసులే ఉన్నారు. మేము వస్తే కుశలన రెడ్డి కొట్టి వెళ్ళ గొడతాడు కనుక మేము రక్షణ ఇవ్వలేమని చెప్పారు. ఫిబ్రవరిలో అరవవల్లి ఆఫీసుపైన ఉన్న జండాను ఊడపెరికి తగలబెట్టి ఆఫీసును ఆక్రమించుకోవాలని దాడి చేయబోయారు. 6 రోజులుగా గుంపును ప్రోగు చేసుకొని అరవవల్లి జాతర సందర్భంగా జరిగే కార్యక్రమాలను కొనసాగికుండా ఆ ఇంటి మీద దాడి చేయడానికి ప్రయత్నం చేశారు. 6 రోజులు ఆ ఇంటిలో దిగ్బంధం అయి ఉన్నాము. కొన్ని బియ్యం తెప్పించుకొని వండుకొని తినవలసి వచ్చింది. మేము బైటకు వెలితే ప్రాణాలు పోయేవి. మేము జాగ్రత్తగా ఆలోచించి బైటకు రాలేదు. మార్కిస్టు నాయకుడు, జిల్లా సెక్రటరీ అయిన శ్రీ బి. ఎన్. రెడ్డి కూడా ఆ ఇంటిలో దిగ్బంధం అయ్యాడు. మేము ఏమాత్రం బైటకు వచ్చినా దాడి జరుగుతుంది. ప్రాణాలు పోతాయని రాలేదు. మా కార్యకర్తలు కాని వారి మనుషులు కాని చనిపోతారనే ఉద్దేశంతో మేము బైటకు రాలేదు. ఈ ప్రాణ నష్టం జరుగకూడదని అట్లాగి విర్బంధంలో ఉండి ఆర్. డి. ఓ. గారికి చెప్పడం, ఆ ఆఫీసును ఆర్. డి. ఓ. గారికి హ్యాండ్‌వర్ చేసి రావడం జరిగింది. మార్చి 3వ తేదీన కొత్తగూడెం గవళ్ళ తాళ్ళ ఎక్కటితే రెండు, మూడు గ్రామాలలో ఆరాచక శక్తులను ప్రోగుచేసి దాడిచేశారు. దాని వల్ల మూడు రోజులు తాళ్ళ ఎక్కే పరిస్థితి లేకుండా చేశారు. ఇవన్ని ఎందుకు చెబుతున్నానంటే ముఖ్యమంత్రిగారి మీద నాకు విశ్వాసం ఉంది. నేను వారికి ఒక మెమోరాండం అందజేసాను. దాని మీద వారు అక్కడి పోలీసులకు సూచనలు ఇచ్చినట్లు తెలిసింది. ముఖ్యమంత్రిగారు దీనిని గమనించాలని కోరుతున్నాను. ఆ ప్రాంతంలో టెన్షను చాలి తీవ్రంగా ఉంది. దానికి ప్రధానమైన కారకుడు కుశలనరెడ్డి

అని చెప్పడానికి నేను విచారిస్తున్నాను. కుశలవ రెడ్డి తెలుగు దేశం పార్టీ మునుగుళ్ ఉన్నాడు. శాంతియుతంగా సమస్యలను పరిష్కరించడానికి ప్రయత్నం చేయకుండా దౌర్జన్యం ద్వారా ఆ ప్రాంతాన్ని లొంగి తీసుకోవాలనే నిర్ణయం చేసుకొని అటువంటి అరాచక శకులను ప్రోత్సహిస్తున్నాడు. ఫిబ్రవరి 11వ తేదీన యానాల చంద్రారెడ్డి, రోడ్డుమీద గుండాలు పొడిచి చంపారు. మా ప్రక్కన ఉన్న సూర్యాపేట నియోజక వర్గంలో దానిరెడ్డిని కొట్టాడులతో గొడ్డళ్ళతో సరికి చంపాయి. అదన్న కుశలవ రెడ్డి చేసాడని మా అభిప్రాయం కాదు. కాని కుశలవ రెడ్డి ఈ దాడులయొక్క గుంపులను పోషించి ఒక అరాచక వాలావరణాన్ని సృష్టించడంవల్ల అక్కనున్నటువంటి పాతకులు ఇటువంటి పాతకులు చేస్తున్నారు. చేసి కుశలవ రెడ్డి దగ్గరకు వెళితే ఆ కుశలవరెడ్డి అధికార పార్టీలో ఉన్నాడు కనుక మాకు రక్షణ దొరుకుతుందనే అభిప్రాయంలో వారు దాడులకు దౌర్జన్యాలకు పూనుకుంటున్నారు. యానాల చంద్రారెడ్డిని పొడిచి చంపినటువంటి వారు ముగ్గురే కిరాయి గుండాలు. సూర్యాపేటకు సంబంధించినటువంటివారు. వారు పోలీసులకు చిక్కిన తరువాత చెప్పినటువంటి రిపోర్టు ఏటుంటే ఈ ప్రాంతంలో ఎర్ర జండాలు లేకుండా చేయవలసి ఉందని, దానికి ఎమ్. ఎల్. పార్టీకి చెందినటువంటి వర చూరు సంతకరెడ్డిని, సిపిఐ పార్టీకి చెందిన గుంతకల్ల పిచ్చి రెడ్డిని, సిపిఎమ్ కు చెందిన భీమిరెడ్డి నరసింహరెడ్డిని, జగన్మోహన రెడ్డిని, ఎమ్. ఎల్. ఎ. ప్రతి స్వరాజ్యంను హత్య చేస్తే తప్ప ఈ ప్రాంతంలో ఎర్ర జండా మాయంకాదు, దీనికోసం ఒక్కొక్క హత్యకు 20 వేల రూ.లు మాకు ఇస్తామని చెప్పి అగ్రమెంటు జరిగిందని చెబు తున్నారు. ఇవన్నీ విని ప్రజలు చాలా భయపడుతున్నారు. సభ ద్వారా నేను ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకొని వస్తున్నాను. కుశలవ రెడ్డి మీ పార్టీ వారు అని అభిమానం చూపించకుండా అతని యొక్క గూండాయిజాన్ని శాంతిభద్రతల దృష్టికి లరికిట్టాలని మనవి చేస్తున్నాను. నేను ఒక విషయం ప్రత్యేకంగా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. నేను ప్రజా కార్యక్రమాలలో తిరగాలంటే శాంతియుత వాలావరణం ఉంటేనే కాని సాధ్యం కాదు ప్రత్యేకంగా పోలీసులకు అటువంటి సూచనలు ఇచ్చి అక్కడున్నటువంటి మీ కార్యకర్తలు అటువంటి అరాచకాలకు పాల్పడకుండా చూడాలని మనవిచేస్తున్నాను. అక్కడ కుశలవ రెడ్డి ఈ గుండాయిజం చేయించడానికి తయారై కూర్చున్నాడు. మార్చి 3 వ తేదీన ఇద్దరు కార్యకర్తలను కాళ్ళు విరిగి గొట్టారు. ఒక కార్యకర్తను ఉస్మానియా హాస్పిటలులో చేర్చించారు. ఆయన కాలు చేయి ఏరగిగొట్టారు. ఆయన ముఖ్యమంత్రిగారిని కలియాలని కోరుతున్నాడు. టైము తొరకడం లేదు. అందుచేత ఆతను ముఖ్యమంత్రిగారిని కలియుటకు ఒక్క విముషం టైము ఇవ్వాలని మనవి చేస్తున్నాను. అదేవిధంగా కుశలవ రెడ్డి యొక్క జతలను అరేకట్టాలని మనవిచేస్తున్నాను. అద్యక్షా, ఈ పోలీసు మీదవారా ముఖ్యమంత్రిగారికి అందజేయాలని కోరుతున్నాను. చీఫ్ మినిస్టరుగారికి ఇచ్చిన మెమోరాండం కూడా అందజేస్తున్నాను.

(పోలీసు, మెమోరాండమును స్పీకరుగారికి అందజేయడమైనది.)

Matters Under Rule 329:
re: Continuous attacks by unsocial
elements on people of Karivi-
ala and other villages, Tunga-
urthi taluk, Nalgonda district.

22nd March, 1983. 193

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :- అధ్యక్షా, గౌరవనీయురాలైన సభ్యురాలు శ్రీమతి మల్లా స్వరాజ్యంగారు చెప్పినది చాలా దురదృష్టకరం, ఎందుకంటే రాజకీయాలు ఏవిధంగా పరిణామం చెందుతున్నాయో తెలుసుకొనడానికి మానవత్వపు విలువలు ఏ విధంగా దిగజారిపోతున్నాయో తెలుసుకొనడానికి ఇది ఒక విదర్శనం అని గౌరవసభ్యురాలు మనవిచేస్తున్నాను. ఈ నాడు స్వార్థం ఎంత ప్రబలిందంటే తమ్ముడిపై అక్కగారు కంప్లయంటు చేసింది. ఇంత కక్షలు, సాధింపులతో సమాజం ఉన్నదనే భావమే నాలో బాధ కలిగిస్తున్నది. రాజకీయాలు ఈ విధంగా పరిణామానికి దారితీయకూడదు.

శ్రీమతి మల్లా స్వరాజ్యం :- యుఖ్యమంత్రిగారి నోటితో స్వార్థం అనే మాట అనకూడదు.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :- ఈనాడు ఎవరి సిద్ధాంతాలు వారు ప్రచారం చేసుకోవచ్చు, ఎవరి భావాలు వారు వ్యక్తం చేసుకోవచ్చు, ఏ పార్టీవారైనా, ఏ వ్యక్తం వారైనా ఏ వ్యక్తులు అయినా హింసాకాండకు దిగజార కూడదు. ఎవరిని కింపరచకూడదని మనవి చేస్తున్నాను. అది పరిష్కార మార్గం కాదని సభవారికి మనవిచేస్తున్నాను మన సిద్ధాంతాలను సమ్మించడానికి ప్రజల నుండు ప్రయత్నం చేయాలే కాని హింసా విధానంతో అది అరికట్ట గలమని అనుకోవడం పొరపాటు అని మనవి చేస్తున్నాను. తుంగ తుర్తి తాలూకా కరిగరాల, కొత్తగూడెం, కోరంట్ల గ్రామాల్లో రెండు రాజకీయ పక్షాల మద్దతుదార్లమధ్య 3-3-1983వ తేదీన ఎన్నికల తరువాత మూడు కొట్లాటలు జరిగాయి. ఐపీసీ 147, 323 విభాగాల క్రింద నేరం నెం. 20/83, ఐపీసీ 147, 307, 325 విభాగాల క్రింద నేరం నెంబరు 21/83, ఐపీసీ 324వ విభాగం క్రింద నేరం నెంబరు 22/83, టుంగతుర్తి పోలీసు స్టేషనులో 3 గిర్ఫిట్టమైన శేనులను సమోద్రు చేసి వెంటనే దర్యాప్తు చేబట్టారు. నేరము నంబరు 20/83 లోని నిందితుడు ఒక రాజకీయ పార్టీ మద్దతుదారులు కాగా నేరము నంబరు 22, 23/83లోని నిందితుడు వ్యక్తికి చెందినవాడు. నేరము నంబరు 20/83 లోని ఐదుగుని నిందితులను 16-3-1983 వ తేదీన అరెస్టు చేసి జైడిషియల్ కస్టడికి పంపించారు. నేరము నంబరు 21-83 లోని మొత్తం 8 మంది నిందితులను 16-3-1983 వ తేదీన అరెస్టు చేసి జైడిషియల్ కస్టడికి పంపించారు. నేరము నంబరు 22/83 లోని నిందితులను కూడా అరెస్టు చేసి జైడిషియల్ కస్టడికి పంపించారు. పై కేసులో పోలీసులు భయముతోబాటు పక్షపాతం లేకుండా వెంటనే చర్య తీసుకున్నారు. నల్గొండ పోలీసు సూపరింటెండెంటు నల్గొండ రెవెన్యూ డివిజన్ అధికారితోబాటు 5-3-1983, 16-3-1983 వ తేదీలలో న్యాయంగా గ్రామాన్ని సందర్శించారు. ఘైదరాబాదు రేజి డిప్యూటీ పోలీసు ఇన్స్పెక్టర్ జనరల్ కూడా 19-3-1983 వ తేదీన సంఘటన జరిగిన ప్రాంతాలను సందర్శించారు. కర్వరాల, కొత్తగూడెం గ్రామాల్లో బంపైస పోలీసు పేకెట్టు ఏర్పాటు చేశారు. పై మాడిరి ఫర్మణలు జరగకుండా నిరోధించుటకు గాను గట్టివిధా ఉంచడం జరిగింది. ప్రస్తుతం పరిస్థితి ప్రశాంతంగా ఉంది. కుశలత రెడ్డిని అరెస్టు చేయక పోవడానికి కారణం, అతని పేరు నిందితుడుగా వ్రాసి ఉన్నప్పటికీ నేరము జరిగినప్పుడు

అయిన ఉన్నట్లు తగిన సాక్ష్యము ఇంతవరకు దొరకలేదు. పోలీసు దౌర్జన్య విషయ
సాతంగా జరిపించి లంబిస్తే సాక్ష్యాధారాలు అందిన వెంటనే చట్టబద్ధమైన చర్య
తీసుకొనవలసిందిగా ఆదేశాలు జారీ చేయబడ్డాయి. ఇంకా ఏదైనా గౌరవంగా మనవి
చేస్తున్నాను. ఈ విధమైన టువంటి దౌర్జన్యాలు రోగకుండా మాడడానికి అన్ని ప్రయత్నాలు
చేస్తానని సోదరీమణికి నేను తెలియజేస్తున్నాను.

(శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :- ఇప్పుడు ఇక్కడ ధర్మోపదేశం కాదంటే ప్రాసంగా కావలసింది.
నేరస్తులు ఎవరో చూడాలి. వారికి ఇచ్చిన మెమోరాండంలో చాలా స్పెసిఫిక్ గా చెప్పాము.
కుశలవరెడ్డిగారు మా పార్టీలో ఉన్నప్పుడు అయిన అరాచకత్వాన్ని అరుపులో పెట్టడానికి
మేము చేసే ప్రయత్నం చేశాము. ఇక సాధ్యం కానప్పుడు సుత్రం మేము
బహిష్కరించిన తరువాత వరే తమ ఇష్టానుసరించిన పార్టీలో చేరాడు. సక్సలెట్లతో
సంబంధాలు ఉన్న ఇతర సంఘ వ్యతిరేక శక్తులు అధికార కాంగ్రెస్ పార్టీతో
అది కూడా మాకు అక్కరలేదు, సంబంధాలు ఉండి ఆరితేరినటువంటి సంఘవ్యతిరేక
శక్తులు అందరు ఇప్పుడు ఇంతవరకు చెలామణి లయినటువంటి మహానుభావులు, అనేక
హత్యలు నీటి అన్నిటితోను కుమ్మక్క అయి వస్తున్నాయి. ఈ తెలుగు దేశం
పార్టీకి ఏదైనా క్రమబద్ధమైన అవుతుందా? పోనీ మీ పార్టీ ఇంటరెస్టులోనే మీరు చూసు
కోండి. రెండవది, ఏ పార్టీ వారు అయినా తప్పు లపేకదా. నేను నేరమే కదా.
గ్రామంలో కొన్ని కుటుంబాలు కేవలం స్వరాజ్యం కే సి.పి.ఎం.కే ఓటు వేశారు అనే కారణం
చేత ఊరులో లేకుండా పోవడం అనేది ధర్మమా? సి.పి.ఎం. కే ఓటు వేశారు అనే కారణం
చేత ఊరులో లేకుండా పోవడం అనేది ధర్మమా? అట్లాగే వారు వృత్తులు చేసుకోడానికి
అవకాశం లేదు. వారు రాళ్లు గినుకోవడం లటువంటి సమయం చేసుకోవడము. పైగా
మేము పెట్టియుంటే మెమోరాండంలో ఇంకొక విషయం కూడా స్పష్టం చేశాము.
అయ్యా ఆ సబ్ ఇన్స్ పెక్టరు, ఆ రుంగరుల్లో ఉన్న పోలీసు సరిపోదు. మీరు వేరే
ప్రత్యేక చర్య తీసుకోండి సమయం లయిన లధికారిని వేయండి అని చెప్పాను. ఏమి
తీసుకున్నారు?

(మరిచి ఎం. స్వరాజ్యం :- గత, మీది కొన్ని కేసులు పెట్టిన మాట నాస్తానమే
గాని పోలీసు విధానంగా వస్తున్నది ఏమంటే ఇరు పక్షాల మీద కేసు పెడుతున్నారు.
మమ్మల్ని కొట్టారు అని ధరఖాస్తు ఇస్తే మీరు కూడా కొట్టారు అని అటు వది
మందిని ఇటు వది మందిని కేసులో పెడుతున్నారు. దీనివల్ల నేరస్తులు ఎవరో ఎట్లా
బయట పడతారు? నేరస్తులనే పెట్టాలి తప్ప లా అండ్ ఆర్డరు కంట్రోలు అని సెక్షన్
107 లో లటు 30 మందిని ఇటు 30 మందిని పెట్టడం వద్దలి కాదు. నేరస్తులను
శిక్షించాలి. పోలీసు ఎంకౌంటర్ విషయ సాతంగా జరగాలి. దీని విషయంలో ముఖ్యమంత్రి
గారు ఆదేశం ఏమైనా ఇస్తారా?

(శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :- అధ్యక్షా, వారికిని నేను ఇదివరకే తెలియజేశాను.
డి.ఐ.జి.గారు వారందరూ కూడా అక్కడికి వెళ్లి ఆ స్థలాన్ని సందర్శించారు అని, కుశలవరెడ్డి

గారి మీద ఆయన ఏదైనా ఒక సంఘ విధోపాకరమైన చర్య తీసుకున్నారు అని అసాధించడానికి సాక్ష్యాధారాలు దొరకలేదు. దొరికిన వెంటనే వక్షపాత రహితమైనటువంటి న్యాయ విచారణ జరిపిస్తానని మీకు మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :- ఇప్పుడు సంఘ వ్యతిరేక శక్తులతో, వీళ్ళంతా కాంగ్రెస్ ఐ. నక్సలైట్లు తరువాత అనేక హత్యలలో పున్నటువంటివారు ఆరితేరిన గుండాలు అంతా ఒక గాంగుగా చేరి ఆ గ్రామంలో విప్లవిడిగా దౌర్జన్యాలు జరుపుతూ ఉన్నారు. సరే కుశలన రెడ్డి గురించి ఏమి చేస్తారు అనేది మీ యొక్క కీర్తి విషయం. నేరము కాడికి వస్తే నేరము నేరము తీరుగా చూడండి. కొన్ని అశాంతికరమైన పరిస్థితులు ఈ రకంగా విప్లవిడిగా సాగుతూ ఉన్నాయి. అన్ని రూప గాంగులు కలసి ఉన్నాయి. దీనిని ఆపుచేయడానికి ఏమి చేస్తారు ? ఒక వాసుని రోజులలో 8, 10 హత్యలు జరిగే ప్రమాదాలు ఉన్నాయితే విషయం మీకు పీఠు హెచ్చరిక చేసి చెప్పాను. ఆ పరిస్థితి ఇప్పటికీ అట్లానే ఉన్నది. హత్యప్రయత్నాలు జరిగాయి స్పెషల్ స్క్వాడ్లు తిరుగుతూ ఉన్నారు. చివరకు తాగూకా సి. పి. ఐ. నాయకుడు అయినటువంటి పిచ్చిరెడ్డిగారిని కూడా హత్య చేయడానికి తిరుగుతూ ఉన్నారు. పరిస్థితి తీవ్రముగా ఉన్నది. కేసులు ఏదో చిన్న సంఘటనతో అగడం లేదు. చివరకు శాసన సభ్యురాలుగా ఉన్న స్వరాజ్యం గారిని కూడా హత్య చేయాలని చూస్తూ ఉన్నారు. ఇవి అన్నీ మేము ఇచ్చిన మెమోరాండంలో ఉన్నాయి. దీనిమీద ఏమి చర్య తీసుకుంటారు.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :- అధ్యక్షా, ముందే గౌరవనీయ సభ్యులందరికీ కూడా మనవి చేశాను. స్వరాజ్యమ్మగారికి కూడా తెలియజేశాను. వారు ఎప్పటికప్పుడు చెబుతూనే ఉన్నారు. నాకు వారి పరిస్థితులు అవగాహన చేసుకొని డిపార్టుమెంటు ద్వారా పరిపూర్ణమైనటువంటి రక్షణ కల్పించడానికి ఏర్పాట్లు చేయబడుతున్నాయి. వారు చెప్పినవి ఏ మాత్రం కూడా నిర్లక్ష్యం చేయడం జరగదని మనవి చేస్తున్నాను. అధికార వరంగా వెంటనే దానికి తగినటువంటి జాగ్రత్త తీసుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తానని కూడా మీకు తెలియజేస్తున్నాను.

re: Abolition of the Andhra Pradesh Construction Corporation.

శ్రీ ఎన్. శ్రీనివాసుల రెడ్డి :- 'రాష్ట్రంలోని ప్రభుత్వ రంగాన్ని క్రమబద్ధం చేసి దాని అమలులో భాగముగా ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర నిర్మాణాల సంస్థను మూసి వేయడానికి నిర్ణయించారు. అయితే సంస్థ చేపట్టి ఉన్న పనులకు ఏ విధమైన చిక్కులు గాని యిబ్బందులు గాని లేకుండా ఏదైనా ఇతర శాఖలకు బదిలీ సాధ్యం కాని వక్షంలో ఈ సంస్థ పూర్తి చేస్తుంది. ఇప్పుడు ఆన్ గోయింగు వర్క్సు 14.38 కోట్ల రూపాయలవి ఉన్నాయి. అవి పరిస్థితిలో కూడా యీ సంస్థ కాంప్లీకేషన్ గా డెలివరీమెంటు గాని లేకుండా ఇతర సంస్థలకు బదిలీ చేయడానికి అవకాశం ఉంటే లాప్స లేకుంటే ఈ సంస్థ పూర్తి చేయాలనే ఊటువంటిది నిర్ణయం. తరువాత ఇప్పుడు ఈ వర్క్సు

రు.110 కోట్లకు కంప్లీట్ చేసిన ఎ.పి. కన్స్ట్రక్షన్ కార్పొరేషన్‌రు. 17.86 కోట్లు నష్టంతో ఉంది. స్టాఫ్ జనరల్ ఎస్టాబ్లిష్మెంటు 300 టెక్నికల్ పీపుల్ ఉన్నారు. అంటే సూపర్ వైజర్లు, ఇంజనీర్లు అటువంటి వారు. 250 మంది వాన్ టెక్నికల్ ఉన్నారు. అంటే మినిస్టేరియల్ ఎక్కువంటున్న వగైరా చూసే వారు. వీరు 550 మంది అయినారు. వర్కర్లు స్కీల్డ్ 750 మంది ఉన్నారు. వర్కర్లు ఆన్ స్కీల్డ్ 1250 మంది. వున్నారు మొత్తం 2000 ఎంది వర్కర్లు ఇతరులు కలిపి 2,550 మంది ఉన్నారు. ఇందులో 45 మంది ఇతర డిపార్టుమెంటుల నుంచి డిప్యూటీషను మీద వచ్చిన వారు. ఈ డిప్యూటీషను మీద వచ్చిన వారిని పేరెంటు డిపార్టుమెంటుకి వంపించి వేం కానికి ల.కాకం ఉంది. మిగిలిన వారిని చీఫ్ మినిష్టరుగారి సమక్షంలో ఒక సమావేశం ఆక్కడ చేసి ఏ పరిస్థితులలో కూడా ఈ డిప్యూటీ ఇబ్బంది రాని విధంగా ఎక్కడక్కడ వేకెన్సిస్ ఉన్న ఆక్కడ డిప్యూటీ చేర్చడానికి ప్రయత్నించడం జరిగింది. మరి జి. ఎ. డి. తో కూడా కన్సల్టేషన్ చేసి ఇతర కార్పొరేషనులు గాని డిపార్టుమెంటులుగాని వీరిని తీసుకోవడం జరుగుతోంది. ఏ పరిస్థితిలోను వీరికి ఇబ్బందిని కలుగనీయము అని మనవి ఉన్నాయి. చీఫ్ మినిష్టరుగారి సమక్షంలో సమావేశము ఈ నెల లోనే ఏర్పాటు చేసి స్వయం చేయడం జరుగుతుంది. ఇప్పుడు ఇది వెంటనే రద్దు అవడం లేదు. ఎందుకంటే ఆన్ గోయింగు వర్క్స్ ఉన్నాయి. డెసిషన్ తీసుకున్నా కొంచెము టైమింగ్ పెడతారు. ఈ స్టాఫ్ కు ఇబ్బంది లేని విధంగా తప్పకుండా చూస్తామని నేను ఎస్యూరెన్సు ఇస్తున్నాను.

శ్రీ మహమ్మద్ రజబ్ అలీ:-వీరి స్టేటుమెంటు ప్రకారమైనా గ్రాడ్యువల్ గా కొంతమంది నిలదొడ్డులు వాటోలున్నారు అనేదిచెప్పారు. దానికి ప్రత్యామ్నాయం కూడా చెప్పారు. కాని ఒక వైపు ఒక సర్క్యులర్ జారీచేశారు. 16-3-83 న. దాని ప్రకారంగా చూస్తే వీరికి చెల్లు చీటీ ఎస్తుంది వీరు రిట్రెయిమెంటు లోనికి వస్తారు. రిట్రెయిమెంటు లోనికి వచ్చిన తరువాత ఉద్యోగము పోయినట్లు ఎంటీ వారు నిరుద్యోగాలు ఉండి చాలా బాగా పడవలసి ఉంటుంది. ఇది చాలా అనిశ్చయకరమైన విషయంగా వస్తుంది. పోని ఏ టైమ్ లోనూ వారు వెళ్లిపోండి అంటే చాలా అందరినీ కరమైన పరిస్థితి వస్తుంది. ఈ చెంబు తెప్పలా తీసుకొని ఆ పిల్లలను తీసుకొని నీవు యెక్కడకోవెళ్లిపో అంటే యిది చాలా తీవ్రతరమైన విషయం ఈనాడు అనేకమంది నిరుద్యోగులు ఉన్నారు. ఆ నిరుద్యోగ సమస్యను పరిష్కారం చేయలేక కొద్దిపాటి యీ భృతి కల్గిన వారికి జీవనోపాధి లేకుండా చేస్తే యిబ్బందిగా ఉంటుంది. ఈ సమావేశం జరిపేలోగా 16-3-1983 న జారీ చేసిన జి.ఓ.నం. 168 ప్రకారంగా గ్రేడ్యువల్ గా వారిని తీసివేయాలని ఉంది. అట్లా తీసివేస్తే ప్రమాదం వస్తుందని మనవిచేస్తున్నాను. దాని విషయంలో కొంత సంతృప్తి కలిగిస్తే మంచిదని కోరుకున్నాను.

శ్రీ వల్లభరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి:—నేను మనవి చేసినాను. స్కిల్డ్, అన్ స్కిల్డ్ 2000 మంది ఉన్నారు. ఇది కాక 550 మంది ఉద్యోగులు ఉన్నారు. వారికి న్యాయం చేయడానికి తప్పకుండా ప్రయత్నిస్తాను. నేను యీ అన్యూరెన్స్ యిచ్చే ముందు ముఖ్యమంత్రిగారితో చర్చించినాను. ఏనుని అంటే దీనికి ఆన్పుట చేసే వలసిన అవసరము ఉందని, యంతమంది ఉద్యోగులకు యిబ్బంది కలుగకుండా బాధ్యత తీసుకోవలసి ఉందని ముఖ్యమంత్రిగారికి చెప్పినాను. మరియు మీ సమక్షంలో మీటింగు పెట్టి యీ ఉద్యోగులకు న్యాయం కలుగజేస్తానని అన్యూరెన్స్ యిస్తానని కూడా ముఖ్యమంత్రిగారికి చెప్పినాను. వారు సరే అన్నారు. ఈ నెలలోనే మీటింగు పెడతామని వారికి ఆన్యాయం జరగకుండా చూస్తామని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ బి. పావ్. భూపతిరావు:—ఇక్కడ 46 కార్పొరేషన్స్ ఉన్నాయి. దీనిలో క్లబ్ చేసినవి 35. నో చేజ్ అన్న పేరుతో 8 ఉంచినారు. ఇప్పుడు ఎబాలిష్ చేసేవి రెండే రెండు ఉన్నాయి. అవి యేమిటంటే యీ కన్స్ట్రక్షన్ కార్పొరేషన్ స్టేట్ ఫిలిమ్ డివిజన్. ఆ ఫిలిమ్ డివిజన్ అంతముఖ్యమైనదికాదు. దానిని యేదో విధంగా చేయవచ్చును. ఇక్కడ మా ఆవేదన యేమిటంటే తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం రేపు యిబ్బందిలో పడకుండా నిరుద్యోగుల సంఖ్యను యింకా పెంచకుండా ఉండాలి. మా అభిప్రాయం యేమిటంటే యీ కన్స్ట్రక్షన్ కార్పొరేషన్లను అబాలిష్ చేయకుండా చూడాలి. రెండవది యందులో 2,000, 3000 మంది ఎంప్లాయిడ్స్ ఉన్నారు అంతేకాకుండా 50,000 మంది ఎన్.ఎస్.ఆర్. లు ఉన్నారు. దీనిని రేపు రద్దు చేస్తే శ్రీశైలంలో జరిగేటటువంటి కాలవ పనులు స్తంభించి పోతాయి. రాయలసీమ జలాలు తొందరగా పంపించాలనే కార్యక్రమం చేయాలంటే వాలా కష్టంతో కూడిన పని. అంతేకాకుండా దీనిని రద్దు చేయడం ద్వారా యీ పనిని నిర్వహించడానికి కంప్లెక్టర్లకు అప్పగించే ఆలోచన ప్రభుత్వానికి ఉన్నట్లు అనుమానంగా ఉంది. కనుక యిట్టి పరిస్థితులలో దీనిని రద్దు చేయకుండా చేజ్ చేస్తే చేయండి. లేకపోతే యింకొక దానిలో కలిపినా తప్ప లేదు. ఇంతకంటే నష్టం వచ్చిన కార్పొరేషన్లు ఉన్నాయి. వాటిని అబాలిష్ చేయకుండా మేనేజింగ్ డైరెక్టరుకు అప్పగించారు కాని వీటిని యే ఉద్దేశ్యంతో పెట్టారు. యే ఉద్దేశ్యంతో ప్రభుత్వం రద్దు చేశారు? ఈ రెండింటిని రద్దు చేయవలసిన అవసరము యేమి ఉంది? అందులో అత్యంత ప్రాముఖ్యమైన కన్స్ట్రక్షన్ కార్పొరేషన్ అనేది యీ నాడు చిరాల ఆనవర్తి స్వాక్ష్మరీలో 6,000 మంది కార్మికులు నిరుద్యోగులుగా ఉన్నారు. 3 నెలల నుంచి వారికి ఉద్యోగం చూపలేకపోయినారు. 50,000 మంది ఎన్. ఎం. ఆర్. లు ఉన్నారు. వారందరినీ యేమి చేస్తారు? ప్రయివేటు కాంట్రాక్టర్లకు ఈ 50 కోట్ల రూపాయలు అప్పగిస్తే యీ కార్యక్రమం పూర్తి అవుతుందా? మీద్యేయం ప్రకారం శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు కాలవ పని మరియు యీ రాయలసీమ జలాలను పంపించడం కార్యక్రమం సాధ్యం అవుతుందా? రేపు రాబోయే పరిణామాలను తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం యేదుర్కోవలసి వస్తుంది. కనుక మంత్రిగారు దీనిని రద్దు చేయకుండా మరొకసారి ఆలోచన చేయమని, దీనిని యధావిధిగా ఉంచమని, అటా, సాధ్యం కాకపోతే దీనిని

198 22nd March, 1983.

Matters Under Rule 329:
re: Sanction of Rs. 84 lakhs for
Upper Nallamada Drainage
during 1982-83.

మరొక దానితో క్లబ్ చేయమని కోరుతున్నాను. ఇదేదో ఉద్యోగస్థులను కూర్చో బెట్టి సెటిల్ చేస్తే అయ్యేది కాదు. గౌరవనీయులయిన మంత్రిగారు మరొకసారి మంత్రిగారితో మాట్లాడి యీ కార్పొరేషన్ యేమీ చెబితేదని, దీనిని రద్దు చేయడం మంచిదికాదని తెలయజేస్తూ వేలాదిమంది కార్మికులు నిరుద్యోగులు కాకుండా చూడాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :— నేను మందుగానే మనవిచేసినాను ఏ పరిస్థితిలోను ఉద్యోగులకు సంబంధించి యిబ్బంది లేకుండా చూస్తామని మనవి చేస్తున్నాను. ఆన్ గోయింగ్ వర్క్స్ కూడా అవకుండా పూర్తి చేయడం జరుగుతుందని అన్ని విషయాలు ముఖ్యమంత్రిగారి సమక్షంలో క్లుప్తంగా పరిశీలించడం జరుగుతుందని మనవిచేస్తున్నాను.

re: Sanction of Rs. 84 lakhs for Upper Nallamada Drainage during 1982-83.

శ్రీ ఎన్. శ్రీనివాసులు రెడ్డి:—అధ్యక్షా, నాగార్జున సాగర్ కుడి కాల్వ 52/2 మైలు వద్ద ఒగేరువాగు పుట్టి సముద్రంలో కలిసేంతవరకు సుమారు 37 మైళ్లకు పైగా గుంటూరు జిల్లాలో ప్రవహిస్తూ పోతుంది. దిగువ భాగాలలో దాన్ని నల్లమడ అని పిలుస్తారు. నాగార్జున సాగర్ కుడి కాల్వ 10 వ బ్లాకు ద్వారా ప్రవహించే నక్కవాగు దాని పిల్ల కాల్వ. సముద్రంలో కలిసే చోటు నుండి 24/5 మైళ్లదూరము వరకు దిగువ భాగాలలో డ్రైనేజీ అభివృద్ధి పనులను కృష్ణా గోదావరి డెల్టా డ్రైనేజీ పథకం క్రింద చేపట్టడం జరిగింది.

2. ఇక్కడ నుండి ఒగేరుకు సుమారు 13 మైళ్లదూరం వరకు 124/5 మైలు నుండి 37/0 550 మైలు వరకు (దాని పిల్లకాల్వ, నక్క వాగుకు అరుమైళ్ల దూరం వరకు) మైలు 0/0 నుండి 6/0 వరకు, డ్రైనేజీ పనులు నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టు క్రింద చేపట్టారు. ఎందువల్ల నంటే నాగార్జునసాగరు పారుదల ప్రాంతంలోని డ్రైనేజీ అభివృద్ధి పనుల వ్యయం ఆ ప్రాజెక్టు క్రిందనే చేర్చవలసి వున్నది. ఈ కాలువల మెరుగుదల పని రూ. 85.36 లక్షల వ్యయంతో 20-5-1982 వ తేది వల్లకు పనుల శా. ఎం. ఎస్. నెం. 174-బి జి. ఓలో మంజూరు చేశారు.

3. ఒగేరు డ్రైనేజీ పనులకుగాను 700.36 ఎకరాల, నక్కవాగు కాలువ పనులకుగాను 336.87 ఎకరాల స్థలం పెదపందిపాడు, వరగాణి, కొవ్వూరు, రాజుపాలెం, జర్లపాడు, అన్నవరం, పాలవరం ఉప్పలపాడు, మానికొండవారిపాలెం, గొట్టిపాడు గ్రామాల్లో సేకరించాలని తలపెట్టారు. ఈ భూసేకరణ పని వివిధ దశల్లో వుంది.

1982 సెప్టెంబరు మాసంలో అప్పటి స్థానిక శాసన సభ్యుడు, భూసేకరణకు ప్రకటించిన ఐదు గ్రామాల కమిటీల ద్వారా 249 మంది కలిసి ఒక విజ్ఞప్తి చేశారు. 1 దిగువన, ఎగువ భాగాలలో కూడా ఒక విధంగా 220 గజాల మేర కాలువను వెడల్పు చేయాలని 2. 1953 నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టు భూసేకరణ చట్టం క్రింద నిర్ణయించిన పరిహారం కాకుండా ప్రస్తుత మార్కెటు ధరల ప్రకారం ఓగేరు కాలువ వెడల్పు చేయడం కోసం సేకరించే తమ భూములకు పరిహారం చెల్లించాలని అందులో విజ్ఞప్తి చేశారు. 22-11-1983వ తేదీన సర్వశ్రీ పుత్రూరు శాసన సభ్యుడు ముద్దు కృష్ణమనాయుడు ప్రతిపాడు శాసన సభ్యులు డాక్టర్ రత్నంపూర్తి, పొన్నూరు శాసన సభ్యుడు డాక్టర్ వీరయ్య చౌదరి, చింకలూరి పేట శాసన సభ్యుడు డాక్టర్ కాజా కృష్ణమూర్తి బాపట్ల శాసన సభ్యుడు విజయరామరాజు కూడా ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం ఒక నిర్ణయం తీసుకునేంతవరకు భూసేకరణ ప్రాసీడింగులు నిలిపి వుంచాలని విజ్ఞప్తి చేశారు. ఆ విషయం ప్రభుత్వ పరిశీలనలో వున్నందున, భూసేకరణ ప్రాసీడింగులను వాయిదా వేయడంవల్ల పనుల అమలుకు విఘాతం కలుగుతుందని భూసేకరణ ప్రాసీడింగులను వాయిదా వేయడం సముచితం కాదని భావించడం జరిగింది.

పెద్ద తరహా నీటి పారుదల చీఫ్ ఇంజనీరుతోను. భూ రెవెన్యూ కమిషనరుతోను సంప్రదించిన మీదట ఈ విషయం పరిశీలించడం జరిగింది. నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టు చీఫ్ ఇంజనీరు భూసేకరణ చేసిన భూములకు మార్కెటు ధర చెల్లింపు విషయంలో ప్రభుత్వం ఒక నిర్ణయం చినుకొనేలోగా రైతుల సమ్మతితో ఓగేరు కాలువ పనిచేపట్టడం వల్ల 1982-83 లో పనులకుగాను బడ్జెటులో కేటాయించిన మొత్తాలు ఉపయోగించవలసివుతుందని ఆయన ప్రతిపాదించారు. అయితే కొంత మంది రైతులు, భూములను ఇన్వెస్టిగానికీ విరాకరించడం వల్లను, భూసేకరణ వల్ల నష్టపోయిన మరి కొంతమంది తమ భూములను సేకరించడాన్ని హైకోర్టులో సవాలు చేస్తూ నెం. 556/83 రిట్ ధరఖాస్తుదాఖలు చేసినందు వల్ల అది ఫలింపలేదు.

నల్లమడ దిగువ భాగంలోను ఎగువ భాగంలోను (ఓగేరు) సేకరించిన భూములకు ఇచ్చే పరిహారం రేట్లలో తేడా వున్న విషయం విజమే. దిగువ నల్లమడ క్రింద గల భూములను భూమి సేకరణ చట్టంలోని సాధారణ నిబంధనల క్రింద సేకరించి ప్రస్తుత మార్కెటు విలువ ప్రకారం పరిహారం చెల్లించారు. నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు అవసరాలకు కావలసిన భూములను 1956, నాగార్జున సాగరు ప్రాజెక్టు (భూమి సేకరణ) నిబంధనల క్రింద సేకరించారు. సదరు చట్టంలోని నిబంధనల ప్రకారం ప్రాజెక్టు పనుల కొరకు సేకరించిన భూమికి 1.7.1953 నాటికి మార్కెటులో వున్న విలువ ప్రకారం నష్ట పరిహారాన్ని చెల్లించారు. ప్రాజెక్టు కార్యం అనగా నాగార్జున సాగరు ప్రాజెక్టుకు చెందిన ఏదైనా కార్యం అని నిర్వచించారు. ఓగేరు డ్రైను అభివృద్ధి కొరకు సేకరించిన భూమి ప్రాజెక్టు కొరకు కాదు. తమ భూములు ఏ విధంగాను లాభం పొందవు. నాగార్జునసాగరు ప్రాజెక్టు ఆయకట్టులో చేర్చలేదు అందుచేత నాగార్జున సాగరు ప్రాజెక్టు భూమి సేకరణ చట్టం తమకు వర్తించదని పిటిషను

దార్శ వాదం. లోగడ ఒక రిట్ పిటిషను నం. 2110/79 లో హైకోర్టు సేకరించిన భూముల వ్యవసాయ భూ గరిష్ట పరిమితికి లోబడి వుండి. యజమానుల వ్యక్తిగత సాగులో వున్నట్లయితే, 1956, నాగార్జునసాగరు ప్రాజెక్టు (భూమిసేకరణ) నిబంధనలు రాజ్యాంగ వ్యతిరేకమని, చెల్లనివి వాటిని, కోట్టివేస్తూ తీర్పు ఇచ్చింది. హైకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పు పై ప్రభుత్వం సుప్రీంకోర్టులో అప్పీలు చేసింది. అది పెండింగులో వుంది. వెంటనే నిర్ణయం తీసుకొనటానికిగాను దీనికి సంబంధించిన న్యాయ పరమైన చిక్కులు దీనిలో ఇమిడి వున్న అన్ని ఇతర చిక్కులను వెంటనే ప్రభుత్వం పరిష్కరిస్తున్నది. ఇది వరకే మంజూరు చేసిన ఓగేరు డ్రయినేజి పనులను పూర్తి చేయటానికి ప్రభుత్వం కూడా ఆటంకతతో వుంది. ఇవి తొందరలోనే పూర్తవుతాయి. ముఖ్యమంత్రి స్థాయిలో నల్లమడ డ్రయినేజి పనులకు సంబంధించిన అన్ని సమస్యలను చర్చించటానికి తొందరలోనే ఒక సమావేశాన్ని ఏర్పాటు చేయాలని సంకల్పించడమైంది.

శ్రీ జి. ముద్దుక్రిష్ణమనాయుడు:— కోర్టులో రైతులు గెలిచారు కదా, అందువల్ల సుప్రీం కోర్టులో వున్న తెనుగు ఎత్త్రడా చేసుకుంటే వచ్చిన నష్టమేమి? ఎందుకంటే దిగువ నల్లమడలో ఒక సర్వే నెంబరులో వున్న భూమికి 18 వేల రూపాయలు ఎక్సైజు, అదే సర్వే నెంబరులో వున్న భూమికి 1800 రూ. యివ్వడం చాలా అన్యాయం. అక్రమము కూడా. పాత కాంగ్రెసు ప్రభుత్వము గుర్తించలేదు. మా తెలుగు దేశం ప్రభుత్వం ఆయినా దాన్ని గుర్తించి, పేద రైతులకు న్యాయం చెయ్యాలని బాధ్యత ఈ ప్రభుత్వం పై వుంది. కొందరి రైతులకు రి ఎకరాలు, రెండు ఎకరాలుంటే వాళ్ళకు యిచ్చిన నష్టపరిహారము, బ్యాంకులు యిచ్చిన బుణాలకు సరిపోలేదు. యాక్ట్ నైనా మార్చాలి లేదా సుప్రీం కోర్టులో వున్న కేసునైనా ఎత్త్రడా చేసుకుంటే బాగుంటుంది. దిగువ నల్లమడ కూడా డ్రయినేజి చేశారు. అది పూర్తిగా గండ్లు పడిపోయినాయి. వర్షు పూర్తి కాలేదు. కంట్రాక్టర్లు బాగా చేయలేదని ప్రజలందరూ విజ్ఞప్తి చేస్తే, సి. ఐ. డి. ఎంక్వయిరీ పెట్టారు. అందువల్ల ఆ పనులు పూర్తికాకుండా దిగువ ప్రాంతమంతా నష్టమై పోతున్నది. కోట్లు నష్టము వస్తున్నది కాబట్టి, ఈ అంశాన్ని ప్రత్యేకంగా తీసుకొని, మంత్రి గారు దీనిని ఎట్లా పరిష్కరిస్తారో నెలవివ్వాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:— గత సంవత్సరము 85 లక్షల చిల్లర డబ్బులు రి వ నెలలో యిచ్చారని మంత్రిగారు చెప్పారు. అందులో ఎంత ఖర్చు చేశారు? దిగువ నల్లమడ, వక్కానాగు అభివృద్ధికి అక్కడ డబ్బు కేటాయించిన తరువాత దరిమిలా ఈ భూముల వివాదం రావడం, దానిమీద ప్రభుత్వము ఇంతవరకు నిర్ణయం తీసుకోకపోవడం, అనవసరమైన జాప్యానికి కారణం అవుతూ వచ్చింది. వారే అంటున్నారు — 56 లో నిర్ణయించిన రేటు ప్రకారం అవి నాగార్జున సాగర్ ఆయకట్టు ప్రాంతాలు కావు.

శ్రీ ఎం. శ్రీనివాసులు తెడ్డి:— 'కావని పిటిషనర్లు వ్రాశారు.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:— నేను ఎస్టిమేట్స్ కమిటీలో మెంబరుగా వున్నప్పుడు ఆ ప్రాంతమంతా గత సంవత్సరము తిరిగి వచ్చాను. మాకు వచ్చిన దీని ప్రకారము అది నాగార్జునసాగర్ ఆయకట్టు ప్రాంతములోనిది కాదు. ఆ నీరు వారికి రావడం లేదు. డ్రైనేజీలో వచ్చే నీరు నాగార్జునసాగరులో మిగిలిపోయిన నీరు ఇక్కడకు వచ్చి కలుస్తున్నది కాబట్టి అది నాగార్జున సాగర్ ఆయకట్టు అని చెబితే న్యాయం కాదు. పైకోర్టు ఆ లపీలును ఆప్వెల్డ్ చేసింది. అలాంటప్పుడు ప్రభుత్వము సుప్రీంకోర్టుకు వెళ్లడం చాలా పొరపాటు. పాత ప్రభుత్వము వెళ్లింది కాబట్టి, కొత్త ప్రభుత్వము దీనిని పునరాలోచన చేసి, సుప్రీంకోర్టులో వున్న అపీలును విత్ డ్రా చేసుకోవలెను. దిగువ నల్లమడ, నక్కలవాగు మూలంగా మాకు అక్టోబరు 1982 లో మరల వరద వచ్చింది. ఆ వరదలో గుంటూరు జిల్లా ఒకదానికే, డ్రైనేజీ ప్రాంతంవల్ల సుమారు 5 కోట్ల రూపాయలు వష్టము వచ్చిందని జిల్లా కలెక్టరు ప్రకటించారు. మరమిచ్చిన డబ్బు 86 లక్షలు, నష్టము 5 కోట్లు నష్టపరిహారము ఇచ్చింది కూడా చాలా స్వల్పమే. ఇప్పుడున్న మంత్రి గారికి ఈ విషయాలు బాగా తెలుసు. వారికి రైతులపట్ల మంచి సానుభూతి వుంది. ఏదో సమాధానముచెప్పి దాటవేసే పనికాకుండా, ఒక విర్దిష్టమైన కార్యక్రమం ప్రకారం నిర్దిష్టమైన సమస్యలను తొందరలో ఒక విధ్యయం తీసుకొని, ఒక ప్రక్కన భూముల విషయం పరిష్కరిస్తూ, మరొక ప్రక్క అదనపు విధులు ఈ సంవత్సరమయినా ఖర్చుచేసి, రాబోయే సంవత్సరమైనా ఆ ప్రాంత ప్రజలను వరద బాధనుండి రక్షిస్తారా?

శ్రీ జి. బుచ్చయ్య చౌదరి (రాజమండ్రి):— అధ్యక్షా, ఈ స్థలముడ ప్రాంతానికి ప్రతి సంవత్సరము వరదలు విపరీతమై, 1964 నుండి ఒక్కడి రైతులు అనేక నష్టాలకు గురవుతున్నారు. గత ప్రభుత్వము లగిర శ్రద్ధ తీసుకోకపోవడం వల్ల ప్రతి సంవత్సరం పంటల మీద కోట్ల రూపాయలు నష్టము కలుగుతున్నది. రోడ్డు పునర్నిర్మాణాన్ని పాక్షికపాటున్నాయి. ప్రతి సంవత్సరము నాగార్జునసాగరు నుండి విడుదలయ్యే నీరువల్ల, అక్కడ ప్రవాహము వేగము పెరిగి, ఇప్పుడు 22 వేల క్యూసెక్కుల వాటర్ వల్ల వరద పెరిగింది. అండర్ టన్నెల్స్ ను ఇంప్రూవ్ చేయాలి. గత అక్టోబరులో వచ్చిన వరదలవల్ల అండర్ టన్నెల్స్ పూడిపోయాయి. వాటిని తీసుకపోతే వచ్చే సంవత్సరంలో విపరీతమైన వరదలు వచ్చి, రైతులు నష్టపడే అమాశముంది. ఈ మార్చి అయిపోతున్నది. వర్షాకాలంలో అండర్ టన్నెల్స్ లోకి పూడిక తీయించాలి. ఎట్లాగూ దిగువ నల్లమడ ఎత్తు తక్కువగా వున్నందువల్ల వరద ప్రమాదం ఎక్కువగా వుంది కనుక, కట్టను నాలుగు అడుగులు ఎక్కువ పెంచాలి. టెండర్లు పిలిచి, వెంటనే పని పూర్తి చేయాలి. రైతులకు యిస్తున్న కాంపెన్సేషన్ లో కూడా తోపాలున్నాయి. 1953-54 వాటి రేట్లు యివ్వడం అన్యాయం. అక్కడ ధర 30-40 వేలు వున్న పరిస్థితిలో 1800 ఇస్తామని చెప్పి.

దానికోసము సుప్రీంకోర్టు వరకు వెళ్లడం న్యాయం కాదు. ఈ సమయంలోనే తక్షణమే ఈ కార్యక్రమాలను చేపట్టి, 1982 లో కేటాయింపు చేశారు కాని ఎలాంటి కార్యక్రమం చేపట్టలేదు. కనుక వెంటనే పని పూర్తి చేయాలి.

శ్రీ ఎన్. శ్రీనివాసులు రెడ్డి:— రెండు నెలల నుండి దీని విషయంలో ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకొంటున్నాము. అన్ని రాజకీయ పక్షాలవారు నన్ను కలుసుకొంటున్నారు. నేను 329 నోటీసు రాకముందే, ఏ సెస్టింట్లోనైనా దీనిని థామోస్ చౌదరి చేయాలనే ఉద్దేశముతో, లా డిపార్టుమెంట్ ఉద్దేశాన్ని చేపట్టాలని చెప్పాను. తరువాత సి. ఎం. చాంబరులో కూడా, మీటింగు పెట్టుట కొరకై దీనికి సంబంధించిన ఆఫీసర్లను పిలిపించి ఫయిల్ను సి. ఎం. కి సర్కులేషన్ పెట్టమని 329 నోటీసు రాకముందే వ్రాశాను. దీనిపై మేజరు పాలసీ డిసిషన్ తీసుకోవలసిన అవసరముంది. 1953లో పున్న మార్కెట్ వాల్యు ప్రకారం యివ్వాలని 1956 లో ఒక చట్టాన్ని చేశారు. అదే నాగార్జునసాగర్ ల్యాండ్ అక్విజిషన్ యాక్ట్. ఇప్పుడు సంసార పక్షములో తీసుకుంటే, న్యాయం కాదనీ ఏ వ్యక్తి అయినా అని తీరాల్సింది. ఇప్పుడు పోయిన ప్రభుత్వము సుప్రీంకోర్టుకు అపీల్ చేసింది. పాజిషన్ అంతా స్ట్రక్డవున్ చేస్తే, 56 నుండి ల్యాండ్ అక్విజిషన్ చేసిన వారందరికీ ఆ మార్కెట్ వాల్యు యివ్వాలంటే ఫ్లడ్ గేట్స్ ఓపెన్ చేసినట్లువుతుంది, భవిష్యత్తులో ల్యాండ్ అక్విజిషన్ చేసిన వారికి ఇస్తే, ఎలా వుంటుందో ఇది కూడా లా డిపార్టుమెంటు నుండి సలహా తీసుకోవలసిన అవసరముంది. నల్లమడ డ్రైయిన్ కూడా అది నాగార్జునసాగర్లో ఒక భాగము అవుతుందా కాదా అనేదానిపై కూడా లా డిపార్టుమెంట్ అభిప్రాయాన్ని తీసుకోవలసినది వ్రాశాను. దిగువ నల్లమడకు ఇప్పుడున్న మార్కెట్ వాల్యు ఇస్తున్నారు. నాలుగు ఆడుగులు కట్టను పెంచమని అన్నారు. అది కూడా ఇమిడిషన్ శ్రేక్రిటరికి కట్టలను పెంచడానికి ప్రయత్నము చేయమని చెప్పాను. ఇప్పుడు సమస్య అంతా కేవలము నల్లమడ ల్యాండ్ అక్విజిషన్పై నష్టపరిహారం చెల్లించే సమస్య వచ్చింది. వీలైనంత త్వరలో దీనిపై పరిష్కరించాలనే కోరిక వుంది. సంబంధించిన అన్ని శాఖల వారిని కలుసుకొని ఒక నిర్ణయానికి రావాలనే కోరిక వుంది. ఇది చాలా పెద్ద ఇష్యూ. వెంకయ్య నాయుడు గారికి బృహ్దంగా తెలుసు. ఈ ఇష్యూను సాల్వు చేయటానికి ప్రభుత్వము పరిశీలన చేస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ డి. వీరయ్య చౌదరి (సామూరు):— ఈ నల్లమడ డ్రైయిన్ సమస్య కొత్తగా వచ్చింది కాదు. దీనికల్గి అనేకమంది రైతులకు వారు పండించే ప్రత్తి మిర్చి వంటి వంటలు పండించి నష్టపోతున్నారు. కోట్లాది రూపాయలు ప్రతి సంవత్సరం రైతులకు నష్టం వస్తున్నది. ఈ నల్లమడ డ్రైయిన్ మూలంగా గామాల్లో వరదనీరు వచ్చి రాకపోకలు కూడా స్తంభించి పోతున్నాయి. ముఖ్యంగా ఈ ప్రభుత్వం నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు ఆయకట్టులో ఉన్న మురుగునీరు పోవడానికి ఏ స్కీము పెట్టకపోవడం దురదృష్టకరం. పెదనందిసాడు బ్రిడ్జి

దిగువ భాగం నల్లమడ అంటారు. ఎగువ భాగం వాగేరు, నక్కవాగు అంటారు. దిగువ భాగంలో 4 కోట్ల రూపాయలు వెచ్చించి ఈ నల్లమడనే కాకుండా దానిలో కలిసిన ప్రాంతాలను డెవలప్ చేసారు. కాని అక్కడ ఏ మేరకు నీరు ప్రస్తుతం ప్రవహిస్తుందో యిప్పటివరకూ ఇంజనీర్లు లెక్కలు తీయలేక పోయారు. నల్లమడ దిగువ భాగంలో 15,000 క్యూసెక్కులు నీరు ప్రవహించడానికి టన్నల్ వైడెన్ చేస్తే 1982 అక్టోబరులో 20,000 క్యూసెక్కుల నీరు ఈ ప్రాంతంలో ప్రవహించడం జరిగింది. అందువల్ల అక్కడ సాలా- జలమయ్యే పరిస్థితి ఆనాడు కలిగింది. దీనిని గుర్తించి ఎక్కడ అయితే బ్రీచెస్ పడవో అక్కడ ఫ్లడ్ బ్యాంక్సు వేయాలి. ఇప్పుడు ఈ నల్లమడ డ్రయిన్ అభివృద్ధి కొరకు 85 లక్షల రూపాయలు కేటాయించినట్లు మంత్రిగారు చెప్పారు. ఈ 85 లక్షల రూపాయలు కూడా లాండు ఎక్స్‌జిజిషన్ కోసము, డ్రయిన్ వైడెన్ చేయడం కోసము మొదటి దశగా యివ్వారు. 1953 సంవత్సరంలో నాగార్జునసాగర్ ఆయకట్టు ప్రకారం లాండు ఎక్స్‌జిజిషన్ కొరకు రైతులకు యిచ్చింది ఎకరానికి 1800 రూపాయలు మాత్రమే వచ్చే అవకాశం ఉంది. ఒక ఎకరానికి ప్రత్తి పంట వేస్తేనే సంవత్సరానికి 1500 రూపాయలు ఆదాయం వచ్చే అవకాశం ఉన్నప్పుడు దానికి నష్టపరిహారం రూ. 1800 ఎకరానికి నిర్ణయించడం అన్యాయం. ఇప్పుడు ఈ వ్యవహారం అంతా సుప్రీమ్ కోర్టులో పెండింగులో ఉందనే వాదన కాకుండా వాస్తవాలు దృష్టిలో పెట్టుకొని అక్కడ రైతులకు సరైన నష్టపరిహారం తప్పనిసరిగా యివ్వాలి. అక్కడ డ్రయిన్‌ను కూడా బాగా మైన్ టైన్ చేయాలి. ఈ పెదనందిపాడు గ్రామాన్ని వరదల ముంపునుంచి తప్పించాలని కోరుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ జి. బుచ్చయ్య చౌదరి:— ఇప్పుడు ఈ నల్లమడ వాగుకు తక్షణ సమన్య ఏమిటంటే అక్కడ గట్లు పెంచాలి. అక్కడ ఉన్న కాలవలకు మరమ్మత్తులు కూడా చేయించాలి. లేకపోతే అక్కడ రైతులు చాలా యిబ్బందులకు గురి అయి కోట్లాది రూపాయలు నష్టపోతారు. ముఖ్యంగా కాలవ గట్టు నాలుగు అడుగులు పెంచడం, అండర్ టన్నల్స్ పూడిక తీసే విషయంలో కూడా మంత్రిగారు చెప్పిన చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎం. పెద రత్నయ్య (నత్తిపాడు):— ఇప్పుడు ఈ నల్లమడ డ్రయిన్ విషయంలో మిత్రులు చాలామంది విషయాలు చెప్పారు. అక్కడ డ్రయినేజి పెస్సు అంటూ రైతుల వద్దనుండి వసూలు చేస్తున్నారు. ఆ డ్రయినేజి పెస్సును ప్రభుత్వం సక్రమంగా ఖర్చు చేస్తున్నదా? తరువాత పొన్నారు, రేపల్లె, చీరాల ఈ మూడు డివిజన్లలో ముగ్గురు ఇంజనీర్లు, అసిస్టెంటు ఇంజనీర్లు, జూనియర్ ఇంజనీర్లు పనిచేస్తున్నారు. ఈ డ్రయిన్‌కు మొత్తం 18 లక్షల రూపాయలు ఖర్చు చేస్తే అందులో 13 లక్షల రూపాయలు పిబ్బంది జీతాలకు పరిపోయింది.

204 22nd March, 1983.

Matters Under Rule 329:
re: Wakf Board Affairs.

మిగిలిన 5 లక్షల రూపాయలు మాత్రం డ్రయిన్ పనులకు ఖర్చు చేసారు మంత్రిగారు ఈ విషయాలన్నీ శ్రద్ధగా పరిశీలించాలని కోరుతున్నాను. ఇకపై అట్లాగు జరగకుండా చూడాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి:— గౌరవ సభ్యులు యిచ్చిన సలహాలు దృష్టిలో పెట్టుకొని చీఫ్ మినిష్టరుగారి చాంబరులో దానికి సంబంధించిన అధికారులను సమావేశపరచి తగు నిర్ణయాలు తీసుకోవడానికి ప్రయత్నం చేస్తాను.

re: Wakf Board Affairs.

Sri Ahmed Shareef (Pargi):—Sir, with regard to the Wakfs Board's affairs I submit that out of eleven members of the Board seven members including the Chairman have resigned. Consequently the affairs of the Wakf Board have reached to the stage of standstill. There is nobody to look after the office. There is only one office which looks after the Wakf Property in the whole of Andhra Pradesh. The only Secretary has retired and consequently the correspondence is held up since three months. Moreover I want to know whether the Government is accepting the resignations of those seven members who have tendered resignations or not? If so whether the Government is going to fill up those vacancies or not? If they are intending to fill up the vacancies, when the Government would fill up the vacancies. Wakf Board is an autonomous institution and it is governed under the Central Act. The Government has nothing to do. It is only a supervisory authority. Even the Government cannot interfere with the day to-day affairs. The District Wakf Committees are constituted by the Wakf Board itself. On 21st of February the Board had constituted certain Wakf Committees. The orders are not communicated and implemented. On the instructions of the Minister the orders were withheld. The Minister is not empowered to write a letter and withhold the unanimous resolution or decision taken by Wakf Board. Consequently, the administration in the districts and in the Hyderabad Wakf Board is affected and it has reached to standstill. Therefore, I want the Minister to take action and desist from interfering in the affairs of the Board. He should tell before the House whether he has accepted those resignations or not. Whether he is filling up the vacancies or not. I want a direct answer in the matter.

టూరిజం మరియు వక్ఫ్ శాఖామంత్రి (శ్రీ మహమ్మద్ షకీర్):— అధ్యక్షా, వక్ఫ్ బోరు లోని 11 మంది సభ్యులలో యిద్దరిని వక్ఫ్ బోర్డు సభ్యత్వం నుండి తొలగించారు. తరువాత చైర్మన్ తో సహా ఏడుగురు సభ్యులు రాజీనామా చేసుకున్నారు. 1954 వ సంవత్సరం వక్ఫ్ చట్టం 17 వ విభాగం ప్రకారం చైర్మన్ గాని మరి ఎవరు గాని రాజీనామా చేయవచ్చును. అయితే వారి స్థానంలో కొత్త అధికారిని నియమించామని అధికార గెజిట్ లో ప్రకటించేవరకూ బోర్డు సభ్యులు ఆ పదవిలో కొనసాగాలి. అందువల్ల రాజీనామాలు సమర్పించిన ఏడుగురు సభ్యులు పదవిలో కొనసాగుతున్నారు. బోర్డు సమావేశము 21-2-1983 వ

తేదీన జరిగింది. దానికి 6 సభ్యుల కోరం ఉంది. ఇకముందుకూడా బోర్డు సమావేశాలు జరపడానికి అవకాశాలు ఉన్నాయి. కావున వక్కో బోర్డు కార్యక్రమాలు స్తంభించిపోయే దశకు చేరుకోలేదు. ఏడుగురు సభ్యులు రాజీనామాలు ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉన్నాయి. సిబ్బందిలో ఎవరూ లోపలకు వచ్చి ఇతర సిబ్బందిని పాటు చేయడంలేదు. అయితే 28-2-81 వ తేదీన ఒక సంఘటన జరిగింది. బోర్డు మాజీ సభ్యుడు ఒకరు ఎస్టాబ్లిష్మెంటు నూపరింటెండెంట్ పైన దౌర్జన్యం చేయడం జరిగింది. దీనిని వెంటనే పోలీసులకు తెలియచేసి ఇక ముందు అటువంటి సంఘటనలు జరగకుండా చేసే విమిత్తం తక్షణ చర్యలు తీసుకోవడానికి ఏర్పాటు చేయడమైంది. అది తప్ప మరే ఇతర సంఘటనలు జరుగలేదు. బోర్డు కార్యదర్శి 28-2-80 తేదీన వదనీ విరమణ చేశారు. ఆయన అసిస్టెంట్ సెక్రటరీ -1 కు వదనీ బాధ్యతలు అప్పగించడమైంది. ఆ మెంబరు బోర్డులో డెప్యూటీషన్ మీద పని చేస్తున్నారు. బోర్డుకు రెగ్యులర్ సెక్రటరీని నియమించడానికి చర్య ప్రారంభించాము. తపోల ఘరియూ ఇతర లేఖల విభాగం సక్రమంగా పనిచేస్తోంది. విభాగం సక్రమంగా పని చేయడం లేదనే ఆరోపణ వాస్తవంకాదు. ఉద్యోగులు వేళ ప్రకారం విధులకు హాజరు అవుతున్నారు. వారి విధులను సక్రమంగా నిర్వహించేటట్లుగా చూడడానికి, నేను బోర్డును అకస్మికంగా తనిఖీ చేస్తున్నాను. వక్కో అస్తుల ఫిర్యాదులున్నచో తనిఖీ చేయడమైంది. దీని ప్రభావం బాగా కనిపించింది. రెవెన్యూ, పోలీసు, మునిసిపల్ అధికారుల పహాకూం పొందడం ధ్వారా అస్తులను పరిరక్షించడం జరిగింది. వక్కో బోర్డుకు నష్టం అవడం లేదు. ముస్లిములలో ఆకాంతి లేదు. గౌరవ సభ్యులు, ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలను వారా పత్రికలు ప్రచురిస్తున్నే ఉన్నాయి. సభ్యులు భావించినట్లుగా తీవ్ర పరిస్థితులు లేవు. బోర్డులు మామూలుగానే పనిచేస్తుంది. ప్రమాదకరమైన పరిస్థితులు లేవు.

Sri Ahmed Shareef:—Whether he is accepting the resignations or not? If he is accepting when he is going to fill them up. Please tell in Urdu.

శ్రీ మహమ్మద్ షరీఫ్:—ఏడుగురు మెంబర్లు రిజైన్ చేశారు. ఇంకా ఇద్దరు మెంబర్లు తొలగించడం అయింది. ఇంకా ఇద్దరు రిజైన్ చేస్తున్నందువల్ల, వారు కూడా చేసిన తరువాత క్రొత్త బోర్డు సాధ్యమైనంత త్వరలో ఏర్పాటు చేయడం జరుగుతుంది. రూల్ నెం. 17 ప్రకారం క్రొత్త బోర్డు ఏర్పాటు చేసేవరకు పాత వారే కంటిన్యూ అవుతారు.

Sri Ahmed Shareef:—Are you accepting the resignations or not? How long it will be under examination? Will there be any limitation?

శ్రీ పి. రామచంద్రా రెడ్డి:—ఇంకా ఎంత కాలం పడుతుంది?

శ్రీ మహమ్మద్ షరీఫ్:—ఒక నెల అయింది. ఇంకా పరిశీలనలో ఉంది.

Mr. Speaker:—Till it is accepted the Board will continue.

Sri Ahmed Shareef:—Is there any deadline for accepting or not? Can we go indefinitely in this state of affairs? How far we will go?

Mr. Speaker:—It is under consideration.

శ్రీ అహమ్మద్ షరీఫ్:—అధ్యక్షా, వక్ఫ్ బోర్డు మెంబర్స్ రాజీనామా ఇవ్వగానే సీట్ అవుతారా? క్రొత్త బోర్డు ఏర్పాటు అయేదాకా పాత వారు కంటిన్యూ అవుతారా?

శ్రీ మహమ్మద్ షరీఫ్:—క్రొత్త వాళ్లు వచ్చేదాకా, పాత బోర్డు రూల్ 17 ప్రకారం కంటిన్యూ అవుతుంది.

Sri Ahmed Shareef:—How long? He will say for ever that is under consideration.

Mr. Speaker:—They have submitted resignations and it is not yet accepted. That is under consideration.

Sri Ahmed Shareef:—They have constituted certain boards. This man has issued orders. Therefore, the work in the districts is held up. What is the answer?

శ్రీ మహమ్మద్ షరీఫ్:—ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉంది. తరువాత తేలుతుంది.

شری محمد امان الله خان - مسٹر اسپیکر صاحب - مسئلہ یہاں وقف بورڈ کا ہے۔ کم سے کم مسٹر صاحب کو چاہئے مسلم وقف بورڈ کا معاملہ ہے اردو میں بولنے چاہئے دوسری بات یہ ہے کہ تلگو دیشم حکومت اپنے الکشن کی تقاریر میں او اسکے بعد بھی یہ تیقن دی تھی - اور مسلم وقف بورڈ کو ہندو انڈومنٹ کی طرح ڈمنسٹریشن پاور دینگے - میں یہاں مسٹر صاحب سے یہ دریافت کروں گا جیسا کہ انڈومنٹ کو اکزیکیوٹو پاور ہیں - ویسا کیا مسلم وقف بورڈ کو بھی اکزیکیوٹو پاور کے تعلق سے کیا اقدامات کر رہے ہیں - اب کی حکومت کیا کر رہی ہے پہلے بھی کچھ چکا ہوں کہ یہاں کروڑوں روپیہ مسلم وقف بورڈ کا ہے - آندھرا پردیش کے اندر ۸ کروڑ روپیہ کی جائیداد آج وقف بورڈ کی ہیں - لیکن چونکہ یہاں پر اکزیکیوٹو پاور وقف بورڈ کو نہیں ہے - وقف بورڈ کا چیر من ہے ممبر ہیں جہاں مسٹر بھی ہے اگر وقف بورڈ کی لاکھوں روپیوں کی جائیداد تباہ و برباد ہو رہی ہے وہاں ایک مراسلہ پولیس کو لکھتے ہیں اسکے سوا کوئی پاور نہیں ہوتے ہیں - ہمارے یہاں پارٹی سیکولرزم کی بات کرتی ہے تو پھر جیسا ہندو انڈومنٹ میں منہ

جائیداد ہیں وہاں پر اکرکیٹیو پاور ہیں مجسٹریٹ پاور رکھتی ہے انکو مجرم کی حیثیت سے گرفتار کرسکتی ہے انکو پابند کیا جاتا ہے۔ جائیدادوں کو ضبط کردیتی ہے۔ لیکن افسوس ہے تلگو دیشم بھی سابقہ ۳۵ سال سے کانگریس کی طرح وعدے نظر آتے ہیں۔ الکشن کے اندر این۔ ٹی۔ راما راؤ صاحب بہت بڑے بڑے باتیں کئے ہیں مسلم وقف کے اکرکیٹیو پاور کے تعلق سے ایک گفتگو میں تیقن دیا تھا۔ یہاں پر منسٹر صاحب سے مطالبہ کرونگا جہاں تک مسلم وقف بورڈ کا معاملہ ہو اردو میں جواب دیں اکرکیٹیو پاور کے تعلق سے آپ کیا کر رہے ہیں جواب دیں۔

شری محمد شاہ کر۔ اکرکیٹیو پاور کیلئے کوشش کر رہا ہوں اکرکیٹیو پاور کے تعلق سے برابر گورنمنٹ کوشش کر رہی ہے تلگو دیشم آئے صرف ۲ مہینہ ہوا۔ شری محمد امان اللہ خان۔ ۲ مہینہ کے اندر ۵۸ سال سے ۵۵ سال کر دئے۔ آپ کو حکومت کیا کیا اقدامات کردی ہے وقف بورڈ کے تعلق سے کیا اقدامات کئے کیا اینٹ میٹنگ ہوئی ۲ مہینہ میں تو بڑے بڑے کامیں کئے۔ اسکا جواب دیجئے۔

(श्री एन्. वेङ्कट रत्नम् अन् दि चैर्)

श्री महासुब्द शर्मा:—एग्जिक्यूटिव्ह पवर्प् कोसं (प्रयत्निస్తున్నాము. రూల్ ఎండోమెంట్స్ లా తో పార్లమెంట్ గా ఉండడానికి చూస్తున్నాము. పరిశీలనలో ఉంది.

Chairman:—He will do it as soon as possible.

Sri Ahmed Shareef:—I have put a specific question. I request the Speaker to instruct the Minister to reply specifically. The resignations were submitted a month ago. He is going to accept them or not? Why it is not being accepted? What are the reasons? If he is accepting when he is accepting I want specific reply.

श्री महासुब्द शर्मा:—ఏడుమంది రిజైన్ చేశారు. ఇంకా ఇద్దరు చేయాలి. ఆ తరువాత క్రొత్త బోర్డు ఏర్పాటు చేయడం జరుగుతుంది. ఆ విషయం పరిశీలనలో ఉంది.

Sri Ahmed Shareef:—We came here. We represent the public. He is forcing them to resign.

Chairman:—Clarification is not cross-examination. You have a question and the Minister has given a reply and if the Minister nothing more to add I cannot make him to say what you want him. If the Minister is giving by way of clarification, he can do.

Matters Under Rule 329:
1c: Fall in the Paddy Price in certain Districts and non-opening of Purchasing Centres by F.C.I.

శ్రీ మహమ్మద్ షకీర్:—అధ్యక్షా, ఏడుగురు సభ్యులు రిజైన్ చేశారు. ఇంకా ఇద్దరు చేయాలి. వారు కూడా చేసిన తరువాత ఆక్సెప్ట్ చేస్తాము. క్రొత్త బోర్డును వేయడానికి పరిశీలన జరుగుతోంది.

Sri Ahmed Shareef:—Whether he has issued orders and withheld the communication to form the District Committees or not?

శ్రీ మహమ్మద్ షకీర్:—వక్స్ బోర్డు మెంబర్లు సుల్తాన్ పాషా ఖద్రీ, రజీవ్ గుంటూరు. ఒంగోలు, విజయవాడ, ఏలూరు, రాజమండ్రి, శ్రీకాకుళం, విజయనగరం విశాఖపట్టణం మొదలైనచోట్ల పర్యటించిరి. 21-2-83 న బోర్డు మీటింగు జరిగింది. దానిలో చర్చించి డిస్ట్రిక్టులో కమిటీలు వేయాలని నిర్ణయించబడింది. సెక్షన్ 63 ప్రకారం ఆ నెంబర్స్ తో కూడిన కమిటీ సరైన పరిశీలన జరపలేదని, నిర్ణయాన్ని తాత్కాలికంగా ఆపివేయడం జరిగింది.

re: Fall in the Paddy Price in certain Districts and non-opening of Purchasing Centres by F.C.I.

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్:—అధ్యక్షా, రబీ కాలంలో పరి ధాన్యం పండించే జిల్లా లతో సహా ఏ జిల్లాలోను ధాన్యం ధరలు తగ్గలేదు. ధరలు భారత ప్రభుత్వం ప్రకటించిన ధరల కంటే అధికంగా ఉన్నాయి. అవి స్థిరంగా ఉన్నాయి. ప్రభుత్వం కలెక్టర్ల ద్వారా ధాన్యం ధరలపై గట్టి నిఘా ఉంచి రైతుల ప్రయోజనాలను పరిరక్షించడానికి తక్షణ శాశ్వత చర్యలు తీసుకోడానికి కూడా ఆలోచిస్తున్నది. స్థిరంగా ఉండి పేతుబద్దమైన సరసమైన ధరలు రైతులకు చూస్తున్నాము. మద్దతు ధర కార్యకలాపాలు భారత అవోర సంస్థ 120 ధాన్యం కొనుగోలు కేంద్రాలకు నిర్వహిస్తున్నది. 20 3 83 నాటికి ఈ కేంద్రాలకు 2370 టన్నుల ధాన్యం మూత్రమే వచ్చింది. ప్రకటించిన ధరల కంటే ధాన్యం ధర అధికంగా ఉంది అనడానికి ఇది తార్కాణం. రబీ ధాన్యానికి కూడా ఈ కేంద్రాలకు కొనసాగించాలని భారత అవోర సంస్థను కోరడమైనది. రైతులకు స్థిరంగా పేతుబద్దమైన సరసమైన ధరలు లభించేట్లు చేయడానికి ప్రభుత్వం తలపెట్టే చర్యలపై ముఖ్య మంత్రిగారు ప్రకటన చేస్తారు.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్య నాయుడు:—గిట్టుబాటు ధర బాగానే ఉందని మంత్రిగారు అంటున్నారు. ప్రభుత్వం ఎంత రేటుకు కొనుగోలు చేసినట్లు సమాచారం వచ్చిందో తెలియజేస్తారా? రబీకి ఖరీఫ్ కు భారత ప్రభుత్వం ఫిక్స్ చేసిన ధర ఎంత? వారికి వచ్చిన ధర ఎంత?

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్:—సపోర్టు ప్రైస్ రు.126 రైతే ఇప్పుడు రు.130-140 ల వరకు కొంటున్నారు.

(శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:—ఇరీఫ్ పంట ధర రు. 126 ల నుండి రు. 135 ల వరకు వెళ్లిన మాట వాస్తవమే. రు. 126 లు చాలవని ఇంకా అదనంగా రు. 20 లు ఇవ్వాలని రైతుల కోరిక. శాసన సభలో అడుగుతున్నాం. బైట అడుగుతున్నాం. ఇంతకు ముందు ప్రభుత్వం కూడా రు. 20 లు అదనంగా ఇచ్చారు. అంటే న్యాయంగా రు. 146 లు రావాలి. ఈ ధర రైతులకు వచ్చేట్లు చూడవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వంపై ఉంది. మీ కేంద్రాలకు రాలేదు కనుక మార్కెటు బాగా ఉంది అనుకోవడం పొరపాటు. నెల్లూరు జిల్లాలో ఎనిమిదన్నర క్వంటాలు ఉండే పుట్టిరు. 1150 లుంటే మద్రాసులో అదే పుట్టిరు. 2,440 లు ఉంది. ఈ తేడా వల్ల వచ్చే ప్రయోజనం రైతులకు దక్కుకుండా పర్మిట్లు బైటకు పంపుకోడానికి పుల్లర్లకు మాత్రమే ప్రభుత్వం ఇచ్చింది. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా, కృష్ణా జిల్లాలో రెండు పంట వచ్చింది. రు. 96 లకే కొన్నట్లు శాసన మండలిలో చెప్పారు. రైతులు బలవంతంగా అమ్ముకోవలసి వచ్చిందంటే రేటు బొటాబొటిగా ఉంది అన్న మాట. అంతకుంటే ఎక్కువగా ఉంది అనుకోవడం వాస్తవం కాదు. రైతులు ఇతర రాష్ట్రాలకు పంపుకోడానికి వీలుగా పర్మిట్లు ఇవ్వడానికి ప్రభుత్వం యోచిస్తుందా అని అడుగుతున్నాను.

(శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్:—రైతులకు న్యాయమైన ధర లభించడానికి అవసరమైన చర్య తీసుకోడానికి ప్రభుత్వం తీవ్రంగా ఆలోచిస్తున్నది. గౌరవనీయులైన ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రకటన చేస్తారని ఇదివరకే ప్రకటించారు. ముఖ్యమంత్రిగారి ప్రకటన వల్ల గౌరవ సభ్యులకు ఏర్పడిన అనుమానం లేకుండా పోతుందని నేను నమ్ముతున్నాను.

(శ్రీ వి. నాగేశ్వరరావు:—మన పొరుగు రాష్ట్రాలైన కర్ణాటక, మహారాష్ట్ర, తమిళనాడులలో బియ్యం క్వంటాలు రు. 400-500 లు ఉంది. మన రైతాంగం పుష్కలంగా ధాన్యం పండించారు. 30 లక్షల టన్నుల దాఖ్వా పంట ఉంది. ఈ పరిస్థితులలో మిల్లరు ఒక బస్తా మనకు ఇస్తే అర్థ బస్తా ఎగుమతి చేసుకోడానికి పర్మిట్లు ఇస్తున్నారు. దాని వల్ల ఆ లాభం అంతా మిల్లరుకే పోతున్నది కాని రైతుకు కొంచెం కూడా రావడం లేదు. అందువల్ల ఆ రాష్ట్రాలలోని ప్రేడర్లకు ఆంధ్ర దేశంలోని రైతుల నుండి కొనుక్కోడానికి పర్మిట్లు ఇస్తే అందువల్ల వచ్చే లాభం సరాసరి రైతులకు దక్కుతుంది. ఈ విషయం ఆలోచిస్తారా?

(శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్:—ఇప్పుడే మనవిచేసారు—రైతుల ప్రయోజనాలను కాపాడడానికి సంపూర్ణంగా ప్రభుత్వం కృషి చేస్తుందని. మరొక విధంగా ఆలోచించడానికి ఏ మాత్రం అస్సారం లేదని మనవిచేస్తున్నాను.

CALLING ATTENTION MATTERS.

re: Murder of U. Rama Rao of Govindapuram village of
Madhira taluka, Khammam district.

శ్రీ ఎన్.టి.రామారావు:—1983 ఫిబ్రవరి 22 వ తేదీన గోవిందపురం గ్రామంలో శ్రీ ఎం. వీరభద్రరావు, మరో 23 మంది మారణాయుధాలతో అక్రమంగా గుమికూడి పూర్వపు శత్రుత్వం కారణంగా వారు శ్రీ ఉమ్మినేని రామారావు పైన అతని అనుచరులిద్దరిపైన దాడి చేశారు. శ్రీ రామారావు అక్కడే కక్కడే మరణించారు. కాగా షేక్ మౌలాని టి. మోతి వీరయ్య అనే ఇద్దరు వ్యక్తులు గాయపడ్డారు. శ్రీ మోతి వీరయ్య ఇంటికి కూడ నిందితులు నష్టం కలుగజేశారు. గాయపడిన వారిని ప్రభుత్వ ఆసుపత్రిలో చేర్చారు. వారు కోలుకొంటున్నారు.

మరణించిన రామారావు, అతని అనుచరులకు నిందితులకు మధ్య రాజకీయ స్పర్ధల మూలంగా 1977, మండి కొట్లాటలు జరిగినట్లు తెలుస్తున్నది. మరణించిన రామారావు, షేక్ మౌలాని, మరో 16గురు తమ ప్రత్యర్థులతో ఒకరిని ఇది వరలో చంపినందుకు వారిపై బోనకల్లు పోలీసు స్టేషనులో భారత శిక్షా స్ఫూతి 149 విభాగంలోపాటు 148, 302 విభాగం క్రింద 56/77 క్రియంలో కేసుపెట్టారు. ఖమ్మం సెషన్సు కోర్టు 18 మంది నిందితులనందరిని దోషులుగా నిర్ణయించింది. ఆ కేసులో పైకొర్టుకు అప్పీలు చేయగా, పైకొర్టు 18-10-79న నిందితులలో 6 గురికి విధించిన శిక్షను భాంపరించింది. రామారావు, షేక్ మౌలానితో సహా మిగిలిన వారిపై అది కేసు కొట్టివేసింది. అందుచేత వారి మధ్య వైషమ్యాలు కొనసాగాయి. దొంగచాటుగా సారాబట్టి పెడుతున్నాడని అనుమానించిన షేక్ బాబును గురించి బోనకల్లు పోలీసు స్టేషనుకు తెలియజేసే విషయంలో ఉమ్మినేని కోటయ్య కొత్తపల్లి కృష్ణతో మరణించిన వ్యక్తి తండ్రి ఆవేశంగా మాట్లాడారు. అప్పుడు వారు తమ ప్రత్యర్థులపై ఫిర్యాదుచేస్తామని, వారి అంతు త్వరలో తేల్చివేస్తామని కూడా బెదిరించారు. బోనకల్లు పోలీసు స్టేషనుకు తీసుకొని వెళ్లిన షేక్ బాబు గురించి తెలుసుకొనడానికి మరణించిన వ్యక్తి తండ్రి బోనకల్లు వెళ్లారు. అదే రోజున సాయంత్రం సుమారు 5.30 గంటల ప్రాంతంలో రామారావు, పాలం నుంచి తిరిగి వస్తున్నప్పుడగా కొత్తూరుకు చెందిన గొల్ల వెంకటాచులు ఇంటి సమీపంలో 24 మంది నిందితులు కర్రలు, గడ్డపాకలు బల్లలతో ఆయనపై దాడి చేశారు. అందుమూలంగా ఆయన నేలపై పుసా లేకుండా పడిపోయారు. ఈ సంఘటనను చూచిన ఉమ్మినేనిబాబు రామారావు భార్య శ్రీమతి యు.తిరుపతమ్మకు ఆ విషయం గురించి చెప్పారు, వారిద్దరూ కలసి నేరస్థులొనికి వెళ్లి, రామారావుకు సరివర్యలు చేయగా తిరిగి ఆయనకు పుసా వచ్చింది. కొంతసేపటి తరువాత నిందితులు ఆ స్థలానికి తిరిగి వచ్చి, గాయపడిన ఆయనపై రెండవసారి దాడి జరగగా ఆయన మరణించారు. మోతి వీరయ్యను గాయపరచి, ఆయన ఇంటికి నష్టం కలుగజేసిన తరువాత నిందితు లందరూ ఆ స్థలాన్ని వదిలి వెళ్లారు. వారు షేక్ మౌలానిని కూడా గాయపరచారు.

Calling Attention Matters :
re: Murder of U. Rama Rao of
Govindapuram village of
Khammam District.

22nd March, 1983. 21:

ఆ వమావారం అందిన వెంటనే బోవకల్లులోని పోలీసు సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు, మధి సర్కిల్ ఇన్ స్పెక్టరు, ఆ గ్రామానికి వెళ్లారు. సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు రాత్రి 9.30 గంటల ప్రాంతంలో షేక్ మౌలాబీ ఫిర్యాదులను వ్రాసుకొని దానిని బోవకల్లులోని స్టేషన్ హౌస్ ఆఫీసరుకు నివేదించగా ఆయన భారత శిక్షాస్పృతి 149 వ విభాగంతో పాటు 148, 302, 326, 427 విభాగాల క్రింద 7/83 క్రైముగా కేసును రిజిస్టరు చేశారు. ఎస్. డి. పి. ఓ. 23-2-1983 తేది ఉదయం 9 గంటల ప్రాంతంలో నేరస్థులన్ని వందర్పించి, కేసు దర్యాప్తు చేశారు. అదే రోజున ఖమ్మంలోని అదనపు పోలీసు సూపరింటెండెంటు దర్యాప్తును పర్యవేక్షించారు. గాయాల మూలంగా మెదడులో రక్తనాళాలు తెగిపోయినందువల్ల మరణం సంభవించిందని శవ పరీక్షలో తేలింది.

ఇంత వరకు 17 మంది నిందితులను అరెస్టు చేశారు. గ్రామంలో సాయుధ పోలీసు దళాన్ని ఏర్పాటు చేశారు. అంతేకాకుండా ఆ చుట్టు ప్రక్కల గ్రామాల్లో కూడా గస్తీ తిరుగుతున్నారు. పరిస్థితి ప్రశాంతంగా వుంది.

(శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :— అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు పెద్ద స్టేటుమెంటును చదివారు. మొన్న జరిగిన దృశ్యం మాత్రం రాక్షసత్వాన్ని మరపించే కృత్యములా కన్పిస్తుంది. ఆ గ్రామము నా నియోజకవర్గములో వుంది. నేను స్వయంగా అక్కడకు వెళ్లి వచ్చాను. 28 సంవత్సరాల రామారావు అనే యువకుణ్ణి పట్టవగలు సాయంకాలము 5 గంటలకు ఊరి చివర గడ్డపారలతో, గొడ్డళ్లతో, రాళ్లతో నెత్తిమీద కొట్టి చంపారు. అది ఏదో జరిగిందనుకొందాము. అక్కడనుంచి 2 కిలోమీటర్ల దూరములో నట్ట నడి బజారులో మోతి వీరయ్య యింటపైన పడి విధ్వంసం చేశారు. చంపితే అర్థము చేసుకొంటాము. తరువాత ఇంకొక 2 కిలోమీటర్ల దూరములో సాయిబు యింటమీద పడి నానా చిత్రహింసలు చేశారు. సాయంత్రం 5 గంటలనుంచి రాత్రి 9 గంటల వరకు జరిగింది. బోవకల్లు పోలీసు స్టేషనుకు 3 కిలో మీటర్ల దూరములో ఇవన్నీ జరిగాయి. రామారావు చనిపోయాడని వాళ్లు విడిచిపెట్టి సోతే అతని భార్య నిండు గర్భిణీతో వుంది. ఆమెను ముఖ్యమంత్రిగారికి చూపించారు కూడా. ఆమెకు ఇద్దరు చంటిపిల్లలు. ఆ ఇద్దరు చంటిపిల్లలతో వెళ్లి ఆమె భర్తకు ఎవ్వరూ మంచినిరు సోయక పోతే ఆమె తన దోసిలితో తెచ్చి పోసింది. ఒడిలో పెట్టుకొని ఓదార్చుచున్నది. ఇంతలో ఇతను చావలేదని వాళ్లకు కబురు పోతే వాళ్లు మరల వచ్చి ఆ అమ్మాయిని జాబ్బు పట్టుకొని యివతలకు లొగివేసి ఆ చంటిపిల్లలను విసిరివేశారు. ఆమె నిండు గర్భిణీతో వుంది. అతనిని ఆమె నుండి తీసుకుపోయి చంపారు. అక్కడనుంచి 2 కిలోమీటర్ల దూరములో వున్న చాకలివానిపైన పడ్డారు. అతనికి పెంటు భూమి లేదు. చాల పీడవాడు. ఏదో బజారులో దుకాణము పెట్టుకొని కాలక్షేపము చేస్తున్నాడు. నాగార్జున బ్యాంకు నుంచి అప్పు తీసుకొని దుకాణము పెట్టుకొని కాలక్షేపము చేస్తూంటే సాయం త్రము అతను యింటల్లో పడుకొని వుండగా 50 మంది వచ్చి ఇంటిని ఆక్రమించి చుట్టు ముట్టారు. పెంకులతో వేసుకొన్న గది, రేకులతో వేసుకొన్న వసారా వుంటే

గోటలకు ఈ గుంపు అతని యింటి మీదకు వచ్చింది. ఆ గుంపు వచ్చారని తలుపులు మూసి వేశారు. వీళ్ళకు తలుపులు రాకపోయేటప్పటికి రేకుల మీదకు ఎక్కి క్రిందకు దిగడానికి ప్రయత్నం చేశారు. అంతలోకి ఇతను పెంకులతో వేసిన గదిలోకి పోయాడు. అక్కడ ఒక తలుపువుంటూ దానిని అడ్డము పెట్టుకొని వుంటే బలవంతముగా దానిని లాగడానికి వీళ్ళు ప్రయత్నం చేస్తూవుంటే అక్కడ పిమ్మెంటు బస్తాలు, జొన్న బస్తాలు వుంటే వాటిని అడ్డము పెట్టుకొని రక్షించుకొంటూ వుంటే అతను పట్టుకొని వున్న తలుపుకు ఎదురుగా ఇటుక గోడకు పెద్ద రంధ్రము చేశారు. ఆ రంధ్రము ద్వారా కెదురు బొంగులతో అతనిని గుచ్చారు. ఇప్పటికీ అక్కడ రక్తము వుంది. ప్రాణానికి బలించింది లేదు కదా. అప్పటికీ వాళ్ళకు తనివితెరక 2, 3 కిలోల కార్చు పొడిని తీసుకు వచ్చి ఆ రంధ్రము గుండా అతనిపైకి చల్లారు. లక్కడకు నేను వెళ్ళినపుడు అక్కడ సి.బి.డి లేకపోయాను. ఇది జరిగిన ఒక వారానికి నేను వెళ్లాను. కారము చల్లినప్పటికీ అతను బయటకు రాలేదు. అప్పుడు వాళ్ళు పెంకుటింటిమీదకు ఎక్కిరి. పెంకులు తిసివేసే రంధ్రము చెసి దిగడానికి ప్రయత్నం చేస్తే అతడు ఇక లాభము లేక బయటకు వచ్చాడు. అప్పుడు అతనిని పండబెట్టి పైని రాళ్ళతో కొట్టి పారలతో నానా చిత్రహింసలు పెట్టారు. తలకాయ వగల లేదు. పారలతో నానా చిత్రహింసలు పెట్టారు. అతను నాడ చనిపోయాడనుకొని అతని తల్లి మునలిది వుంటే ఆమెను బయటకు లాగి చిత్రహింసలు పెట్టారు. తరువాత ఇంకొక 2 కిలోమీటర్ల దూరములో వున్న ఎన్.ఆర్. యింటికి వెళ్లి ఆ సాయిబు మెషిను కుట్టు కొని బతుకులున్నాడు. అప్పటికే పొద్దు పులికి అతను లోపల వుండి మిషన్ పని చూసుకొంటూ వుంటే అతని భార్యను మిళి మంత్రిగారు కూడ చూశారు. ఆమె చాల తెలిసింది, ఆ గ్రామము లో కరెంటు వుంటే కాని వీళ్ళు కరెంటు పెట్టించుకొని ఇక్కడే లేక దీపము బుడ్డితో కాలక్షేపము చేస్తున్నారని ఆమె ఆ దీపాన్ని అర్పించే ఆమె భర్త యింట్లో లేడని చెప్పింది. ఇంట్లోనే వున్నాడని బయటకు వంపు లేకపోతే నిన్ను చంపుతాము అని అనేటప్పటికీ ఆమె ధైర్యం చే కోడనకి, కత్తి తీసుకొని నా యింట్లో అడుగుపెడితే చంపుతాను అన్నది. 8 ఏళ్ళ పిల్లవాడు, 6 ఏళ్ళ అమ్మాయి బయటకు వెళ్ళినవారు అప్పుడే యింటికి తిరిగి వచ్చారు. దుండగులు ఈ పిల్లలను పట్టుకొని బయటకు వస్తావా రావా లేకపోతే నీ యిద్దరి పిల్లలూ చంపుతాము అని ఆ పిల్లల గొంతు పట్టుకొనేటట్టికి ఆ పిల్లలు ఏడ్చారు. పిల్లలు చనిపోతారని అతను అతని భార్య బయటకు వచ్చారు. దుండగులు అతనిని అక్కడే చిత్రహింసలు చేశారు. అతను చనిపోయాడు. దుండగులు వెళ్ళి పోయారు. ఇది బోనకల్లు పోలీస్ స్టేషనుకు 3 కిలోమీటర్ల దూరములో వుంది. ఇతను చనిపోయినవెంటనే ఇద్దరు ముగ్గురు వెళ్ళి ఎన్.ఐ.కి చెప్పారు. ఇట్లా చచ్చిపోయారు. మా గ్రామములో ఇంకొకడు హత్యలు జరుగుతున్నాయి వెంటనే రావాలని చెబితే ఆ గ్రామ పెద్దలతో లాలు పడి ఎన్.ఐ. ఎవరినీ కనలేదు. మధిర వచ్చి సర్కిల్ ఇన్స్పెక్టరుకు చెబితే 10 గంటల వరకు ఎవ్వరూ రాలేదు. ధనవంతులు ఈ హత్యలకు కారకులు. నష్టపడినవారి దెబ్బతినవారు వెనుకపడిన వర్గము వారు చాకలి, మె వారిటీ వర్గమును చెందినవారు

Calling Attention Matters:
re: Filling up of Breaches to 40
Tanks in Badvel taluk, Cud-
dapah District.

22nd March, 1983. 213

(స్నేలు, ఆదష్టిలు ఉన్నాడు అంతా దరిద్రముతో బాధపడుతున్న వారే. చాళివానికి తినడానికి తిండి కూడ లేదు. అతని యింటికి 10 వేలు ఖర్చు పెట్టినా రిపేరు కాదు. 4 వేలు క్యాన్సరియింది. 6 వేలు విలువగల బట్టలు పోయినవి. 10 వేలు నష్టము అయిపోయింది. అడుక్కోనే పరిస్థితి వచ్చింది. వీరికి ప్రభుత్వం ఏమి సహాయం చేస్తుంది? ఇంతవరకు ఎవరూ అరెస్ట్ కాలేదు. లాండ్ మార్బేజి బ్యాంక్ పెసిడెంటు, సర్పంచ్, సాపైటీ పెసిడెంటు లక్షాధికారులు ఇదంతా చేయించారు. దీనికి రాజకీయ బ్యాంక్ గ్రాండ్ వుంది. మార్క్సిస్ట్ పార్టీకి సంబంధము వుంది. వారు కాదంటే సంతోషిస్తాను. బోనకల్లు ఫిర్కాలో వారి పార్టీ నానాటికీ బలహీన పడుతున్నది. అందువల్లనే భయానక పరిస్థితులు కల్పిస్తున్నారు. అక్కడ పోలీసు ఎస్. ఐ. వి ట్రాన్స్ఫర్ చేసినంత మాత్రాన, లేదా సెప్పెండ్ చేసినంత మాత్రానా లాభం లేదు. పోలీసుల మీద బాధ్యత ఉంది, ఇందుకు కారకులైన వారిని వెంటనే అరెస్టు చేయించాలి. వారు మట్టుప్రక్కల గ్రామాలలోనే వున్నారు. పోలీసు వారికి తెలుసు. సప్టవడిన వారికి సప్ట పరిహారం ఇవ్వాలి. అంతగా అయితే గ్రామంలో జరిగిన నష్టానికి ఉమ్మడి ఫయిన్ చేయండి.

(శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :— నేరస్తులు ఎవరైనా, ఏ పార్టీ వారు అయినా శిక్షించండి. న్యతంత్రంగా నడపండి. చట్టరీత్యా శిక్షకోవలసిన చర్య తీసుకోండి. నేను చెప్పేదేమిటంటే ఇది కాంగ్రెసు, మార్క్సిస్ట్ పార్టీల మధ్య జరిగిన కొట్లాటగా రాజకీయ రంగు పులమనట్లు అని. గ్రామ తగాదాల వల్ల ఇది జరిగింది. నేరస్తులు ఎవరైనా, ఏ పార్టీకి చెందిన వారైనా చట్ట రీత్యా చర్య తీసుకోండి.

(శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— ఆ బాధితులను నేను చూడడం జరిగింది. ప్రభుత్వ పరంగా ఏ విధంగా సహాయం చేయాలి, ఉదారంగా ఆలోచించి చేయడం జరుగుతుందని, ఉమ్మడి ఫయిన్ విషయంలో సభ్యులు చేసిన సూచన పరిశీలిస్తామని మనవి చేస్తున్నాను.

Mr. Speaker:—Now the House stands adjourned to meet again at 4-00 p.m. to-day.

The House then adjourned.

(సభ తిరిగి సాయంత్రం 4 గంటలకు సమావేశం అయింది)

(మిస్టర్ స్పీకర్ యిన్ ది చెర్)

re: Filling up of Breaches to 40 Tanks in Badvel taluk, Cuddapah district.

(శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులు రెడ్డి :— అధ్యక్షా, 1982, అక్టోబరు 18, 19 కిడిలలో వచ్చిన తుఫాను మూలంగా బద్వేలు తాలూకాలో 19 చిన్న తుపానీ ట్యాంకుల మరమ్మత్తు గొంట్లు పడ్డాయి. గొంట్లు పడిన 19 చెరువులలో చెన్నంపల్లి చెరువు, శివరెడ్డి పల్లి చెరువు కూడా వున్నాయి. నిలువు పంటలన్నీ కాపాడే నిమిత్తం చెన్నం

వల్లి చెరువుకు చుట్టుకట్టలు ఏర్పాటు చేయడానికి వెంటనే చర్యలు తీసుకున్నారు. సోమిరెడ్డి వల్లి చెరువు క్రింద నిలుపు పంటలు ఏపీలేవు. ఖరీఫ్ సీజనుకు ముందుగానే గండ్లను శాశ్వతంగా పూడ్చడానికి సంబంధించిన సర్వే పనులు అంచనా తయారీలు చురుకుగా సాగుతున్నాయి.

(వస్తుతము మాడేరు అనకట్ట వధకం అని పిలువబడుతున్న మాడేరు రిజర్వాయరు వధకానికి వదిచోట్ల గండ్లు వడ్డాయి. ఈ గండ్లు ఒక్కొక్కటి 20 అడుగుల నుండి 150 అడుగుల వరకు వున్నాయి. ఎగువ ప్రాంతంలోని చెరువులు, అనగా సోమిరెడ్డివల్లి చెరువు, లింగాదిన్నెవల్లి చెరువులకు గండ్లు వడిన కారణంగా ఈ చెరువుకు గండ్లు వడడం జరిగింది.

శ్రీ బి. వీరారెడ్డి (బద్వేలు): అధ్యక్షా, 1982 అక్టోబరు 10 న తేది వరకు బద్వేలు తాలూకాలో రైతులు కరువుతో బాధపడ్డారు, అక్టోబరు 18 అర్ధరాత్రి పెద్ద తుఫాను వచ్చిన మూలంగా సుమారు 40 చెరువులు బద్వేలు తాలూకాలో గండ్లు వడి బీభత్సం కలిగింది. నదరు చెరువుల క్రింద వేల ఎకరాల భూమి సాగుకు లాయకిగా లేకుండా పోయింది. అంతేకాకుండా చీని తోటలు, చెరకు తోటలు వగైరా పంటలు పాడై పోయినవి. పంచాయితీ రాజ్ కు సంబంధించిన వారు కొన్ని చెరువులకు రింగుబండ్లు కట్టారు. ఖరీఫ్ వారు కొన్నింటికి కట్టారు. కొన్ని చెరువులకు కట్టలేదు. చెన్నంపల్లి చెరువు, సోమిరెడ్డి వల్లి చెరువు వగైరా 19 చెరువుకు గండ్లు వడినవి. చెన్నంపల్లి చెరువు క్రింద 1600 ఎకరాలు, మాడేరు అనకట్ట క్రింద 1800 ఎకరాల పున్నవి. మాడేరు అనకట్టకు సోమిరెడ్డివల్లి చెరువుకు దాదాపు 150 అడుగుల వరకు గండ్లు వడినవి. ఇంతవరకు ఆరు మాసాలు అయింది. గండ్లు పూడ్చే ఏర్పాటు చేయలేదు. అంచనాలు వేయబడినాయని మంత్రులు అన్నారు. ఎప్పుడు టెండర్లు పిలుస్తారు. ఖరీఫ్ సీజను వరకు అయినా గండ్లు పూడ్చి పంటలకు అవకాశం కల్పిస్తారా అని అడుగుతున్నాను.

* శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులారెడ్డి :—అధ్యక్షా, నేను నిన్ననే కనకరెడ్డి చీఫ్ యంజనీరును సంబంధించిన అధికారులను పిలిపించాను. జాప్యం జరిగిందని ఒప్పుకుంటున్నాను. అప్పుడుమావరింపెండెంటుగా వుండి యిప్పుడు వాగార్జునసాగరు చీఫ్ యంజనీరుగా వున్న వ్యక్తిని కూడ పిలిచి జాప్యం జరిగిందని చెప్పాను. కేవలం రింగ్ బండ్స్ వేసినంత మాత్రానవాలదు. ఖరీఫ్ సీజను లోపల, వర్షాలు పడే లోపల బ్రిచెన్ అన్ని పూర్తి కావాలని వార్డుపుటంగ్ మీద సవిచేయాలని ఆదేశాలు యిచ్చానని మనవిచేస్తున్నాను. తప్పకుండా పీల్చెంత తొందరగా వర్షాలు పడేలోగా జాన్ ఆఖరులోగా వాటిని పూడ్చాలని గట్టిగా చెప్పానని మనవి చేస్తున్నాను. తప్పకుండా బరుగుతుందనిమనవి చేస్తున్నాను.

PAPERS LAID ON THE TABLE.

re: Amendments to the Andhra Pradesh Sugar Cane (Regulation of Supply and Purchase) Rules, 1961 issued in G.O. Ms. No. 478, Industries and Commerce Department, dated 31st July 1982.

Sri N. T. Rama Rao:—Sir, I beg to lay on the Table, a copy of the amendment to the Andhra Pradesh Sugar Cane (Regulation of Supply and Purchase) Rules, 1961 issued in G.O. Ms. No. 478, Industries and Commerce Department, dated 31st July 1982 and made in exercise of the powers conferred by section 28 of the Andhra Pradesh Sugar Cane (Regulation of Supply and Purchase) Act, 1961 and published in the Rules Supplement to Part I of the Andhra Pradesh Gazette No. 24, dated 7th October 1982.

re: Notification issued under G.O. Ms. No. 341, Transport, Roads and Buildings (Tr.-VII) Department, dated 1st October 1982.

Sri S. Satyanarayana:—Sir, I beg to lay on the Table under sub-section (3) of section 133 of the Motor Vehicles Act, 1939, copies of the notifications issued under G.O. Ms. No. 341, Transport, Roads and Buildings (Tr.-VII) Department, dated 1st October 1982 containing amendment to the Andhra Pradesh Motor Vehicles Rules, 1964.

re: Notifications in which certain rules or amendments to rules made as required under sub-section (5) of section 217 of the Andhra Pradesh Gram Panchayats Act, 1964 and sub-section (2) of section 69 of the Andhra Pradesh Panchayat Samithis and Zilla Parishads Act, 1959.

Sri N. Sreenivasulu Reddi:—Sir, with your permission on behalf of the Minister for Panchayati Raj, I beg to lay on the Table, copies of the following notifications in which certain rules or amendments to rules have been made as required under sub-section (5) of section 217 of the Andhra Pradesh Gram Panchayats Act, 1964 (Andhra Pradesh Act 2 of 1964) and sub-section (2) of section 69 of the Andhra Pradesh Panchayat Samithis and Zilla Parishads Act, 1959:

Sl. No.	Reference to the G.O. and Date.	Reference to the notification published in the Andhra Pradesh Gazette and date.
1.	G.O. Ms. No. 20, Panchayati Raj (Sam.-I) Department, dated 19th January 1982.	Published at pages 5—7, Supplement to Part VII of Andhra Pradesh Gazette, issue No. 3, dated 29th July 1982.
2.	G.O. Ms. No. 160, Panchayati Raj (Sam.-I) Department, dated 1st April 1982.	Published at pages 1—5, Supplement to Part VII of Andhra Pradesh Gazette, issue No. 3, dated 29th July 1982.
3.	G.O. Ms. No. 648, Panchayati Raj (Sam.-D) Department, dated 13th December 1982.	Rules Supplement to Part VII, Extraordinary of Andhra Pradesh Gazette issue No. 3, dated 13th December 1982.
4.	G.O. Ms. No. 527, Panchayati Raj (Sam.-D) Department, dated 2nd November 1982.	Rules Supplement to Part VII, Extraordinary of Andhra Pradesh Gazette issue No. 2, dated 2nd November 1982.
5.	G.O. Ms. No. 371, Panchayati Raj (Sam.-D) Department, dated 29th July 1982.	Rules Supplement to Part VII of Andhra Pradesh Gazette, issue No. 5, dated 21st October 1982 at pages 1—3.

re: Hyderabad Metropolitan Water Supply and Sewerage Board Rules, 1982.

Sri K. Jana Reddy:—I beg to lay on the Table, a copy of the Hyderabad Metropolitan Water Supply and Sewerage Board Rules, 1982, issued in G.O. Ms. No. 593, Municipal Administration, dated 12th July 1982 and published at pages 147—152 of the Andhra Pradesh Gazette, Rules Supplement to Part I, dated 19th August 1982 as required by sub-section (1) of section 121 of the Hyderabad Metropolitan Water Supply and Sewerage Act, 1982 (Andhra Pradesh Act No. 6 of 1982).

Mr. Speaker:—Papers laid.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి :—అధ్యక్షా, ఇవి అన్ని కూడ జూలై 82 కు సంబంధించి వవి. ఇప్పుడు పెడుతున్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—అంతకంటే లేటుగా పెట్టారు.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి :—ఈ ప్రభుత్వం కూడ ఆ ప్రభుత్వం లాంటిదేనని చెప్పాలా? ఇకముందు వెంటనే పెడుతారా? జూలై 82 తరువాత కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వములో ఒకసారి యిక్కడ కూర్చున్నాము. ఈ ప్రభుత్వము వచ్చిన తరువాత యిది రెండవసారి కూర్చోవడం. వెంటనే ఏ సెషను వస్తే ఆ సెషనులో పెట్టాలి. ఇంతకంటే ఆలస్యంగా పెట్టారు గాబట్టి యిది పర్వలేదు అంటూ మీరు యివేబిలిటీని ఎక్స్‌ప్రెస్ చేస్తే ఎట్లా? వెంటనే టేబులు మీద పెట్టేట్లు చూడండి.

శ్రీ వల్లభురెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :—మొన్న సెషను జరిగింది అయిదు రోజులు. ఇది రెండవసారి జరుగుతున్న సెషను. వీలైనంత తొందరలో పెట్టాలి. ఏ పరిస్థితులలోను జాప్యం చేయాలని ప్రభుత్వ పుద్గేశం కాదు.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి :—82 కు సంబంధించినవి, మీ సెక్రటేరియటు ఏమి చేస్తున్నది? వెంటనే పెట్టడానికి అవకాశం కల్పించాలి.

GOVERNMENT BILLS.

THE ANDHRA PRADESH IRRIGATION UTILISATION AND COMMAND AREA DEVELOPMENT BILL, 1983.

Sri K. Jana Reddy :—Sir, I beg to move for leave to introduce the Andhra Pradesh Irrigation Utilisation and Command Area Development Bill, 1983.

Mr. Speaker :—Motion moved.

(Pause.)

The question is:

That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Irrigation Utilisation and Command Area Development Bill, 1983.

The motion was adopted and the Bill was introduced.

THE LAND ACQUISITION (ANDHRA PRADESH AMENDMENT AND VALIDATION) BILL, 1983.

Sri P. Mahendranath :—Sir, I beg to move:

“That the Land Acquisition (Andhra Pradesh Amendment and Validation) Bill, 1983 be taken into consideration.”

Mr. Speaker :—Motion moved.

(శ్రీ పి. రామచంద్రారెడ్డి :—అధ్యక్షా, ఇప్పుడు మంత్రిగారు తీసుకొని వచ్చిన చట్టం ఒక పీన్‌మిల్ రెజిస్ట్రేషనుగా ఉంది. ఏదైతే గవర్నమెంటుకు ఇబ్బందిగా ఉందో దానికి ఈ సవరణ చట్టం తెచ్చారు. రైతులకు, భూమి యజమానులకు ఇబ్బందిగా ఉన్న సవరణలు ఏమీ తీసుకొని రాలేదు. ఇది ఒక కాంప్రహెన్సివ్ చట్టంగా తీసుకొని రావలసి ఉంది. కాని ఇది ఒక పీన్‌మిల్‌గా వచ్చింది. హైకోర్టు జడ్జిమెంటును దృష్టిలో ఉంచుకొని కొన్ని సెక్షన్లకు అమెండుమెంటు చేయడం వ్యాయమైన పని కాదు. ఏ సెక్షన్లు క్రింద రైతులకు ఇబ్బంది ఉందో చూడకుండా పీన్‌మిల్‌గా రెజిస్ట్రేషను తీసుకొని వచ్చారు. ఈ రెజిస్ట్రేషనువల్ల సోమరితనం ఎక్కువ పెరగడానికి అవకాశం ఉంది. అశ్రద్ధతో పనిచేసే ఆఫీసర్లకు సపోర్టింగు స్టాట్యూట్ హెల్పు కోసం ఈ చట్టం తెచ్చినట్లు కనిపిస్తున్నది. ఎప్పుడో నోటిఫై చేసే వ్యవధికి పరిమితం లేదని ఎప్పుడో అవార్డు పాస్ చేసి తాతగారి టైములో నోటిఫై అయితే మనుమని కాలంలో ఎక్స్‌జిషను చేసి కంపెనీ షేషను ఇచ్చే వద్దతి ఉంది. ఆ విధంగా ఆఫీసర్లు తేస్తూ వచ్చారు. దానిని సపోర్టు చేయడానికి కొన్ని పీరియడ్లు ఫిక్సు చేసారు. దానితో వాకు పెద్ద వాడన లేదు కాని సైమల్టేనియస్‌గా ఉండాలని హైకోర్టు జడ్జిమెంటు రావడంవల్ల ఇది తీసుకొని వచ్చారు. నోటిఫికేషను గెజిట్‌లో పడుతుంది. భూమి యజమానులు ఎవరూ చదువరు. కాని దానికి వేరే మార్గం లేదు. నేను దానిమీద వాదించడం లేదు. ఇంతవరకు గ్రామాలలో పబ్లిక్ నోటీసు అనేది జరగడం లేదు. గ్రామాలలో టాంట్లాం వేయించడం కాని గ్రామ చావిడి దగ్గర నోటీసు పెట్టడం అనేది కాని జరుగలేదు, ఇకముందు కూడా జరుగదు. కరణం మునసబు ఆ పంచనామా చేస్తారు. అది పబ్లిక్ కాజ్ నోటీసు అవుతుంది. దానికి వ్యవధి పెట్టారు, సంతోషం. ఇకముందు అట్లాగ చేయడానికి వీలులేదు. 30, 40 రోజులు అనే నిబంధన పెట్టారు. ఇందులో లింకు ఏమీ పెట్టారంటే సబ్ సెక్షను 2 అమెండుమెంటు ఏదైతే తీసుకొని వచ్చారో Within 40 days from the date of publication of such notification ఇది బాగానే ఉంది కాని కాజింగు పబ్లిక్ నోటీసు—మల్టీ విత్ ఇన్ 30 డేస్ ఆఫ్టర్ ది ఇన్ఫ్యా ఆఫ్ నోటిఫికేషను అని ఏదైతే పెట్టారో, ఆ తరువాత పాసెషను తీసుకొనడానికి 30, 40 రోజులు అనే ఏదైతే పెట్టారో అది బాగానే ఉంది. కాని ఆ విధంగా చూడు చోట్లా పెట్టడానికి బదులు డేట్ ఆఫ్ నోటిఫికేషనునుంచి 40 రోజుల రోసల పబ్లిక్ నోటీసు కాజ్ రావడం తరువాత పాసెషన్ 40 రోజులలో తీసుకొనడం అనే బదులు 70, 75 రోజులలో పాసెషన్ తీసుకోవాలని డైరక్టుగా పెడితే బాగుంటుంది. ఎందుకంటే ఈ పబ్లిక్ కాజ్ నోటీసు అనేది వాళ్లు రికార్డు సృష్టించుకునే అవకాశం ఉంది. వాస్తవంగా ఇప్పుడు కూడా రికార్డు సృష్టించుకొంటున్నారు. ఈ లిమిటేషను పెట్టడం వల్ల మేము కూడా హర్షిస్తున్నాము. ఈ విధంగా పెట్టవలసిందే 17, 18 ఏ ఏదైతే అర్జన్సీ క్లాజ్ ఉందో దానిలో టైము నిర్ణయం చేసారు, బాగానే ఉంది. చూడు దశలలో చేసే బదులు ఒకటే దశలో చేయండి. డేట్ ఆఫ్ నోటిఫికేషనునుంచి అర్జెన్సీ క్లాజ్ ఇన్‌వోక్ అయినచోట 70 రోజుల తరువాత తీసుకోవచ్చునని ఒకటే క్లాజ్

కాన్సాలిడేటెడ్గా పెడితే బాగుంటుంది. ఈ జడ్జిమెంటుతో ఆ డేట్ వరకు ఎన్ని కేసులు కవర్ అయినాయో చూసి మళ్ళీ నోటిఫికేషను చేసి ఆ రైతుకు ఆ రోజు మార్కెట్ ధర దొరికేటట్లు చేయడం న్యాయం. చిన్న రైతులు చాలామంది ఉంటారు. ఒకటి, రెండు సెంటు వారు ఎక్కువ మంది ఉంటారు. ఒక ఎకరం పోయేవారు లక్షమంది వరకు ఉంటారు. 10 ఎకరాలు పోయేవారు చాలా తక్కువ మంది ఉంటారు. ఈ రోజున నోటిఫై చేస్తే వారికి ఈ రోజు మార్కెట్ రేటు దొరుకుతుంది. శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు కడతామని 20 సంవత్సరాల క్రితం నోటిఫై చేసి ఎక్విజిషనుచేసి కంపెన్ సేషను ఇచ్చారు. స్టీల్ ప్లాంటు కడతామని 10 సంవత్సరాల క్రితం లాండు ఎక్స్ యిర్ చేసి కంపెన్ సేషను ఇవ్వకుండా ఉన్నాయి. ఈ వేలిడేషను వల్ల డేట్ ఆఫ్ నోటిఫికేషను నాడు ఉన్న రేటు వారికి ఇప్పుడు కంపెన్ సేషను ఇస్తారు కాని వాస్తవంగా డబ్బు ముట్టిన రోజున ఉన్న రేటు ఇవ్వరు. అందువల్ల చిన్న రైతులకు నష్టం జరిగే అవకాశం ఉంది. అందుచేత వేలిడేషను అనే క్లాజు యొక్క సబ్ సెక్షను 5 ఏదైతే ఉందో దానిని లాన్స్ ప్రావిజనును విత్ డ్రా చేసుకొనడం మంచిదని మనవిచేస్తున్నాను. సెక్షను 9 నోటిసు సెర్వ్ అయిన తరువాత వారి ఇష్టం వచ్చినప్పుడు అవార్డు పాన్ చేస్తారు. దానికి కూడా ఒక టైము ఎందుకు పెట్టకూడదు? సెక్షను 9 నోటిసు ఇన్క్యూ అయిన తరువాత మూడు మాసాలలో అవార్డు పాన్ కావాలి. అవార్డు పాన్ అయిన తరువాత పేమెంటు ఇన్ఫిరోజులలో కావాలని, ఆ తరువాత సెక్షను 18 క్రింద కోర్టుకు ఇన్ఫిరోజుల లో పంపించాలనే నిబంధన కూడా ఉంటే బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. నేను ఒక ఉదాహరణ చెబుతాను, నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టు ఉంది. ఒక స్పెషల్ డివిజను క్రియేట్ చేస్తారు. ఆ డివిజను ఎక్విజిషన్ పని అయి పాసేషను తీసుకున్న తరువాత వారు వెళ్ళి పోతారు ఆ క్లెయిం పిటిషన్లు అన్నీ వారు అక్కడ వదేసి పోతారు. రెగ్యులర్ ఆర్. డి. ఒ.కు పంపిస్తారు. వారికి తీరదు. 10 సంవత్సరాల వరకు కోర్టుకు రాని నిదర్శనాలు చాలా ఉన్నాయి. దీనివల్ల మీ ప్రభుత్వానికి కూడా నష్టం అవుతున్నది. డేట్ ఆఫ్ పాసేషను మంచి కోర్టులో నిర్ణయం అయ్యేవరకు రేట్ ఆఫ్ ఇంట్రెస్టు ఇన్వలసి ఉంటుంది. దానికోసం వ్యవధి పెట్టాలి. సెక్షను 9 క్రింద నోటిసు ఇన్క్యూ అయిన రెండు మాసాలలో అవార్డు పాన్ కావాలి. అవార్డు పాన్ అయిన వెలలో కోర్టు రిఫరెన్సుకు పోవాలి. సెక్షను 18 క్రింద పిరియడ్ ఎట్లాగ ఫిక్సు చేసారో అదేవిధంగా దానికోసం కూడా పిరియడు ఫిక్సు చేయడం అవసరం. వీకర్ సెక్షన్లు హౌసెస్ కు 15 నుంచి 18./. వరకు రేట్ ఆఫ్ ఇంట్రెస్టు మూలు చేస్తున్నారు. లాండు ఎక్విజిషను సెంట్రల్ యాక్టులో రేట్ ఆఫ్ ఇంట్రెస్టు 6./. ఉంది. మీరు మీ ఆమెండుమెంటులో 4./. అని తీసుకొని వచ్చారు. వాస్తవంగా ఏమి జరుగుతున్నది. ఆర్. డి. ఒ. లాండు ఎక్విజిషను ఆఫీసరు 4./. ఇస్తున్నారు. కోర్టుకు పోతే అది సెంట్రల్ యాక్టు కనుక 6./. ఇస్తున్నారు. అది కాకుండా రిజర్వు బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా వారు ఫిక్సెడ్ డిపాజిట్లు పైన టైమ్ టు టైమ్ ఏ రేట్ ఆఫ్ ఇంట్రెస్టు ఫిక్సు చేస్తారో అది ఫిక్సు చేస్తే బాగుంటుంది. లాండు ఎక్విజిషనుకు అది ఫిక్సు

చేయడం మంచిది. ఉదాహరణకు ఈ రోజున నా లాండు పొసేషను తీసుకుంటారు నాకు 10 వేల రు.లు రావలసి ఉంది. మీరు డబ్బు ఇవ్వకుండా ఇంట్రిస్టు 60/ ఇస్తూ పోతారు. మీరు ఇచ్చిన రోజున నేను తీసుకుంటాను. ఆ డబ్బు నాకు ఇస్తే నేను కమర్షియల్ బ్యాంకులో పెట్టుకుంటే నాకు మినిమం 100/ ఇంట్రిస్టు వస్తుంది. ఈ వేరియేషను ఆఫ్ ఇంట్రిస్టు వల్ల చిన్న రైతులకు నష్టం కలుగుతున్నది. ఈ నష్టం విషయం ఎందుకు యోచించలేదు ఈ ఎమెండుమెంటు ప్రపోజు చేసిన మహాశయులు అని నేను అడుగుతున్నాను. ఇది చాల అవసరం. ఈ కాలంలో 4 పర్సంటు 6 పర్సంటు ఇంటరెస్టు ఇవ్వడం న్యాయం కాదు. ఏ బ్యాంకులో కూడా ఏ శ్రేయస్కరమైన కార్యక్రమాలలో కూడా ఇంతతక్కువ రేట్ ఆఫ్ ఇంటరెస్టు లేదు. కనుక నేను సజెస్టు చేసేది ఏమిటంటే మీరు సెక్షన్ 4 లో సెక్షను 6 లో ఏ ఎమెండుమెంటు తెచ్చినారో అట్లాగే సెక్షన్ 28, 34 లో రేట్ ఆఫ్ ఇంటరెస్టు విషయం ఎమెండుమెంటు తీసుకురండి. ఈకేసులు చేయండి. రేట్ ప్రెస్క్రిబుడు బై రిజర్వు బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా ప్రావీడెంట్ టు టైమ్ అని ఒక సెంటెన్సు పెట్టివట్టయితే అది చాల బాగుంటుంది. సెక్షన్ 18 కి నేను ఇప్పుడు ఏదైతే చెప్పినానో, సెక్షన్ 9, 12, మధ్య ఎన్ని రోజులలో నోటీసు ఇచ్చినాక ఎవార్డు పాస్ చేయాలి అని సెక్షన్ 10 లో సెక్షన్ 9 లో ఎమెండుమెంటు తీసుకురండి. సెక్షన్ రిఫరెన్సు కోర్టుకు సంబంధం కూడా సెక్షన్ 18 లో ఎమెండుమెంటు తెచ్చి ఇన్ని రోజులలో కోర్టుకి సంపాది అని చెప్పండి. తరువాత డిస్పూబెడ్, సెక్షన్ 30, 31 క్రింద ఎవార్డుమెంటు కొరకు కేసెస్ వడేసి ఉంచుతారు కొన్ని నెలలు. వారు నిర్ణయం తీసుకోరు. వారు తీసుకోలిగేవి ఉంటాయి. నాకు తెలియదు ఆంధ్ర ప్రాంతంలో. తెలంగాణ ప్రాంతంలో ఈనావ్ ఎడోలిషన్ ఏక్టు ఒకటి పాస్ చేసినాము 1967 లో. కోర్టువారు కొట్టివేసినారు. కనుక ఈనామలు అట్లాగే ఉండి పోయినాయి. ప్రభుత్వానికి ఏమి చెల్లించకున్న ప్రభుత్వం దీనికి సంబంధించిన సేవ చేయకున్న యజమానులకు ఇది పైపాలిటేషను కొరకు పనికిరావడం లేదు. లాండు ఎక్స్‌జిషనులో ఏమి చేస్తున్నారు అంటే లాండు ఎక్స్‌యిరు చేసి అతని డబ్బు అతని భూమి రిఫరెన్సు కోర్టుకి సంపుతున్నారు; 30, 31 క్రింద చిన్న రైతులు, చాకలి పని చేసుకునేవారు, మజాదూరు పని చేసుకునేవారు గ్రామ సేవ చేసుకునేవారు వీరందరి కేసు కోర్టుకి సంపు తున్నారు. మూడు సంవత్సరాలు, నాలుగు సంవత్సరాలవరకు కోర్టుకు తీరిక లేక లిస్టులో రీచ్ కాక అని అన్నీ కోర్టులో వడి ఉంటున్నాయి. దీనికి సంబంధించి కూడా ఒక ఎమెండుమెంటు తెచ్చి ఉంటే చాల బాగుంటుంది. కోర్టుకి రిఫరెన్సు చేసిన కేసులలో కూడా ఇన్ని రోజులలో కోర్టుకి రిఫరెన్సు సంపాది, ఎవార్డు పాస్ అయినాక కోర్టులో ఇన్ని రోజులలో నిర్ణయం కావాలని ఆనే ఎమెండుమెంటులో కూడా దీనిలో అవసరం ఉండే. అటువంటిది ఏమి చేయలేదు. కనుక ఒక సెక్షన్ 6, 4 లోనే ఎమెండుమెంటు కాదు. సెక్షన్ 38 లో 7 లో 6 లో 30లో

31 లో ఇవి అన్నిటిలో ఒక పీరియడ్ ఫిక్సు చేయడం చాల అవసరం ఉంటుంది. ఏ ఉద్దేశంతో అయితే ఈ చట్టము తెచ్చినారో ఒక ప్రభుత్వ లాండు ఎక్విజిషన్ ఆఫీసర్‌ని దృష్టిలో పెట్టుకుని ఈ ఎమెండుమెంటు చేసినారేగాని రాష్ట్రానికి, దేశానికి ప్రజలకు సంబంధించి ఎమెండుమెంటు కావు ఇవి. ఇవి పీన్‌మీల్‌గా లేవడంకంటే అన్ని కాంప్లెహెన్సివ్‌గా ఒకసారి లేవడం చాల మంచిది. అధ్యక్షా, పార్లమెంటువారు భూసేకరణకు సంబంధించి ఒక జాయింటు సెలెక్టు కమిటీ వేసిఉండి, దాని పేరు ముల్లా కమిటీ. వారు రిపోర్టు కూడా సబ్‌మిట్ చేసినారు. సెంట్రల్ గవర్నమెంటు దీనికి కాంప్లెహెన్సివ్ ఏక్టు ఒకటి పాస్ చేయబోతున్నది. అంతవరకు దీనికి ఏమీ తొందరలేదు. ఒక వేలిడేషను వారు తొందర ఉందని చెప్పి ఉంటారు గాని ఆ వేలిడేషను చాల ప్రమాదకరమైనది. ఏ ప్రభుత్వం అయితే చిన్న రైతులకు రైతాం గానికి సేవ చేస్తున్నాము అంటున్నారో భూమి పోయే వారికి నష్టము కలిగించేది, ఇండ్లైర్లు, మీరు తొందర తొందరగా కోర్టుకి పంపి తొందర తొందరగా మీరు డబ్బు జమ చేస్తే మీకు ఇంటరెస్టులో చాల డబ్బులు సేవ్ అవుతాయి. ఆజ్ఞాపకం అండ్ రిజన్సు ఏదైతే చూపించినారో చాల కన్‌విన్సింగుగా లేవు. సెంట్రల్ గవర్నమెంటు ముల్లా కమిటీ రిపోర్టు ఏక్సెప్టు చేసి పార్లమెంటు ఎంతవరకు ఆ తేలికస్లేషను తోడే అంతవరకు ఇటువంటి పీన్‌మీల్ ఎమెండుమెంటు తెచ్చి మనము ఎలాగి ఉద్దరించినవారము కాము. లేజీ ఆఫీసర్లను ప్రోత్సహించినట్లు అవుతుంది. అశ్రద్ధతో, శ్రద్ధ లేక పని చేసే ఆఫీసర్లను స్టాట్యూట్ సపోర్టు కొరకు ఒక లెజిస్లేషను పాస్ చేస్తున్నవారము అవుతాము. కనుక ఈ విధంగా పీన్‌మీల్ సెక్షన్ ఛైన్ ఎమెండుమెంటు తెచ్చుటకు బదులు అన్నిటికీ ఒక సంవత్సరం పీరియడ్, ఏవిధంగా అయితే ఇప్పుడు ప్రపోజ చేసిన ఎమెండుమెంటులో సెక్షన్ 4 తరువాత క్లాజ్ 2 అని క్లాజ్ 3 అని ఎట్లా అయితే పీరియడ్ ఫిక్సు చేసినారో, సెక్షన్ 12 క్రింద 18 క్రింద 30 క్రింద 28 క్రింద రేట్ ఆఫ్ ఇంటరెస్టు ఇవి అన్ని మార్చేవరకు పీన్‌మీల్ లెజిస్లేషను వద్దు అని చేస్తే అన్ని ఒకసారి చేయండి అని చెబుతూ ఈ ఎమెండుమెంటు మాత్రం రైతులకు గాని భూమి యజమానులకు గాని ఏమాత్రం లాభం అయ్యేది కాదు దీనివల్ల చాల నష్టము అవుతుంది. ఈ వేళ చైజాగు స్టీలు ప్లాంటుకొరకు తీసుకున్న భూమి 15 సంవత్సరాల క్రింద ప్రివేలింగు మార్కెట్ రేటు ఏమి ఉండెనో అది వేలిడేట్ చేస్తే అదే రేటు ఇస్తారు. కొలాహాపూర్ ప్రాంతంలో శ్రీశైలం ప్రాజెక్టులో ఏమి లాండ్స్ అయితే ఎక్వయిరు అయినాయో ఇంతవరకు మీరు పాజెషన్ తీసుకోలేదో ఇప్పుడు పాజెషన్ తీసుకుని వేలిడేట్ చేసినట్లయితే 20 సంవత్సరాల క్రింద ఏ రేటు ఉండెనో ఆ రేటు ఇవ్వబడతాయి. ఇటువంటి విదర్భనాలు ఇంకా చాల ఉన్నాయి. కనుక ఇది నష్టము చేసినవారము అవుతాము. ఈ బిల్లును గౌరవ మంత్రిగారు ప్రెస్ చేయకుండా దీనిని డిఫర్ చేసి కాంప్లెహెన్సివ్‌గా అన్నిటికీ పీరియడ్ చేసి ఈ వేలిడేషన్ క్లాజును డిలెట్ చేసి ప్రభుత్వం మరల గెజిట్‌లో నోటిఫై చేసి ఈ రోజు రేటున పాజెషన్ తీసుకుని చేయడం వల్ల ఏమీ ప్రమాదం లేదు. సబ్ సెక్షన్ 2, 3 లు ఏదైతే

ఎమెండుమెంటు తెచ్చినారో దాని ప్రకారం ఆచరణలో పెట్టినట్లయితే అటు రైతులకు నష్టము కాదు. ఇటు ఈ ఏక్టుకూడా వ్యాయంగా తేబడ్డ చట్టము క్రిందికి వస్తుంది. కాబట్టి అధికారులనే సెసిలిటేట్ చేసేటందుకు లెజిస్లేషన్ పాస్ చేసినవారము కాము కనుక నేను వేరే డిటెయిన్ చెప్పకుండా ఈ ఏక్టు నష్టపరిచేది, ఆఫీసర్లను ఇంకా లేజీ చేయడంలో తోడ్పడుతుంది అని చెబుతూ మీరు నాకీ అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ ముగించు తున్నాను.

శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్ (మహబూబ్ నగర్):—అధ్యక్షా, గౌరవ నీయులైన రెవెన్యూ శాఖ మంత్రిగారు ఈ బిల్లును ప్రవేశ పెట్టినందుకు వారికి కృతజ్ఞతలు తెలియజేస్తున్నాను. ఈ బిల్లును ప్రవేశ పెట్టడం సమంజసమే. అయితా కొన్ని సూచనలను కూడ చేయదలచుకున్నాను. ఏ బిల్లు ప్రవేశ పెట్టినగాని ఏ పని చేసినా గాని అది ప్రజలకు సహాయకారిగా ఉండాలి. ఈ బిల్లు ప్రవేశ పెట్టడం బాగానే ఉంది. కాని కొన్ని విషయాలలో ఏలా ఉంది అంటే నోటిఫికేషన్ జారీ చేస్తారు గాని ఈ నోటిఫికేషన్ సంగతి గ్రామాలలో భూమి ఎక్స్‌లయిర్ చేసినప్పుడు వారికి తెలియదు. పట్టణాలలో అంటే చదువుకున్నవాళ్ళు ఉంటారుగాని గ్రామాలలో చదువుకున్న వారు ఉండరు. వారికి ఎక్స్‌లయిర్ చేసిన సంగతులు అసలు తెలియవు. ఏదో నోటిఫికేషన్ ఆఫీసులో ఇష్యూ వుతుంది. ఆ తరువాత కాపీ వారికి చేరదు. అటువంటప్పుడు, భూమి ఎవరు తీసుకున్నారో ఏమి సంగతో తెలవకుండా పోతుంది. దీనిపైన అతను ఏమైన ఆక్షేపణలు ఉన్న తెలియచేసుకోవడానికి ఆస్కారం లేకుండా పోతుంది. మహబూబ్ నగర్ లో ఒక సర్వే నంబరు తీసుకున్నారు. చని పోయిన వారి పేరు పైన భూమి పట్టా ఉంటే అతని పైననే నోటిఫికేషన్ ఇష్యూ అయినది. ఇంకా అతని పేరుపైననే ప్రాసీడింగు జరుగుతున్నాయి. అతనికి కుమార్తె ఉన్నారు. 30 మంది ఫ్యామిలీ ఉంది. అది 9½ ఎకరాల భూమి. బ్రతికున్న వారికి నోటిఫికేషన్ సంగతి ఏమీ తెలియదు చచ్చిపోయిన వారి పేరు మీద కేసు నడుస్తే బ్రతికున్నవారికి ఎలా తెలుస్తుంది, కనుక నోటిఫికేషన్ ఇష్యూచేసే ముందు ఆ మనీషి బ్రతికి ఉన్నాడా అనే సంగతి కూడ చూపి చేయాలి. దాని కాపీ తప్పకుండా వారసులకు పంపాలి. పల్లెటూళ్ళలో చాలామందికి తెలియదు. ఆఫీసర్లు ఆఫీసులో కూర్చుని భూమి పాజిషన్ ఇస్తున్నాము అని కాగితాలమీద వ్రాసుకుంటారు. కాని ఆ భూమి పాత వాడే చేసుకుంటూ ఉంటాడు తరువాత ఎప్పుడో వచ్చి మేము నాలుగు నెలలక్రితమే పాజిషన్ ఇచ్చాము అని అతనిని వెళ్ళగొడతారు. అట్లాగాకుండా వ్రాసుకున్న రోజునే పాజిషన్ కూడా ఇప్పిస్తే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఇటువంటు వాటికి ముందుగానే ఒక ప్లాను చేసుకోని ఎంత భూమి కావాలి, ఎంత మందికి ఇవ్వాలి అనేది చూపి చేయాలి. లేక పాతే ఆ భూమిమీదే బ్రతికే వారికి ఆధారము లేకుండా పోతుంది. ఆ భూమి పాజిషన్ లేకుండా పడవు పడి ఉంటుంది. దీని వల్ల గవర్నమెంటుకి కూడా ఏమీ లాభం ఉండదు తరువాత చిన్న రైతుల భూములు ఎక్స్‌లయిర్ చేస్తూ ఉంటారు. పల్లెటూళ్ళలో

ఇన్‌ఫర్మయన్స్ ఉన్న వారు భూమి ఉన్నవారు వారి భూమి ఎక్వయిర్ కాకుండా చూసుకొని వారికి వగ ఉన్నవారి భూమి చిన్న రైతుల భూమిని ఎక్వయిర్ చేయిస్తూ ఉంటారు మనం భూమి ఇస్తే కనీసం ౧ ఎకరాలు అయినా ఉండాలి అనుకుంటున్నాము. కాబట్టి కనీసం ౧ ఎకరాలు ఉన్న వారి భూమిని ఎక్వయిర్ చేయకూడదు అని ఒక ఆలోచన చేస్తే బాగుంటుంది. రామచంద్రారెడ్డి గారు చెప్పినట్లు సెక్షన్ 18 గురించి రైతులకు తెలియదు. ఏ ప్రాజెక్టులకోరక్షో అయితే ఎక్కువ భూమి తీసుకుంటారు కాబట్టి వారికి తెలుస్తుంది మిగతా వారికి ఈ సెక్షన్ సంగతి తెలియదు. ఎవరైనా కావలసిన వారు ఉంటే గాని ఈ విషయం కోర్టుకు రిఫర్ చేస్తారు. శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు క్రింద భూములు పోగొట్టుకున్నవారు మహబూబ్ నగర్ వార్డుకి సెక్షన్ 18 తెలియక సరి అయిన ధర రాక ఇల్లు కట్టుకోలేక అనేక బాధలు అనుభవిస్తున్నారు. అందుచేత దానికి ఒక ఫారం పెట్టి ముందుగానే ఈ సెక్షన్ 18 కూడ వారికి తెలిపేటట్లు చేయాలి. తరువాత సెక్షన్ 30 31 క్రింద కోర్టుకి రిఫర్ చేస్తారు. టైటిల్ డివీషన్ క్రింద. కాని ఇక్కడ ఆర్. డి. ఓ. పరిష్కారం చేయగలుగుతారు. కోర్టుకి రిఫర్ చేసే అవసరము లేదు. పర్సన్ ఇనాం భూములు కాకపోతే మిగతా ఇనాం భూములకు పైనలు ఇవ్వవచ్చు. కాని వాటికి కూడా అలా ఇవ్వకుండా చేస్తారు. డివిజో ఆర్. డి. ఓ. చేత ఎంక్వయిరీ చేయించి అటువంటి పరిష్కారం చేయించవచ్చు. తరువాత భూమి ధర విషయంలో గత మూడు సంవత్సరాలు రిజిస్ట్రేషన్ ప్రకారం చూస్తారు కాని వల్లెటూరిలో ఎవరూ రిజిస్ట్రేషన్ చేయించరు. మనిషిని మనిషి నమ్ముకొనిచేస్తారు. ఇటువంటి వాటిలో అవ్యయం జరుగుతున్నది. అట్లా కాకుండా ఆరోజు ఏమి ధర ఉంటుందో చూసి ఆ ధర ఇప్పించడం మంచిది. భూమి పోగొట్టు కున్నవారికి పునరావాసం విషయంకూడా చాల జాగ్రత్తగా ఆలోచిస్తారని మనవి చేస్తూ వాకు ఈ అవకాశం ఇచ్చిన అధ్యక్షులవారికి ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటూ నిరమిస్తున్నాను.

(శ్రీ కె. నర్సింహారెడ్డి (భువనగిరి):—అధ్యక్షా ఈ అమెండ్మెంటు బిల్లును తీసుకు 4-30 p. m. వచ్చినందుకు మంగ్రతిగారిని అభినందిస్తున్నాను. యిది శ్రీశైలం డాముల క్రింద లేక యింకోక డేముల క్రింద భూముల గురించి ఉత్పన్నం అయిన సమస్య కాదు. ఈ విషయం తీసుకొని చెప్పకోవడం కూడా జరిగింది. ఇది డిశంబరులో పైకోర్టు యొక్క ఫుల్ బెంచి యిళ్ల స్థలాల సేకరణ పైన ఇచ్చిన తీర్పు వలన ఉత్పన్న మయిత సమస్య. ఈ నాడు గ్రామాలలో సమిష్టి అవసరాలకు స్థలాలు లేక యెంతో యిబ్బంది పడుతున్న సమయంలో ప్రభుత్వం యిళ్ల స్థలాల సేకరణ కార్యక్రమం తీసుకుంటూ ఉన్నారు, అంతేగాకుండా బ్రతికి ఉన్నవారికే కాదు. చచ్చి పోయినవారికి స్మశానానికి స్థలం కావాలన్నా దొరకని పరిస్థితులతో సమిష్టి అవసరాల కోసం ఈ సేకరణ చేస్తున్నప్పుడు చట్టాలు ఉన్నాయి. అదేమెంటంటే యిదివరకు సన్నకారు రైతుల భూములు తీసుకోకూడదని ఎగ్జిక్యూటివ్ నిర్ణయాలు ఉన్నాయి. అటువంటివి ఉండగా తీసుకున్న భూములు ఈ నాడు కోర్టుల ద్వారా రక్షణ పొందుతూ యిది ప్రజలకు తెలియదు అంటే వ్యాయంకాదు. గ్రామాలలో

యెవరి భూమి యెక్కడ సేకరిస్తున్నారనేది అందరికీ తెలిసే ఉంటుంది. ఇదంతా అభివృద్ధి నిరోధకులు ఆ గ్రామాలలో కొంతమంది పెద్ద మనుష్యులు, అధికారులు కుమ్మక్కూ అయి ఈ విధంగా చట్టాలలో చిన్న చిన్న లోపాలను ఆధారం చేసుకొని ఈ పేద ప్రజలకు న్యాయం జరగకుండా ఉన్న సమస్య ఇది. అందువల్ల దీనికి ఉదాహరణ చెప్పాలంటే నా భువనగిరి పంచాయితీ సమితులలో దాదాపు 15 గ్రామాలలో యిళ్ళ స్థలాలు స్టేల ద్వారా 3 సంవత్సరముల నుంచి నిలబడిపోయి ఉన్నాయి. ఇప్పుడు ఈ అమెండ్మెంటు రాకపోతే అవన్నీ యిన్వేలీడ్ అవుతాయి మరల తీసుకోవాలంటే 3, 4 సంవత్సరములు అవుతుంది ఈ ల్యాండ్ అక్విజిషన్ యాక్టులో అనాయకులయిన రైతులు యెంత ధర యిస్తే అంత ధర తీసుకొని పోతూ ఉంటే కొంత మంది పెద్ద మనుష్యులు కావాలని యిళ్ళ స్థలాలు ఎక్వైర్ చేసుకొనే వారు మొట్టమొదటి ధరకు ఒప్పకొని వెనుకపారి కోర్టుకు పోయి ధర యెక్కువ చేసుకొని అక్కడ లేని ధరలు కూడ పెంచే పరిస్థితి కల్పిస్తున్నారు. మరి ల్యాండ్ అక్విజిషన్ యాక్టులో ఒకసారి కాంపెన్సేషన్ తీసుకున్నప్పుడు దీనికి ఎమెండ్మెంటు తీసుకురావాలని కోరుతున్నాను. ఏమని అంటే ఆయన ఆర్ డి ఓ దగ్గరకు పోయి ఆ రేటు యేదయితే ఒప్పుకుంటారో అది నాకు వప్పదల లేదు అండర్ ప్రాటెస్ట్ అని తీసుకొన్న డబ్బు పేమెంటు చేయడం అట్లా అక్కడ డబ్బు తీసుకొని మరల కోర్టు ద్వారా పోయి గజానికి యింత ధర కావాలని ఈ విధంగా ప్రభుత్వం మీద బరువు పెట్టే పరిస్థితి ఉంది కనుక గ్రామాలలో సమిష్టి అవసరాల కోసం తీసుకొనే యిళ్ళ స్థలాలకు ధర కోసం కోర్టుకు పోయే అధికారం ఉండకుండా చూస్తే తప్ప ఈ దేశంలో పేదవారికి న్యాయం ఉండదు. కనుక యిటువంటి క్లాజ్ తప్పకుండా తీసుకురావాలని కోరుతున్నాను మన ప్రభుత్వం ప్రజల సౌకర్యం కోసం ముఖ్యంగా పేద ప్రజలకోసం యెన్నో కార్యక్రమాలు చేసుకుంటూ పోతున్నది ప్రతి కార్యక్రమానికి కోర్టుకు పోయినప్పుడు ప్రతి డిపార్టుమెంటుకు న్యాయవాది ఉండాలి అక్కడ ప్రభుత్వ న్యాయవాది యేమి చేస్తున్నట్లు? ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా కోర్టుకు పోతే స్టే డోరుకుతుంది అక్కడ అన్ని విధాల కేసు కొట్టి వేస్తూ ఉంటే గవర్నమెంటు ప్లీడర్ కు ప్రత్యేకమైన యిన్స్ట్రక్షన్స్ యిచ్చి ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ తీసుకోవాలి ఎందుచేతనంటే కోర్టులకు పోయి పెక్కులేషన్ చేసి అంటే ఉదాహరణకు భువనగిరిలో ఆర్ టి సి బస్సు స్టేషన్ కోసం స్థలం 1975లో సేకరిస్తే ఆ వాడు గజానికి రూ. 27 లు చొప్పున యిచ్చినా ఆ డబ్బు అంతా తీసుకొని మొత్తం ఆర్ టి సి బస్సు స్టేషన్ బిల్డింగ్ నిర్మాణం పూర్తి అయిన తర్వాత వారు పెషన్ కోర్టుకు పోయి గజానికి రూ. 80 చొప్పున యివ్వాలన్నప్పుడు అదనంగా రూ. 16 లక్షలు కాంపెన్సేషన్ ఇవ్వవలసి ఉంటుంది ఈ విధంగా కొంత మంది ఈ న్యాయస్థానాలను అసరాగా తీసుకొని ప్రభుత్వ ధనం యెక్కువగా దుర్వినియోగం జరుగుతోంది కనుక ఒక సారి స్థలానికి రేటు నిర్ణయించిన తర్వాత ఆర్ డి ఓ దగ్గర ఒప్పకొని మరల కోర్టుకు పోయే అవకాశం లేకుండా చేయాలని ఈ బిల్లు రెట్రాస్పెక్టివ్ ఎఫెక్ట్తో ఉండాలని, యిదివరకు ఉన్న కేసులు, యిప్పుడున్న కేసులు అన్నిటికీ యిది పరిణామాలని కోరుతూ దీనిని గురించి 1974లో ఎన్ ఎన్ క్యూ యివ్వడం జరిగిందని, మంత్రులు యివ్వటంకొద్దా ఈ బిల్లు తెచ్చినందుకు ఆభినందిస్తూ సెలవుతీసుకుంటున్నాను

శ్రీ ఎం. ఓంకార్:—ఇప్పుడు మంత్రిగారు సంకటమైన స్థితిని కల్పించి కూర్చున్నారు మిత్రులు కొంతమంది చెప్పినట్లు ఈ చట్టాన్ని సమగ్రంగా సవరించవలసి ఉంది. ఇది పేదల యిళ్ళ స్థలాల కోసం ప్రాజెక్టులు, యితర పరిశ్రమల కోసం సేకరించిన భూమిని నిలబెట్టుకోవలసిన అవసరం ఉంది. వీటిని నిలబెట్టుకోవలసిన అవసరాన్ని ప్రధానంగా యెంచుతూ నేను ఈ బిల్లును బలపరుస్తున్నాను. ఇదే సమయంలో మొత్తం ప్రాజెక్టులో జరుగుతున్నవిషయాలను మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకురావలసి ఉంది. ఇప్పుడిక్కడ సెక్షన్ 4 5 17కు మాత్రమే సవరణ తీసుకొని వచ్చినారు. సెక్షన్ 4 కు తీసుకొనివచ్చిన సవరణలో యిదివరకు ఉన్న లోపాన్ని తొలగించినారు. గజిట్లో నోటిఫై చేయడం, గ్రామములో అందరికీ తెలియపరచేటట్లు చాటింపు చేయడం అన్నది ఈ రెండింటి మధ్యన టైము అందులో నిర్దిష్టంగా లేక పోవడం వల్ల సుప్రీంకోర్టు, హైకోర్టు తమ తమ తీర్పులలో రకరకాలుగా వ్యాఖ్యానిస్తూ చివరకు ఈ రెండూ కూడా ఏక కాలంలోనే జరగాలని వ్యాఖ్యానాలు రావడం దాని ప్రకారం లేక పోవడం వల్ల వాటిని కొట్టి వేయడం జరిగింది. రెండవది యేమిటంటే సెక్షన్ 6 క్రింద తీసుకుంటూ, సెక్షన్ 17 క్రింద దానిని తీసుకొని సెక్షన్ 5 క్రింద యివ్వవలసిన యజమానికి తన విన్నపాన్ని సమర్పించుకోవడానికి అవకాశం లేకుండా చేసి అత్యవసరమైన క్లాజును ఉపయోగించడం ద్వారా భూమిని తీసుకుంటున్నారు. కాగితం మీద తీసుకుంటున్నారు. కాని ప్రదేశం మీద దానిని స్వాధీనం చేసుకోవటం లేదు. కనుక అత్యవసర క్లాజును ఉపయోగించి సంవత్సరాల తరబడి భూమిని స్వాధీనం చేసుకోకుండా ఉండడంలో అనుచిత్యం లేదని హైకోర్టులో తీర్పు యివ్వడం జరిగింది. ఒక విధంగా చెప్పాలంటే సెక్షన్ 4 కు తీసుకు వచ్చిన సవరణ ప్రకారంగా యీ రెండింటికి మధ్యన అంటే నోటిఫికేషన్ కు, పబ్లిక్ నోటీసుకు మధ్యన తేడా చూపడానికి యిప్పుడు టైము తీసుకొంటున్నారు. ఆ టైము మీద నోటిఫికేషన్ జారీ అయిన తర్వాత మీకు 30 రోజులు అవసరం. కనీసం 10 రోజులు పరిపాతుంది. ఇప్పుడు దీనిని సెక్షన్ 5 ప్రకారంగా మీరు నోటీసు యివ్వాలంటే యింకా ఎక్కువ టైము వదులుతుంది. కనుక మంత్రిగారు తమంతట తాముగా సెక్షన్ 4 కు తీసుకువచ్చిన సవరణలో 30 రోజులకు బదులుగా దీనిని 10 రోజులు చేసుకుంటే సరి పోతుంది. అట్లాగే మిగతా సెక్షన్ 17 కు తీసుకువచ్చిన సవరణ గమనించాలి. ఏ కారణం చేత యీ భూములను, ఎమర్జెన్సీ క్లాజ్ యిన్ వోక్ చేసి స్వాధీనం చేసుకోలేక పోతున్నారు? దీనికి గౌరవనభ్యులు రామచంద్రారెడ్డి గారు చెప్పందేమిటంటే అధికారంలో ఉన్నటువంటి నిర్లక్ష్యం, అసమర్థత అది ఒక భాగం మాత్రమే. అంతకన్నా ప్రధానమైన కారణం యేమిటంటే రాజకీయ, డబ్బుల యొక్క కన్పిడరేషను. క్రింద స్థాయిలో ఒక గుమాస్తాను పట్టుకుంటే మొత్తం భూములన్నీ పోతాయి. మొత్తం పైల్డ్ అన్నీ పోతాయి. ఒక వేళ యీ ఎమర్జెన్సీ క్లాజును యిన్ వోక్ చేసినప్పటికీ కూడా యీ భూములు స్వాధీనం చేసుకోకుండా ఉంటున్నారు. ఈ మూలబలహీనతను రుగ్మతను, తొలగించకపోతే ప్రభుత్వం వారు చేసిన సవరణ కూడా లాభం లేదు. పైగా సెక్షన్ 17 లో ఒక పెద్ద అవకాశాన్ని కల్పిస్తున్నాము.

విమనంటే, ఏ ఒక అవసరము లేకుండా, సెక్షన్ 4 క్రింద నోటీసు యిచ్చి, సెక్షన్ 6 క్రింద ఆ భూమిని స్వాధీనము చేసుకొంటాము. మూడు నెలలలోపల ఆ భూమిని స్వాధీనము చేసుకోకపోతే, సెక్షన్ 5 దానికి వర్తింప చేయవలసిన అవసరము వుంటుందని భావింపవలెను. ఆ తరువాత మరల 30 రోజులలో నోటీసు యివ్వాలని పేర్కొనున్నారు. దీనివల్ల యింకా లంచగొండితనం పెరగడంతప్ప, మరేమీ లేదు. ఇప్పుడు మన సౌలభ్యం కోసము చేసుకోవడంతప్పదని అంటున్నాను. కానీ మూలగుర్తు అయిన ఈ లంచగొండితనం, రాజకీయ ఆశ్రిత పక్షపాతం, రాజకీయ నాయకుల జోక్యము అరికట్టడానికి దృఢదీక్షతో వుండవలసిన అవసరముంది. ఈ సందర్భములో పోయినసారి శాసన సభలో కొన్ని విషయాలు నివరంగా చర్చించడం జరిగింది. అందులో ఇండ్ల స్థలాలు సేకరించేటప్పుడు, భూస్వాములు, ధనికులవద్దనుండి కాకుండా, 2 1/2 ఎకరాలు మాగాణి, 5 ఎకరాలలోపు మొట్ట కలిగినచిన్నరైతుల నుండి ముట్టుకోకూడదని శాసనము పునర్నవ్వటానికి, వారి దగ్గరనుండే రాజకీయ కక్షతోటి, భూమిని సేకరించడం విస్తారంగా జరుగుచున్నది. వారికి నోరు లేదు. ఎక్కడా చెప్పకోలేరు. అటువంటి సమస్యలనైనా శాసన సభలో తీసుకొని వస్తే, కొట్టిపారేయడం జరుగుచున్నది. దీని వల్ల ఎక్కువగా నష్టపోతున్నది బీద రైతులే. ధనికుల భూములను ముట్టుకోరు. ధనికుల భూములను సేకరిస్తే మంత్రులు అనేక కేసులలో ఇప్పటివరకు ఇదివరకటి సోషల్ వెల్-ఫేర్ మినిస్టరు గారు స్టే యిచ్చారు. కలెక్టరు అభిప్రాయానికి శ్రేణిటరీ అభిప్రాయానికి వ్యతిరేకంగా కొన్ని సందర్భములలో కోర్టుల తీర్పుకు వ్యతిరేకంగా నడిచారు. నేను అనేక ఉదాహరణలతో, సంబర్లతోసహా చాలెంజి చేసినపుడు దానికి సోషల్ వెల్-ఫేర్ మినిస్టరు కోనేరు రంగారావు గారు ఖండించారు. ఖండిస్తూ వివరాలు ఇస్తామని అన్నారు. వాటిని ఇంకనూ పంపలేదు. నా ప్రకటన ఖండించిన తరువాత వారు సంవత్సరము పైగా వదలితో వున్నారు. హరిజనులకు ఇండ్ల స్థలాలు రాకుండా మంత్రి అడ్డుపడడం జరిగింది. భవిష్యత్తులో అలా జరగకుండా మంత్రి గారు హామీ యివ్వాలి. ఇదివరకు నేను చేసిన ఆరోపణలు నిర్దుష్టంగా రిపోర్టులో వున్నాయి. వాటిని పరిశీలన చేయాలి. ఇండ్ల స్థలాల సేకరణ విషయంలో నాకు తెలిసిన కొద్దిపాటి సమన్వయ (సబ్జెక్టు టు కరక్షన్) మొత్తము భూమిని స్వాధీనము చేసుకోవాలంటే సుమారు రు. 10 కోట్లు డబ్బు చెల్లించవలసి వుంటుంది. స్వాధీనము చేసుకోన్న వాటికే రు. 10 కోట్లు యివ్వవలసి వుంటే. ఇంకా ఏ భూములను స్వాధీనము చేసుకోబోతున్నారు? ఎంత మందికి యివ్వగలుగుతారు? అటువంటి అవకాశము మిళుకుండా? బడ్జెటులో చూపిన డబ్బు పాత భూములకే సరిపోతుంది. దానిని గురించి తీవ్రంగా ఆలోచించాలి. హరిజన, గిరిజనులకు గాని పేద వాళ్ళకు గాని, ఇండ్ల స్థలాలు సేకరించాలంటే ఒక ప్రాసీజరు వుంది. ఆర్. డి. ఒ. తహశీల్దారు, డి. ఎల్. ఎ. ఒ. బ్లాక్ టెవేలో బి. డి. ఒ. వుంటారు. ఈ నలుగురి మధ్య పైళ్ళు నలుగుతూ వుంటాయి. ఒకచోట తహశీల్దారుకు అధికారముంటే, మరొకచోట బి. డి. ఒ. కు అధికారముంటుంది. అందులో బి. డి. ఒ. చెబితే తహశీల్దారు చేయాలి, తహశీల్దారు

చెబితే బి. డి. ఒ. చేయాలి. ఇలా ద్వంద్వ అధికారాలతో పరిమితంగా జరిగినప్పటికీ కూడా కొన్ని విషయాలలో అటంకాలు కలుగుతూనే వున్నాయి. ఒకే అసెంబ్లీ మొదలైనా బాధ్యత పెట్టండి. లేకపోతే చాలా నష్టము జరుగుతుంది. ద్వంద్వ అధికారాలను రద్దు చేయాలి. నా ఉద్దేశములో రెవిన్యూ అధికారి ఒకడే తగినవాడు. దీనికి అర్హత కలిగినవాడు. తనాశిల్దారుకు మాత్రమే అధికారం యివ్వండి. మిగతా వారికి దీనితో ప్రమేయం లేకుండా వారిని తీసివేయండి.

పటాన్ చెరువు, కొత్తగూడెం. పాల్వంచ, భద్రాచలంలో ఈ మధ్య ఏమి చేస్తున్నారంటే తాము అనుకొన్నట్లు పరిశ్రమలు పెట్టడం లేదు. ద్రాక్ష తోటలు, హోటల్స్ పెడుతున్నారు. కోళ్ల ఫారంలు పెట్టుకొంటున్నారు. అంతేకాకుండా గజంబు. 100-150 లకు అమ్ముకొంటున్నారు. కావాలంటే పటాన్ చెరువులో వెల్డర్ కెమికల్స్, ప్రతాప్ స్టీలు ఇండస్ట్రీ చూడండి. మనము ఏ ఉద్దేశానికి ఇస్తున్నామో ఆ ఉద్దేశానికి భూమిని ఉపయోగించాలి. లేకపోతే ఉపయోగించని భూమిని తీసుకొనేదానికి ప్రభుత్వానికి హక్కుంది. కేవలము ఒక పటాన్ చెరువులోనే కాదు, ఖమ్మం, పరంగల్ జిల్లాలో అనేకచోట్ల ఇది సర్వసాధారణంగా జరుగుతూ వుంది. కొన్ని సందర్భాలలో ప్రాజెక్టుల విషయంలో వుసూలోచన చేయాలి. కొన్ని ప్రాజెక్టులకు 500 ఎకరాలు కావలసినవి తీసుకొంటారు. తీరా కట్టిన తరువాత 300 ఎకరాలు మాత్రమే ముంపు అవుతుంది. మిగతా 200 ఎకరాలు ముంపు క్రిందకు రాదు. ఇటువంటి భూమి మనకు అనవసరము కదా. దానిని ఏ రైతు సుండి స్వాధీనము చేసుకొన్నామో వారికే ఇస్తే సబబుగా వుంటుంది. ఉదా. నారింగ్ బ్యారేజి అనేది ఇప్పుడు జహీరాబాదు, మెదక్ జిల్లాలో వుంది. అక్కడ నీరు అసలే వుండదు. మొత్తమంతా పోతున్నది. టెక్నికల్ కారణము తెలియదు. నీటిని నిలువ చేసుకొని, మొత్తము బ్యారేజిని ఇర్రిగేషన్ కోసము లేదా మరొక దానికోసం రిజర్వాయరును ఉపయోగించుకుంటే మంచిది. అందుకు అభ్యంతరముండదు. అటువంటిప్పుడు ఆ భూమి పుత్రగా ఎందుకు వుండాలి? అందులో ప్రభుత్వము ఇంకా ఏదో ఫారం పెట్టాలని వుంది. అది సబబుగా లేదు. ఈ సందర్భములో ఒకటి చెప్పాలి. గ్రామసీమల్లో సర్వ సామాన్యంగా జరిగే సర్వేకు ప్రతిబంధించి ఒక భాగం మాత్రమే మీ దృష్టికి తెస్తున్నాను, స్వాధీనము చేసుకొన్న ద్వారా భూములలో అత్యధిక భాగాన్ని పేరుకు కాగితము మీద స్వాధీనము చేసుకొన్నప్పటికీ, హరిజన, గిరిజన బలహీనవర్గాలు భూముల మీదకు రాకుండా, భూస్వాములు కోర్టుల్లో దొంగ ఆధారంతో ఇంజక్షన్ ఆర్డర్లు, స్టేలు తీసుకొని వస్తున్నారు. నా వియోజక చర్యలలో 7-8 గ్రామాలలో పేదలు వానా యాతన పడుతున్నారు. భూస్వాములు స్వాధీనహీనులను తీసుకొనిపోయి, వాళ్లమీద దుర్బలత్వము చేస్తూ వాళ్ల గుడి నిలను తగ్గిబెడుతున్నారు. ఇటువంటి అక్రమాలు జరగకుండా పగడైతే ఏమిగా ఉండేట్లు చర్య తీసుకోవలసినవి కోరుతున్నాను.

(శ్రీ పి. అప్పలనరసింహం (పెందుర్తి) :—అధ్యక్షా, ఈవాళ అసోసియేట్ వారు చెప్పినట్లుగా ఎంతయినా ఒకసారి వెనక్కి తిరిగి చూస్తే విశాఖపట్టణము తాలూకాలో భూమి పోయిన రైతాంగము యొక్క దీనస్థితి పరిశీలన చేస్తే ఈ సవరణను కాస్త, పునరాలోచన చేసి ఒక నిర్ణయం తీసుకుంటే మంచిదని నేను కూడా అభిప్రాయపడు తున్నాను. ముఖ్యంగా విశాఖపట్టణము తాలూకాలో జింక్ ఫ్యాక్టరీ కాని హిందూస్టన్ పాలిమర్స్, స్టీల్ ప్లాంట్ గాని, ఈ తాలూకా మొత్తము మీద ముఖ్యంగా నా నియోజక వర్గములో నేను చెప్పిన ఫ్యాక్టరీలున్నాయి. అక్కడ చూస్తే రైతుకు ఎంత అన్యాయం జరిగిందో ఇంతకు క్రితమే ఈ సభలో మాట్లాడడం జరిగింది. స్టీల్ ప్లాంట్ లో 5200 కుటుంబాలు ఈవాళ నిరాశ్రయమై దిక్కుతోచక అడుక్కుతినే స్థితిలో వున్నారు. వారు సర్వస్వం పోగొట్టుకొన్నారు. రు. 1270 లు మాత్రమే యిచ్చారు. 1966వ నాటి రేటు, 1971లో మిసెన్ ఇందిరా గాంధీ గారు పునాది రాయి వేశారు. 1973-74లో చట్టము చేశారు. ఎంత గోరాతి గోరమైన సంఘటన ఇది? ఇప్పుడు విశాఖపట్టణము తాలూకాలో పాత యాక్ట్ ప్రకారం ఈవాళ స్వాధీనము చేసుకొని, రైతులు కాంపెన్ సేషన్ ఇస్తున్నారు. విశాఖపట్టణములో ఎక్కడ చూచినా ఎకరా కనీసము బి ఫారం చేసుకొన్న వారు లక్ష, లక్షన్నరకు అమ్ముకొంటున్నారు. ఇది ఎంత హీనస్థితి అలోచన చేయండి. 1500 ఎకరాలు ఇండ్ల ప్లాను క్రింద స్వాధీనము చేశారు. రేటు రు. 1270 ప్రకారం యిచ్చారు. కోర్టుకు వెళ్లిన వారికి 4,000 లు యివ్వాలని చెప్పారు. పాత ప్రభుత్వము దాన్ని యివ్వడానికి వీలులేకుండా సుప్రీం కోర్టుకు వెళ్లారు. ఎవరు దానివల్ల హీనాతి హీన స్థితిలో వున్నారంటే రైతే ఈనాడు వ్యాపార సంస్థగా వున్న వుడా ఒక రకమైన వ్యాపారము విశాఖపట్టణము లో గాని, హైదరాబాదులో గాని చేస్తున్నారు. వాళ్లు హైయెస్ట్ టవున్ లో 5 రు. 10 వాళ్లు హైయెస్ట్ యిస్తే, రు. 500 లకూ కూడా అమ్ముకొంటున్నారు. ఏమి ఇంత దుర్మతి పేద రైతు ఎట్లా ఎఫెక్ట్ అవుతున్నాడో అలోచన చేయండి. ధన వంతులు ఎవరూ ఎఫెక్ట్ కావడం లేదు. ఏ రైతు అయితే యీ తెలుగుదేశం పార్టీ వచ్చిన తరువాత ఒక మంచి నిర్ణయం తీసుకొని వారిని బాగు చేయగలుగుతుంది అని ఆశించాడో ఆ రైతు యీ లాండు ఎక్విజిషన్ యాక్టువల్ల దెబ్బ తింటున్నాడు. దీని మీద హైకోర్టు ఆర్డరు ఉన్నా వాటిని తీసివేసేందుకు యీ ప్రభుత్వం పునరాలోచన చేయాలి. ఇప్పుడు మా విశాఖపట్టణ తాలూకాను తీసుకుంటే ఒక ఏలేజీలో ఎకరా భూమి హయ్యెస్ట్ రేటు 40,000 ఉంది. అదే రేటు రావాలని రైతులు హైకోర్టుకు వెడితే హైకోర్టువారు ఆ 40,000 రూపాయలు యిమ్మంటే దాని మీద ప్రభుత్వం సుప్రీమ్ కోర్టుకు వెళ్లినది. దీనివల్ల యింతవరకూ ఏ రైతు అయితే హీన స్థితిలో ఉన్నాడో ఆ రైతు దెబ్బతింటున్నాడు. ఈ ఇండస్ట్రీస్ కొరకు ఎక్విజిషన్ కూడా విశాఖపట్టణ జిల్లాలో అదే విధంగా ఉంది. కావాలంటే ప్రభుత్వం స్వయంగా ధర్యాస్త్రు చేసుకోవచ్చును. విశాఖపట్టణ తాలూకాలో ఇండస్ట్రీస్ హిందూస్టన్ పాలిమర్స్, భారత్ హెవీ స్ఫ్లెట్స్, జింక్, సిస్ యార్డు, హార్బరు, కోరామాండల్ ఫర్టి

రైజర్స్ కంపెనీల కొరకు లాండు ఎక్విజిషన్ చేసారు. వారి క్వార్టర్లు కొరకు కూడా లాండు ఎక్విజిషన్ చేసి ఉంచుకున్నారు. విశాఖపట్నం తాలూకాలో ఏయిర్ పోర్టు వరకూ కూడా భూములు ఉన్నాయి. ఆ ఎక్విజిషన్ చేసుకున్న లాండ్లను కంపెనీల వారు తిరిగి లీజులకు యిచ్చుకుంటున్నారు. కాని అనే భూములు రైతు వద్ద ఉంటే రైతు బాగుపడతాడు. ఈ హిందూస్థాన్ పాలిమర్స్ ఫ్యాక్టరీవారికి ఫ్యాక్టరీకొరకు 50 ఎకరాలు కావలసిఉంటే వారు 3500 ఎకరాలు ఎక్విజిషన్ చేసుకొని వ్యాపారం చేసుకుంటున్నారు. గవర్నమెంటు రేటు ప్రకారం అయితే ఆ భూమి తక్కువ ధరకు వారికి వస్తుంది. బయట అమ్ముకుంటే దానికి లక్షల రూపాయలు వస్తాయి. ఇందువల్ల ఢిల్లీనుంచి, హైదరాబాదునుంచి వచ్చిన వారు విశాఖపట్నంలో బాగుపడుతున్నారు, రైతులు మాత్రం చాలా హిస్ డిస్తితో ఉన్నారు. ఈ రైతులకు యివ్వవలసిన డబ్బు కూడా కోర్టులకు జమ అవుతున్నందువల్ల వారు చాలా భాధలుపడుతున్నారు, మూడు సంవత్సరాలయి ఎక్విజిషన్ చేసుకున్నా కాని వాటిని హోండ్ వర్ చేసుకోవడానికి ఏలులేని పరిస్థితి అక్కడ ఉంది. అందువల్ల హైకోర్టు ఆర్డర్లు కూడా కాన్సిల్ చేయడానికి తగు చర్యలు తీసుకొని ప్రజలకు మార్గెటు రేటు ప్రకారం లాండు ఎక్విజిషన్ చేయాలని కోరుతు శలవుతీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ డి.కె. సమరసింహారెడ్డి :—ముఖ్యంగా లాండు ఎక్విజిషన్ చట్టంలో ఉన్న లోసుగులను తీసివేస్తూ చట్టాన్ని తీసుకువచ్చినందుకు మంత్రిగారిని నేను అభినందిస్తున్నాను. ఇది ఈ నాడు చాలా అవసరం లాండు ఎక్విజిషన్ చేసినపుడు కొన్ని యిబ్బందులు ఉన్నాయి. కాంపెన్ సేషన్ విషయంలో ఆ యిబ్బందులు వస్తున్నాయి. మనము ఎవరి (తేయస్సు) కొరకు అయితే ఈ యిళ్లస్తలాల కొరకు లాండును ఎక్వయిర్ చేస్తున్నామో ఆ పరిస్థితులు దృష్టిలో పెట్టుకొని ఈ తరుణంలో ఆ లాండు వాల్యు పరిగా యివ్వడం అవసరం. చాలా చోట్లగా చాలా భావాలు వ్యక్తము అవుతున్నాయి. గ్రామాలలో లక్షల ఆస్తులు ఉన్నవారు ఈ వెసుకబడిన వారికి యిళ్లస్తలాలు ఎక్వయిర్ చేస్తున్నపుడు కావాలని వారు కోర్టులకు పోయి రిట్ పిటిషన్లు ద్వారా స్టేలు తెచ్చుకోవడం జరుగుతోంది. తదుపరి గవర్నమెంటు ఆ స్టేలు వెళ్ళేటే చేయడం కోసము గవర్నమెంటు ప్లీడర్లును పెండింగు కేసులను డిస్పోజా చేయడానికి పథ్ బెంచీలు ఏర్పాటు చేయవలసిందిగా కూడా ఇన్ స్ట్రక్షన్స్ యివ్వడం జరిగింది. ఈ హైకోర్టులో పెండింగులో ఉన్న కేసులన్నీ కూడా ఒక టైము బవుండ్ ప్రోగ్రాము వేసుకొని వాటిని డిస్పోజా చేయడానికి సత్వర చర్యలు తీసుకోవాలి. ఈ విషయంలో నేను ప్రభుత్వ చిత్తశుద్ధిని శంకించడంలేదు. 7 ఏ క్రింద చట్టాలు ఇంప్లిమెంటు చేసే అధికారులు చిత్తశుద్ధిని మాత్రం శంకించాలి. పుదు అధికారులు ఏమి చేస్తున్నారంటే అత్తను కొట్టమంటున్నారని కోడలును కొల్చుకోమంటున్నారు. బాక్ వర్క్ క్లాసువారికోసం ఫలానా గ్రామంలో లాండు తీసుకుంటే ఆ గ్రామ లో రెండు వర్గాలు మధ్య కొట్లాటలు పుట్టించి వారిద్దరి మధ్య ఏదోవిధంగా డబ్బు గుంజి యీ లాండు ఎక్విజిషన్ ప్రాసెడింగు కంప్లీట్ కాకుండా అధికారులే లిగల్ ఎడ్వైజు చేస్తూ వీలైతే అధికారులే కోర్టుకు పోయే ఏర్పాటు

చేస్తున్నారు. ఇటువంటి సంఘటనలు యికముందు జరుగకుండా చర్యలు తీసుకోవాలి. ఇంకా ఒరిజినల్ పైడు తీసుకుంటే నీవిలు కోర్టు జారీనీడిక్షన్ యీ కేసులు డీల్ చేయడానికి లేదు. కాని అధికారులు ఒక కొత్త పద్ధతి అవలంబిస్తున్నారు. పుదాపరణకు ఎంక్వయిరీ చేసి పలానా సర్వే నెంబరు లాండు తీసుకోవాలని విధ్వయంచేసి అందులో 100 మందిని లాండు యివ్వడానికి జెనిషియరీస్ గా విధ్వయించిన తరువాత ఆ 100 మందిని పార్టీలుగా చేరిస్తే బేటా కట్టాలని దానిమంచి తప్పించుకోవడానికి ఏదో 5, 6 మందిని పార్టీలుగా చేరి కోర్టులలో స్యూట్ పైలు చేసి దానిమీద ఇంజక్షన్ ఆర్డరు తెచ్చుకుంటున్నారు. తరువాత తహశీల్దారులు వెళ్లి ఆ ఇంజక్షన్ ను వెకేట్ చేయడానికి యిది గెజిట్ నోటిఫికేషన్ అయిన లాండు దీనికి ఎవిడెన్సు అవసరంలేదని చెప్పేది సోయి రెగ్యులర్ గా ఎంక్వయిరీలు జరిపి స్యూట్ 5, 6 సంవత్సరాలు నడుపుతున్నారు. ఇంకో ఆశ్చర్యకరమైన విషయం ఏమిటంటే స్యూట్ డీవేమిన్ అయిన తరువాత కూడా అప్పీల్స్ పైలు చేసి మరల ఇంజక్షన్ తెచ్చుకుంటున్న కేసులు కూడా ఉన్నాయి. ఈ కేసుల విషయం అధికారుల దృష్టికి తెచ్చాను. మంత్రిగారు కూడా మా జిల్లాకు చెందినవారు కాబట్టి ఆ యిబ్బందుల గురించి వారికి తెలుసు. ఈ యిబ్బందుల నుంచి బీద ప్రజలను రక్షించాలంటే అనధికారులను, అధికారులను లెక్కపెట్టకుండా యిప్పుడు తీసుకువచ్చిన యీ చట్టాన్ని అమలు పరచడానికి చర్యలు తీసుకోవాలి. మిత్రులు ఓంకార్ గారు గ్రామాలలో లాండు ఎక్వయిర్ చేయడానికి ఎవరో ఒకరే ఎక్స్ ప్లజిషన్ ఆఫీసరు ఉండాలని అన్నారు. వారి అభిప్రాయంతో నేను పూర్తిగా ఏకీభవిస్తున్నాను. ఇప్పుడు లాండు ఎక్వయిర్ చేయడానికి డిస్ట్రిక్టు సోషల్ వెల్ ఫేర్ ఆఫీసరును, తహశీల్దారును కూడా ఎక్స్ ప్లజిషన్ ఆఫీసర్లుగా గ్రామాలలో పెట్టారు. వారు ఎవరి పైల్ వారు నడుపుతూ యాక్టును, పరిస్థితులకు అనుగుణంగా మలచుకుంటున్నారు. ఆ విధంగా కాకుండా ఒకరే అయితే లాండు ఎక్స్ ప్లజిషన్ సత్వరంగా పూర్తి అవుతుందని తహశీల్దారునే లాండు ఎక్స్ ప్లజిషన్ ఆఫీసరుగా కూడా పెట్టాలని కోరుతున్నాను.

5-00 p.m.

(శ్రీ కె. ఎర్రన్ వాయుడు (హరిశ్చంద్రాపురం) :— అధ్యక్షా, మొత్తం లాండ్ అక్విజిషన్ ఆక్టులో ఎన్నో అవకతవకలున్నాయి. ముఖ్యంగా పేద ప్రజలకు ఎటువంటి పరిస్థితులలోనూ ఈ లాండ్ అక్విజిషన్ ఆక్టు గురించి తెలియదు. ఇది పూర్తిగా పేద రైతాంగం మీద పడుతుంది. రాజకీయవాయకుల చేతిలో గానీ, బాగా డబ్బున్న వారి చేతిలో గానీ ఇది ఉందని చెప్పవచ్చును. 20 పెంట్లు, 25 పెంట్లు లేదా 10 పెంట్లు ఉన్న ఎంతో మందిని నా నియోజక వర్గంలో నిర్దాక్షిణ్యంగా తాలూకా అధికారులు గానీ, పోలీసులు కానీ ఎంతో దౌర్జన్యంతో బాధిస్తున్నారు. అటువంటి పరిస్థితిలో లాండ్ అక్విజిషన్ ఆక్టు ద్వారా ఏ పేద వాడికైతే ఎకరం లేదా రెండున్నర ఎకరాలు నిజంగా ఉందో, అటువంటి వారికి న్యాయం జరగాలంటే అందుకు సంబంధించిన తహశీల్దారు కంటే ఆర్. డి. వో. లెవెల్ లో ఒక ఎంక్వయిర్ పెట్టిస్తే బాగుంటుంది. కోర్టులకు వెళ్లలేని పేద వారికి న్యాయం జరగడం కోసం, అవసరమయితే చట్టాన్ని పూర్తిగా సవరిస్తే బాగుంటుంది. హృదయంగీ స్పీచులో బి. డి. వో. ఒక పాఠనం, తహశీల్దారు ఒక పాఠనం ఉండే, ఒకరికొకరు పాఠనం లేకుండా

ఉన్నారు. తహసీల్దారు వస్తారని లాండ్ ఆక్విజిషన్ చైతే, అక్కడి పెద్దవారితో తహసీల్దారు లావాచి అవుతున్నాడు. మంత్రి కానీ ఎం. ఎల్. ఏ. కానీ చెప్పడం వలన తహసీల్దారు తిరిగి పోవడం జరుగుతోంది. అటువంటిది జరగకుండా పేదలకు వ్యాయం జరగాలంటే ఈ సభలో గల పెద్దలలోనే మార్పు రావాలి. పేద వారికి, పన్నకారు రైతులకు ప్రజా ప్రతినిధులు తప్పకుండా సహాయం చేయాలి. వారికి అవసరమైతే స్టే ఇన్స్పెక్షన్లను బాధ్యత వారి మీద ఉంది. అది కూడా వ్యాయం అనుకుంటేనే చేయాలి. అటువంటి పరిస్థితిలోనూ పేద వారు కోర్టులకు వెళ్లలేరు. కనీసం పైదరాబాదు కూడా తెలిసివారు నా నియోజక వర్గంలో చాలా మంది ఉన్నారు. స్టేట్ ప్లాంట్ ఏరియాకు ఒక విధమైన పాలిటికల్ కమిటీమెంటు ఉందని అంటున్నారు. కానీ మా జిల్లాకు ఏ విధమైన పాలిటికల్ కమిటీమెంటు లేదు. వ్యవసాయం మీదనే ఎక్కువ మంది జీవిస్తున్నారు. ఈ చట్టం వలన తగిలే దెబ్బలు సామాన్యులకే తగులుతున్నాయి. ముఖ్యంగా పన్నకారు రైతుల నుండి, హరిజనుల నుండి భూమిని తీసుకునే టప్పుడు స్థానిక సమితి పెసిడెంటు కానీ ఎం. ఎల్. ఏ. కానీ వారికి ఇంట్లో కట్టిస్తామని మోసం చేయడం జరుగుతోంది. అటువంటివి చాలా ఉన్నాయి. కొంత మంది కోర్టులకు రోల్స్, మంత్రి అంటే తెలిక బో అవుతున్నారు. ఏ మాత్రం అవకాశం ఉన్నా పేద వారికి, పన్నకారు రైతులకు వారి నుండి వ్యాయమైన రిప్రజంటేషన్ వస్తే ఆర్. డి. వ. లెవల్ లో లేదా, కలెక్టరు లెవల్ లో వ్యాయం జరిగేట్లు చూడాలి. అటువంటివి సుమారు మా దగ్గర వాలుగుయిదు కేసులున్నాయి. కనీసం మంత్రి గారి వద్దకు కూడా వెళ్లడానికి సహసించలేక పోతున్నాము. దయచేసి పేదవారికి వ్యాయమైన పరిస్థితులలో స్టే ఇన్స్పెక్షన్లను ప్రయత్నిస్తారని అశిస్తూ, వాకి అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు అర్పిస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

డా. బి. పి. గరటయ్య (అద్దంకి) :- అధ్యక్షా, ఈ రోజున ఈ భూసేకరణ చట్టంలో సవరణ తెచ్చినందుకు మన మంత్రిగారిని అభినందిస్తున్నాను. ఎందుకంటే సుఖ్యంగా కలెక్టరు గారు గెజిటులో నోటిఫై అయినా కూడా, అదే సమయంలో అదే రోజు ఆ గ్రామంలో పబ్లిష్ చేయలేదనే కారణంతో దాదాపుగా 80 శాతం కేసులను నెట్టివేస్తున్నారు. పైకోర్టులు స్టేలు ఇస్తున్నాయి. ఈ చిన్న కారణంతోనే స్టేలు పొందిన కేసులు చాలా ఉన్నాయి. నా నియోజక వర్గంలో 15 గ్రామాలలో ఈ కారణంతోనే స్టేలు వచ్చాయి. 1970 నుంచి కూడా స్టేలతో పోతూ, దాదాపు నా నియోజక వర్గంలో అన్ని గ్రామాలలో భూ సేకరణ మొదలు పెట్టినా, ఏ గ్రామములోనూ ఇంత వరకూ పూర్తి కాలేదు. ఇది చట్టంలో గల లోపం వలన జరిగింది. ఈ అధికారులు భూస్వాములతో కుమ్మక్కై, చిన్న రైతులను ఇబ్బంది పెట్టడం వలన, వారు కోర్టులకు పోవడం జరుగుతోంది. తాజాట్లో అధికారులు భూసేకరణ ప్రారంభించినపుడు చిన్న వారిని దృష్టిలో పెట్టుకొని విశ్రాంతత వరకు వారికి వ్యాయం జరిగేట్లు చూడాలనే మంత్రి గారికి ముందు చెప్పిస్తాను. పాకోర్టులో 10, 15 సంవత్సరాలుగా స్టేలో ఉన్నా గవర్నమెంటు ప్లీడర్లు ఏమి చేయడం లేదు. కనీసం వారిపైన గవర్నమెంటు పోచాల్సి ఉంది.

కోవడం లేదు. ఒక టైమ్ బవుండ్ ప్రోగ్రామ్ చేయాలని ఒకసారి స్టే ఇన్ కసిసం ఆరునెలలు లేదా ఒక సంవత్సరంలో అయినా స్టేను వెకేట్ చేయాలని స్టేడర్డుకు ఆదేశాలు ఇవ్వవలసిందిగా కోరుతున్నాను. హైకోర్టు స్టే వెకేట్ చేసినా క్రింద కోర్టులు ఎలా ఇస్తున్నారో నాకు తెలీదు కాని అవసరమైతే మార్పులు తేవాలి. పీటీతో పాటు రైటాస్పెక్టివ్ ఎఫెక్టుతో ఉంటే బాగుంటుంది. ఈ సవరణ తెచ్చి నందుకు బలహీన వర్గాలకు మన లక్ష్యం మేరకు ఇండ్ల స్థలాలు ఇవ్వడానికి అవకాశం ఉంటుంది. నాకీ అవకాశం ఇచ్చినందుకు అధ్యక్షులు వారికి కృతజ్ఞతలు తెలియ చేస్తూ శేలవు తీసుకుంటున్నాను.

(శ్రీ జి. హనుమంత రావు (మార్బురు) :— అధ్యక్షా, భూ సేకరణ చట్టంలో ఈ సవరణ ద్వారా టెక్నికల్ అబ్జెక్షన్సును అధిగమించడానికి అవకాశమింది. కనుక ఈ సవరణ చేయడం ఎంతైనా మంచిది. ఈ సవరణ ద్వారా భూ సేకరణను స్పీడ్ అప్ చేయడానికి ఎంతో అవకాశం ఉంటుంది. ఇంతకు ముందు ఈ విధానం చాలా అధ్వానంగా ఉండేది. కొన్ని చోట్ల 10, 15 ఎకరాలున్నా, వ్యవసాయ కుటుంబాలు కేవలం ఊరమ్మట గల రెండు ఎకరాలపైనే ఆధారపడు తున్నాయి. మంచి పంటలు పండే భూములను రెవెన్యూ అధికారులు ఇండ్ల స్థలాలుగా మారుస్తున్నారు. ఊరమ్మట గల పంట భూములు బాగా వ్యవసాయ భూములు. చాలా వివక్షణ రహితంగా వాటిని తీసుకుంటున్నారు. ఈ రోజు ఒక్క ఇల్లు కూడ కట్టని భూములు మా వియోజక వర్గంలో 10, 12 గ్రామాలు వున్నాయి. ఎకరానికి 1,000, 1,500 పంట పండే భూములపై ఆధారపడే రైతులు సామాన్యంగా ఊరమ్మట పొలాలు అమ్ముకోరు. అక్కడ రిజిస్ట్రేషన్లు గత 10 సంవత్సరాలలో కూడా జరగలేదు. వాటి వ్యాల్యూని ఏ రకంగా ఫిక్స్ చేస్తారు? రెవెన్యూ డిపార్టుమెంటు వారు చాలా దారుణంగా ప్రవర్తిస్తున్నారు. ఇది లోగడ ప్రభుత్వములో జరిగింది. ఈ ప్రభుత్వమైనా భూసేకరణను స్పీడ్ చేయడమే కాక, దీనిలో గల లోటు పాట్లను సవరించ వలసిందిగా కోరుతున్నాను. రెవెన్యూ డిపార్టుమెంటు దయతో రైతులకు ప్రకృమమైన రేట్లను ఇవ్వాలి. మావతా దృష్టితో వ్యవహరించి, వారికి సరియైన రేట్లు చెల్లించాలి, ఊరమ్మట భూములకు కూడా సక్రమంగా రేట్లు చెల్లించాలి మీ ద్వారా రెవెన్యూ మంత్రి గారిని కోరుతూ శేలవు తీసుకుంటున్నాను.

(శ్రీ పి. జంగారెడ్డి (శ్యాంపేట) :— అధ్యక్షా, రెవెన్యూ మంత్రిగారు తీసుకు వచ్చిన బిల్లు చేసిన తప్పలను దిద్దుకోడానికి తెచ్చిన బిల్లు. భూమి పోయే వాని మనస్సు ఎట్లా కొట్టుకుంటుందో రెవెన్యూ మంత్రిగారికి తెలుసు. మునిసిపాలిటీ వాళ్లు ఒక్క గజం వెనుకకు జరగమంటే ఎంతో భాధ వేస్తుంది. రోడ్లు వేసేటప్పుడు కాని ప్రాజెక్టు కట్టేటప్పుడు కాని ఎమర్జెన్సీ క్లాజ్ క్రింద ఎక్స్ ప్రెషను జరుగుతుంది. ఇమిడియట్ గా అవసరం ఉంది అనే పద్ధతిపై చేస్తారు. సె. 17 ఇన్ స్ట్రక్ చేసి ముకున్వ తరువాత సంవత్సరాల తరుబడి పాజిషన్ తీసుకోకుండా ఉంటున్నాను.

ఇంతకాలం రైతు భూమి దున్నుకోడానికి లేదు, పంట పెట్టుకోడానికి లేదు ఏ పరిస్థితులలోను ముట్టుకోడానికిలేదు. డివెన్ అయిన తర్వాత రైతు ముట్టుకునేందుకులేదు. అక్టోబరు 1982 డిడి అయితే నోటిఫికేషను 1983 లో చేస్తారు. కలెక్టరు నోటిఫికేషను చేసినరోజు నుంచి కాక ప్రభుత్వం జివో ఇన్ఫూ అయిన రోజు నుంచి 15 రోజులు అని లెక్క ఉంది కనుక అప్పటినుంచే ఇస్తాము అంటారు. డివెన్ అప్రూవ్ చేసిన తరువాత ఆ డేటు నుంచి ఇవ్వడం న్యాయం అట్లా కాకుండా పబ్లిష్ అయిన డేట్ నుంచి వర్తింప చేస్తాం అంటారు. గవర్నమెంటు నోటిఫికేషను వచ్చినా రాకపోయినా, ఇంత భూమి నీది పోతుంది: ఏమైనా ఖర్చు చేసి డెవలప్ చేసుకుంటే నీదే బాధ్యత అంటారు. అంధ్రప్రదేశ్ ఆర్టికల్ నారు పరకాలలో రెండెకరాలు తీసుకున్నారు. కబ్జా తీసుకున్నారు. భవనం కట్టారు. కట్టిన తరువాత ఇంజనీరు గారెవరికో ప్రక్క రెండెకరాలలో ఇండ్లు కట్టుతుంటున్నారనేది దృష్టికి వచ్చింది. దానితో నోటిఫికేషను ఇన్ఫూచేసారు. కబ్జా తీసుకుంటాము అంటున్నారు. మేము నోటిఫికేషను చేసిననాడు ఇక్కడ భవనాలు లేవు కనుక అనాడు లాండ్ కు ఉన్న విలువ ఇస్తాము. భవనాల విలువ ఇవ్వము అంటారు. అందులో చేసిన కన్స్ట్రక్షన్ కు నీదే బాధ్యత అంటారు. కోర్టుకు వెళ్లాలన్నా ఇబ్బందిగా ఉంది. లాండ్ ఎక్విజిషను ఆఫీసరు రైతుకు నోటిఫికేషను కానీ ఇవ్వడు. అది లేకుండా రైతు కోర్టుకు ఎట్లా పోగలడు? నోటిఫికేషను కానీరైతుకు అందచేయాలి. పట్వారీ తీసుకెళ్లి చావడంతో అంటించడం, ఊరిలో ఎవ్వడో టాంట్లాం చేయడమంటే చాలదు. ఎవరికి ఇచ్చినా ఇవ్వక పోయినా, భూమిని పోగొట్టుకునే ఖామందుకు లాండ్ ఓనర్ కు లాండ్ ఎక్విజిషన్ ఆఫీసరు రిజిస్ట్రార్ పోస్టు ద్వారా నోటిఫికేషను వంపి తీరాలి. మనిషిద్వారా నర్వ చేస్తాం అంటారు. తహసీల్దారు ఆఫీసు వాళ్ళ పట్వారీ నుంచి సంతకాలు తీసుకుని దాఖలుచేస్తాడు. వీటివల్ల రైతులు ముసుగుతున్నారు. కరెంటు తీసుకోవాలంటే ఇవ్వరు, బావికి ఇవ్వరు, నాగార్జునసాగరు క్రింద నోటిఫికేషను ఇన్ఫూ అయి 20 సంవత్సరాలై సప్పటికీ కాంపెన్సేషను రాని పరిస్థితి ఉంది. దేవరకొండ తాలూకాకు చెందిన లంబాడీల కేసు అటువంటిది. నోటిఫికేషను అయినదని వారికితెలియదు. వారి కబ్జాలో ఉంది. ప్రభుత్వం ఎమర్జెన్సీ క్లాజు ఇన్ఫోక్ చేసిన తరువాత వెంటనే కబ్జాకు తీసుకోవాలి. తీసుకోకపోతే క్లాజు ఇన్ఫోక్ చేసినప్పుడు రీజన్ చూపించాలి. లాండ్ ఎక్విజిషను చట్టం ప్రకారం డిప్యూటీ తహసీల్దారు ఉండే వారు. అక్కడ లాండ్ ఎక్విజిషన్ ఆఫీసరు అంటే ఇవ్వడు డిప్యూటీ సోషల్ వెల్ఫేర్ ఆఫీసరు కూడా లాండ్ ఎక్విజిషన్ ఆఫీసరు అవుతాడు. వేరే తహసీల్దారు లకు కూడా ఉన్నాయి. ఇదివరలో ఆర్డినోకు పవర్స్ ఉండేవి. బలహీన వర్గాలకు సంబంధించిన భూములను తీసుకునే సందర్భంలో తహసీల్దారు ఆ వర్క్సు నిమిత్తం లాండ్ ఎక్విజిషన్ ఆఫీసరు అవుతాడు. బిడినో, తహసీల్దారుల మధ్య పర్షణలు ఉంటూంటాయి. భూఖామండుకు భూమి తీసుకునే వానికి మధ్య లాండ్ ఎక్విజిషన్ ఆఫీసరు జడ్జి లాంటి వాడు, బ్రోకర్ లాంటి వాడు. భూమి కావలసిన బిడినో

బలహీన వర్గాల తరపున ఇంత భూమి కావాలి అంటాడు, సలావా పర్సన్ కోసం కావాని అతడు రిక్విజిషన్ పంపితే దానిని లాండ్ ఎక్విజిషన్ ఆఫీసరు తీసుకోవాలి. రిక్విజిషన్ తీసుకొని లాండ్ ఎక్విజిషన్ ఆఫీసరు యాక్ట్ చేయాలి తప్ప ఈ భూమి మంచిగా లేదు. ఈరికి ప్రక్కగా ఉంది కనుక కాదు—ఈ విధంగా చెప్పే అధికారం లేదు. లాండ్ ఎక్విజిషన్ ఆఫీసరు కావలసిన ఎవరూ పాస్ చేసుకోడమే తప్ప వేరే లేదు. వరంగల్లులో కలెక్టరు ఒకరు మంచివారు వచ్చి ఏమి చేసారంటే వందలయితి సమితిలో ఘమ్యుర్లు గారు, మాజీ మంత్రి వట్టాలు వంటే అధికారం ఇవ్వాలంటే ఆ కార్యక్రమానికి వీలులేదు, నాలుగు రోజులు ఆగిపోయాయి. వట్టా సర్టిఫికేట్లు బిడ్స్ వద్ద ఉన్నాయి. కలెక్టరు మంత్రి గారు అండర్ సైడింగ్ కు వచ్చి ఏవో చేసారు రిక్విజిషనింగ్ ఆఫీసరు ద్వారా సర్టిఫికేట్లు పోవాలి కాని ఈయనకు ఏమి సంబంధం? రిక్విజిషనింగ్ ఆఫీసరు ఉంటేనే ఇరిగేషన్ డిపార్టుమెంటు వంటి వాటికి లాండ్ ఎక్విజిషన్ ఆఫీసరు కదులుతాడు తప్ప అతడే పోషాలో తీసుకోడానికి లేదు. మొత్తం అధికారం రిక్విజిషనింగ్ ఆఫీసరుది. మొత్తం సర్వే చేసి లిస్టు ఇవ్వాలంటే బిడ్స్ విరాళిపాడు. మంత్రి గారి పెపిలిటి కోసం వట్టాలు మారిస్తే ఎట్లా రిక్విజిషనింగ్ ఆఫీసరు లేకుండా భూమి తీసుకునే అధికారం లాండ్ ఎక్విజిషన్ ఆఫీసరుకు ఎక్కడ ఉంది? భూమి కావాలనే వాడు ఉండాలి. దానికి సంబంధించిన డబ్బు లిమిట్ చేయాలి. ఇటీవల కేంద్ర ప్రభుత్వం వారు రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి రిక్విజిషన్ పంపి వచ్చాడు లాండ్ ఎక్విజిషన్ ఆఫీసరు ముందు డిపాజిటు చేయాలి అన్నారు. అప్పుడే ఎవరూ చేయడం ఉంటుంది. రేటు విషయంలో రైతులకు అన్యాయం జరుగుతోంది అని మంత్రిగారు చెప్పారు. వోటిఫికేషన్ వాటి రేటు ఇస్తాం అంటున్నారు. అది కూడా ప్రిలిమినరీ వాల్యుయేషన్ అప్రూవ్ అయితే కాని కాదు. తహసీల్దారు నుంచి ఆర్డినా కు వెళ్లి కలెక్టరుకు వెడితే కాని పి. వి. పూర్తిగాదు. దీనికి రెండు సంవత్సరాలకు పడుతుంది. తరువాత వోటిఫికేషన్ వస్తుంది. తరువాత మూడు సంవత్సరాలకు ఇస్తారు.

పి. వి. స్టేటుమెంటు అప్రూవ్ అయిన రి సంవత్సరాలకు గాని అవార్డు ఫాస్ చేయరు. అప్పటికి రేటు ఎంత పెరుగుతున్నదో మనందరకు తెలుసు. లాండ్ రిజిస్ట్రేషన్ ఇరిగేట్లవారు తక్కువ విలువ చూపించారని సెక్షన్ 47 క్రింద వోటింగ్ యిచ్చి డబ్బు వసూలుచేస్తున్నప్పుడు యిక్కడమాత్రం ఎక్కువరేటు ఎందుకు యివ్వరు? ఈ ప్రభుత్వానికి రైతులవల్ల పొనుభూతి వుందని చెబుతున్నారు. పొతెక్కు క్రింద భూమి మునిసిపాలిటీ వున్నాడు దానికి మార్కెట్ వాల్యూ కట్టి యిస్తే బాగుంటుంది. లేకపోతే ఒక ఎకరం భూమి మునిసిపాలిటీలో దానికి ఐదులు ఇంకోక ఎకరం భూమిని యివ్వడానికి సిద్ధం కావాలి. కొంతమందిని ప్రవచనం, కొంత మందిని బీదాదారిని ప్రేయవద్దు. అందువల్ల సమగ్రమైన బిల్లును తీసుకున్నా సై జామంటుంది మనవి చేస్తున్నాను.

(శ్రీ కె. రాజరెడ్డి (హుజూరాబాద్) :- అధ్యక్షా, ఎన్. సి. బి. సి. వారికి యిళ్ల స్థలాలకు భూమిని సేకరించుటలో ప్రభుత్వం కొన్ని సవరణలను చేసినది. 1 ఎకరాలు లోపున్న రైతులనుంచి భూమిని తీసుకోకూడదు, 2 సర్కారుల కంటే ఎక్కువ దూరములో భూమిని తీసుకోకూడదు. ఎన్. సి. వారికి యిచ్చేదానిలో బి. సి వారికి కూడ స్థలాలు యివ్వాలని జరిగిన సవరణలు ఆచరణలో వేరే విధంగా జరుగుతున్నది. కాని గ్రామానికి 2, 3 కిలోమీటర్ల దూరంలో 2, 3 ఎకరాలలో వున్న రైతులనుంచి స్థానిక వత్తిడుల కారణముగా స్థలాన్ని ఆక్వైర్ చేయడానికి ప్రయత్నించినపుడు పై కోర్టునుంచి స్టే తీసుకురావడం జరిగింది. హుజూరాబాద్ తాలూకాలో ఈ మధ్య ఎన్. సి. వారికి యిళ్ల స్థలాలను విర్లయించి వాటిని పై తరగతుల వారికి యివ్వడం జరిగింది. ఇటువంటి అవకతవకలు ఎన్నో జరుగుతున్నాయి. ఇంటి స్థలాలకు సేకరించిన భూమికి పరిసర ప్రాంతములో వున్న రేలు యివ్వాలని వున్నప్పటికీ, యిప్పటి రేలు యివ్వడంవల్ల చాల యిబ్బంది కలుగుతున్నది. తెలివి గలవారు భూమిని యిళ్ల స్థలాలకు ప్లాట్స్ యివ్వాలని విర్లయించుకొని రిజిస్ట్రేషన్ చేసి లాభాన్ని పొందుతున్నారు. తెలియనివారు తమ భూమి పోతుందనే భావముతో రిజిస్ట్రేషన్ చేసుకొనకుండా నష్టపోతున్నారు. అధికారులు తమ స్వార్థము కొరకు చేస్తున్న అన్యాయాను అరికట్టడానికి చర్య తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను.

(శ్రీ బి. హెచ్. భూపతిరావు (పాలేరు) :- అధ్యక్షా, ఇది చాల ఉపయోగపడే సవరణ అని అభిప్రాయపడుతున్నాను. మన రాష్ట్రములో పెడ్యూల్డ్ ట్రైబ్స్ వున్న ఏరియాలు వున్నాయి. అదిలాబాదు, ఖమ్మం, శ్రీకాకుళం జిల్లాల్లో వన్ ఆఫ్ 70 ఆక్టు అమలు జరుగుతోంది దీనిని ఆధారం చేసుకొని అక్కడున్న అధికారులు పేద వారైన వాన్ ట్రైబల్స్ ని తొలగించడానికి ఆ చట్టమును అమలు జరిపారు. ఖమ్మం జిల్లాలోని కొంతమంది రైతులు పెట్టుకొన్న ధరఖాస్తుమీద 1 ఎకరాలు పైన వున్న వారిని ఎట్టి పరిస్థితిలోనూ తొలగించటానికి వీలులేదని జి. ఓ. యిచ్చారు. అది సెషల్ వెల్ ఫేర్ డిపార్టుమెంటుద్వారా అమలుచేయ బడింది. మిగతా జిల్లాల్లో యిళ్ల స్థలాల కోసము అక్కడున్న రేలు ప్రకారం కొని యివ్వడం జరిగింది. స్టే తెస్తే ఈ సవరణ ద్వారా తీసివేస్తున్నాం. మిగతా జిల్లాల్లో యిబ్బంది లేదు. కాని ఖమ్మం జిల్లాలో సాగు చేసుకుంటున్న ఆసామి పేదవాడు అయినా, వాని దగ్గర 1 ఎకరాల భూమి వున్నా అది ప్రభుత్వ భూమి కనుక నోటీసు యివ్వకుండా తీసుకునే హక్కు వుందని అధికారులు అంటున్నారు. జి. ఓ. 129 ని అమలు చేయాలంటే వాటిని చూసే పని లేదు. వన్ ఆఫ్ 70 ఆక్టు క్రింద ఒక్క ట్రైబల్స్ మాత్రమే అర్హులు. వాన్ ట్రైబల్స్ కి యిది వర్తించదు. 20 సంవత్సరాలనుంచి సాగు చేస్తున్నప్పటికీ ఆ భూమినుంచి తొలగింప వచ్చుననే పరిస్థితిని ఖమ్మం జిల్లాలో క్రియేట్ చేస్తున్నారు. అదిలాబాదు, శ్రీకాకుళం విశాఖ జిల్లాల్లో కూడ ట్రైబల్ ఏరియాన్ లోవున్న భూములకు సంబంధించి ఈ చట్ట మునుసరించడానికి రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు ఆలోచన చేయకపోయినట్లయితే ట్రైబల్స్ వాన్ ట్రైబల్స్ మధ్య తగవులకు కారణభూతమవుతుంది. వన్ ఆఫ్ 70 ఆక్టు అమలులో వున్నచోట రైతులు నష్టపడే ప్రమాదం వుంది. దానిని ఎట్లా చేస్తారు? ఇది ప్రభుత్వ భూమి, పేదవారికి యిళ్ల కట్నాలి ఈ చట్టము క్రింద హక్కు.

లేదని తొలగిస్తున్నారు. 5 ఎకరాలు వున్న వాడు కూడ పైకొర్రుకు పోలేడు. డబ్బు వున్నవారైతే కొర్రుకు వెళ్లి పేజీ తెచ్చుకోవలసింది. ఈ మధ్య భద్రాచలం ఏరియాలో తొలగించడానికి వీలులేదని చెప్పినప్పటికీ ఈ చట్టముతో నిమిత్తములేదు, **నోటీసు** 5-30 p.m. కూడ యివ్వకుండా తొలగించిన పరిస్థితి వుంది. యింకో విషయం వుంది. గిరిజనేతరులు రెండవ శ్రేణికి చెందిన పౌరులుగా జీవిస్తున్నారు. ఒక డాక్టరు ఇల్లు కట్టుకొంటే 1 అఫ్ 70 యాక్టు ప్రకారం అది ట్రైబ్నల్ ఇన్వట్రానికి హక్కు వుందని ఆ ఇంటిని తీసివేయటానికి ప్రయత్నిస్తే జాయింట్ కలెక్టరు వస్తే తప్ప దానిని ఆపటం సాధ్యం కాలేదు. ఈ యాక్టు గురించి ఖమ్మం జిల్లా కలెక్టరు ఇది మంచికే ఉపయోగించవచ్చు, చెడుకూ ఉపయోగించ వచ్చునని చెప్పారు. ట్రైబిల్ వీరి యాలో 5, 10 ఎకరాలలోపు వున్న రైతాంగం రెండవ శ్రేణి పౌరులుగా కాకుండా జీవించటానికి ఏ విధంగా యాక్టులో మార్పు చేయాలో రెవెన్యూ మంత్రిగారు చెప్పాలని కోరుతున్నాను. ఆ ప్రాంతంలో వుండే హరిజనులను కాని, గొల్ల, చాళి, మంగలి మొదలైన వారిని తొలగించటానికి వీలులేకుండా, 5-10 ఎకరాలలోపు గంవారికి రక్షణ కల్పిస్తూ సోషల్ వెల్ఫేర్ డిపార్టుమెంటు ఇచ్చిన 129 జి.ఎస్.ఎ.లు జరపించి కోరు తున్నాను. పిక్స్ పాయింట్ ఫార్ములా ప్రకారం ఖమ్మం జిల్లాలో ఇంట్ల స్థలాం కొరకు ఒక్క రూపాయి కూడ ఇవ్వకుండా భూమిని రెవెన్యూ డిపార్టుమెంటు వారు తీసు కొన్నారు. కొర్రుకు వెళ్లగల్గిన స్థామత వున్న వారికి మాత్రం దక్కింది. పేదవారు కొర్రుకు వెళ్లలేరు కనుక వారికి అన్యాయం జరిగింది. ఈ విషయం గురించి కూడా రెవెన్యూ మంత్రిగారు క్లారిఫై చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ జోగి మస్తానయ్య (గూడూరు) :- అధ్యక్షా, పేద ప్రజల కళ్లనీరు తుడవటానికి కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం హరిజనుల, గిరిజనుల పేరుతో గ్రామాలకు దూరంగా వారికి గుడిపెలు కట్టించింది. గత 36 సంవత్సరాల నుండి వారిని కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం దూరంగా వుంచుతూనే వచ్చింది. ఇప్పుడు ఈ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత అన్ని కులాలలో వుండే పేదవారికి ఊరికి దగ్గరగా, ఊరికి కలిసిపోయేటట్లుగా ఇండ్లు నిర్మించే పథకాన్ని చేపడుతున్నది. ఆ విధంగా ఒక ఆదర్శ గ్రామాన్ని నిర్మించటానికి ఈ ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకొని ఆ విధమైన కార్యక్రమం తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. మహేంద్రవాణ్ :- అధ్యక్షా, ఇది చిన్న సవరణ. అనేక గ్రామాలలో హరిజనులకు, ఇతర పేద వర్గాలకు ఇండ్ల స్థలాలు ఇవ్వటానికి ఆయా జిల్లా కలెక్టర్లు చేపట్టిన స్థల సేకరణ కార్యక్రమాన్ని శాసనసభమే న అవరోధాలను అధిగమించటానికి తలపెట్టిన సవరణ ఇది. జిల్లా కలెక్టర్లు ఆయా ప్రాంతాలలో ప్రచురించవలసిన నోటీసులు, గెజిట్లో ప్రచురించవలసిన నోటీసులు ఏకాలంలో చేయజాలక పోవటాన్ని శాసనసభలోపగా గుర్తించి పైకొర్రు ఫుల్ బెంచివారు కొంతమంది భూస్వాములు చేసిన రిల్ పేటిషన్లను అనుమతించి కలెక్టర్లు చేపట్టిన ఈ కార్యక్రమం శాసన సమృద్ధతకాదని, చెల్లదని తీర్పు చెబుతూ ప్రభుత్వంవారు అర్జించిన పీదెన్ ఏప్రిల్ 2న తేదిలోగా దీనికి స్పందించిన సవరణ తీసుకురావటానికి ప్రభుత్వానికి అవకాశం ఇవ్వారు. అందువల్ల

Land Acquisition (Andhra Pradesh Amendment and Validation) Bill, 1983.

ఇది తీసుకురావలసి వచ్చింది కనుక గౌరవ సభ్యులు దీనిని ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించ వలసిందిగా కోరుతున్నాను. దాదాపు 13 మంది శాసన సభ్యులు మాట్లాడుతూ చక్కని సలహాలు ఇచ్చారు. కొన్ని సలహాలు శాసన పరిమైనవి అయితే కొన్ని అమలు పరిచేటప్పుడు కలిగే ఇబ్బందులకు సంబంధించినవిగా వున్నాయి. ఈ శాసనాన్ని అమలు పరచటంలో అధికారులు కాని మరొకరు కాని తాత్సారం చేస్తూవుంటే ఎక్స్‌క్యూటివ్ ఆర్డర్ ద్వారా పై అధికారి దానిని నివారించటానికి అవకాశంవుంది. ఇది పెంట్రల్ యాక్టు. మౌలికమైన మార్పులు చేయవలసింది, పార్లమెంటు ఆచరణకు సంబంధించి సభ్యుల సలహాలు దృష్టిలో పెట్టుకుంటామని ఈ సవరణను ఆమోదించకపోతే పేద ప్రజలకు ఇంట్లో స్థలాలు ఇచ్చే కార్యక్రమం వెనుకబడే ప్రమాదం వుంది. కనుక దీనిని సభ్యులు ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించవలసినవి కోరుతున్నాను.

Mr. Speaker:—The question is:

“That the Land Acquisition (Andhra Pradesh Amendment and Validation) Bill, 1983 be taken into consideration.”

(Pause.)

The motion was adopted.

Mr. Speaker:—There are no amendments to Clauses 2 to 4.

The question is:

Clauses 2 to 4 do stand part of the Bill.

(Pause.)

The motion was adopted and Clauses 2 to 4 were added to the Bill.

CLAUSE 5.

Mr. Speaker:—I request the Minister for Revenue to move the amendments.

Sri P. Mahendranath:—Sir, I beg to move:

1. In sub-clause (a) of Clause 5 for the words “or over” substitute the words “or ever”.

2. In sub-clause (b) of Clause 5 for the word “valid” substitute the words “invalid”.

Mr. Speaker:—Amendments moved.

The question is:

1. In sub-clause (a) of Clause 5 for the words “or over” substitute the words “or ever”.

2. In sub-clause (b) of Clause 5 for the words “valid” substitute the words “invalid”.

(Pause.)

The amendments were carried.

Mr. Speaker:—The question is:

“That Clause 5 as amended do stand part of the Bill.”

(Pause.)

The motion was adopted and Clause 5 as amended was added to the Bill.

Mr. Speaker:—There are no amendments to Clause 1, Enacting Formula and Long Title.

The question is:

"That Clause 1, Enacting Formula and Long Title do stand part of the Bill."

(Pause.)

The motion was adopted and Clause 1, Enacting Formula and Long Title were added to the Bill.

Mr. Speaker:—I shall now request the Minister to move the motion for passing the Bill.

Sri P. Mahendranath:—Sir, I beg to move:

"That the Land Acquisition (Andhra Pradesh Amendment and Validation) Bill, 1983 be passed."

Mr. Speaker:—Motion moved.

The question is:

"That the Land Acquisition (Andhra Pradesh Amendment and Validation) Bill, 1983 be passed."

(Pause.)

The motion was adopted and the Bill was passed.

SHORT DISCUSSION ON DROUGHT CONDITIONS AND SCARCITY OF DRINKING WATER IN THE STATE.

Sri A. Madan Mohan:—The drought situation in the State is known to one and all. When we were in the Government we wrote to the Government of India stating that it is something very extraordinary and it should not be treated as a normal situation. We could visualise the situation of the coming months. The agricultural labour including the small and marginal farmers estimated at about 34 lakhs would be rendered without employment and this is a very stupendous task on the shoulders of this Government and it has to accept this challenge and try to meet squarely. In view of that situation we had requested the Government of India to be more generous in allocating funds to us. We all know that normally in a situation of this kind it is only 5 per cent of the total plan outlay could be spent. Because of the abnormality of the situation and because of the earnest desire of the then Government, we have taken necessary measures. We have also not only approached the Government of India but we could convince the official team which had come here. Because of the generosity of the Prime Minister Smt. Indira Gandhi who viewed the whole situation more from the human point of view than just formally giving some assistance. We could see that the restrictions imposed normally con-

fixed to 5 per cent of the total plan outlay is relaxed to a great extent. Nearly Rs. 69 crores was granted. It was not a small amount. Never in the history of Andhra Pradesh we could get such an enormous amount in order to meet the situation. After this Government came into existence we have received replies from various Ministers and sometimes from the Chief Minister. It is shocking to note that you have not at all spent the amount. In fact the amount which has to be spent by the end of March was not spent. The Government may ultimately say that they could get another additional 12 or 15 crores from the Government of India with the result it only comes to Rs. 40 crores

(Mr. Deputy Speaker in the Chair.)

and odd. What should happen to the other Rs. 28 crores? This Government has failed, to get other additional amount from the Government of India. This is my charge. It has miserably failed to spend by 31st March. The other day the Revenue Minister was saying that he would be able to spend the amount by 31st March. I am surprised to know how this would be possible, because hardly we have another one week or 10 days to go to reach 31st March. Is it practicable for anybody to spend such a big amount? The Government of India would be sending the official team. If they come, probably they may not be able to recommend for our requirements. This is a very difficult position in which more than the Government, the people of Andhra Pradesh are placed. I think the Government has to give a serious thought to these commissions and omissions. Drinking water problem is very acute. In fact when we were in the Government we have estimated about Rs. 26 crores. We have to see that every village has this drinking water facility.

This Telugu Desam Party before it came to form the Government it did say in its manifesto and in their speeches that they will be able to provide drinking water which is the basic necessity to every village and every man. Certainly it is a good gesture on the part of Telugu Desam Party. When people have believed and have voted them into power, they will have to accept the responsibility and try to see that the people are not put to unnecessary hardship and inconvenience in the coming months, because the coming months are going to be very very difficult months from the point of view of drinking water, from the point of view of fodder and many other things. Unfortunately because of the successive drought years in our State the food production certainly has fallen. This has to be taken into consideration. There should not be any freeze on drought funds. Our information is that they are putting freeze on every fund and it is very unfortunate. Whether the people are now really finding hard for their livelihood? Whether there is a whole-sale migration of the people from one village to another in order to eke out their livelihood? As a custodian of this Government he should accept the responsibility and see that they are not migrated and on the contrary they are provided with assistance in the place where actually they are living. I don't know what Govern-

ment proposes to do in this respect. Livestock is very very necessary for the farmers and if proper care is not taken there is every likelihood that the livestock might perish. We have a responsibility to see that the livestock in our State is not perished. We have actually visualised the situation and we have released 8.56 crores while we were in the Government. Now it is because of our persuasion that the Government is hesitatingly coming forward to see that something is done on the drought situation and scarcity of drinking water. In fact this was taken up by all Leaders in the Assembly. It was insisted upon and then only the Government came forward with notes. They have really not taken the problem seriously which is being faced by the State and the people. I am happy that now the Government feels its responsibility and it has to discharge its responsibility in trying to meet the situation.

(శ్రీ ఎన్. కాశిరెడ్డి (కనిగిరి) :- అధ్యక్షా, గత సంవత్సరం జూన్, జూలై, ఆగస్టు, సెప్టెంబరు మాసాలలో మాన్సూన్ ఫెయిల్ కావడంవల్ల రాయలసీమ, తెలంగాణా, ప్రకాశం జిల్లా, నెల్లూరు జిల్లాలలో చాలా కరువు పరిస్థితులు నెలకొని ఉన్నాయి అప్పుడు కమిషను వేసారు. వారు పరిశీలించేప్పటికీ వర్షాలు వచ్చాయి. అప్పటి ప్రభుత్వంలో మంత్రి పదవికోసం డిల్లీ చుట్టూ తిరగడానికే చాలామందికి సరి పోయింది. ప్రజలు ఏమి ఇబ్బందులు పడుతున్నారో వారెవరు పట్టించుకోలేదు. తరచు కరువు కాటకాలకు గురి అయ్యే ప్రాంతాలలో శాశ్వత కరువు వివారణ పథకాలను ప్రభుత్వం చేబట్టవలసిన అవసరం ఉంది. తాత్కాలికంగా ఉపశమనం కలిగిస్తే చాలదు. ఇప్పటికే రైతాంగం సగంమంది గ్రామాలనుంచి పట్టణ ప్రాంతాలకు వలసపోయారు. వ్యవసాయోత్పత్తి సక్రమంగా లేకపోతే ఏ ప్రభుత్వం అయినా ఫెయిల్ అవుతుంది. లేకపోతే ఆర్థిక వ్యవస్థ న్నను తట్టుకోలేదు. ఆర్థిక వ్యవస్థ చిన్నాభిన్నం అయ్యే ప్రమాదం ఉంది. ప్రకాశం జిల్లాలోని కనిగిరి, పొదిలి, దర్శి, మార్కాపురం, కందుకూరు, గిద్దలూరు తాలూకాలలో కేవలం మెట్ట పైరుల మీద ఆధారపడి ఉన్నారు. గతసంవత్సరం మెట్ట పేరులు పూర్తిగా విఫలం అయినాయి. అందువల్ల ఇప్పుడు పశుగ్రాసానికి కూడా కొరత ఏర్పడే ప్రమాదం ఉంది. రైతులకు పశువులే ముఖ్యమైన ఆస్తి. అటువంటి పశువులకు గ్రామం లేక ఇబ్బంది పడుతున్నారు. ఫాడరుకు ఇచ్చిన కోటి 50 లక్షల రూపాయలు సరిపోదని మనవి చేస్తున్నాను. ఫిబ్రవరి నెలాఖరుకే అనేక చెరువులు ఎండిపోయాయి. ఏప్రిల్ నెలాఖరుకు చెరువులలో నీరు ఉండదు. గ్రాండు వాటరు లెవల్ తగ్గి పోయింది. బోర్లలో నీరు రావడం లేదు. చాలా బోర్లు ఫెయిల్ అయినాయి. స్టాటిస్టిక్స్ పర్సన్ కోసం ఇన్ని వేల బోర్లు వేసామని చెప్పడానికి బోర్లు వేసారు కాని 50% బోర్లు సక్రమంగా పనిచేయడం లేదు. అందుచేత నీళ్లు పడేచోట ఓపెన్ వెల్పు త్రవ్విస్తే బాగుంటుంది. బావికి 10 వేల ఖర్చు అయితే అందులో మూడు వంతుల డబ్బు లేబరుకు పని మాసింపడానికి ఆస్కారం ఉంటుంది. మైనర్ ఇరిగేషను టాంక్సును అభివృద్ధి చేయాలి. నాగార్జునసాగర్ జలాలు స్వల్పమైన కానిచోట మరొకటి ఉన్న టాంక్సును అధికంగా ఏర్పాటు చేయవలసిన అవసరం ఉంది. వాటివల్ల ఆ ఏరియాలోని బావులలో వాటర్ లెవల్ పెరగడానికి అవకాశం ఉంటుంది. దానివల్ల ఇరిగేషనుకు అవ

కాశం ఏర్పడుతుంది. ఈనాడు వ్యవసాయపు బావులలో నీటి మట్టం తగ్గిపోయింది. అందుచేత రైతులందరికీ సబ్సిడీ పైన బోర్లు వేయించవలసిన అవసరం ఉంది. బ్యాంకు లద్వారా ఇన్ని కోట్లు అప్పులు ఇస్తున్నాము, సహకార బ్యాంకులద్వారా ఇన్ని కోట్లు అప్పులు ఇస్తున్నామని చెప్పకొంటున్నారు. పంటలు పండించే రైతులకు ఎవరికి బ్యాంకు లద్వారా అప్పులు అందలేదు. భివామిలద్వారా రైతులయొక్క సబ్సిడీని కాజేసారు. కానీ పంటలు పండించే రైతులు అప్పులు తీసుకోలేదు. దీనిలో కొన్ని కోట్ల రూపాయలు దుర్వినియోగం అయింది. కరువు వచ్చిందనో, తుఫాను వచ్చిందనో కొన్ని కోట్ల రూపాయలు ఎలాట చేస్తే ఆ డబ్బును దుర్వినియోగం చేయడమైనది. ఈ అవకాశవకలకు బాధ్యులైన అధికారులవూడ చర్య తీసుకుంటే తప్ప ఈనాడు ఈ కరువుకు ఇచ్చిన గ్రాంటు సబ్సిడీనియోగం కాదని మనవిచేస్తున్నాను. కొన్నిచోట్ల బోరు వెల్లు 50 అడుగులు, వేసి 150 అడుగులు వేసామని డబ్బు తీసుకొంటున్నారు. ఆ విధంగా చేస్తే ఈ బోర్లు ఏదీ సక్రమంగా పనిచేయవని మనవిచేస్తున్నాను. నెదర్లాండు స్క్రీము పేరుతో ప్రకాశం జిల్లాలో చాల కుంభకోణాలు జరిగాయి. కేవలం నామమాత్రం. నెదర్లాండు స్క్రీము చేసారు. ఈ విషయంలో దర్యాప్తు జరపాలి. నిప్పులు వెలిగే ఈ కుంపటి మీద నీరు చల్లవట్లు ఈ సహకార చర్యలు చేస్తే దీనిని ఏమాత్రం తట్టుకోలేము. ఈ డబ్బును సక్రమంగా వినియోగించి సహాయ కార్యక్రమాలు చేస్తే ఈ కరువుకు తట్టుకోవడానికి అవకాశం ఉంటుంది. ప్రతి సంవత్సరం మనం చూస్తూనే ఉన్నాము. ఒక సంవత్సరం కరువు వస్తే మరుసటి సంవత్సరం వరదలు వస్తున్నాయి. దానికి కారణం ఏమిటి? సేచురల్ ఇంజనీరింగ్స్ వల్ల ఉన్నటువంటి అడవులన్నింటినీ నాశనం చేసారు. కొన్ని వందల టన్నుల కలనను ప్రయివేటు కాంట్రాక్టర్లు కొట్టుకొని పోరెన్టు ఏరియాను నాశనం చేసారు. అందు వల్ల సకాలంలో మన్ సూన్స్ సెయిల్ అవుతున్నాయి. ఆ కారణంగా కరువు వస్తున్నది. అందుచేత రైతులచేత మొక్కలు నాటించే కార్యక్రమం తీసుకోవాలి. అదే విధంగా పోరెన్టును అభివృద్ధి చేయడానికి కాని ఉన్నటువంటి అడవులను రక్షించడానికి కాని చర్యలు తీసుకోవాలి. ఆ పద్ధతులను అవలంబించకపోతే గ్రామీణ ప్రాంతాలన్నీ ఎడారులుగా మారిపోయే ప్రమాదం ఉంది. కూలిచేసుకొని బలికే కూలీలకు ఈనాడు పనులు లేవు. అలాంటి పరిస్థితులలో వారికి ఈ రోడ్డులకు ఎక్కువ గ్రాంటు కేటాయిస్తే బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో రోడ్లు లేనందువల్ల కమ్యూనికేషన్లు పూర్తిగా దెబ్బతినిపోయింది. మరి ఈ కరువు పనులకు వారికి వసతి కల్పించినట్లు ఉంటుంది. ఈ రోడ్ల నిర్మాణము కూడా చేపట్టినట్లు ఉంటుందని కూడా మనవిచేస్తూ నాకు ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ కలవు తీసుకుంటున్నాను.

6.00 p. m.

శ్రీ ఎ. జి. కృష్ణ (ఇబ్రహీంపట్నం). — అధ్యక్షా, మన ముఖ్యమంత్రిగారు ఎక్కడ చూసినా ఎక్కడకు వెళ్లినా వదే వదే మంచి నీళ్లు గురించి బ్రహ్మాండముగా చెప్పడం జరుగుతోంది. మరి గత ప్రభుత్వం దీనికి రు. 30 కోట్లు కేటాయిస్తే ఈ ప్రభుత్వం రు. 30 కోట్లు కేటాయించింది, అప్పటి ప్రభుత్వం ఏమిచేయలేదు అంటూ మరి ఈ ప్రభుత్వం ఈ 30 కోట్లతో ఎంతవరకు చేస్తుంది? ఈ రోజుకి మన రాష్ట్రంలో

80 వేల బోర్లు ఉన్నాయి. కాని వాటిలో 40, 45 వేల బోర్లు మాత్రమే ఈ రోజు పని చేస్తూ ఉన్నాయి. పదివేల బోరులకు పాండు పంపులు లేవు, 10, 15 వేలబోర్లకు సిమెంటుస్లాట్ ఫారమ్ కట్టలేదు. ఊళ్లలో బోర్లుద్గార బట్టలు ఉతికితే ఆబట్టలు ఉతికిన నీరు బోర్లలోనికి పోయి ఆ నీటినే మరల త్రాగే అవకాశం కలుగుతోంది. ఇప్పుడు మన ప్రభుత్వంలో ఎన్ని గవర్నమెంటు బోరు వెల్లు ఉన్నవి? అని సందేహానికి ఎన్ని రోజులు పని చేస్తూ ఉన్నవి ఒకసారి ఆలోచించాలని మనని చేస్తున్నాను. వీటికి స్లాట్ ఫారమ్ కట్టడానికి 60 వేల బస్తాల సిమెంటు కేటాయించడం జరిగింది. మరి ఆ 60 వేల బస్తాల సిమెంటు ఏమైనది? ఏ విధంగా అధికారులు వాడేనారు? ఇంతవరకు దాని పంగతి మాత్రం తెలియదు. ప్రభుత్వ బోరులతో కాకుండా ప్రయివేటు రిగ్ ఓనర్లతో మన ప్రభుత్వము వారు బోరువెల్లు వేయడం జరుగుతోంది. ఇప్పుడు ఉన్న ప్రయివేటు బోరు వెల్లు దాదాపు 200 బోరువెల్లు బయటికి పోవడం జరిగింది. మన రాష్ట్రంలో పని ఉంది. కాని వారు మహారాష్ట్ర వెళ్లి వారు పని చేయడం జరుగుతోంది. ఎందుకు ఈ ప్రభుత్వము వారి పని లేకుండా బయటికి పంపించడం జరిగింది? ఇప్పుడు దాదాపు మహారాష్ట్రలో రెండు లక్షల బోరు వెల్లు వారు వేయడం జరిగింది. వెస్టు బెంగాలులో చూస్తే 25 మందికి ఒక బోరు వేయడం జరుగుతోంది. మన రాష్ట్రంలో 200 మందికి కూడా ఒక బోరులేదు. ప్రయివేటు కంట్రాక్టర్లు వేసిన బోర్లకి వారి బిల్లు ఇవ్వడం లేదు. వారికి బిల్లు పాస్ వేస్తూ ఉంటే మని రోలు అవుతుంది. మిగతా వర్కుకి డబ్బు ఆపినా ఫరవాలేదుగాని మంచి నీళ్లకు చేసిన వాటి బిల్లు అపేతే కష్టమవుతుంది. ఈ ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత ఒక స్పెషల్ కమిషనర్ గారిని వేశారు. వారు ఒక ఐ. ఎ. ఎస్. అధికారి. ఎ. వి. ఎస్. రెడ్డి గారు వారి యొక్క ఆఫీసుకు వెళ్లి చూస్తే అక్కడ పేరు మార్చడం జరిగింది గాని వారు చేసేది మాత్రం డిప్యూటీ సెక్రటరీ హౌస్ లో ఉండి చేసే పనులుగాని వారు స్పెషల్ కమిషనర్ గా ఉండే పనులు ఏమీ చూడడంలేదని మనని చేస్తున్నాను. ఇప్పుడు ఎన్.ఇ. ఎ. పి. ప్రోగ్రాము చూస్తే ఎన్ని కోట్ల రూపాయలు నష్టమవు కంట్రాక్టర్లు ఇంజనీర్లతో కుంభకోణం ఉంటుంది. నాలుగు కోట్ల రూపాయల విలువైన హెచ్. డి. డి. ఇ. పైపులు వృధాగా ఉన్నాయి. పని లేక వృధాగా ఉన్నాయి. మరి ఇప్పుడు ఈ ఫండ్లు ఎలాంటిమెంటు చూస్తే తెలంగాణా జిల్లాలకు చాల తక్కువగా కేటాయించారు. మన తెలంగాణాలో ఉండే ప్రజలు నీళ్లకు అర్హులు కారా అని ప్రభుత్వాన్ని అడుగుతున్నాను. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ద్రావుటు విషయంలో ప్రొబ్లెమ్స్ విలేజెస్ వాన్ ప్రొబ్లెమ్స్ విలేజెస్ అని 1977లో చేయడం జరిగింది. కాని కొన్ని ఈ రోజు మాత్రం అవి ప్రొబ్లెమ్స్ విలేజెస్ గా లేవు. ఈ విషయంలో నేను మరల సర్వే చేయించమని తెలుసు కూడా వ్రాశాను. తరువాత పంచాయతీ శాఖ చాల పెద్ద శాఖ. దీనికి ప్రత్యేక మంత్రి గారిని ప్రత్యేక సెక్రటరీని వేస్తే బాగుంటుంది. వాటర్ నల్లయి స్క్రీముకి రేటు విషయంలో వేరే స్టేట్సులో కన్న ఇక్కడ ఎక్కువ ఉన్నది, మన రాష్ట్రానికి ప్రక్క రాష్ట్రం అయిన మహారాష్ట్ర, కర్ణాటక, తమిళనాడులో ఈ రేటులో చాల బేధము ఉన్నది. ఇది కరెంటు రేటుకన్న ఎక్కువ ఉందని మనని చేస్తూ ఈ అవకాశం ఇచ్చిన ధన్యవాదాలికి ధన్యవాదాలు తెలుస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీమతి మల్లా వ్యూహ్యం:—అధ్యక్షా, ఈ కరువు మనరాష్ట్రాన్ని దీర్ఘకాలిక రోగంలాగా పట్టి పీడిస్తున్నది. ఇప్పటికి 4 సంవత్సరముల నుంచి ద్రతి అసంఖ్యిలో దీనిని గురించి చర్చించడం చూస్తూనే ఉన్నాను. అంతేకాక మా ప్రాంతంలో కూడా మంచి నీరు కొరత, పనులు లేకపోవడం వల్ల రైతులతో సహా జనం మొత్తం గ్రామాలు వదలి వలసలు పోవడం చాలా దారుణమైన పరిస్థితి. గ్రామాల డెవలప్ మెంట్ సంగతి యేమో కాని పాడు బడిన గ్రామాలలాగా తయారయ్యే పరిస్థితి చాలా ఘోరంగా కనబడుతోంది. కాని కరువు అని ప్రజలు అన్నప్పుడల్లా ప్రభుత్వం శిస్తును వాయిదా వేసి కరువు ప్రాంతాలుగా ప్రకటించే తన బాధ్యతను వదులుకొనే వద్దతిలో పనులు జరుగుతున్నాయి. కేంద్రం కొంత యిచ్చినారని, మనము కొంత యిస్తున్నామని ప్రకటనలు తప్ప యిది ప్రజలకు అందుబాటులోనికి వచ్చే మార్గం కనపడడం లేదు. ఉదాహరణకు ఈ మధ్య ౨౮. డి. ఓ. గారు మా తాలూకాకు వచ్చి తాలూకాకు 1200 మంది వ్యవసాయ కూలీలకు కరువు భత్యం నెలకు రూ. 30 చొప్పున యిమ్మని వచ్చింది కనుక వారిని సమకూర్చే యేర్పాటు చేయండని చెప్పినారు. వారిని తీసుకువచ్చి ధరఖాస్తులు పెట్టిస్తే యిస్తారా అంటే లేదు. వేరే ఫారములు అచ్చువేయిస్తామని, అవి వచ్చిన తర్వాత వి. డి. ఓ. లు, పట్యూరి, సర్పంచులు వీరంతా సిఫార్సు చేసిన తర్వాత యిస్తామని చెప్పినారు. ఈ ప్రాసీజరు అంతా చూస్తే దాదాపు 3 నెలలు తర్వాత అప్పడేదో కరువు ఫండ్స్ వస్తాయో, రావో తెలియదు కాని తాలూకాకు 1200 మంది వ్యవసాయ కూలీలకు అది యివ్వడం అంటే 200 కుటుంబాల వ్యవసాయ కూలీలకు పనులు లేక వస్తుంటే వడి ఉండేటటువంటి పరిస్థితి ఉంది. ఈ స్థితిలో అది గ్రామానికి పంపకం చేస్తే తాలూకాకు 1200 మందికి యిస్తే గ్రామానికి 6, 7 వ్యక్తులకు మాత్రమే వచ్చే పరిస్థితి ఉంది. ఆ విధంగా చేస్తే చాలా మంది ప్రజలు ఉద్యోగం కోసం వడగాపులు వడి కూర్చునే పరిస్థితి ఉంటుంది. అందువల్ల గత ప్రభుత్వాలు గంజి కేంద్రాలను యేర్పాటు చేయడం జరిగింది. అట్లా కాకుండా వ్యవసాయ కుటుంబాలిన్నిటికీ రికార్డ్ తయారు చేసి వారికి ఒక కార్డులాంటిది యిచ్చి దాదాపు కిలో బియ్యం రూపాయికి యిచ్చే పని ఈ ప్రభుత్వం చేయగలిగితే వ్యవసాయ కూలీలకు పనులు లేని తరుణంలో వారిని ఆదుకుంటుంది. దీనికి ప్రభుత్వం అనేక సార్లు పమాధానం చెబుతున్నదేమిటంటే సోమదితనంగా పంచిపెట్టడం మంచిది కాదన్నారు. అట్లా కాదు. పని అంటే వారిని యొక్కడకయినా తీసుకొని పోయి పని చేయించుకోవచ్చును. కాని వారికి ముందు తిండి, నీరు అందించడం ముఖ్యం. అందువల్ల వారికి తిండి, మంచినీరు అందించే కార్యక్రమం యుద్ధ ప్రాతిపదికమీద కేంద్రీకరించి చేయాలన్నదే మా కోరిక. కాని మీరు పనుల కోసం ప్లాన్ వేయవచ్చును. కాని కరువు ఫండ్స్ నుంచి రోడ్లకు మంజూరు చేసిన యేమి చేసినా అది కంట్రాక్టర్ల పాలు అవుతోంది. ఒక రోడ్డుకు కొంత డబ్బు మంజూరు చేసినామంటే అందులో నాల్గవ వంతు మాత్రమే కూలీలకు చెందడం మిగిలినది అంతా కంట్రాక్టర్ల పాలు కావడం జరుగుతోంది. కనుక కరువు ఫండ్స్ నుండి డైరెక్ట్ గా వ్యవసాయ కూలీలకు అందించాలంటే ఆ కూలీలను రికార్డ్

చేసి కార్డులు యేర్పాటు చేసి వారికి కిలో బియ్యం రూపాయి చొప్పున అందచేయడం ముందు చేసి తర్వాత పని చూపించాలి. ఆ విధంగా వారికి ముందు తిండి చూపించి తర్వాత పని చూపించాలనేది మా కోరిక. అంతేకాకుండా లోన్స్ సందర్భం వచ్చింది. ఈ కరువు నివారణ చర్యలలో రెండు రకాలు ఉన్నాయి. ఒకటి శాశ్వత కరువు నివారణ కోసం తక్షణ చర్యలు తీసుకోవడం. రెండవది వ్యవసాయ కూలీలకు ముందు తిండి, తర్వాత మంచినీరు అందించి తర్వాత పని చూపించాలి. ఆ కరువు ప్రాంతాలు కూడా కరువుకు గురి కాకుండా పెద్ద పెద్ద ప్రాజెక్టులు చేపట్టి ఆ ప్రాజెక్టులకు కరువు ఫండ్స్ నుంచి డైవర్ట్ చేసి ఆ పనిలో కూడా ప్రజలను కేంద్రీకరింప చేసి ఆ ప్రాజెక్టు సమస్యలను తీర్చడం కూడా చేయాలి. అట్లాగే ఈ నాడు లంబాడిలకు, యితర గిరిజనులకు ఎన్. ఎస్. డి. క్రింద యితర వాటి క్రింద లోన్స్ యిచ్చినా, వాటిని కనీసం రీపెడ్యూల్ చేయడం వాయిదా వేయడం కూడా జరగలేదు. ఒక్కొక్క బ్యాంకులో ఈ కోఆపరేటివ్ కాని యితర బ్యాంకులలో ఈ పారిజన, గిరిజనులకు ప్రభుత్వం దాదాపు 1, 2 లక్షల రూపాయలు దాకా బాకీ ఉన్నది. వీటిని అయినా కనీసం చెల్లించకపోతే వారికి ఊరట కలిగించే పరిస్థితి లేదు. అంతేకాకుండా ఈ నాడు గ్రామ గ్రామానికి పారిజన, గిరిజనుల కోసం కమ్యూనిటీ వెల్స్ కోసం గ్రాంట్స్ విడుదల చేసి ఆ వెల్స్ కు మోటార్స్ వేస్తే వారక్కడ వెంటనే పనిని కేంద్రీకరించి కొంత జీవనాధారం చేసుకోవడానికి అవకాశం ఉంటుంది. కరువు నివారణ కోసం కొంత డబ్బు కేటాయిస్తే సరిపోదు. అట్లాగే ఈ మంచినీటి సదుపాయం సమస్య వచ్చినప్పుడు ఒక్కొక్క తాలూకాలో 10, 12 బోరింగ్లు తప్ప యివ్వలేము అని కలెక్టరు చెబుతున్నారు. 2000 వాటర్ స్క్వేప్స్ యిదివరకు గవర్నమెంటు ముందు పెండింగులో ఉన్నాయని చెప్పినారు. కొన్ని మాగాణి ప్రాంతాలలో గ్రామ సంఘాలకు బాగా ఆదాయం ఉన్న చోట వారి కంట్రీబ్యూషన్ యిచ్చిన వారికే గ్రాంట్స్ విడుదల చేసుకొని పోతున్నట్లు ఉంది. కాని ఈ పెట్టు ప్రాంతాలలో సంగతి యేమిటి? మంచినీరు, మంచినీరు అని త్రాగడానికి మంచినీరు లేక చనిపోయేటటువంటి జనాన్ని మీరు కంట్రీబ్యూషన్ పెట్టుకోవాలని అంటే యిది చాలా అన్యాయం. ఈ కరువు దోజాలలో మంచినీరు కోసం కంట్రీబ్యూషన్ అడగడం న్యాయం కాదు. కరువు ప్రాంతాలుగా ప్రకటించ బడిన అన్ని ప్రాంతాలకు ఈ పెండింగు వాటర్ స్క్వేప్స్ విడుదల చేయడమే కాకుండా అదనంగా 2000, 3000 ఉన్నపెద్ద పెద్ద గ్రామాలలో వాటర్ స్క్వేప్స్ తయారు చేయడం, అట్లాగే అదనంగా రక్షిత నీటి పథకాన్ని చేపట్టాలి. అట్లాగే ప్రతి ఊరికి బావిని యేర్పాటుచేయడానికి ఒక స్క్రీము పెట్టుకొని పూర్తి చేయాలి. ఒక్కొక్క పులితో ఈ నాడు 70 బావులు కాని బోర్స్ వేస్తే కాని ఈ పరిష్కారం కాదు. ఇచ్చిన ఫండ్స్ సరిగా యుటిలైజ్ చేస్తేనే కాని లాభం లేదు. కనుక మంచినీటి సమస్యను తీర్చడానికి ప్రత్యేకమైన యేర్పాటు చేయాలి. నా నియోజకవర్గంలో ఏటి ఒడ్డున ఉన్న గ్రామాలు 3 మైళ్ల దూరాన్న ఉండి వారు మంచినీళ్ల కోసం విస్మయంగా అవస్థ పడుతున్నారు. వర్షమానకోటు, తాటిపాముల మున్నగు గ్రామాలకు వాటర్

స్కీము యివ్వక నానా యిబ్బందులు పడుతున్నారు. తాలూకా సింటర్ అయిన తుంగతుర్తి ఈ నాటికి వాటర్ స్కీముకు నోచుకోలేదు. అది 3 సంవత్సరముల నుంచి పెండింగులో ఉంది. ఈ నాడు దీనిని గురించి రెవిన్యూ మినిస్టరుగారిని అడిగితే పంచాయితీరాజ్ మినిస్టరుగారిని అడగమంటారు. పంచాయితీరాజ్ మినిస్టరుగారిని అడిగితే ఆర్థికశాఖామంత్రిగారిని అడగమంటారు. ఇదివరకు ఆర్థిక శాఖామంత్రిగారు కోస్ ప్రభాకరరావుగారిని మొదలుపెట్టి కలెక్టరు వరకు అడిగినాను. ఇప్పుడు కూడా యే మంత్రిగారు దయ చూపుతారో తెలియకుండా ఉంది. ఉప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారికి ఉత్తరం వ్రాసినాను. నా యేరియాలో దాదాపు 50 బోర్స్ స్కీము కొరకు డబ్బు మంజూరు చేయాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎం. వెంకట్రామనాయుడు (పంద్రగిరి) :—అధ్యక్షా, ఈ నాడు దేశంలో కరువు వచ్చిందని ప్రతి మనిషి మాట్లాడుతున్నారు. కాని కరువుకు మానవ బలం కాకుండా దైవ బలం తోడ్పడితే తప్ప ముందు ప్రభుత్వం చేసినా, యింకొక ప్రభుత్వం చేసినా పూర్తిగా కరువు తీరిందని యెవరూ చెప్పడానికి వీలువ్వట్లు కనపడడం లేదు. ఈ నాడు రాష్ట్రంలో ప్రతి జిల్లాలోను కరువు ఉందని చెబుతున్నాము. కాని రాష్ట్ర వ్యాపితంగా ప్రతి జిల్లాను పరిశీలిస్తే త్రాగునీటికి యిబ్బంది ఉందా? లేదా అనే సమస్య కూడా ఉంది. ఈ నాటికి పంట పాడై పోతోంది. ఈ నాడు మన రాష్ట్రంలో త్రాగు నీటికి యెన్ని కోట్ల రూపాయలు యే విధంగా కేటాయిస్తున్నారనేది చూస్తే జిల్లా జిల్లాకు తేడా ఉంది. అట్లాగే ఒకే జిల్లాలో తాలూకా తాలూకాకు తేడా ఉంది. మరియు, ఒకే తాలూకాలో ఫిర్కా ఫిర్కాకు తేడా ఉంది. అవతలి ప్రక్కన ఫిర్కాలో 15 సంవత్సరముల నుంచి ఒక అడుగు నీళ్లు కూడా కనపడని బావులు ఉన్నాయి. దాని ప్రక్కనే 100, 200 అడుగులు లోతు బోర్ వేస్తే నీళ్లు కనపడని పరిస్థితులు ఉన్నాయి. అటువంటప్పుడు మన మిత్రులు ప్రతిపక్షం వారు యిదివరకు ప్రభుత్వం నీటి కొరతకు రూ. 30 కోట్లు కేటాయిస్తే యిప్పుడు ధరలన్నీ పెరిగి పోయినాయి కదా యిప్పుడు ఈ రూ. 30 కోట్లు యెట్లా సరిపోతుందంటున్నారు. జిల్లావారీగా సమానంగా పంచితే రూ. 30 కోట్లు కాదు రూ. 130 కోట్లు పెంచినా అతిగా కరువు ఉండే రాయలసీమ ప్రాంతం మాదిరిగా త్రాగడానికి నీరు లేకుండా ఒక ఫర్లాంగు దూరం వరకు బిందెలు క్యూతో పెట్టుకొని బతికే మాదిరి యిక్కడ యెట్లా ఉందో ఒక కమిటీని వేసి పరిశీలించి యే జిల్లాలో యే తాలుకాకు వాటర్ స్కీములు యెంత విడుదల చేస్తే బాగుంటుందో మంత్రవర్గం పరిశీలించాలని కోరుతున్నాను. పశుగ్రాసములేక, పల్లె ప్రజలు కొన్ని ఊర్లు వదలి వెళ్లుతున్నారు. నేను చూచాను కూడా, మూడు, నాలుగు సంవత్సరాలు వరుసగా వదలివెళ్లిన సంఘటనలున్నాయి. మా చిత్తూరు జిల్లాలో అటు పడమటి ప్రాంతము చూడండి. పశుగ్రాసము తరలించే విషయంలో, నబ్బిడిపై హాఫ్ రేటుకు యిస్తామని అంటారు. మేను తెచ్చుకునే సమయానికి ఫుల్ రేటు యివ్వవలసి వస్తున్నది. ఈ విధంగా అమ్మకములో అవ్యాయం జరుగుచున్నది. దీనిని, గమనించాలని కోరుతున్నాను. ఏ జిల్లాలో ఏ తాలూకాలో పశుగ్రాసము అవసరమో ఈనాడు తెలుగు దేశం ప్రభుత్వం ప్రత్యేకంగా అలోచన చేయాలని సునవి చేస్తున్నాను.

పేద కూలీలకు పనులు కల్పించాలి. వాళ్లకు కూలీ రేట్లు విధానము ఏర్పాటు చేయాలి. కూలీలకు, చిన్న ఆదాయం వచ్చేవారికి కే. జి. బియ్యం రెండు రూపాయలకు ఇస్తామన్నారు. నేను ముఖ్యంగా ముఖ్యమంత్రి గారిని కోరేది ఏమిటంటే, 20 ఎకరాలు భూమి వుండి, ట్రాక్టరు వుండి కూడా పైరు మొఖము చూడని రైతులు మా ప్రాంతములో చాలా మంది వున్నారు. వర్షాలు లేక, పంటలులేక పేదరికముతో మాడుచున్న రైతులు చాలా మంది వున్నారు. పంట పండేవరకు ఈ పేదవాళ్లను పేదల లిస్టులో చేర్చాలని కోరుతున్నాను. ఈ జిల్లా పరిషత్తుకు ఇంత డబ్బు, ఈ సమితికి ఇంత డబ్బు అని యిచ్చినట్లయితే, 65 రు.లు ఖర్చుచేసి, బిల్లులో రు. 120 లు చూపుతారు. దీనిని ప్రభుత్వము ప్రత్యేకంగా ఆలోచన చేయాలి. మిమ్ములను ఏకగ్రీవంగా డిప్యూటీ, స్పీకర్ గా సభ ఎన్నుకొన్నందుకు ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తూ, ఆ వెంకటేశ్వర స్వామి మీకు ఆయురారోగ్యాలు ప్రసాదించవలెనని ప్రార్థిస్తూ, ఏ వూరిలో కరువు వుందో తెలుసుకొనుటకు ప్రభుత్వము ప్రయత్నము చేయవలెనని కోరుతూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ కె. వి. నారాయణరావు (సిరిపూర్):— అధ్యక్షా, అందరూ కరువు గురించి, మంచిసీటి సమస్యను గురించి మాట్లాడినారు. భగవంతుడు సృష్టించింది ఒకటైతే, మానవులు సృష్టించింది మరొకటి వుంటుంది. దానిని సభ దృష్టికి తెస్తున్నాను. ఎన్.ఆర్.సి. వర్క్సువుడ్ ఫార్ వర్క్స్ క్రింద పేదలకు అందజేయటానికి ప్రభుత్వము యిస్తున్న డబ్బు మధ్యలో మధ్యదళాలు దానిలో కొంత దాచుకొని, తక్కువ కూలీలు యివ్వడం జరుగుచున్నది. పోయిన ప్రభుత్వము ఏమీ పట్టించుకోలేదు. ఏ ప్రాతిపదిక మీద మీరు డబ్బును ఈ వర్క్సుకి కేటాయించారో, అదిలాబాదు జిల్లాకు మాత్రం చాలా చిన్న చూపుతో తక్కువ కేటాయించడం జరిగింది. అదిలాబాదు జిల్లా చాలా పెద్దది. మీరిచ్చిన 312 బోరింగులలో 122 మాత్రమే ఇప్పటివరకు అనగా ఫిబ్రవరి 22 వరకు కనబడుతున్నవి. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో అన్నిటికన్నా ఎక్కువ రాబడి వచ్చే జిల్లా అదిలాబాదు జిల్లాయని మనవి చేస్తున్నాను. ఇది అంతా అడవి ప్రాంతము కాబట్టి తొందరగా బోరింగులు మంజూరు చేస్తారని ఆశిస్తున్నాను. దేవుడు చేసేది ఒకటి అయితే, మానవుడు చేసేది మరొకటి వుంటుంది. సిరుపూర్ తాలూకాలో పెద్ద వాగు పారుచున్నది. బిర్లా ఫ్యాక్టరీ నుండి చెడిపోయిన నాటరు వాగులోకి వస్తున్నందున ఆ నీరు కలుషితం అయిపోతున్నది. క్రింద వున్న 30-40 గ్రామాల ప్రజలు ఆ నీటిని త్రాగకుండా పోయింది. పశువులకు కూడా త్రాగడానికి పీలులేకుండా పోయింది. గత ప్రభుత్వము ఈ విషయం పెడచెవిని పెట్టింది. ఈ ప్రభుత్వమైనా నీరు లేదని ఒక వైపు బాధపడుతూ వుంటే, వున్న నీటిని చెడగొట్టుతూ వుండటాన్ని చూసి వూరుకోకుండా, తక్షణ చర్యలు గైకొనవలెనని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. సిరుపూరు బిర్లా కంపెనీ వారు, నీటిని సరీకమలకు ఉపయోగించుకొని, మురికినీరును వాగులోకి వదలడం వల్ల

వాగులోనీరు త్రాగుటకు పీలులేకుండా పోయింది. ఉద్యోగిస్తులకు మంచిసీరు దొరుకుతున్నది. గాని, అక్కడి గుడిసెల వారికి సీరు యివ్వడం లేదు. ఎక్కువ బోరింగులు వేయాలని అందుకు అవకాశము కలిగించాలని మనవి చేస్తూ, ఈ అవకాశమిచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

(శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్:— అధ్యక్షా, మనమిక్కడ చర్చిస్తున్నది చాలా ముఖ్యమైన విషయం. ప్రజలకు ఇది ఎంతో పునయోగపడే విషయం. చాలా గట్టిగా ఆలోచన చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. కరువు చాలా తీక్షణంగా వుంది. రైతులు పశువుల మేతకు గాను 5 ఎకరాలు పడలేవారు. ఇప్పుడది లేదు. సెంటు భూమి వున్నాకూడా దున్నేస్తున్నారు చెట్లను సరికేస్తున్నారు. దానిమూలన వర్షాభావం ఏర్పడింది. ఇది అందరికీ తెలుసు. వేసిన బోరింగులు సరిపోవడం లేదు. చెడిపోయినవి గత ప్రభుత్వము బాగు చేయుటకు ప్రయత్నించలేదు. ఇప్పుడైతే వీటిని బాగు చేయుటకు సత్వర చర్యలు తీసుకోవలెనని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రజలకు ఏమి చేయాలనేది మాట్లాడితే బాగుంటుంది. బావులలోని నీరు సరిపోవడం లేదు. వెల్స్ ని లోతు చేయవలసిన అవసరముంది. కొన్నిచోట్ల నీరున్నా త్రాగే సదుపాయాలు లేవు. అటువంటి సదుపాయాలను కల్పించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. కొన్ని గ్రామాలలో దిగుడు బావులు ఉన్నాయి. ఆ బావులలో నీరు త్రాగి 6-30 pmi చాలామంది అనారోగ్యానికి గురి అవుతున్నారు. కొల్ హౌస్ కోడంగల్, మక్తల్ తాలూకాలో నార్లు అనే జబ్బు ఆ నీరు త్రాగడంవల్ల వస్తున్నది. అందువల్ల రక్షిత నీటి పథకాలను కనీసం ఆ తాలూకాలో ఏర్పాటు చేయాలి. కొన్ని గ్రామాలలో నీటిని ఇంజనీర్ల ద్వారా సప్లయి చేస్తున్నారు కాని టోర్ వెల్ చెడిపోయినప్పుడు దానిని బాగు చేయడానికి ఆ గ్రామ సర్పంచ్ డబ్బు కట్టాలి. ఆ బావులను ఆర్. డబ్ల్యు. ఎన్. ఇంజనీర్లు బాగు చేయాలి, వారు రాకపోవడం, సకాలంలో సర్పంచులు డబ్బు కట్టకపోవడంవల్ల గ్రామాలలో నీరు దొరకని పరిస్థితి ఉంది. తరువాత ప్రభుత్వం సమస్యపూరిత గ్రామాలు లిస్టు తయారు చేసినప్పుడు సరైన అంచనాలు వేయలేదు. చాలా గ్రామాలలో ఈ మంచినీటి సమస్య ఉంది. అంతేకాకుండా సమస్యపూరిత గ్రామం అంటే గ్రామానికి 1.6 కి. మీటర్ల దూరంలో నీరు లభించకపోతే దానిని సమస్యపూరిత గ్రామంగా లెక్కలోకి తీసుకున్నారు. కాని గ్రామామ్మలు 1.6 కి. మీ. దూరం పోయి కుండలలో నీరు తెచ్చుకోవడం అంటే చాలా కష్టం. అందువల్ల కనీసం 1/2 కి. మీ. దూరంలో నీరు దొరకని గ్రామాలను సమస్యపూరిత గ్రామాలుగా తీసుకొని అక్కడ బావులు త్రవ్వించాని కోరుతున్నాను. తరువాత ఆర్. టి. సి. బస్ స్టాండులో రోడ్డు మీద ఉన్నప్పుడు అక్కడ వేపవికాలంలో నీరు త్రాగడానికి లభించడంలేదు. ప్రయాణికులు 1, 2 మైళ్ళ దూరంనుంచి రోడ్డుమీద బస్సు స్టాండుకు వచ్చి బస్సుకోసం 2, 3 గంటలు నిరీక్షించే సమయంలో ప్రయాణికులకు నీరు దొరకడంలేదు కాబట్టి కనీసం ఒక బావి ఆ బస్ స్టాండు సమీపంలో త్రవ్వించాలని కోరుతున్నాను. తరువాత మునిసిపాలిటీలలో కనెక్షన్స్ పీటికోరకు యిచ్చినప్పుడు

ఒక్కో ఏరియాలో ఒక్కొక్క విధంగా చేస్తున్నారు. ఉదాహరణకు పాతబస్తీలో హైదరాబాదులో నీటి సరఫరా బాగులేదు. కాని' పేకింద్రాబాదులో బాగుంది. అందువల్ల నీరు లభించనిచోట ఇంటర్ కనెక్షన్స్ యిచ్చి యద్దడి ఉన్న ప్రాంతాలకు నీరు అందించాలని కోరుతూ శిలవు టీసుకుంటున్నాను.

شری سید باقر آغا - جناب ڈپٹی اسپیکر صاحب - حسین یہ نوٹ حوالہ کیا گیا ہے کہ پانی کے قلت کے تعلق سے اسکے لئے مجھے کچھ عرض کرنا ہے۔ سب سے پہلے تحریر ہے کہ ۸۲-۸۳ کے دوران مختلف اضلاع میں ۱ کروڑ روپیہ خرچ کئے گئے لیکن اس میں یہ بات درج نہیں کی گئی کہ شہر حیدر آباد اور سکندر آباد کیلئے کتنی رقم صرف کی گئی۔ حکومت نے فیصلہ کیا ہے کہ ہر اس گاؤں جسکی آبادی کم سے کم ایک سو افراد پر مشتمل ہے تو ذرائع آب فراہم کیا جائیگا۔ اور شہر میں ایک سو افراد کیلئے ضلع محدود کیا گیا۔ شہر میں ایک ایک اسمبلی حلقہ میں ایک لاکھ سے زیادہ افراد بستے ہیں۔ اسکے لئے جو واٹر ورکس کی ایک میٹنگ میں تذکرہ کیا کہ فی اسمبلی حلقہ میں ۳۱ بورویل دیئے جائیں گئے۔ پانی کی قلت کے پیش نظر آپ سوچئے کہ ضلع میں تو ایک سو افراد پر ایک بورویل ہیں تو یہاں پر ۱۰۰ بورویل چاہئے تاکہ اسکا مداوا کچھ نہ کچھ ہو سکے۔ ۸۲-۸۳ کے لحاظ سے موازنہ میں ۳۰ کروڑ روپیہ رکھا گیا ہے۔ لیکن یہ جو نوٹ حوالہ کیا گیا اس میں قلت کو آپ دور کرنے کے لئے ۳ لاکھ روپیہ ہے۔ شہر حیدر آباد کے لئے جس میں پرانے شہر اور نیا شہر شامل ہے۔ اس نوٹ میں یہ لکھا ہوا ہے کہ دونوں شہروں میں ۸۷ ملین گیالن پانی سربراہ کیا جاتا ہے۔ جس میں ۱۶ ملین پانی فیکٹریوں کو دیا جاتا ہے۔ جب پانی پینے کی قلت ہے وہیں پانی پینے کا فیکٹریوں کو ملتا ہے یہ سب سے زیادہ ظلم نظر آتا ہے۔ کیونکہ ان سے کہا جائے وہ بورویل نصب کروالیں پینے کا پانی ضائع ہو رہا ہے وہ لوگوں کو پانی بند کر دیں۔ پانی کی قلت کے تعلق سے ہی گفتگو کر رہا ہوں کہ پانی کی قلت ہو گئی ہے بارش نہیں ہوئی جتنا مجھے معلوم ہے اس وجوہات کہ سب سے پہلی بات یہ ہے کہ وقار آباد سے عثمان ساگر جو نالہ ندی کہتے گئے راستے میں چھوٹے چھوٹے بند تعمیر کئے گئے ہیں۔ پہلے یہ بند نہیں تھے۔ جسکی بناؤ پر تالاب ہمیشہ پورے ہوئے رہتے تھے۔ لیکن اب چھوٹے چھوٹے ڈیم تعمیر کئے گئے۔ جہاں سے Over Flow (اوور فلو) ہر کر پانی ہم کو مل سکتا ہے۔

پانی کی قلت کیوں ہے یہاں چھوٹے چھوٹے نئے نالوں اور تالابوں کے پیچھے حصہ سے غیر قانونی زراعت اور اگر یک لچر کیلئے پانی لیا جا رہا ہے اس کی موثر نگرانی کریں۔ پینے کے پانی کیلئے جو قلت ہے اس کے لئے کروڑوں روپیہ کا ذکر ہے شہر سیدر آباد کو ۳ لاکھ روپیہ کا تذکرہ کیا ہے پورے شہر کے لئے ۳۰۰ بورویل یہ انتہائی ناکافی معلوم ہوتا ہے۔ اور یہ ہمارے سے مذاق کے مترادف ہے۔ دونوں شہروں کیلئے ۳۰۰ بورویل گویا ہمارے سے مذاق کیا جا رہا ہے۔ کیوں نہ مانجرا سینک نور پراجیکٹ جو قریب ہی واقع ہے جنگی بنیاد پر ہمیں کام کرنا چاہئے تو ۱۰ دن ایک مہینہ کے اندر اس سے پانی سربراہ کر سکتے ہیں۔ تاکہ اس پینے کے پانی قلت دور ہو سکتی ہے۔ موجودہ اسکیم سڑکوں پر لا تعداد پائپ پڑے ہوئے ہیں۔ جہاں تک مجھے معلوم ہے ۸ کروڑ روپیہ کی اسکیم ہے۔ مالیہ کی قلت کے پیش نظر ہم کو بورویل سے محروم کیا جاتا ہے۔ ۸ کروڑ روپیہ فی الوقت روکا جائے تاکہ ادھر مالیہ فراہم ہو سکے۔ اب میں اتنا کہنے کہ میں اپنی گفتگو کو تمام کرونگا کہ اس دور میں جبکہ پانی کی قلت اور دیگر مسائل ہیں۔ ناراین کشن ریڈی صاحب جو چیف انجینر اور بورڈ کے چیئرمین تھے انکو ہٹایا جاتا ہے ایک نہ انصافی کی بات ہے۔ یہ معلوم ہوا کہ دوسرے چیئرمین بھی ہٹ گئے ہیں لیکن تاتا راؤ جو الیکٹریسیٹی کے بورڈ کے چیئرمین ہیں وہ آج بھی موجود ہے ان کی کارکردگی کوئی خاص نہیں ہے۔ میں چاہتا ہوں کہ ناراین صاحب کو رکھا جانا چاہئے تھا۔ اس لئے ایسے موقع پر میں یہ کہہونگا کہ پینے کے پانی کو گفتگو کے ذریعہ نہ لایا جائے۔ کم سے کم ۱۰۰ بورویل ہونا چاہئے۔ دیگر جو پانی کو غلط خرچ کر رہے ہیں اس پانی کو روکا جانا چاہئے اگر چیف منسٹر صاحب ہوتے تو میں ان سے کہتا کہ اپنے اسمبلی کے فلور کے اوپر اعلان کیا کہ ہر ممکنہ کوشش کرونگا ہمارے شہر کو زیادہ سے زیادہ آپ خیال رکھیں۔

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి:— సిటీ వాటర్ విషయంలో మేము మాట్లాడుతున్నప్పుడు మునిసిపల్ శాఖామంత్రిగారు ఉండి నోట్ చేసుకుంటే బాగుంటుంది. వాటర్ వర్కలు సిటీలో మునిసిపాలిటీవారు చూస్తారు. అది పందాయితిరాజ్ క్రిందకు రాదు. అందువల్ల మునిసిపల్ శాఖామంత్రి గారిని వధుకు పిలిపించాలని ఆధ్వర్యం వారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. జైపాల్ రెడ్డి:— నేను ఈ వాటర్ సమస్యమీద పెద్దగా ప్రసంగం చేయదలచుకోలేదు కాని ఒక విషయం ప్రభుత్వానికి, ముఖ్యమంత్రి గారికి తెలిపా. గత 30 సంవత్సరాలుగా మన ముఖ్యమంత్రిగారు మద్రాసులో ఉన్నందువల్ల ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఎప్పుడు ఎలాంటి భయంకరమైన కరువు పరిస్థితి ఉందో వారికి తెలిసి ఉండకపోవచ్చు. అందువల్ల ముఖ్యమంత్రిగారు కాని ప్రభుత్వ యంత్రాంగంలో గాని ఈ డ్రాట్ విషయంలో ఏమీ కదలిక కనపడడంలేదు. ఇక ఈ డ్రాట్ వర్క్సు అనేవి కేంద్రంనుంచి వచ్చిన డబ్బుతో యిక్కడ రాష్ట్రంలో ఖర్చు పెడుతున్నారు. కాని యిప్పుడు ప్రభుత్వం యిచ్చిన ఫ్రీజ్ ఆర్డరు గురించి చర్చించినపుడు ఆ ఆర్డరును ఈ డ్రాట్ వర్క్సుకు కూడా అప్లయి చేసి ఉన్నారా అనేది వస్తున్నది.

శ్రీ కరణం రామచంద్రారావు:— ఈ డ్రాఫ్ట్ వర్క్సుకు ఈ ఫ్రీజ్ ఆర్డరు వర్తించదు.

శ్రీ ఎన్. జయపాల్ రెడ్డి:— మంత్రిగారు ఆ విధంగా వర్తించదని అన్నా ఈ పంచాయితీ సమితి స్థాయిలో డ్రాఫ్ట్ రిలీఫ్ వర్క్సు కొరకు యిచ్చిన డబ్బు ఏ కారణం చేతనైనా పంచాయితీవారు కమ్యూనిటీ బ్యాంకులలో పెట్టుకపోతే సబ్ ట్రెజరీలో ఆ డబ్బు పెట్టినపుడు ఫ్రీజ్ ఆర్డరు యిబ్బంది వారికి వస్తున్నది. ఇప్పుడు మన కేంద్ర ప్రభుత్వం రు. 69 కోట్లు మార్చిలోగా ఖర్చు పెట్టాలని చెప్పింది, దానిలో 48 కోట్లు రిలీజ్ చేసింది. అది ఖర్చు పెడితే మిగతా డబ్బు వస్తుంది. ఇంత వరకూ, 30 కోట్లు కంటే ఖర్చు పెట్టలేదు. ఏ కారణాలవల్ల మన కేంద్ర ప్రభుత్వం మన అవసరాల కంటే తక్కువ డబ్బు ఇచ్చినా మనం ఖర్చు పెట్టలేకపోయాము. దానికి గల నిర్దుష్టమైన కారణాలేవి? ప్రభుత్వం వివరించాలి. అధ్యక్షా, ఇప్పుడు మన వల్ల మదింపు ప్రకారంగా ఈ సమస్యను ఎదుర్కొనడానికి దాదాపు రు. 260 కోట్లు కావాలి. దీనిలో 154 కోట్ల రూపాయలు ఎంప్లాయిమెంటు జనరేషన్ కోసం కావాలన్నారు. ఆ విషయంలో తగాదా లేదు. కానీ పశుగ్రాసం కోసం ప్రణాళికలో కేవలం రు. 2 కోట్లు 15 లక్షలు మాత్రమే కేటాయించారు. ఇది చాలా తక్కువ. పశుగ్రాసం సమస్య తెలంగాణ, రాయలసీమలలో ఎంత భయంకర, వికృత రూపంలో ఉందో, ఈ ప్రభుత్వానికి మదింపు లేదనే విషయం వల్ల తెలుస్తుంది. కనీసం రు. 20 కోట్లు అయినా కావాలి. మహబూబ్ నగర్ కు సంబంధించినంత వరకూ, మహబూబ్ నగర్ మన్నూర్ లో ఫారెస్టులో ఉండే పశుగ్రాసం ఈ నాడు మహబూబ్ నగర్ జిల్లా అవసరాలకుమా సరిపోదు. షైవల్, టైప్ వైతనితం ద్వారా ఈ పశుగ్రాసంను తేవాలి. ఇప్పుడు పశుగ్రాసం తరువాత మరణిస్తే సమస్య భయంకరంగా ఉంది. ఈ సమస్య ఇంత భయంకరంగా విస్తృతమైతే, ఎందుకు ఇటువంటి పరిస్థితి వచ్చింది. ఇటువంటి పరిస్థితి ఇంతకు ముందు లేదు. 3 సంవత్సరాల నుండి కరువు పరిస్థితి ఉంది. ఈ వాడు నిజమైతే మట్టం మనం

అనుకున్న దానికన్నా తగ్గిపోయింది. 3 సంవత్సరాల నుంచి బోర్స్ పని చేస్తున్నాయి. కలెక్టర్లలో 7 వేల బోర్స్ పని చేస్తున్నాయి. అందుచేతనే మన ప్రభుత్వ యంత్రాంగం కానీ, మన సాంకేతిక నిపుణులు కానీ అనధికారులు కానీ ఊహించలేని స్థితిలో నీటి మట్టం తగ్గిపోయింది. అందుచేతనే ఈ పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఈ మార్చిలోగా మంచినీటి కార్యక్రమం తీసుకోవాలని చెప్పారు. మన ప్రభుత్వం నుంచి రిలీఫ్ కమిషన్ నుంచి విచారకరమైన ఉత్తర్వులు వచ్చాయి. ఏమంటే ఎక్కడైతే ఇంత వరకూ కరువు ప్రాంతాలలో బావి కావి బోర్ వెల్ కానీ లేనిచోట్ల మాత్రమే ఆ డబ్బు వినియోగించాలని అన్నారు. మరి వంద మంది ఒక సెటిల్మెంట్ లో ఉన్నప్పటికీ అక్కడ వెల్ ఇవ్వరాదని అన్నారు. బాగుంది. కానీ 10 వేల జనాభా ఉంటే గ్రామాలలో కూడా అక్కడ బావులు కానీ బోర్స్ కానీ డ్రై అయినా కూడా తిరిగి తీసుకోరాదని ఉత్తర్వులు ఇచ్చారు. దీని రహస్యం ఏమిటి? ప్రాబ్లమ్ విలేజెస్ ను తీసుకున్నామని మా జిల్లా కలెక్టరు గారు చెప్పారు. వాటి జాబితాలు తయారుగా ఉన్నాయా? ఎప్పుడూ కూడా మన ప్రణాళికలో కానీ, ముసాయిదాలో కానీ దేని ఆధారంగా, ఏ ప్రమాణం ఆధారంగా ప్రాబ్లమ్ విలేజెస్ జాబితా ఇంత వరకూ తయారు కాలేదు. ఎం. ఎల్. ఎ. లుగా మాకు ఏమి తోస్తే, ఏ గ్రామాలు జ్ఞాపకానికి వస్తే, ఆ గ్రామాల్లో టెస్టులో పడుతున్నాయి. అంతే తప్ప ఒక కొలబద్దలో ఒక సరైన జాబితాను ఇంత వరకు తయారు చేయడం జరగలేదు. అందుచేత ప్రాబ్లమ్ విలేజ్ లిస్టుపైన ఆధారపడరాదు. ఈనాడు 25 వేల రెవెన్యూ గ్రామాలు, 33 వేల సెటిల్మెంట్ మొత్తం 60 వేల గ్రామాలు కంటే ఎక్కువే ఉన్నాయి. ప్రాబ్లమ్ విలేజెస్ కి ఒక కొలమానం ఉంది. 15 మీటర్ల కంటే ఎక్కువ లోతు ఉండాలి. నీటి మట్టము అంత తక్కువగా ఉన్న గ్రామాలు చాలా తక్కువగా ఉన్నాయి. అందుచేత బావి ఉందా లేదా అని కాకుండా ఉన్నా లేకపోయినా, ఎక్కడ అవసరం అయితే అక్కడ, అది ప్రాబ్లమ్ విలేజ్ అయినా కాకపోయినా నీటి వసతి నివ్వాలి. ఇంకొక ఉత్తర్వు ఉంది ఎక్కడైతే ఎగ్జిస్టింగ్ పి. డబ్ల్యు. డి. స్కీము ఉన్నాయో వాటిని ఇంప్రూవ్ చేయడానికి ఈ విధులు వాడడానికి వీలు లేదని అన్నారు. నా అనుభవంతో చెబుతున్నాను. 20 లక్షల రూపాయల విలువగల పి. డబ్ల్యు. డి. స్కీము కూడా విధులు లేనందువల్ల అగిపోయాయి. అందుచేతనే నేను ముఖ్యమైన సూచన చేస్తున్నాను. ఎక్కడైతే మన ప్రభుత్వ బావులు ఉన్నాయో వాటిని లోతు చేయడం, రిపైర్ చేయడం, సాధ్యమయితే వెంటనే అన్నిటికీ చేయాలి. అన్నింటి పాధ్యం కాదు. కనుక కొంతవరకైనా చేయాలి. ప్రతి తాలూకాలో వందలాది బోర్స్ ఉన్నాయి. వాటిని రిపైర్ చేయడం ప్రధాన సమస్యగా ఉంది. అప్పుడు బ్లాక్ స్థాయిలో ఉండే మెకానిక్స్ కానీ, నిపుణుల సంఖ్య గానీ చాలా తక్కువ. ఈనాడు సమితిలో ఉండే జేపును కేవలం మంచినీటి కోసం మాత్రమే వాడుకోడానికి ఉత్తర్వులు వచ్చాయి. మొబైల్ స్టాపును పెట్టవలసిన అవసరం ఉంది. జేపులు ఎక్కడ

మంచో తేవలసిన పనిలేదు. మొత్తం వాటర్ నష్టం స్క్రీములు వాటి సోర్సెలు అన్నీ డ్రై అవ్ అయి ఉన్నాయి. క్రొత్త సోర్సెస్ చేయాలి. అందుకు నిధులు కేటాయించాలి. పట్టణాలు పెరిగాయి. వాటికి కావలసిన పైప్స్ గ్రామ పంచాయితీ చేయాలని కోరుతున్నాను. గ్రామ పంచాయితీకి నిధులు తక్కువ కాబట్టి పెంచాలి, ఇప్పుడు ఒక గ్రామంలో 4, 5 బోర్ వెల్స్ ఉన్నాయి. ప్రాబ్లమ్ విలేజెస్ కు ఎంతో దూరం నుంచి నీరు తేవలసిన అవసరం ఉంది కనుక మిని వాటర్ నష్టం స్క్రీము తీసుకోవాలి. 36 కోట్ల రూపాయలు మాత్రమే నుంచి నీటికి ఉద్దేశించారు. ఇది సరిపోదు. అందుచేత ఈనాడు నుంచినీటి సమస్యను యుద్ధ ప్రాతిపదిక మీద పరిష్కరించాలని అందుకు కనీసం 80 కోట్ల రూపాయలను కేటాయించవలసిన అవసరం ఉందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ వి. నాగేశ్వరరావు :- అధ్యక్షా, ఈ రోజున ఉంటున్న నుంచి నీటి ఎద్దడి కరువు పరిస్థితుల పై మొత్తం 240 మంది శాసన సభ్యులు ఏకాభిప్రాయాన్ని వ్యక్త పరుస్తున్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా తీవ్రమైన ఆవేదన వెలిబుచ్చుతున్నారు.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి :- ఆవేదన ఆవేశంలోనికి మారుతున్నదే కాని ఆచరణ లోనికి మారడం లేదు.

శ్రీ వి. నాగేశ్వరరావు :- క్రితం సంవత్సరం బడ్జెటు ఈ సంవత్సరం బడ్జెటు మామూలే తెలుస్తుంది. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో మొత్తం 27221 రివెన్యూ గ్రామాలున్నాయి. మార్చి 20 నాటికే చాలా గ్రామాలలో నుంచి నీళ్లు కరువు వచ్చి నష్టం అందోళన కలుగక తప్పదు. 1983-84 వ సంవత్సరపు బడ్జెటులో 40 కోట్ల రూపాయల వరకు ఖర్చు చేయాలని కేటాయించినప్పటికీ చాలా అనిపిస్తున్నది. తరగి సమస్యలున్న గ్రామాలు కొన్ని ఉన్నాయి. సమస్య వివరణ కాని గ్రామాలు కొన్ని ఉన్నాయి. సమస్య ఫారిత గ్రామాలు 12 వేల వరకు ఉంటే కొన్ని గ్రామాలకు వివరణకై ఖర్చు చేయవచ్చు. కృష్ణా జిల్లాలో సమస్య పూరిత గ్రామాల క్రింద వచ్చినవి లేవు కాని అనావృష్టి గ్రామాలుగా మెట్ట తాలూకాలో ఉన్నవి చాలా ఉన్నాయి. మైలవరం, నూజివీడు, గిన్నవరం, తాలూకాలు అనావృష్టి ప్రాంతాలైతే వాటికంటే తెలంగాణా, రాయలసీమ గ్రామాల కంటే వెనుకబడిన తాలూకాలు కంకవర్ల నందిగామ, జగ్గయ్యపేట, తిరువూరు, విస్సన్నపేట తాలూకాలోని గ్రామాలలో మైళ్ల తరబడి వెళ్లి నుంచి నీళ్లు తెచ్చుకునే పరిస్థితి ఈ రోజున ఉంది. బిందె నీళ్లు 7-10 పైసలు చొప్పున తెప్పించుకొనే పరిస్థితి ఉంది. సమస్య పూరిత గ్రామాలు, అనావృష్టి గ్రామాలు క్రింద పరిగణించినవి 12 వేల గ్రామాలు మొత్తం మినహాయస్తే ఇంకా 13 వేల గ్రామాలున్నాయి. అక్కడ కూడా త్రాగడానికి నీళ్లు లేని గ్రామాలు చాలా ఉన్నాయని చెప్పడానికి విచారిస్తున్నాను. ఈ సమస్య పరిష్కారానికి యుద్ధ ప్రాతిపదికపై ఆలోచించకపోతే కాదు. గౌరవనీయులైన సభాపతి ప్రత్యేకంగా చర్చ జరపాలని సమయం కేటాయించడం కూడా ఈ అత్యవసర పరిస్థితి గుర్తించినందునే. రాష్ట్రంలో నలు మూలల నుండి వచ్చే వార్తలు వింటుంటే గుక్కెడు నీళ్లు లేక బాధ పడుతున్న విషయం స్పష్టమవుతుంది. అన్నింటి కంటే ముఖ్య

మైన సమస్యగా దీనిని పరిగణించవలసి ఉంది. ఈ విషయమై రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కేంద్ర ప్రభుత్వ సహాయాన్ని తప్పకుండా అడుగవలసిన అవసరం ఉంది. త్రాగడానికి మంచి నీళ్లు లేకపోవడమే కాక పశువులకు మేత లేక ఎంతో కష్టంగా ఉంది. పశుగ్రామాన్ని వేరే చోట్ల నుండి తెప్పించి అయినా సస్యం చేయవలసి ఉంది. సమస్య పూరిత గ్రామాలకు కేటాయించిన డబ్బు కాని అనావృష్టి గ్రామాలకు కేటాయించిన డబ్బు కాని ఏ మాత్రంచాలదు. మే నెల నాటికి పరిస్థితి మరింత విషమిస్తుంది. అప్పుడు గ్రామాలలోని ప్రజలకు మనం సమాధానం చెప్పవలసి ఉంటుంది. చెప్పలేకపోతే శిక్షార్హులుగా విలబడవలసి ఉంటుంది. వాటర్ టేబిలు తగ్గిపోతున్నదని జియాలజిస్టులు చెబుతున్నారు. రాయలసీమలోను తెలంగాణలోను కోస్టల్ ప్రాంతంలోను కూడా ఎలక్ట్రిక్ మోటార్లు, బోర్ వెల్లు ఇంకా క్రిందకు పోతున్నాయని ఉత్తరాలు వస్తున్నాయి. బావులు ఎండి పోతున్నాయి. 50-60 అడుగులు పోతే ఇప్పుడు బోర్ కు నీళ్లు రావడం లేదు. అయోమయ పరిస్థితులలో ఆంధ్ర ప్రజానీకం మంచి నీటి ఇబ్బందులను ఎదుర్కొన లేకుండా ఉన్నారు. త్రాగడానికి నీళ్లు ఇవ్వడం అనేది ప్రధానమైన బాధ్యతగా భావించి పరిష్కారం చేయవలసి ఉంది. లేకపోతే చిక్కులతో పడే ప్రమాదం ఉందని హెచ్చరిస్తూ ఈ అవకాశం నాకు ఇచ్చినందుకు కృతజ్ఞత తెలుపుకుంటున్నాను.

(శ్రీమతి కె. ప్రభావతమ్మ (రాజంపేట) :- అధ్యక్షా, ఈ నాడు సమావేశమై మరో కసారి కరువు కాటకాలు గురించి మంచి నీటి సమస్య గురించి చర్చించవలసిన అవసరం ఏర్పడిందని భావించినప్పటికీ బాధాకరంగా ఉంటుంది. అనేకసార్లు శాసన సభలో ఈ విషయమై చర్చలు జరిగాయి. అయితే మనం చర్చించుకుంటూనే ఉన్నాం. ప్రతి సంవత్సరం కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు చేస్తూనూ ఉన్నాం. కానంత అయినా ముందుకు వెళ్లామా అనే సందేహంగా ఉంది. రుతు పవనాలు మీద రైతు ఆధార పడే రోజులు పోయాయి. బంగాళాఖాతంలో వాయు గుండం ఏర్పడి ఒక వైపు తుఫాను వస్తేనే రాయలసీమకు వర్షం వస్తుంది. కోస్తా జిల్లాలలో తాలూకాలకు తుఫాను నష్టం వస్తుంది. రాబోవు రోజులలో ఎలాంటి కష్టమైన పరిస్థితులను ఎదుర్కొనవలసి వస్తుందనే భయంగా ఉంది. ఈ సందర్భంలో భూగర్భ జలాలను వాడుకుంటూ పోతున్నాము. ఈ నాడు రాయలసీమ ఎడారిగా మారిపోతుందనే భయం, జియాలజిస్టుల నుండి వింటున్నాము. భూగర్భ జలాన్ని అభివృద్ధి చేయాలంటే ప్రభుత్వం ఒక పెద్ద మ్యాష్టర్ ప్లాను వేసుకుని దానిక్రింద స్కీములు తయారు చేస్తే తప్ప భూగర్భ జలాలు ఇంప్రూవ్ కావని నా అభిప్రాయం తెలియజేస్తున్నాను.

(1) We have to take up large number of small water storage reservoirs and tanks for surface flow irrigation, (2) construction of pick-up anicuts and excavation of supply channels to the existing tanks for augmentation of supplies, (3) construction of large number of percolation tanks for recharging of wells for drinking water and for irrigation purpose, and (4) construction of check dams on all hill streams for storage.

బోర్ వెల్పు గురించి కొంచెం చెప్పవలసి ఉంది 1973-74 లో బోర్ వెల్పు వేసినప్పుడు 70-90 అడుగులు వెడితే నీళ్లు సమృద్ధిగా ఉండేది. ప్రతి సంవత్సరం నీటి మొత్తం పడిపోతూ రావడంవల్ల ఒకసారి జియాలజిస్టులు వర్షే చేసి ఫిక్స్ చేసి పాయంటు కూడా 250 అడుగుల లోతుకు పోవడం వల్ల బోర్లు డ్రై అయిపో తున్నాయి. బోర్ వెల్పు ప్రతి సంవత్సరం వేస్తూనే ఉన్నాం. నీళ్లు అందడం లేదు. ఏదైనా గ్రాండ్ వాటర్ ఇంప్రువ్ అయితే తప్ప నీటి సమస్య తీరదనే భయం ఉంది. స్పేర్ పార్ట్స్ గురించి చెప్పాలి. అవి లేనందున రిపేర్లు కావడం లేదు. సమితి లెవెలులో స్పేర్లు ఎక్కువగా ఉంచాలి. సమితి లెవెల్లో స్పేర్ పార్ట్స్ వుంటే తప్ప బోర్స్ తొందరగా రిపేరు అయ్యే పరిస్థితి లేదు. ప్రతి డివిజనుకు ఒక వెహికల్ యిచ్చి ఒక జె.ఇ.సి పెట్టి మొబైల్ స్టాప్స్ పెట్టి అవసరమైన రిపేర్స్ చేయాలి. లేకపోతే నీటి ఎద్దడిని తట్టుకోలేము అనిపిస్తున్నది. ఒక మెకానిక్ 50 పంపులు రిపేర్లు అటెండ్ కావాలి. ఇది వీలవుతుందా? గ్రామానికి ఇంకొక గ్రామం ఎంత దూరమైతే వుంటుంది. ఒక మెకానిక్ ఎట్లా చేయగలడు? అందువల్ల ఈ మెకానిక్స్ ని ఎక్కువ చేయాలి. లేబరు, ప్రతి సంవత్సరం మార్చి నుంచి అక్టోబరు వరకు వర్షాలు పడక రైతులకు పని లేని పరిస్థితి ఉంటున్నది. అక్టోబరు, నవంబరు వరకు ఫండ్స్ రిలీజ్ చేసి లేబరు ఓరియెంటెడ్ వర్క్స్ టేక్ అప్ చేస్తే తప్ప పని కల్పించలేము. పని కల్పిస్తే లేబరుకు కూలి దొరుకుతుంది. ఈ సమస్యను ప్రత్యేక దృష్టితో చూసి వున్న ఫండ్స్ ని వెంటనే అలాట్ చేసి లేబర్ ఓరియెంటెడ్ వర్క్స్ ని టేక్ చేయవలసిన అవసరం వుంది. ఎంత చేసినప్పటికీ ఈ ప్రాంతాలు బాగుపడతాయను కొంటే అయ్యే పని కాదు. మీడియమ్ ఇరిగేషన్ స్కీములకుగాని, మేజర్ ఇరిగేషన్ స్కీములకు గాని డబ్బు ఎక్కువ అలాట్ చేసి వెంటనే పూర్తి చేయవలసివుంది. కృష్ణా నీరు రాయల్సిమకు మల్లంపుకొరకు ఈబడ్డెటులో రు. 3 కోట్లు కేటాయించారు. దానిని రు. 20 కోట్లకు పెంచవలసిన అవసరం వుంది. మెట్టకుండ డీప్ కట్ ని పైసలెజా చేయవలసిన అవసరం వుంది. కృష్ణా నీటిని రాయలసీమకు తొందరగా వచ్చే వర్షాలు తీసుకోవాలి. మేము చేయలేకపోయాము. వారు చేస్తే అభినందిస్తాము. 1981 డ్రౌట్ రిపోర్టు, 1983 డ్రౌట్ రిపోర్టు నాదగ్గర వున్నాయి. నవంబరు 1980 లో యిన్షూ చేసిన జి. ఓ. ప్రకారం నెలసరి ఆదాయం రు. 1000 లు వున్నవారి పిల్లలకు స్కూలు ఫీ మాసీ చేశారు. కానీ ఇప్పుడు రు. 500 లు నెలసరి ఆదాయముగల వారి పిల్లలకే ఈ సదుపాయమును కలుగచేశారు. ఇది ఏమి వ్యాయము? దానిని రు. 1000 ల వరకు పెంచాలి అని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎం. రత్నబోసు (గన్నవరం) :— అధ్యక్షా, మంచినీటి కొరతను తీవ్ర గమన్యంగా తీసుకొని చర్చించటానికి పూనుకొనడం హర్షించదగినది. నీటిబహిరీ, మార్చి నెలల్లోనే యంత కష్టముగా వుంది అంటే నుంచు నెలల్లో పరిస్థితి ఎలా వుంటుందో అనే భయము వేస్తున్నది. మంచినీటి కొరత తెలంగాణ, రాయలసీమ ప్రాంతాలలోనే కాకుండా కృష్ణా నది ప్రాంతములో వున్న మైలవరం, నూజివీడు, గన్నవరం ప్రాంతాలలోకూడ మంచి నీటి కొరత తీవ్రముగానే వుంది. గత ప్రభుత్వం దీనిని తీవ్ర సమస్యగా తీసుకొనివుంటే ఈ సమస్య పరిష్కారమయ్యేది. ఇంకా మంచినీటి సమస్య

గురించి చర్చిస్తున్నామంటే ఎంతో సిగ్గుపడవలసివస్తున్నది. విజయవాడ దగ్గర వున్న మన్న, కండ్లగ మొదలైన గ్రామాలు, గన్నవరం తాలూకాలోని ముస్తాబాద్ సూరం పల్లి, కొంపల్లి మొదలైన గ్రామాలలో, మంచి నీటి కొరత ఎక్కువగా వుంది. అక్కడున్న ప్రజలు 4, 5 కిలోమీటర్ల దూరము వెళ్లి బిందెలతో నీరు తెచ్చుకుంటున్నారు. మంచి నీటి చెరువులను గత ప్రభుత్వం చేపట్టే పనులకానికి యిచ్చారు. చేపల పాటదారులు మంచి నీటి చెరువులలో రసాయనిక పదార్థాలు కలిపి మంచినీటిని కలుపితం చేస్తున్నారు. ఆ నీటిని త్రాగడానికి వీలులేకుండా పోతున్నది. ఆ నీటిని త్రాగినవారికి రోగాలు వస్తున్నట్లు చెబుతున్నారు. అందువల్ల మంచినీటి చెరువులను చేపల పాటదార్లకు యివ్వకూడదని మనవిచేస్తున్నాను. రోడ్ పనులు కూడ కరువు పనులుగా తీసుకుంటే ఆ ప్రాంతపు ప్రజలకు ఎక్కువగా పని కల్గించినవారవుతాము. డెయినేజీ సెన్ ప్రతి సంవత్సరం పనులుచేస్తున్నారు. ఆ డబ్బును మురుగు కాల్వలు బాగు చేయడానికి ఉపయోగించాలని కోరుతున్నాను, కరువు ప్రాంతాలుగా ప్రకటించిన గన్నవరం, నూజివీడు, మైలవరం తాలూకాలకు కరువు నిధులను మంజూరుచేసి మంచి నీటి సమస్యను తీర్చవలసినదిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ జి. మోహనరెడ్డి (నల్గొండ) :— అధ్యక్షా, తరచుగా అనావృష్టికి గురవుతున్న ప్రాంతాలలో ముఖ్యముగా తెలంగాణ ప్రాంతములోని బావులు పూర్తిగా ఎండి పోయినవి, గ్రామాలలోని 2, 3 బోర్లో ఏ ఒక్కటి పని చేయని పరిస్థితి వుంది. నల్గొండ జిల్లా యితర ప్రాంతాలలోని పరిస్థితి సమీక్షించి మంచినీటికి ఎక్కువ నిధులు కేటాయించాలని మనవిచేస్తున్నాను. నల్గొండ ప్రాంతము తరచుగా కరువుకాటకాలకు గురవుతున్నది. ఏ బావిలోను నీరు లేదు. ప్రజలు ఇప్పటికే వలస పోయారు. ఈ పరిస్థితి గత 4, 5 సంవత్సరాలుగా వున్నా ప్రభుత్వం చేపట్టే కార్యక్రమాలు నానుమాత్రముగా వుంటున్నాయి. నాటర్ లెవల్ ను పెంచే కార్యక్రమాలను తీసుకొనడం లేదు.

(మిష్టర్ స్పీకర్ ఇన్ ది చైర్)

ఈ ప్రాంతం చాలా వెనుకబడివున్నదని చెప్పకపోవచ్చు. గత రెండు మూడు వేలలుగా ఏ ఒక్క అభివృద్ధి కార్యక్రమము తీసుకోకపోవడం వల్ల అక్కడి బీద ప్రజలకు పని లేక వలస పోయే పరిస్థితి ఏర్పడింది. కనుక పేదలకు పని కల్పించటానికి రోడ్లు—ఇతర మైన్ ఇరిగేషన్ పనులు చేపట్టి వారు వలస పోకుండా చూడాలని కోరుతున్నాను. రైతులకు నీరుఅందించటానికి బావులను లోతు చేయించే కార్యక్రమం చేపట్టాలి. నాగార్జున సాగర్ నుండి, ఇంకా ఇతర సోర్సుల ద్వారా నీరు తేప్పించి చెరువులు నింపాలి. పశువులకు మేత లేక కోతకు అమ్ముకునే పరిస్థితి ఏర్పడింది. బావులలో నీరు లేదు. బోర్ పంప్ వేసి మోటారు ఇంజనులు ఏర్పాటు చేయాలి. భూగర్భ జలాన్ని పైకి తీసుకురావడానికి, గ్రౌండ్ నాటర్ లెవల్ పెంచడానికి వెంటనే చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. నల్గొండ పట్టణంలో అధిక పర్యంతులతో ప్లూరిన్ వుండటం వల్ల అక్కడి ప్రజలకు ప్లూరిన్ వ్యాధి వస్తున్నది. సంవత్సరానికి వదిలక్షల రూపాయలు కేటాయస్తే అక్కడ నీటిలో ప్లూరిన్ తొలగించటానికి 30 సంవత్సరాలు

వడుతుంది కనుక అక్కడ ఎక్కువ విధులు కేటాయించాలని కోరుతున్నాను. ఈ సంవత్సరం మా మునిసిపాలిటికి కేవలం 20 లక్షలు మాత్రమే కేటాయించారు. దానితో నాలుగైదు బోర్స్ వేయడం కూడా సాధ్యం కాదు. మా మునిసిపాలిటికి ఎక్కువ డబ్బు కేటాయించి నీటి సమస్యను పరిష్కరించటానికి పూనుకోవాలని మునిసిపల్ శాఖా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. నీటి ఎద్దడిగల గ్రామాలు అనేకం మా ప్రాంతంలో వున్నాయి. మీ లిస్టులో వున్న గ్రామాలలోనైనా నీరు అందించే ఏర్పాట్లు చేయాలని కోరుతున్నాను. మూడు సంవత్సరాల క్రిందట అప్పటి వంచాయితీ రాజ్ శాఖా మంత్రిగారు మూడు గ్రామాలలో నీటి సమస్యను పరిష్కరిస్తామని తెలియచేశారు. షాఅబ్దుల్లాపురం అనే గ్రామం రెండు నదుల మధ్యన వుంది. ఆ నదులలో నీరు లేదు అక్కడ బోరింగ్ వడదు. ఆ గ్రామానికి ఎక్కడున్నది అయినా నీరు తెచ్చి అందించాలి. మాదవిడవల్లి, చిననారాయణపురం అనే గ్రామాలలో ఫ్లోరాసిన్ వ్యాధి వల్ల బాధపడుతున్నారు. ఆ గ్రామాలలో ఎడ్మిజబుల్ రేష్యూ రెండు రెండున్నర పర్యంలు మాత్రమే ఉండాలి. కాని అక్కడ వన్నెండు పర్యంలు ఫ్లోరిన్ ఉంది. అక్కడ తక్షణ చర్యలు తీసుకుని ఆ వ్యాధిని తగ్గించాలి. గ్రౌండ్ వాటర్ లెవెల్ పెంచి చెరువులు నింపి, పశువులకు మేత ఏర్పాటు చేసి మా ప్రాంత ప్రజలను ఆదుకోవాలని కోరుతు సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

STATEMENT BY THE CHIEF MINISTER.

re: Food Grain Policy.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు:—అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులారా, ఈనాడు ప్రభుత్వం అనుసరించబోయే ఆహార విధానాన్ని స్థూలంగా మీకు చెప్పి దానికో రూపకల్పన చేసి, దానికో పరిపూర్ణమైన నిండుతనం తెచ్చి అమలు జరపాలని సభవారికి తెలియజేస్తున్నాను. ఇప్పుడు రైతు సమస్యలు మీరందరకు తెలుసు. వివిధంగా వారిలో అసంతృప్తి వున్నదో వివిధంగా గిట్టుబాటు ధర లభించకుండా రైతుసోదరులు బాధ పడుతున్నారో, వివిధమైన అసంతృప్తి ఆ వర్గంలో వున్నదో మనం నిత్యం చూస్తూనే వున్నాము. నిన్న మొన్నజరిగిన దురదృష్టకరమైన విధానం వల్ల ప్రభుత్వం వారికి సహాయం చేయాలని అనుకున్నా వి విధంగా కూడా సహాయం చేయలేని స్థితిలో వున్నదన్న సంగతి మీ అందరకూ తెలిసిందే. ఈ నాడు కేంద్రప్రభుత్వం నిర్ణయించిన ధరలను ప్రోత్సహించడమే రాష్ట్రప్రభుత్వాల కర్తవ్యం కాని, ఏమాత్రము ఎక్కువ ధర మేము ఇస్తామని అన్నా, నబ్బడిగా కాని, ఇంకో రూపంలో కాని మేము రైతులకు అందజేస్తామని అంటే వెంటనే రిజర్వ్ బ్యాంకు నుండి వచ్చే క్రెడిట్ అవుచేయడం, అవిధంగా మనకు ఆ ఆస్కారం లేకుండా చేసి రైతులకు సహాయపడకుండా చేస్తున్న సంగతి మీ అందరకూ తెలుసు. గత ఆనుభవాలను కూడా నేను వేరే చెప్పనవసరం లేదని మనవి చేస్తున్నాను. పొగాకు విషయంలో ఎన్ని ప్రయత్నాలు జరిగాయో ఎప్పటికప్పుడు మీకు తెలియజేస్తూనే వున్నాను. పై దేశాలకు ఏ ఏ పరిమాణంలో ఎగుమతి చేయబడుతున్నదో కేంద్రం దృష్టికి తెచ్చి ఇక్కడి రైతులకు గిట్టుబాటు అయ్యేధర నిర్ణయించండి అని కేంద్రాన్ని కోరడం జరిగింది. ఎన్. టి. సి. ని పంపి ఇక్కడ వున్న క్రింద తరహా పొగాకును కొనే ప్రయత్నం చేయండి. శాంత వరకూ రైతులను ఆదుకోటానికి నీలు అవుతుంది అని ఎంత చెప్పినా కూడా విన

కుండా కేంద్రప్రభుత్వం ఏవిధంగా పెడచెవిని పెట్టిందో ఏలాంటి సవతి తల్లి ప్రేమ మన రైతులపట్ల చూపిస్తున్నదో మీ అందరకూ తేలును. ఈనాడు ధన్యం ధర 92 రూపాయల చిల్లర ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. కాని ప్రభుత్వ పరంగా సబ్సిడీ ద్వారా కొంత ఎక్కువ ధర నిర్ణయించినప్పుడు కేంద్రం అనుమతించకుండా బ్యాంకు రుణాలను ప్రజా చేసిన సన్నివేశాలు ఇదివరకు జరిగాయనీ మనవిచేస్తున్నాను. అదేవిధంగా పత్తి ఉత్పత్తిదారులు విషయం చూస్తే మనది లో ప్రెయారిటీ ఏరియాగా డిక్లర్ చేశారు ఏవిధంగా చేశారో, ఎందుకు చేశారో తెలియదు. మనకు నూలు మిల్లులు ఎక్కువ కావాలన్నా లో ప్రెయారిటీ ఏరియాగా పరిగణించినందువల్ల మిల్లులకు రైసెన్సు ఇవ్వడం లేదు. పై ప్రెయారిటీ ఏరియాగా చేయవలసినదని మొన్న డిల్లీ వెల్లి వచ్చుడు మేమే కేంద్రప్రభుత్వాన్ని కోరానన్న విషయాన్ని ఇదివరకే తెలియజేశాను. ఇన్ని ప్రయత్నాలు ప్రభుత్వపరంగా జరిగినప్పటికీ రైతులకు పరిపూర్ణంగా సంక్షేమం గాని తృప్తి గాని కలగడం లేదన్న సంగతి ప్రభుత్వానికి తెలుసు. ఈనాడు వారి సంక్షేమ భాన్ని నివారించాలి. ఇది యీనాటిది కాదు. ఎన్నో సంవత్సరాల నుండి వస్తున్నది. ఈనాటికి కూడ అది పరిష్కారం కాని సమస్యగా మిగిలిపోయిందని సభ్యులందరికీ తెలియజేస్తున్నాను. ఈ జటిల సమస్యను ఏ విధంగా పరిష్కరించాలి, రైతుకు సంఘముతో గౌరవస్థానాన్ని కల్పించాలి. ఈనాడు అన్ని పరిశ్రమలవారు వారు వారు తయారు చేస్తున్నటువంటి వస్తువులకు ఏ విధంగా అయితే వారే ధరలను నిర్ణయించుకోగలుగుతున్నారో అదే విధంగా రైతు కూడ తాను పండించిన ధాన్యానికి పంట యొక్క విలువను కట్టుకోగలిగి వుండాలి. తన శ్రమకు తగిన ఫలితాన్ని ముట్టజెప్పగలిగిన వాడే రైతుకు క్షేమం జరుగుతుందని సభ్యులందరికీ తెలుసు. ఏ పద్ధతి అవలంబిస్తే రైతుకు ఆ విధమైనటువంటి గౌరవ స్థానం కలిగించగలుగుతాము, ఏ విధంగా రైతును తృప్తి పరచగలుగుతాము ఏ విధంగా వారి పంటకు పరిపూర్ణమైన విలువను యివ్వగలుగుతామనేది ఆలోచిస్తే వారికి పరిపూర్ణమైనటువంటి స్వాతంత్ర్యం యివ్వాలి. వారి పంటకు ధర నిర్ణయించుకునే విధానం రూపొందించాలి. ఈ మధ్యన వున్న దలారీలను తుడిచి పెట్టాలి. ఈనాడు రైతుల మధ్యన వున్నటువంటి స్పృహ వారిని గాని పొగాకు విషయముతో కొనుగోలు చేసే సంస్థల వారినిగాని అట్లా మధ్యన వున్నవారిని తీసివేసిన నాడు వారికి యివ్వమైన రేటు లభ్యం అవుతుంది. మధ్యదలారీలు వున్నంతవరకు రైతు సమస్యలు పరిష్కారం కావు. రైతు ఉత్పత్తికి సరైన గిట్టుబాటు ధర రాదని మన అనుభవం వల్ల తెలుసు. ఈ పరిస్థితులదృష్ట్యా స్వయంనిర్ణయాధికారం రైతులకే యిచ్చివేయాలి. అతనికతను తన శ్రమకు తగిన ఫలితాన్ని నిర్ణయించుకోవాలనే భావముతో రైతన్న గౌరవాన్ని కోరి రైతులతో కూడిన ఒక కార్యక్రమాన్ని రూపొందించదలచామని మనవి చేస్తున్నాను. దానికి పరిపూర్ణమైనటువంటి రూపకల్పన జరగలేదని, నా మనస్సులో వున్న పూహలను నా మెదడులో వున్న భావాలను మీ అందరికీ తెలియజేస్తున్నాను. రాష్ట్ర స్థాయిలో రైతులతో కూడ సమన్వయ సంఘం ఒకటి కేంద్రము నుండి పనిచేస్తుంది—సెక్రటేరియట్ స్థాయిలో—అక్కడ ప్రభుత్వ అధికారులు ఎవరు వుండరు. రైతులతో కూడిన వివిధ పంటలు పండించేవారు, పొగాకు పండించే రైతులు, పత్తి పండించే రైతులు, ధన్యం పండించే రైతులు, వేరుసెనగ పండించే

రైతులు, వస్తు ధాన్యాలు పండించే రైతులతో కూడిన కేంద్రీకృతమైనటువంటి రాష్ట్ర స్థాయిలో సంఘం వుంటుంది. దాని తరువాత రాష్ట్ర స్థాయిలో పని చేసే మార్కెటింగ్ పెడరేషను వుంటుంది. దాని నుండి జిల్లావారి మార్కెటింగు పెడరేషన్లు తాలూకావారి మార్కెటింగ్ పెడరేషన్లు వుంటాయి. బ్యాంకింగ్ విధానానికి లోబంధించి సెంట్రల్ కోఆపరేటివ్ బ్యాంకు రాష్ట్ర స్థాయిలో వుంటే జిల్లా స్థాయి జిల్లా కోఆపరేటివ్ బ్యాంకు వుండి గ్రామీణ స్థాయిలో కోఆపరేటివ్ బ్యాంకులు వుండి, యిటు తాలూకాలనుండి అటు మార్కెటింగ్ పెడరేషనుకు సమన్వయపరచడం జరుగుతుంది. ఎరువులు గాని మిగతా కావలసిన వస్తువులు గాని రైతులకు ఎవరికైనా సరే బ్యాంకు ద్వారా మార్కెటింగ్ పెడరేషను ద్వారా, గ్రామీణ బ్యాంకుకు అంద జేయబడుతాయి. రైతులకు రెండు పాసు బుక్కులు యివ్వడం జరుగుతుంది. ఏదైనా తనకు కావలసి వచ్చినప్పుడు రుణాలు గాని ఎరువులు గాని తనకు దగ్గరలో వున్న పూరు బ్యాంకుకు వెళ్లి పుస్తకముతో వ్రాయించు కొని తీసుకుంటాడు. ఒక ప్రతిని బ్యాంకు వారు పెట్టుకుంటారు. ఒక ప్రతి రైతు వద్ద వుంటుంది. ఆ విధంగా నోటు చేసి ఎప్పటికప్పుడు రైతుకు కావలసిన వనరులు సమకూర్చడం జరుగుతుంది. రాష్ట్ర స్థాయిలో వున్న కమిటీ పంటలకు ఏ ధర వుండాలి అనేది అనాటి పరిస్థితులను గుర్తించి ఖర్చులను పరిశీలించి ఏ వస్తువుకు ఏ ధర వుండాలనేది — పత్తికి గాని చెరుకుకుగాని పాగానుగాని — వారే నిర్ణయించుకొని ఆ నిర్ణయం ప్రకారం వారే అమ్ముకోడానికి పరిపూర్ణమైనటువంటి అవకాశం కల్పించబడుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. మన రాష్ట్రానికి కావలసిన ఆహారపదార్థాలనుమట్టుకు ఒక ప్రక్కన పెట్టి మిగిలిన పదార్థాలను వారి వారి యిష్టమొచ్చిన ధరలకు ఏ రాష్ట్రములోనైనా ఏ విధంగావైనా వారే అమ్ముకో డానికి పరిపూర్ణమైన స్వాతంత్ర్యం వారికి కలిగించడానికి నిర్ణయించబడుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఇప్పుడున్న స్వాక్షరీలవారిని, మధ్యదలారీలను తీసివేయాలనే పుద్దేశముతో కొనుగోలుదారులను తీసివేయాలనే పుద్దేశముతో రైతులకే ప్రాతినిధ్యం యివ్వాలని, రైతు పంట రైతే అమ్ముకోవాలని చేయడం జరుగుతోంది, తన గిట్టుబాటు ధర తానే నిర్ణయించుకోవాలనే భావముతో యీ విధమైనటువంటి పరిష్కారమార్గం ఆలోచించాలి. రైతులకు గౌరవస్థానం కలిగించాలి, వారిలో తృప్తిని కలిగించాలి లేకపోతే యిదే విధంగా కేంద్ర ప్రభుత్వము మీద మన రైతులు ఆధారపడి వుండాలి. వారి నిర్ణయాలకు బట్టరై వుండాలి. యిదే విధంగా ఆశాంతి వారిలో ఎప్పుడు వుంటుంది. ప్రతి పరిపత్నభము యీ సమస్యలు అవరిష్కృతంగా వుండిపోతున్నాయి గాని రైతు సోదరు లకు ఒక గౌరవస్థానం కలిగించబడడంలేదు. దాని కొరకే యిదొక పరిష్కార మార్గము గౌరవస్థానము కలుగదు అభ్యుదయ భావాలు కలిగిన దేశాలలో ఎవరైతే నండిస్తారో వారే వారి ఉత్పత్తులకు ధరలు కట్టుకుంటూ వారి సంక్షేమం చూచుకుంటూ ఏ విధంగా అయితే వారి ఆభ్యుదయాన్ని సాధించగలుగుతున్నారో అదే పుద్దేశ్యంతో ఇదే ధ్యేయముతో యీనాడు మన రాష్ట్రంలో ఆ విధానాన్ని ఆచరణలో పెట్టాలని అనుకుంటున్నామని గౌరవ సభ్యులందరికీ తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. జంపాలా రెడ్డి :— పాయింటు ఆఫ్ ఆర్డర్ సర్. మంత్రిగారు గానీ ముఖ్యమంత్రిగారు గానీ సభలో ఎలాంటి కార్యక్రమం పున్నప్పటికీ ఏదైనా అధికార విధాన ప్రకటన చేయవలసి వచ్చినప్పుడు ఆ కార్యక్రమాన్ని మొత్తం ప్రక్కకు వెళ్ళిచేసి ప్రకటన చేయవచ్చు. ఈనాడు ముఖ్యమంత్రిగారు, వారు ఒప్పుకున్న ప్రకారమే, ఊహించి ప్రకటన చేశారు. ఎందుకంటే వారి ఊహకు పరిపూర్ణ కార్యరూపం ధరించ లేదని వారే ఒప్పుకున్నారు ఇది విధాన ప్రకటన ఎలా అవుతుంది? వారు సుదీర్ఘంగా అనర్థంగా పువన్యాసం చేసినా వారు ఏమీ చెప్పారో మాకు అర్థంకాలేదు. కనుక యిది స్టేట్మెంటు ఎలా అవుతుంది? డిక్లరేషను ఎలా అవుతుంది? దీనిమీద మే. ఏమి స్పష్టికరణ అడగాలి? మీరు ఎలా పర్మిట్ చేశారు? వారి స్టేట్మెంటు కాపీ మీదర్న పుందా? ముఖ్యమంత్రిగారు చేయబోయే ప్రకటనయొక్క ప్రతి మీ సమక్షంలో పుందా? ప్రతి-పుంచాలి.

Mr. Speaker:—Statement means, an oral statement. It need not be a written statement.

Sri S. Jaipal Reddy:—Sir, here the Minister or the C.M. while making a policy statement, a copy of the same should be furnished to the Hon'ble Speaker. Are they with you Sir?

Mr. Speaker:—According to Rule 323, a Statement may be made by a Minister on a matter of public importance with the consent of the Speaker but no question shall be asked at the time, a Statement is made.

Sri M. Omkar:—Sir, let me raise a Point of Order. Hitherto, it has been the practice that whenever a Minister or Chief Minister makes a statement, it should be on behalf of the Government. The Hon'ble Chief Minister has categorically stated that he is speaking out of his own views and thoughts.

(Interruptions.)

(Bell.)

Sri S. Jaipal Reddy:—Sir, a copy must be made available.....

Mr. Speaker:—Need not and it may be an oral statement. Please resume your seat.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి :— కాపీ పుండాలి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— అక్కర లేదు.

శ్రీ నవంత్ నాగేశ్వర రావు :— అధ్యక్షా, ఈనాడు ఆంధ్రదేశములో పున్న రైతాంగం బాధనడుతున్నదానిని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం గుర్తించి ధరలు నిర్ణయించుకునే దానికి రైతాంగానికి అవకాశం కల్పిస్తేన్నామని, రైతుల సమస్యల పరిష్కారానికి యా ప్రభుత్వం కట్టుబడి పుందని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు.

శ్రీ యం. ఓంకార్ :— పాయింటు ఆఫ్ ఆర్డరు సర్.

He did not say that it is a Policy Statement. Did he say like that? According to the Chief Minister,

యిది ప్రభుత్వం నిర్ణయించినటువంటి కేబినెట్ నిర్ణయించినటువంటి పాలసీ ప్రకటన అనలేదు. పైగా నాకు తోచినటువంటి పూర్తి ప్రకారం యిలా వుండాలంటూ నేను ప్రస్తావిస్తున్నాను అన్నారు. నెంబరు వన్ ఏమంటే, దీనికి సంబంధించినంతవరకు అటువంటిది అధికారయుతమైనటువంటి ప్రకటనగా పరిగణించడానికి వీలు లేదు. రెండవది, పాలసీ ప్లేట్‌మెంటు ఎప్పుడు చేసినప్పటికీ, యిదివరకు వున్నటువంటి సాంప్రదాయం ఏమంటే, వ్రాతపూర్వకముగా వుండవలసి వుంటుంది. మూడవది, ధాన్యం ధరలు నిర్ణయించడమనేది కేంద్ర ప్రభుత్వం చేతిలో వుండగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి లేనటువంటి ఆ అధికారం రైతులుగా వున్న అనధికార కమిటీలకు ఎలా వుండగలుగు తుంది? ఏ చట్టం ప్రకారంగా వారికి ఆ హక్కులు సంక్రమిస్తాయి? అసలు ప్రభుత్వానికి ఉంటే దండి, ప్రజలకు ఉంటే దండి వెంటనే కీర్తనలు ఒక్కంటికి 10 రు. లు ఇన్‌సెంటివ్ ఇస్తున్నారా లేక 20 రు. లు ఇన్‌సెంటివ్ ఇస్తున్నారా? ఆ ప్రతిపాదన లేకుండా ప్రకటన ప్రకటన కాజాలదు. వీటిమీద తెలియజేయాలని మనవి చేస్తున్నాను.

7-30 p: m:

మిస్టర్ స్పీకర్ :— పాలసీ ప్లేట్‌మెంటు అవసరం లేదు. You can make a statement on any matter of public importance.

Sri M. Omkar :—On whose behalf please?

Mr. Speaker :—On behalf of the Government.

Sri M. Omkar :—Did he say that it was made on behalf of the Government? Has he been making the statement as per the decision of the Cabinet? Did he mention that? You please just verify.

Mr. Spaker :—Mr. Omkar, whenever a Minister makes a statement, the statement is on behalf of the Government only

Sri M. Omkar :—Sir, had he not mentioned 'categorically' of course we should have presumed that it has been made on behalf of the Government. Let the Chief Minister clarify the same.

Mr. Speaker :—Will the Chief Minister clarify whether the statement is on behalf of the Government or his personal statement?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు : అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగా నేను చేసినంత ప్రభుత్వ పరంగా చేస్తున్నానని గౌరవ సభ్యులకు మనవిచేస్తున్నాను. ఆ విధంగా ఆది స్వీకరించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :— ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ రోజున ప్రతిపక్ష వాగ్దానం చేసి పిలిచి తాను ఈ హామీతో చేయబోయే ప్రభుత్వ నిధానం గురించి చర్చించారు. అంతవరకు నా అభివందనలు వారికి తెలియజేస్తున్నాను. మాతో చర్చించినప్పుడు విగాధ మా అభిప్రాయాలు నారు స్వీకరించాలని లేదు. వారి అభిప్రాయాలు విధిగా మార్చుకో

నాలని వారికి లేదు. ఎవరికి ఉండే స్వేచ్ఛవారికి ఉంటుంది. వారి అభిప్రాయాలు వారు అక్కడ చెప్పారు. అంతవరకు సంతోషం మా అభిప్రాయాలు మేము అక్కడ వ్యక్తం చేసాము. ఆ పాలిస్టేట్ మెంటు మీద మా అభిప్రాయాలు ఇక్కడ వ్యక్త పరచడానికి అవకాశం ఇవ్వాలి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఇస్తాము కాని వెంటనే ఇవ్వడానికి లేదు. తరువాత ఇస్తాం. Not now but at a later date. What is that clarification you wanted, Mr. Omkar?

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :— చిన్న ఇన్సిడెంటుమీద అయితే వేరే సంగతి. ముఖ్యమంత్రిగారి మాటలలో చెప్పాలన్నప్పుడు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రైతాంగాన్ని మొత్తంగా కలవర పరుస్తున్న సమస్య ఇది. ఈమధ్య కొన్ని ప్రాజాబు బలిగొన్న సమస్య. ఇటువంటి తీవ్రమైన సమస్య మీద క్లారిఫికేషను అడగకుండా చేయడం భావ్యం కాదు.

శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు :— పాయింటు ఆఫ్ ఆర్డరు. ముఖ్యమంత్రిగారు చేసిన ప్రకటన మీద చర్చ జరుగవచ్చా? ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రభుత్వ విధానం మీద ప్రకటన చేసిన తరువాత చర్చ జరిపే అవకాశం ఉందా?

Sri M. Venkaiah Naidu:—Sir, before going into details, the Rule 323 says: "A statement may be made by a Minister on a matter of public importance with the consent of the Speaker but no question shall be asked at the time, the statement is made". Only at the time the statement is made, the questions shall not be asked. Now the statement is over. More over, you must look at the background on which the statement is made. This statement is in response to the 329 motion, which we have already tabled. The Hon'ble Minister for Civil Supplies, while answering this question in the morning said "anyhow the C.M. is making a policy statement on the same issue in the evening, then you can get the additional clarification". Now that the C.M. is making a statement we have postponed our supplementaries in the morning, expecting that the C.M., will make a statement and we will have to seek some clarifications. ముఖ్యమంత్రిగారు స్టేట్ మెంటు ఇచ్చే అధికారం ఉందా లేదా అని ప్రశ్నించడం లేదు, He is the Chief Minister and he has got the power to make a statement at any time with your permission. రైతులందరూ బాధపడుతున్నారు, స్టేట్ మెంటు ఎందుకు ఇవ్వవద్దని అంటున్నారనివారు అన్నారు. వద్దని మేము అనడం లేదు. వారు స్టేట్ మెంటు ఇచ్చి వెళ్ళితే మాకున్నటువంటి అనుమానాలను నివృత్తి చేసుకొనడానికి అవకాశము ఉండదని తప్ప ఏమీ కాదు. అందుచేత మాకు క్లారిఫికేషన్లు అడగడానికి అవకాశం ఇవ్వండి.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :— నా క్లారిఫికేషన్లు చేసు అడుగుతున్నాను. ముఖ్యమంత్రిగారు ఒక స్టేట్ మెంటు చేసినందుకు సంతోషం. కాని అసలు సమస్యకు పరిష్కారం కనిపించడం లేదు. 1. వెనువెంటనే మనం రైతాంగానికి కలుగజేస్తున్న ఇన్ ఫ్లో

టిక్ ఏమిటి? అది డబ్బుల లెక్కలతో మాకు కావాలి? సంత ఇస్తున్నారు? ఇప్పుడు నన్నటువంటి నిర్లితమైన తేటుమీద వారికి సహాయానికి ఏమి ఇస్తున్నారు? కేంద్ర ప్రభుత్వం తన చేతులలో సంపూర్ణమైన అధికారాలు ఉంచుకొని రైతాంగాన్ని అనేక రకాల వీడిస్తున్న మాట విజం. ధరలు నిర్ణయించే అధికారం రాష్ట్రానికి రావాలని కేంద్ర ప్రభుత్వం మీద ఒత్తిడి తీసుకొని రావాలి. ఆ అధికారం సంపాదించడానికి పోరాటం చేయవలసిన మాట విజం. అది వచ్చేవరకు మనం పోరాడవలసిందే. అటువంటి పరిస్థితులలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి అధికారం లేనటువంటి ప్రత్యేకమైన అంశం మీద రైతులచేత ఏర్పాటు చేసే కమిటీలు అనండి సంఘాలు అనండి, సంస్థలు అనండి—వారు తమకుగిట్టుబాటు ధర నిర్ణయించుకునే అధికారం ఎలాగ సంక్రమిస్తుంది? ఏ చట్టం ప్రకారంగా వారికి సంక్రమిస్తుంది? 3. కేంద్ర ప్రభుత్వం యొక్క ఆహార పాపి విధానం ప్రకారంగా మన ఇష్టం వచ్చినట్లు ఎక్కడికి వడితే అక్కడికి ధాన్యం, బియ్యం తరలించకుండా ఆటంకాలు ఉన్నాయి కదా, వాటిని ఎలాగ చేధించుకోవాలి? 4. కొన్ని సహకార సంస్థలు ఉదాహరణకు వా నియోజక వర్గంలో చెన్నారావు పేట విశాల సహకార సంఘం ఉంది. అది 15 గ్రామాలకు సంబంధించినటువంటి పెద్ద సొసైటీ. ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన ధరకు క్వింటాలు అదనంగా 20 రూ.లు ఇచ్చి ధాన్యాన్ని ఖరీదు చేస్తున్నారు. వారు ఆ విధంగా చేస్తూ ఉంటే మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం గా మనం ఏమి చేస్తున్నాము?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— అగ్రికల్చరల్ ప్రయసెస్ కమిషను ఢిల్లీలో ఉందని మీకరదరికే తెలుసు. అక్కడ మనకు తగినటువంటి ప్రాతినిధ్యం లేదు. రైతు మడించే ఆహారధాన్యాలు, ఏ విధమైన ధర ఉండాలి—కానాడు ఎవరు రేట్లు ఎలాగన్నాయి, ఖర్చు ఎంతో అప్పుతున్నదనే విషయాలు గమనించడం లేదు వారు. అక్కడ మన రాష్ట్రానికి ప్రాతినిధ్యం లభించడం లేదని మనకందరికీ తెలుసు. ఆ విషయంలో ప్రభుత్వం చిర్యయింది. ధరకే ప్రభుత్వవతంగా కొనాలి. లెవీ ధాన్యం ఇచ్చిన తరువాత “Co-operatives can take maximum advantage of marketing conditions if Government does not interfere, the ryots are given freedom” అందుకు ప్రభుత్వం ఏవిధంగాను, రేపు, ఈ విధంగా నిర్ణయించే వ్యవస్థలో ఏ మాత్రం జోక్యం కలుగజేసుకోదని, దీనిని నిర్ణయించబోతున్నామని మనవి చేస్తున్నాము.

శ్రీ ఎ. మధన్ మోహన్ :— పోయిన సారి గవర్నరు ప్రవర్తనలో చెప్పినట్లుగా వారి మానిఫెస్టోలో చెప్పినట్లుగా కాని శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు గారు చేసిన ఉపన్యాసాలలో కాని చెప్పిన విషయాలను ముఖ్యమంత్రిగా వచ్చిన తరువాత వారి బాధ్యతలు విస్మరించ వద్దని మేము చెప్పడం జరిగింది. చెరకు రైతులు ఏ విధంగా సప్లై చేతున్నారో సభ్యులందరికీ తెలుసు. వారికి విజంగా గిట్టుబాటు ధర దొరకడం లేదు. వారి మానిఫెస్టోలో చెప్పారు. అది ఆవరణయోగ్యంగా ఉండడం లేదు. మీరు ఒక ధర నిర్ణయించడం అవసరమని చాలా ఒత్తిడి చేసివచ్చారు. వారు ఒక విషయం చెప్పారు. చల్లవల్లి మగర్ ఫ్యాక్టరీ విషయం వచ్చేసినట్టికి అక్కడున్నటువంటివారు నెగోషియేట్ చేసుకొంటున్నారు. మేము ముసీ చూడవట్లు ఉంటున్నామని చెప్పారు. నేను అలాగే

చెప్పాను. వారు చూసే చూడనట్లుగా ఉంటే దానిని పాకుగా తీసుకుని వేరే ఖండపారి షుగర్ ఫ్యాక్టరీస్, ప్రముఖేటు షుగర్ ఫ్యాక్టరీస్ అన్ని కూడా ఉత్పత్తి దారుని బ్లాక్ మెయిల్ చేసే సస్థానికీ గురిచేసే అవకాశం ఉంటుంది అది చాలా ప్రమాదకరమైన పని యము అని చెప్పడం జరిగింది. అనుభవంలో చూస్తే ఏమీ అయింది అంటే వీరు ఎన్ని చెప్పినారు. 185 ప్రయము షుగర్ ఫ్యాక్టరీ వారు ఇస్తారని ఖండపారి వారు 165 ఇస్తారు అంటే మా మా ప్రాంతంలో మాకు ఉండే అనుభవాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని నేను చెబుతున్నాను. 165 కాదు కదా 120 కూడా ఒక్కొక్క దగ్గర వంద రూపాయలు కూడా ఇవ్వలేదు. వంద రూపాయలకు తక్కువగా ఇచ్చి తీరా మేమంతా వెరకు అమ్ముకున్న తరువాత వాళ్ళకు ఫ్యాక్టరీకి తక్కువ వద్దాది అనే ఆలోచనతో ఒక సారే ఈ వేళ రూ. 195, 200, 200 పైన ఖండపారి షుగర్ ఫ్యాక్టరీ ఇస్తున్న ప్రయము ఇస్తామని టెంపు చేయడం జరుగుతూ ఉంది. అంతేకాదు, బావాక్ గోయర్లు విషయంలో నిజంగా మనం చూసినాము పాగాకు ఉత్పత్తిదారు తుపాకీ గుండ్లకు ఏ తీరుగా ఆపాతి అయినారో అనే సంగతి ఆ వ్యవహారం ఇక్కడ నుంచి మా పాకీ, నుంచి గాని ఈ వేళ నాయకులు వెంకయ్యనాయుడు, జైపాల్ రెడ్డి గార్లు స్వయంగా చెల్లి వచ్చిన తరువాత ఈనాడు ఎంత బాదగా వారు చెప్పిన విషయం ఉండనే ఉంది. అది కాకుండా ఇప్పుడు పాకీ ప్రయము విషయంలో మనం బాధ్యత వారి యొక్క పాలి స్టేటుమెంటు చూస్తే, జేసీకల్ గా రాష్ట్ర ప్రభుత్వము ఎంత చుట్టుకు వహిస్తున్నారు ? ఏదో మాకు మాత్రం ఊకదంపుడు ఉపన్యాసము చేసి ప్రజలను మభ్యపరచి ఇది కావయ్య, తప్పు, కేంద్ర ప్రభుత్వానిది బాధ్యత అని చెప్పును. మేము గర్హిస్తుంటున్నా ఉన్నాము. మేము బాధ్యత తీసుకున్నాము.

ఇంటర్వ్యూ

ముఖ్యమంత్రిగారి సదుద్దేశం. ఉండవచ్చు. సద్భావం ఉండవచ్చు. ఆలోచన, ఆవేదన, ఆత్మత ఉండవచ్చు దానిని శంకించడం లేదు. దానిని ప్రశ్నించడంలేదు ప్రభుత్వ యంత్రాంగం పనిచేస్తున్న తీరుగా ఏదో వారు ముఖ్యమంత్రిగా నిపుడైతే పాలిస్టేటుమెంటు చేస్తేరో అది ఒక ఆచరణ యోగ్యంగా ఇతరవరకు జరిగిన అనుభవాలను దృష్టిలో పెట్టుకుని చెప్పడమేగాని ఏమీ కాదు. నేను బట్టి కొన్ని వేయడం కాదు. ఈ విషయంలో మధ్యాహ్నం వారు మమ్మల్నిందరిని రమ్మని పిలిచినారు. కాని అప్పుడే వారికి చెప్పడం జరిగింది. ప్రభుత్వం దీనిని అదుపులో పెట్టడంలో విఫలమయింది అని. ఇది ఏ తీరుగా అమలు చేయబోతున్నారు చెప్పవని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— ఆచరణ యోగ్యము అవుతుంది అన్న భావము తోనే రూపొందించడం జరిగింది. ఈ నాడు రైతులకు సంపూర్ణమైన ధర వారి ఉత్పత్తులకు లభించడంలేదు అంటే మధ్య ఉన్న దళారి వర్గం వారిదోపిడి విధానం వల్లనే అన్న సంగతి కూడా మనందరికీ తెలుసు. అంతవరకు ఎవరికి ఏవిధమైన బేధాభిప్రాయము లేదు అనే నేను అనుకుంటున్నాను. ఆ మధ్య ఉన్నటువంటి ఆ దళాకీ వర్గం వారిని తీసేసే ఉత్పత్తిదారులకు నినియోగ దారులకు మధ్య సంబంధం.

స్వేచ్ఛలో యంత యెక్కువ ధర రాబట్టడానికి వీలు అవుతుందో అంత యెక్కువ ధర రాబట్టి అమ్ముకోవడానికి వారికి పర్మిట్లు ఇవ్వడం కూడా జరుగుతుందని గౌరవ సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :- అధ్యక్షా, యీ ఉత్తర్వు రేపటి నుంచి అమలులోనికి వస్తుందా? లేకపోతే యిప్పుడు ప్రకటన చేసినప్పటి నుంచి వస్తుందా?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :- రేపు 25వ తారీఖున వారు వస్తున్నారు. ఈ వాడు చెబుతున్నానుని రేపు ఆమలుపరుస్తారా అంటే హామీ ఇవ్వలేదు, కాని దాఖ్య వంటకు ప్రధానంగా రైతుకు న్యాయం కలుగజేస్తామని సోదరులకు మనవి చేస్తున్నాను. ఇప్పుడనుకున్న విధానం ఆ పర్మిట్లు కూడా ఆ సంఘాలద్వారా ఇవ్వడం జరుగుతుందని తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. జయపాల్ రెడ్డి :- రైతులనే వారు అసంఘటిత అసంఖ్యాకవర్గం. వారే చేసుకుంటారు, పరిపూర్ణమైన స్వేచ్ఛ అంటే రైతులను దిగాళా చేసేందుకు పరిపూర్ణమైన స్వేచ్ఛ ఇస్తున్నారు. మేము జోక్యం కల్గించుకోమని అంటే బాధ్యత వహించమని అని అంటున్నారు. ఒక వైపు బాధ్యత కేంద్రం మీద నెట్టివేస్తూ అసలు ఆడిగే ప్రశ్న యేమిటంటే—వెంటనే రైతుకు అంతకు ముందు ప్రభుత్వం ఇచ్చినట్లు క్వింటాల్ కు రూ. 20 లు బోనసు ఇస్తుందా? ఇవ్వదా? ఇవ్వకపోతే దాని కారణాలు యేమిటి?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :- అధ్యక్షా, నేను ముందే మనవి చేసినాను. ప్రభుత్వం స్వంతంగా యేమీ ఇవ్వడానికి వీలులేదని చెప్పినాను. కాబట్టి తుంతంటే గౌరవ ప్రధానమైన స్థానాన్ని యీ వాడు రైతులకు కల్పించి వారి ధాన్యాన్ని వారు అమ్ముకోవడానికి వీలుకల్పిస్తామని అంటే మీరు పర్మిట్లు ఇస్తారా మీరు డబ్బు ఇస్తారా అని అనడంలో అర్థం లేదు.

SHORT DISCUSSION ON DROUGHT CONDITION AND SCARCITY OF DRINKING WATER IN THE STATE (Contd.).

శ్రీ డి. నారాయణస్వామి (అనంతపూర్) :- అధ్యక్షా, ఇప్పుడు కరువు పరిస్థితి గురించి చాలామంది ఉపన్యసించినారు. ఇప్పుడు యీ ఉపన్యాసంలో తేలిక సాధారణం యేమిటంటే మనకు తాత్కాలికంగా నీరు కావాలన్నాము. నేను చెప్పేదేమిటంటే 35 సంవత్సరాలుగా యీ కరువు పరిస్థితిని చూస్తున్నాము. సెంట్రల్ గవర్నమెంటు కూడా యీ కరువు పరిస్థితిని రికార్డ్ చేసింది. కాని శాశ్వత కరువు విచారణకు వర్తతులు యేమిటనేది అలోచించి తగిన కృషి చేసే దానికి వీలు కలుగలేదు. అటుచూసి పరిస్థితి యిక ముందు కల్గించవకుండా మన తెలుగుదేశం పార్టీ అధికారంలోనికి వచ్చింది కనుక ఇప్పుడయినా కరువు ప్రాంతాలను అదుకోనే పరిస్థితిలో మన ప్రభుత్వం చూడాలనేది నా ధ్యేయం. ఇప్పుడు ముఖ్యమైన విషయం యేమిటంటే కరువు ప్రాంతాలకు యిరిగేషన్ సౌకర్యం కలుగజేసే దానికి ఒక నిపుణుల శంఘాన్ని వేసి

దానికి వనరులు యేమి ఉన్నాయనేది సమకూర్చుకోని తర్వాత దానికి కావలసిన డబ్బు సమకూర్చుకోనే దానికి మన ప్రభుత్వం, సెంట్రల్ ప్రభుత్వం కూడా ఆలోచించి అంతేకాక ప్రపంచ బ్యాంకు నుంచి యితరుల నుంచి సమకూర్చుకోని ఆవిధంగా సమకూర్చుకోకపోతే యింతవరకు కరువు ప్రాంతాలు 35 సంవత్సరాలుగా నిర్లక్ష్యం చేసినట్లునంటే పరిస్థితుల్లో యీ పరిస్థితి అధగమించకపోతే మనము కూడా వారి మాదిరిగానే నిర్లక్ష్యం చేసిన వారములవుతాము. కాబట్టి యీ సౌకర్యం కలుగజేయాలని కోరుతున్నాను. మనకు రిసోర్సెస్ లేవు అంటున్నారు. మనము రేపు ఓట్లు రావాలనే మనస్తత్వాన్ని వదిలిపెట్టి ప్రజాబాహుళ్యాన్ని అట్టడుగున ఉన్నవర్గాలకు మేలు చేయాలనే తాపత్రయం ఉంటే రిసోర్సెస్ రాబట్టడానికి వీలుఉంటుంది. రిసోర్సెస్కు మనకు ఎక్కువ అవకాశ 8-00 p. m. ముంటుంది. ఇప్పుడే, ఆ రిసోర్సెస్ గురించిచెప్పడం అవసరము లేదు. వది సంవత్సరాల కాలానికి గాని, లేదా ఐదు సంవత్సరాలకాలానికి గాని శాశ్వతంగా ధరలు నిర్లయిం చేటందుకు గాను, నిపుణుల సంఘాన్ని ఏర్పరచాలని మీదాస్వరా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

Mr. Speaker:—The House now stands adjourned till 8-30 a.m. 8-01 p. m. tomorrow.

(The House then adjourned at 8-01 p.m. to meet again at 8-30 a.m. on Wednesday, the 23rd March, 1983.)

